inkeriläisten viesti

INKERILÄISTEN KARKOTUSALUEET 1929–1939

KARKOTUSSUUNTA
TÄRKEÄ KARKOTUSALUE

SUOMI
HIIPINÄ
KUOLAN NIEMIMAA
SOLOVETSK
NEUVOSTO-KARJALA
INKERINMAA
TŠEREPOVETS
VJATKA
URAL
SVERDLOVSK
TJUMEN
NEUVOSTO-LIITTO
JÄÄMERI
KOLYMA
SIPERIA
KAMTŠATKA
SAHALIN
KAZAHSTAN
TOMSK
JENISEISK
KRASNOJARSK
IRKUTSK
KARAGANDA
TAŠKENT
ALMA-ATA
TURKMENISTAN
TADŽIKISTAN
AFGANISTAN
PAMIR
MONGOLIA
KIINA
0 Km 1000

KARTAN LAATINUT PEKKA NEVALAINEN 1991

numero 1—2 tammi—helmikuu 1992

inkeriläisten viesti

Toimitus

Vt. päätoimittaja
Pirkko Huurto
Puh. (90) 783 391
Toimitussihteeri
Leena Salo

Toimituksen osoite:
Kadetintie 5 B 32, 00330 Helsinki
c/o Leena Salo

Konttori

Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
Puh. (90) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Anneli Korkkinen
Postisiirtotili Hki 30636-4

Ilmoitukset

1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 » » 800 mk
1/4 » » 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilm. 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk

Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:
INKERILÄISTEN YHDISTYS RY.

Tilaushinta 1992

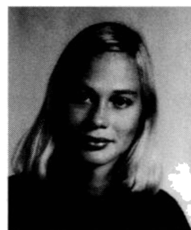
130 mk kotimaahan, Ruotsiin 200 kr ja muualle 160 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa

Armas Paakkonen
Tingsgatan 35
50253 Borås. Puh. 033-101 850
Postisiirtotili 626047-5
(lehden ym. tuotteiden tilaukset)

Sivistyssäätiö

Hallituksen pj. Keijo Korkka
Ruonelantie, 20900 Turku
Puh. (921) 302 868 (työ)
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 146660-1

Leena Salo

TÄSSÄ NUMEROSSA

Kansikuvamme kartta on Pekka Nevalaisen ja Hannes Sihvon toimittamasta teoksesta INKERI, historia, kansa, kulttuuri (1991), josta Lasse Kekki kertoo tässä numerossa sivuilla 4—6.

Takana vaiherikas vuosi

Vuosi 1991 tulee varmasti jäämään historiankirjoihin; sen verran maailmanhistoriallisesti merkittävä vuosi se oli. Esimerkiksi Baltian maiden itsenäistyminen ja Suomen 74-vuotiaan itänaapurin hajoaminen olivat sellaisia uutispommeja, joita vain harva osasi ennustaa vielä pari vuotta sitten.

Viime vuosi oli myös inkerinsuomalaisten kannalta tapahtumarikas. Toukokuun alussa pidettiin Hatsinassa toinen kansaivälinen inkerinsuomalaisten yhdistyksien työkonferenssi, jossa oli valtuuskuntia Suomesta, Eestistä, Ruotsista, Karjalasta sekä tietysti Inkerinmaalta. Yksittäisiä konferenssiin osallistujia oli Hatsinaan saapunut tätäkin kauempaa.

Toinen merkittävä tapahtuma toukokuussa oli Kupanitsan kirkon uudelleen vihkiäiset, joita voitiin viettäää kahden vuoden uutteran kunnostustyön jälkeen. Inkeriläiset olivat saapuneet runsain joukoin seuraamaan juhlallista ja tunnelmallista vihkiäistilaisuutta Kupanitsaan.

Monille inkeriläisille jo perinteeksi muodostuneet kesäjuhlat kolmin kappalein olivat kesän ehdottomia kohokohtia. Ensimmäisenä juhlittiin Mölndalissa Ruotsissa kesäkuun alussa. Toksovaan eri puolilta maailmaa saapuneet inkeriläiset saivat viettää juhannusjuhlaa kauniissa auringonpaisteessa tuttuja tavaten ja uusia tuttavuuksia solmien. Kesän juhlakausi päättyi heinäkuun lopulla Hyvinkäälle, jossa esitelmöivät mm. Suomi-Inkeri-Seuran puheenjohtaja Lea Kärhä ja filosofian tohtori Pekka Nevalainen.

Unohtaa ei sovi myöskään syksyn kahta inkeriläisittäin merkittävää kulttuuritapahtumaa. Lokakuun alussa ilmestyi Pekka Nevalaisen ja Hannes Sihvon toimittama kokoomateos "Inkeri — historia, kansa, kulttuuri", joka antaa monipuolista tietoa Inkerinmaan historiasta menneisyydestä tähän päivään. Marraskuun seitsemäntenä päivänä esittäytyi puolestaan yleisölle ensimmäistä kertaa Inkeri Kilpisen kirjoittama ja Paavo Liskin ohjaama "Nouse Inkeri" -näytelmä, joka sai ansaitusti lämpimän ja innostuneen vastaanoton.

Tämän vuoden alun merkittävä inkeriläisuutinen on Inkerin luterilaisen kirkon itsenäistyminen vuoden alusta alkaen. Tällä hetkellä kirkkoon kuuluu parikymmentä seurakuntaa, mutta niitä ollaan perustamassa lisää. Yksi uusimmista tulokkaista on mordvalaisten viime vuoden lopulla perustama seurakunta. Inkerin kirkolla on vastassaan monia vaativia haasteita, joista selviytyäkseen se varmasti tarvitsee apua mm. suomalaisilta seurakunnilta.

Mikäli on uskomista viime vuoden tapahtumiin, tästäkään vuodesta tuskin tulee uutisköyhä. Omasta puolestani toivon, että Viestin ja sen lukijoiden yhteistyö jatkuu suotuisissa merkeissä myös tämän vuoden aikana.

Leena Salo

Suurteos Inkerinmaasta

INKERI. Historia, kansa, kulttuuri.

Toim. Pekka Nevalainen ja Hannes Sihvo.

Suomen Kirjallisuuden Seura 1991, 420 sivua.

Suomen Kirjallisuuden Seuran kustantama ja Pekka Nevalaisen ja Hannes Sihvon toimittama laaja tutkimuskokoelma luo vankan perustan osittain unohtuneeseen ja unohdettuun maahan ja kansaan. Teoksessa 14 tutkijaa tarkastelee Inkerin historiaa, hallinnollisia oloja, kieltä, kansaa ja kulttuuria. Tutkijajoukko on sangen nimekästä: mukana on niin suomalaisia professoreita kuin Petroskoin yliopiston tutkijoitakin. Teos painottuu selvästi Inkerin historiaan ja kansatieteeseen, kulttuurin tarkastelu jää valitettavasti vähemmälle.

Teoksen pääosassa on itse Inkerinmaa. Näin kirja eroaa vuonna 1969 ilmestyneestä Sulo Haltsosen toimittamasta *Inkerinsuomalaisten historiasta*, joka keskittyi nimensä mukaisesti juuri inkerinsuomalaisiin. Uudessa Inkeri-kirjassa osansa saavat myös muut etniset ryhmät, kuten venäläiset.

Uutta arkistomateriaalia

Teos etenee kronologisesti Inkerin esihistoriasta näihin päiviin asti. Lukija huomaa kuitenkin tarkastelevansa kirjaa lopusta alkuun. Tähän lienee syynä se, että 1900-luvun historia koskettaa enemmän ja tuntuu kiinnostavammalta kuin varhaisemmat ajat. Uutta ja tuoretta arkistomateriaalia käyttävät Toivo Flink ja Leo Suni valottavat Inkerin oloja vallankumouksen jälkeen. Neuvostotasavallan alaisesta Inkeristä ei ole aiemmin juuri mitään tutkimuksellista kirjoitettukaan. Alkuosan esihistoriaa sekä Ruotsin ja Venäjän vallan aikoja käsittelevät kirjoitukset edustavat selvästi »raskasta oppineisuutta», jonka lukeminen vaatii paneutumista, mutta joka kyllä palkitseekin lukijansa. Heikki Leskisen artikkeli Inkerin kielimuodoista tosin vaatii miltei kielitieteen alkeiden hallitsemista.

Kirjallisuuden professori Hannes Sihvo tarkastelee artikkelissaan inkeriläistä identiteettiä sekä inkeriläisyyttä kirjallisuudessa. Inkeriläinen identiteetti on ollut tasapainottelua inkeriläisyyden ja suomalaisuuden välillä. Mahdollinen inkeriläinen tulevaisuus on Sihvon mielestä identiteetiltään synteettistä, kaikkia historiallisia identiteettejä yhteen sulattava.

Itkurunous voimakasta

Inkeriläisen kirjallisuuden vahvin panos Suomen kirjallisuuden historiaan on ennen muuta 1800-luvulla kerätty kansanrunous. Erityisesti kärsimys- ja itkurunous on ollut voimakasta talonpoikaisorjuudesta kärsineessä Inkerissä. 1900-luvun inkeriläinen kirjallisuus on Sihvon mielestä diaspora-kirjallisuutta, hajautetun kansan kertomataidetta. Varsinaisen kokoelman muodostavat ns. kohtalotarinat, joissa uskomattomien vaikeuksien keskeltä noustaan henkiseen voittoon, usein juuri vankan uskon-

nollisuuden avulla. Maanpakolaisuuskirjallisuuden vertailukohtia löytyy kaikkialta maailmasta. Kiinnostavasti Sihvo mainitsee juutalaiskirjallisuutta. Vertausta olisi kannattanut viedä pitemmälle. Inkeriläiskirjallisuudessa kärsimystie johtaa henkistymiseen ja anteeksiantoon, juutalaiskirjallisuudessa taas vaikeudet kasvattavat »ihmisyyteen» — Menschlichkeit-ajatukseen, siihen kuinka opitaan tulemaan ihmiseksi. Molemmat traditiot painottavat sitä, kuinka kärsimyksestä voidaan kasvaa parempaan ja jalompaan olotilaan.

Leo Suni ja Toivo Flink todentavat arkistomateriaaliin nojautuen sen, minkä itse inkeriläiset ovat halunneet pakon edessä unohtaa. Neuvostovallan aikana inkeriläisten vaino oli suunnitelmallista. Vainot olivat osa laajempia barbaaritekoja, joiden kohteeksi joutuivat useat etniset vähemmistöt ja miljoonat ihmiset Stalinin hirmuhallinnon aikana. Vallankumouksen jälkeinen Leninin aika edusti vielä toivoa joillekin inkeriläisille. Varsinaiset terroriteot alkoivat Stalinin kaudella 1930-luvun alussa. Tällöin inkeriläisiä vietiin aina Keski-Aasiaan ja Siperiaan asti. (Ks. kannen kartta.)

Pietari ja inkeriläiset

Inkeriläisten kohtalosta Suomessa pari vuotta sitten väitellyt Pekka Nevalainen tarkastelee Inkerin ja inkeriläisten vaiheita tällä vuosisadalla. Vallankumouksen jälkeen nousi epätoivoinen aate liittää Inkeri Suomeen, mikä jo maantieteellisesti oli mahdotonta. Suomen tasavalta ei lämmennyt tälle ajatukselle. Suomen suhtautuminen inkeriläisiin on ollut koko 1900-luvun skitsofreenistä. Toisaalta on koettu velvollisuudeksi auttaa ja tukea inkeriläisiä, mutta Neuvostoliiton* painostuksesta näin ei ole aina tehty. Järkyttävin esimerkki tästä on inkeriläisten luovutukset takaisin Neuvostoliittoon* sodan jälkeen. Sinisilmäisesti haluttiin uskoa, että inkeriläiset voivat palata omille asuinseuduilleen. Vasta

1980-luvun lopulla Neuvostoliiton* sisäisen kehityksen, perestroikan myötä nousi uusi Inkeri-innostus. Neuvosto-Karjalassa innostuksen aloitti 1987 Punalippu-lehden (nyk. Carelia) numero, joka kertoi inkeriläisten vaiheista. Suomalaisten itsekkyydestä kertoo Inkerin auttamisen esteeksi noussut uusi jarru, joka ensimmäistä kertaa ei johdu Neuvostoliitosta*. Auttamisen este on nyt lama, eikä esim. paluumuuttajia enää halutakaan Suomeen.

Max Engmanin Pietarin ja inkeriläisten yhteyksiä selvittävässä artikkelissa on virkistävä ja poikkeava näkökulma. Pietarin kaupunki edusti aivan toisenlaista ympäristöä kuin agraarinen Inkerin maaseutu. Itse asiassa hyvin monet inkeriläiset saivat toimeentulonsa suurkaupungin kulutuksesta. Maaseutumaisen Inkerin keskellä Pietari edusti urbaania vaihtoehtoa hyvine ja paihoine puolineen.

Kirkko tuki suomalaisuutta

Kirkon ja uskonnon vahva osuus inkeriläisten elämässä tulee useissa artikkeleissa korostuneesti esille. Kyösti Väänänen selvittää kirkollisia oloja Ruotsin vallan aikana ja Pekka Nevalainen Venäjän vallan aikana. Kirkon rooli oli hengellisen tehtävänsä lisäksi kansallinen ja suomalaisuutta korostava. Inkeriläisyydessä on edelleen huomattavan vahva hengellinen leima. Inkerin henkinen historia tuntuu usein pyörivän vain kirkon ja koulun ympärillä. Uskonto on koettu vaikeina aikoina turvana ja tukena, eikä suomalaisen yhteiskunnan tapaista kirkollista institutionalisoitumista kommunistisessa Neuvostoliitossa* luonnollisestikaan tapahtunut. Inkerin luterilainen kirkko ja inkeriläinen uskonnollisuus kansallisena ja yhteiskunnallisena tyyssijana vainotun kansan keskuudessa etsii vertaistaan muualta kuin Suomen kirkosta. Lähinnä tulee mieleen entisen Itä-Euroopan, esim. DDR:n luterilainen kirkko. Vahvan kir-

INKERI

Inkeri, sa kultakallis, kaunis maa,
pinnallasi viivyn mielelläni viel´.
Aurinkosi polttaa, sielun sytyttää
luontoasi ihmettelen matkatiell´.

Kukkulalla seison, kaukanahan tuoll´
hiljainen ja jylhä meri sinertää.
Kylät joskus kauniiksi viel´tekee huol´,
kansa vielä juhlii joskus tääll´.

Pinnaltasi minun mentävä on pois -
kotipiha ammoin mua jo odottaa.
Toivon, että ensi kesänä taas tois´
taipaleeni näihin maihin minua.

Voldemar Kiinoja (1957)

---

kollisen panoksen vastapainoksi lukija jää kaipaamaan tietoa inkeriläisten maallisemmasta menosta: juhlista, harrastuksista jne.

Arkeologisia ja kansatieteellisiä puolia Inkeristä valottavat Pirjo Uino, Veijo Saloheimo, Pirkko Sihvo, Pekka Hakamies ja Lauri Harvilahti. Pekka Hakamies tarkastelee Inkerin alueen muita etnisiä ryhmiä kuten saksalaisia ja venäläisiä. Inkerin suomalaisuutta korostava tulkintahan usein unohtaa alueella asuvat muut ryhmät. Lauri Harvilahti korostaa Inkerin kansanrunouden säilyttämisen ja siirtämisen olleen naisten kontolla. Kuuluisin runonlaulajista oli epäilemättä Larin Paraske. Naisnäkökulmaa ei itse Inkeri-kirjassa liiemmin ole — kirjoittajista vain kaksi on naisia.

Kiitetty kuvitus

Inkerin hallintoa ja historiaa selvittävät Heikki Kirkinen ja Raimo Ranta. Kirkisen artikkelista käy ilmi, kuinka Inkeri todellakin oli riitamaata, idän ja lännen raja-aluetta. Raimo Ranta puolestaan selvittää Inkerin hallinnollisia oloja Ruotsin vallan aikana. Rannan ansiokasta artikkelia rasittaa raskassoutuisuus, mikä osaltaan aiheutuu massiivisesta lähdeaineistosta.

Inkeri-teoksen erityisesti ansioksi on laskettava huolellinen toimitustyö, painovirheitä ei löydy. Usealla taholla kiitetty kuvitus on taitettu hillitysti ja kauniisti. Teoksen pyrkimys kaiken kattavuuteen tekee siitä hieman raskaanoloisen, mutta ahkera lukija palkitaan: artikkelit syventävät ja täydentävät toinen toisiaan.

Lasse Kekki

* Toim. huom.
nykyinen Itsenäisten Valtioiden Yhteisö (IVY).

Vierailu Floridan lepokodissa

Aurinko helottaa ja taivas on sininen. Matkalainen toivoo edes pientä tuulen henkäystä, tai varjoa.

Eila Pakkanen toi minut tänne Lake Worthiin, Floridan lepokotiin. Sisällä lepokodissa on hyvä ilmastointi, ja vanhukset istuvat tyytyväisinä katsomassa televisiota.

Tulimme tervehtimään inkerinsuomalaista Maria Mehiläistä, o.s. Vaipää. Ikää Marialla on 94 vuotta, ja hän on syntynyt Inkerinmaalla Skosepkinan seurakunnassa. Marian muisti vain välillä pätkii — hän sanoi olevansa 60-vuotias. Kalareissut olivat vielä hyvin muistissa sekä suuret kalasaaliit, vaikka sama juttu muistui mieleen aina uudelleen kerrottavaksi.

Tänne Floridan lepokotiin Marian tie oli kulkenut monen eri maan kautta, kuten esimerkiksi Saksan ja Ruotsin. Valitettavasti Maria ei itse enää pysty kertomaan pitkän elämänsä eri vaiheista.

Kun halasin ja hyvästelin Mariaa, toivotin hänelle Jumalan siunausta. Hän kuiskasi korvaani, että meidät erottavat suuret vedet. Myös Väinö ja Hilkka Lätti tulivat tervehtimään Mariaa. Taisi Maria tuntea sukulaisensa — hän piti koko ajan kiinni Väinön kädestä.

Väinö Lätti piti myöhemmin esitelmän kertoen Inkerin kansan kovasta kohtalosta. Näin Floridassa marraskuussa 1991.

Aili Jukarainen

Inkerinsuomalainen Maria Mehiläinen viettää vanhuudenpäiviään floridalaisessa lepokodissa. Häntä kävi tapaamassa Aili Jukarainen marraskuisella Amerikan matkallaan. Marian runoja on julkaistu vuosia sitten Viestissä. Kuva: Aili Jukarainen.

TUUTARIN TYTÖT MUISTELEE

(6. 11. 1985 Raumalla)

Kuin pikkuinen pala maapallon pintaa
Tuo tuttu Tuutarin mäki on
Sinne mielemme palaa, ihan kuin salaa,
Monen vuosikymmenen takaa

Otetaan esille entiset ajat
Ne vanhoista vanhimmat muistot
Ne keväiset lehdot ja puistot

Oli komea koulu rinteellä mäen
Sen vieläkin sielun silmillä näen
Ne oppilasjoukot ja opettajat
Yhä uudestaan mieleen palaavat

Muistatteko Ventosen Emman
Järvelän Maikin ja Saarelaisen
Leini Väinön ja Lankisen,
Kiurun ja Tikan poikineen

Olipa muitakin opettajia
ja oppiaineita paljon
Siinä punnittiin kielitaitoa
Kemian ja fysiikan lakeja

Vaan kaikki ne kevääksi selvisi
ja todistus vaivat palkitsi
Taas aurinko paistoi ja kukkaset kukki
Ja lintuset koulupuistossa lauloi

Sitten elämänkirjassa kääntyi lehti
Väri keväinen tummaksi muuttua ehti
Syksyä seurasi sota ja suru
Jäljelle eloa vain pienoinen muru

Se on toinen juttu kokonaan
Sitä toisella kertaa muistellaan
Tuutari toiseksi muuttunut lie
Sinne harvemmin kulkevi tie.

Aino M.

Tällaiselta näyttää Aino M:n viereisen sivun runossa muistelema koulu vuoden 1991 kesällä — sodan ja ajan runtelemana. Kuva: Helvi Othman.

Eero Rautajoki:

Mihin inkeriläisiä katosi?

Ensimmäisten sodan jälkeen pidettyjen suvijuhlien yhteydessä mainittiin siirrettyjen inkeriläisten luvuksi noin 68 000 henkeä. Luku oli luultavasti otettu sen väestölaskennan perusteella, joka suoritettiin Inkerissä sota-aikana. Myöhemmin luku tarkistettiin.

Saksalaisten valtaamalla alueella suoritettiin väestölaskenta ja siitä saatiin mm. seuraavat lukumäärät:

suomalaisia	68 821	eestiläisiä	14 463
inkerikkoja	8 729	latvialaisia	1 424
vatjalaisia	667	saksalaisia	3 024
		venäläisiä noin	126 000

Inkerin eri väestöryhmien lukumääriä tuskin enää koskaan saadaan ihan tarkasti selville. Olihan esimerkiksi puna-armeijan riveissä inkeriläisiä, jotka eivät olleet sota-aikana Inkerissä ja puuttuivat siis väestölaskennasta, ja kuitenkin heidätkin laskettiin Danzigista Turkuun tuotujen inkeriläisten lukuun. Toinen luku, joka puuttuu siirrettyjen luvusta, olivat Itä-Karjalasta Suomeen tulleet siviilit ja sotavangit. Heitä ei ole koskaan merkitty kirjoihin Suomessa.

Mutta karkeasti laskettuna voidaan kuitenkin lukua 68 821 verrata siirrettyjen lukuun, joka oli 63 205. Mutta mihin jäivät puuttuvat 5 616 henkeä? Sodissa jää aina joku jalkoihin, katoaa tai piiloutuu, kunnes uudet valtaajat ovat saaneet alueen haltuunsa. Ihmisiä jäi myös meidän sodissamme kotiseudulleen erehdyksessä ja jopa tahallaankin, mutta tämä lukumäärä oli hyvin pieni.

Inkerin väestöä kuoli sota-aikana nälkään, tauteihin ja tuli ammutuksi tai hirtetyksi. Heistä on useita muistiinpanoja, joten saksalaisten aikaa ei tarvitse erikoisemmin silitellä aseveljeydelläkään. Ihmisiä kuoli myös pommituksissa, tapaturmissa ja onnettomuuksissa.

Suomeen siirrettiin myös inkerikot. Tähän viittaavat evakuointikertomukset, tiedot uskonnosta (ortodoksisuudesta) ja kotipaikkakunnat. Heitä oli 8 729 henkeä. Jos luku lisätään suomalaisten lukuun, puuttuu väestöstä 14 345 henkeä.

Tiedossani ei ole, siirrettiinkö vatjalaisia. Mikäli heidät lisätään em. lukuun, olisi tuhoutuneitten ihmisten määrä peräti 15 012. Luvusta on kuitenkin vähennettävä ne, jotka jäivät muihin maihin, kuten esimerkiksi Saksaan tai Puolaan. Heitä ei ollut paljon.

Tuntuu oudolta, että suomalaiset (eli inkeriläiset) väestönlaskijat kirjasivat suomalaisiksi vain oman joukkonsa, mutta inkerikot ja vatjalaiset mainitaan erikseen. Heistä ei anneta mainintaa suomalaiset inkerikot. Inkeriläisten suuri ihailun kohde Larin Paraske oli myös inkerikko. Molemmat ryhmät ovat kielellisesti kulkeneet omaan suuntaansa, mutta kieli ei voi koskaan olla kansallisuuden tunnus. Vain rotu edustaa kan-

Työn Runo -kilpailun sato ja tulokset

Lahden työvoimatoimiston henkilöstöyhdistys r.y:n 1. 1.—31. 5. 1991 järjestämän Työn Runo -kilpailun osanotto yllätti järjestäjät täydellisesti. Suomalaisille, Suomen sukuisille kansoille ja siirtolaisille tarkoitettuun kilpailuun, jonka teemana oli »Työnteko kunniaan», osallistui kaikkiaan 1 050 runoilijaa yhteensä 3 800 runolla. (Kilpailusta oli ilmoitus huhtikuun 1991 Inkeriläisten Viestissä sivulla 12.)

Suurin osa (noin 90 %) runoista tuli eri puolilta Suomea. Maamme rajojen ulkopuolelta kilpailijoita oli 16 eri maasta: Ruotsista 56, Kanadasta 15, Australiasta 12, Inkerinmaalta 10, Eestistä 9, USA:sta 6, Saksasta 4, Brasiliasta 3, Espanjasta 3 sekä 1 runo Bhutanista, San Carlosista, Hongkongista, Englannista, Tansaniasta, Hollannista, Sveitsistä ja Tanskasta. Lisäksi Venäjältä tuli 50 venäjänkielistä runoa, joita ei käännetty eikä arvosteltu, koska kilpailu oli suomen kielellä.

Palkintolautakuntaan kuuluivat kirjailija Sirkka Selja, kirjailija Risto Ahti, lehtori Tuija Kakko, kirjastonhoitaja Eila Jokinen, kääntäjä, maisteri Pirkko Huurto, puheenjohtajana oli toimistonjohtaja Väinö Pässilä sekä sihteerinä ja kilpailuasiamiehenä ammatinvalintapsykologi emeritus Kaija Viljakainen. Palkintolautakunta piti kilpailun tasoa erittäin korkeana ja monipuolisena.

Työn Runo -kilpailun tulokset ovat seuraavat:

I PALKINTO 5 000 mk
nimimerkki »Kaksonen»
Liisa Helistö, Helsinki

II PALKINTO jaettu, kummallekin 3 500 mk
nimim. »Juurimato»
Marjatta Pulkkinen, Räyrinki
nimim. »Syön vain muodon vuoksi»
Jouni Kytöaho, Helsinki

III PALKINTO 2 000 mk
nimim. »Ariem»
Pekka Talikka, Tampere

ERIKOISKUNNIAKIRJA
Lembit Jakobson, Eesti, 1 000 mk

---

sallisuutta. Tosin vatjalaisten alkuperää pidetään kielellisesti eestiläisperäisenä, mutta sieltäkin se kiertyy meihin suomalaisiin.

Kun Itä-Karjalassa suoritettiin sota-aikana väestölaskentaa, oli eräs laskija ottanut huomioon suomenheimoisina myös venäjää puhuvat karjalaiset. Tämä täytyy kiitollisuudella todeta. Meillä suomalaisilla on aina ollut kova halu karsinoida naapureitamme. Siksi eri heimot eivät pystyneet luomaan yhteistä valtiota. Vasta heimokauden jälkeen Ruotsi pakotti suomalaiset elämään ilman heimosotia ja muita kähinöitä.

Inkeriläisiä tuhoutui jo »puhdistuksissa» ja kulakoinnin aikana. Se inkeriläisten joukko, joka jäi puna-armeijan puolelle, sai kärsiä suuret menetykset. Näin oli erityisesti Pietarin piirityksen aikana. Ilmeisesti kukaan ei ole ennen minua kiinnittänyt huomiota siihen, että stalinistisen hirmukauden aikana toteutettiin ns. vähemmistöpolitiikkaa taisteluttamalla Neuvostoliiton suomalaisia Suomen suomalaisia vastaan. Inkeriläisiä kaatui mm. Laatokan koillispuolella. Neuvostoliittoon palautetut inkeriläiset kärsivät suuret tappiot »sosialismin rakennustyömailla» eri puolilla maata.

KUNNIAKIRJAT
Kristiina Ahtola
Juha Antti Lahtinen
Tuulikki Lamminen
Arja Nieminen
Pirkko Siirilä
Jaana Tanskanen
Terhi Toiviainen
Marjatta Virtanen

KUNNIAMAININTA
Kristiina Haikonen

Inkeriläisten Yhdistys ry:n kirjapalkinnot Inkerinmaalta lähetetyistä runoista saivat Helena Martikainen-Zerbakova Kupanitsasta (nimimerkki »Heli»), Katri Kiuru Keltosta (nimimerkki »Heta») ja Lempi Kostina Keltosta (nimimerkki »Tuuli»). Palkintokirjat on toimitettu Inkerin Liittoon Hatsinaan. Julkaisemme tällä sivulla kaksi kilpailuihin osallistuneista inkeriläisrunoista, ja tämän vuoden kuluessa mahdollisesti vielä muitakin.

Työn runoista kootaan 300 sivuinen antologia, joka ilmestyy syksyllä 1992 Suomen itsenäisyyden 75-vuotisjuhlavuoden kunniaksi. Työnteko kunniaan -sarja jatkuu Työn valokuva -kilpailulla 1. 2.—30. 9. 1992 Suomen itsenäisyyden juhlan ja työn arvostuksen merkeissä. Kilpailun tulokset julkaistaan näyttelyn avajaisissa 6. 12. 1992.

ISÄLLE JA ÄIDILLE

Teidän rajaton rakkaus
suojeli meidät
vaaroista, virheistä maailman.
Iankaikkisen levon,
sielulle rauhan
löysitte sylissä synnyinmaan.

Heli

Inkeriläisten Yhdistys ry.

Vuosikokous

Inkeriläisten Yhdistys ry:n vuosikokous pidetään Marianpäivänä 22. maaliskuuta 1992 klo 14 Karjalatalossa, Helsingissä. Osoite on Inkerikoti, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki. Kokouksessa käsitellään sääntöjen määräämät asiat.

Erovuorossa: varsinaiset jäsenet Arvo Korkkinen, Vilho Mustonen, Anne Tuohimäki sekä varajäsen Ida Riipinen.

TERVEHDYS KELTOSTA

Tervehdimme teitä kansa
Kelton maisemilta kyliltä.
Kuule meitä, tule meidän kanssa,
laulaa saamme kaikki yhdessä.
Liitto Inkerin on suojanamme.
Niityt laaksot käy jo kukkimaan.
Luonto vihannoi kuin aikanamme.
Tää on meidän kaunis
synnyinmaa.

Vaeltanut mieron teitä
kansa Inkerin ol' aikoinaan.
Sisään käy ja kaikki huolet peitä,
vaikka muistot menneet palajaa.
Liitto Inkerin on...

Kivinen ja kolkko silloin
kautta myrskyin kulki elon tie.
Toista tietä nyt me käymme
innoin.
Tyyneen satamaan se viimein vie.
Liitto Inkerin on...

Tuuli

Saksittuja Sanomia

Mordvaan luterilainen seurakunta

Keski-Venäjällä sijaitsevan Mordvan pääkaupunkiin Saranskiin on marraskuussa perustettu luterilainen seurakunta. Perustavan työn luterilaiselle seurakunnalle on tehnyt vuodenvaihteessa itsenäistyvän Inkerin luterilaisen kirkon pastori Arvo Survo.

Saranskin luterilaisella seurakunnalla on kaksi työntekijää, jotka valmistuivat joulukuun alussa Inkerin rovastikunnan seurakunta-avustajan kurssilta. Suomen evankelis-luterilainen Kansanlähetys lähettää vuoden alussa työntekijöitä muutamiksi kuukausiksi Saranskiin.

Hajallaan asuvia suomalais-urgilaisia mordvalaisia on yhteensä noin 1,1 miljoonaa. (Kirkko ja Kaupunki 11. 12. 1991)

Etsitään

Haluaisin löytää niitä ihmisiä Suomesta, joiden luona minä lapsena sodan aikana mummoni kanssa asuin.

Vuonna 1942 meidät lähetettiin mummoni kanssa Suomeen; vanhempani olivat Leningradissa saarroksissa. Noustuamme maihin laivasta meidät lähetettiin aluksi kai Tampereelle. Tämän jälkeen asuinpaikkanamme oli Haapamäki ja sitten Kivimäki vai oliko se Keuruu, en ole varma. Ne olivat karanteeneja.

Sodan jälkeen mummo kertoi, että asuimme karanteenin jälkeen Jyväskylän lähistöllä. Olimme kahdessa maalaisperheessä. Ensimmäisessä perheessä olivat isäntä, emäntä ja minun ikäiseni tyttäret — olin silloin 7- tai 8-vuotias. Luu-

len, että maatilan nimi oli Koskela, mutta saatan erehtyäkin. Talo oli järven rannalla, ja järven toisella puolella olivat isot kalliot. Myöhemmin meidät vietiin sieltä pois, ja asuimme toisella maatilalla. Siellä oli emäntänä aikuinen tytär Krista, vanhin poika oli juuri tulomme aikaan kaatunut sodassa. Meidän lisäksemme talossa olivat vielä inkerinsuomalainen nainen, venäläinen lentäjä (sotavanki) ja minun ikäiseni nuorin poika.

En enää pysty muistamaan, missä tämä tila sijaitsi. Sen sijaan muistan käyneeni siellä koulua, joka sijaitsi pitkän matkan päässä. Kävin mummoni kanssa joka sunnuntai kirkossa, joten paikkakunnan on täytynyt olla siihen aikaan isompi kauppala.

Mummoni nimi on Marja Mullonen (synt. 1877), syntymäpaikka Leningradin piiri. Minun nimeni oli silloin luultavasti Valja Mullonen. Olen syntynyt vuonna 1935 Leningradin kaupungissa, ja muistan, että minulla oli lapsena henkilöllisyystodistus.

Toivon, että nämä pienet muistot ja muistikuvat auttavat minua löytämään niitä suomalaisia ihmisiä, jotka ottivat meidät vastaan ja avustivat vaikeina aikoina. Olisin kaikista tiedoista hyvin kiitollinen: Valentina Uutsalu, Sauga Alevik 23-I, Pärnu 203600, Estonia.

Pavel ja Anna Miinanen

Etsin serkkujani Pavel (synt. 1930) ja Anna (synt. 1928) Miinasta, jotka jäivät sodan aikana Suomeen.

He syntyivät Rampalan kylässä, Volosovan piirissä Inkerissä. Heidän äitinsä, isänsä ja siskonsa kuolivat keväällä 1943 Helsingissä. Perheen äiti Rosalia oli syntynyt vuonna 1905 ja isä Ivan vuonna 1906. Ivan Miinanen työskenteli Suomessa telakalla. Voi olla, että perhe vaihtoi sukunimensä jossain vaiheessa. Tiedoista kiitollisena: Kati Ranne, Kungla 33-9, Tallinna 200004, Eesti Vabariik.

Teppo Tahvana ja Eino Puukko

Matti Puukko etsii veljiään Teppo Tahvana (synt. 1914) ja Eino Puukkoa (synt. 1927), jotka ovat molemmat syntyneet Tuutarin seurakunnassa. Asuvat luultavasti jossakin entisen Neuvostoliiton alueella.

Matti Puukko, Klotstigen 3, 713 32 Nora, Sverige.

Elsa Hytti

Helmi Oha (o.s. Hipponen) etsii nuoruuden ystäväänsä Elsa Hyttiä. Elsa meni naimisiin sodan aikana ruotsalaisen upseerin kanssa Vaasassa.

Helmi Oha, Sulbi sjk, 202726 Võrumaa, Eesti.

Maria Musikka

Etsin serkkuani Maria Musikkaa, joka syntyi Kolppanan kylässä vuonna 1924. Maria avioitui Urho Pentterin kanssa ja asui Suomesta tultuaan Himasissa. Hänellä on kolme poikaa sekä veli Toivo ja sisar Elina. Marian isä Aadami ja äiti Katri ovat molemmat kuolleet.

Ystävälliset vastaukset: Anna Nilsson, Lingongatu 44, 23443 Lomma, Sverige.

Aleksanteri Matilainen

Siskot ja veli Hatsinan piiristä Asema Voiskovitsasta etsivät Aleksanteri Matilaista (synt. 1913) Spankkovan seurakunnasta Ilkkinän kylästä. Ystävälliset vastaukset: Katri Saharova, Vöidu 18-12, Kohtla-Järve 202020, Eesti Vabariik.

Halutaan kirjeenvaihtoon

Olemme 30- ja 32-vuotiaat ja lapsemme ovat 1,5- ja 3-vuotiaat. Haluaisimme kirjeenvaihtoon sellaisen inkeriläisperheen kanssa, jolla on nuorempia lapsia kuin omamme. Voisimme lähettää myös kaikenlaista pientä lastentavaraa. Päivi Häkkinen, Kirkkokatu 14 as. 2, 41160 Tikkakoski, Finland.

Inkeri-kuoron harjoitukset jatkuvat!

Tammikuun 14. päivänä tiistaina klo 17—18.30 aloitamme taas joululoman jälkeen. Kuoron harjoitukset pidetään joka tiistai Inkerikodissa em. aikaan. Kaipaamme joukkoomme uusia hyviä laulajia. Tervetuloa!

Joukostamme poistuneita

Maria Ruuska, synt. 5. 3. 1903, kuoli 3. 12. 1991 Boråsissa.

Aleksander Peuhkuri, synt. 15. 8. 1904, kuoli 10. 12. 1991 Boråsissa.

Muistilista

Helsingin paikallisosasto

Helmikuun tilaisuus 23. 2. on samalla Helsingin paikallisosaston vuosikokous, joka alkaa klo 14.

Maaliskuun tilaisuus 22. 3. klo 14 on Inkeriläisten Yhdistys ry:n vuosikokous, josta on erikseen ilmoitus tämän lehden sivulla 12. Molemmat tilaisuudet pidetään Inkerikodissa Karjalatalolla.

Tervetuloa mukaan!

Turun paikallisosasto

Karjalaisten talolla (Itäpellontie 2, Turku) pidetään:
Vuosikokous su 23. 2. klo 14.

Tervetuloa!

Lahden Seudun Inkerikerho

Kerhoillat ovat joka kuukauden toinen maanantai klo 18.30 Ristinkirkon alakerran kerhohuoneessa (oikealta sivulta sisään):
Helmikuussa 10. päivänä (vuosikokous)
Maaliskuussa 9. päivänä
Huhtikuussa 13. päivänä
Toukokussa 11. päivänä

Olet lämpimästi tervetullut iltoihimme!

Seukkoseura

Seukkoseura kokoontuu Inkerikodissa talven ja kevään aikana torstaisin klo 13 seuraavasti:
6. 2.
5. 3.
9. 4.
Toukokuussa seukot tekevät kevätretken, josta ilmoitetaan myöhemmin. Tervetuloa seukkoihin mukaan!

Inkeri- piiri

Inkeri-piiri kokoontuu kevätkaudella 1992 Espoon kaupungin työväenopistossa **Tapiolassa** (os. Itätuulenkuja 8) neljänä keskiviikkoiltana klo 18 - 19.30:
5. 2.
4. 3.
1. 4.
29. 4.
Piirissä on Inkeri-aiheisia luentoja ja keskustelua, ja sen ohjaajana toimii Pirkko Huurto. Tervetuloa opiskelemaan tai vierailemaan!

Rakas puolisoni, isämme ja vaarimme

VIKTOR RASKI

syntynyt 22. 5. 1908 Telese
kuoli 9. 12. 1991 Slite

Maria
Anna-Lisa ja Dick
Tommy
Anette ja Anders
Maj-Britt ja Lasse
Sara
Lill ja Bob
Malin ja Nina

Sov gott, käre Far,
i gravens ro.
Hav tack för Din kärlek
Din möda och tro.

Rakas isämme ja pappamme

Aadam JUNNINEN

s. 5. 8. 1908 Inkerissä
k. 15. 11. 1991 Helsingissä

Rakkaudella
Juho, Salme, Anne, Pauli,
Veli-Matti ja Marika
Aino, Klaus ja Ari
Viktor ja Leena
Irma ja Helmud

Elämä ehjä iltaan ehti.
Sydän lämmin ei syki enää.

Levitä Inkeri-tietoa, tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

SAATAVANA SUOMESTA TAI RUOTSISTA

Aapo Iho
Hietajyvä (runoja) **20 mk (40 kr)**

Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta **15 mk (30 kr)**

Ella Ojala
Pitkä kotimatka **85 mk (150 kr)**
Suomi näkyy **110 mk (150 kr)**
Pelastunut albumi **130 mk**

Erkki Tuuli
Inkeriläisten vaellus **110 mk (150 kr)**

Pertti Virtaranta
Sananlaskuja ja arvoituksia **40 mk (70 kr)**

Pekka Nevalainen
Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940-luvulla **150 mk (200 kr)**

Pekka Nevalainen — Hannes Sihvo (toim.)
Inkeri — historia, kansa, kulttuuri **300 mk**

Aapo Meriläinen
Inkerin evankelisluterilaisen kirkon 350-vuotismuisto-julkaisu **40 m k (100 kr)**

Äänilevyjä

Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. **15 mk (25 kr)**

Lauri Santtu
Murrejuttuja **15 mk (25 kr)**
Gävlen kuoro 30 mk

Arvo Survo
Omall maall, kasetti **55 mk (100 kr)**

Inkeriläisten Viestin irtonumeroita

Saimi Tuukkanen
Elämäni Helminauha **40 mk**

Rintaneula Inkerin vaakuna **10 mk (10 kr)**

Rintaneula, Inkerin lippu **20 mk (20 kr)**

Tarra Inkerin lippu **5 mk**

Inkerin kartta **70 mk**

Inkerin kartta 1849, saksankiel. **50 mk (50 kr)**

Postikortti Karjalatalo **3 mk**

Inkerin pöytälippuja **35 mk (60 kr)**

Inkerin postimerkkejä sarja **50 mk (75 kr)**

Adresseja **20 mk (40 kr)**

Vain Ruotsista

Aatami Kuortti
Veljeni sotavangit, kirjakaupoista Ruotsissa Armas Paakkoselta 150 kruunua.

Toivo Folksten
Inkermanländare i Västerås **50 kr**

Irja Hiiva
Försvisningen **100 kr**

Ania Monahof
Tillflykten **150 kr**

Ania Monahof
Mot stjärnan **150 kr**

Postikortti
Tyttö Tuutarin puvussa **2:50 kr**

Ingria
Ruotsinkielinen aikakaus-lehti **50 kr**

inkeriläisten viesti

numero 3

maaliskuu 1992

inkeriläisten viesti

Toimitus

Vt. päätoimittaja
Pirkko Huurto
Puh. (90) 783 391
Toimitussihteeri
Leena Salo

Toimituksen osoite:
Kadetintie 5 B 32, 00330 Helsinki
c/o Leena Salo

Konttori

Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
Puh. (90) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Anneli Korkkinen
Postisiirtotili Hki 30636-4

Ilmoitukset

1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 » » 800 mk
1/4 » » 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilm. 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk

Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:
INKERILÄISTEN YHDISTYS RY.

Tilaushinta 1992

130 mk kotimaahan, Ruotsiin 200 kr ja muualle 160 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa

Armas Paakkonen
Tingsgatan 35
50253 Borås. Puh. 033-101 850
Postisiirtotili 626047-5
(lehden ym. tuotteiden tilaukset)

Sivistyssäätiö

Hallituksen pj. Keijo Korkka
Ruonelantie, 20900 Turku
Puh. (921) 302 868 (työ)
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 146660-1

Leena Salo

TÄSSÄ NUMEROSSA

Kansikuvassamme hymyilee Reisinän kylässä, Hatsinan piirissä asuva Inga Ritari. Hän on eläkkeellä oleva opettaja, joka välittää kiitoksensa Inkerin Liitolle Viestin välityksellä sivulla 7.

Mahdoton muuttuu joskus mahdolliseksi

Suomi juhlii itsenäisyytensä 75-vuotista taivalta tämän vuoden aikana monin eri tavoin. Erityisesti ulkosuomalaisille tarkoitettu »Juuret Suomessa 1992» -tapahtumien sarja on yksi mahdollisuus osallistua Suomen juhlavuoden viettoon. Tasavallan presidentin Mauno Koiviston suojelemassa tapahtumassa ulkosuomalaiset voivat tutustua Suomeen ja suomalaisiin erilaisissa kulttuuri- ja harrastustapahtumissa, joita on tarjolla runsaasti, erityisesti juhlaviikon 30. 7.—2. 8. aikana.

Suomen ulkopuolella asuvista inkerinsuomalaisista monet ovat varmasti innostuneita osallistumaan tähän ainutlaatuiseen tapahtumaan. Kaikille se ei kuitenkaan ole yhtä helppoa, sillä ainakin useimmille Eestin tai Venäjän alueilla asuville raha — tai paremminkin sen puute — asettaa selvät rajoitukset.

Tätä asiaa pohtii Petroskoissa ilmestyvän Carelia-lehden päätoimittaja Paavo Voutilainen Carelian numerossa 1/1992. Hän pahoittelee, että niin moni sikäläisistä suomalaisista jää ilman mahdollisuutta osallistua moniulotteiseen »Juuret Suomessa» -tapahtumasarjaan, koska kukkaro ei sitä salli.

»Tilanne on se, mikä se nyt on, ja sen ovat aikaansaaneet yhteisvoimin ja -toimin Neuvostoliiton (toim. huom: nykyinen IVY) ja Suomen viranomaiset. Lokakuussa saimme kuulla, että joudumme kohta maksamaan viisumista valuutassa, siis Suomen markoissa. Maksu ei ole suomalaisittain katsottuna mikään suuri ja vaihtelee ennakkotietojen mukaan viisumin laadusta riippuen 50:stä 200 markkaan. Ja heti perään, marraskuun alussa astui voimaan uusi vaihtokurssi, jonka mukaan Suomen satanen maksaa turistille neuvostopankissa 1 110 ruplaa riksoineen. Eläkeläispariskunta saa olla kolme kuukautta syömättä ja juomatta, että saa kokoon sataa Suomen markkaa vastaavan ruplaerän. Varsin ikävä tosiasia, josta ei pääse yli eikä ympäri», Voutilainen kirjoittaa.

Suomalaiset ovat ylpeitä 75-vuotisesta itsenäisestä isänmaastaan. Olisi hienoa, että mahdollisimman moni ulkosuomalainen pääsisi iloitsemaan kanssamme yhteisistä juurista. Monille — luultavasti liian monille — se saattaa jäädä pelkäksi haaveeksi. Toivo kuitenkin elää, että suomalaisten vieraanvaraisuus tulisi avuksi, ja mahdoton muuttuisi mahdolliseksi.

Leena Salo

Heimosoturit

Tyyne Lehtonen on lähettänyt novellinsa »Heimosoturit» Viestissä julkaistavaksi nyt kun tämä aihe on taas ajankohtainen. »Heimosoturit» on palkittu Kansa taisteli -lehden kirjoitus-kilpailussa vuonna 1970. Tyyne Lehtonen kertoo kirjeessään, että hänen kirjoituksensa perustuu syksyn 1944 tositapahtumiin, jolloin Heimopataljoonan sotilaat harhailivat Raahen seudun metsissä onnistuttuaan karkaamaan Venäjälle menevästä junasta. Lehtosen mukaan ihmisten sympatiat olivat inkeriläisten sotilaiden puolella, ja monet suomalaisista eivät olleetkaan luovuttaneet karkureita viranomaisille.

Sota loppui! — Suomi ja Neuvostoliitto tekivät rauhan Suomelle raskain ehdoin. Se koski myös meitä, inkeriläisiä.

Rauhanehdoissa sanottiin mm., että Suomeen evakuoidut inkeriläiset ym. siviilihenkilöt on luovutettava takaisin Neuvostoliitolle. Ja ennen kaikkea, voittaja vaati haltuunsa ne kansalaisensa, jotka olivat nousseet ase kädessä sitä vastaan. Näin ollen Suomen oli luovutettava mm. Heimopataljoona 3 (HeimP 3), Erillinen pataljoona 6 (Er.P 6) ja virolaisrykmentti JR 200, yleensä kaikki Suomen armeijan riveissä palvelleet. Nämä pataljoonat sekä JR 200 koostuivat kokonaan vapaaehtoisista, etupäässä he kaikki olivat suomalaisia ja virolaisia miehiä. Toiset heistä olivat joutuneet joko suomalaisten tai saksalaisten vangiksi ja sen jälkeen liittyneet armeijaan.

Joukossa oli myös aivan nuoria vapaaehtoisia, rohkeita poikia, jotka henkensä uhmaten lähtivät taistelemaan Suomen puolesta, tietäen, että Suomen voitto merkitsi heidän vapauttaan, kun taas häviö heidän tuhoaan. Luulen, että he juuri tämän tajuttuaan taistelivat niin urhoollisesti. He todella taistelivat kotiensa vapauden puolesta. Monien näiden poikien syntymäkoti sijaitsi sitäpaitsi Karjalan kannaksella.

Myös minun syntymäkotini oli Lempaalassa, josta jo tosin v. 1936 jouduin lähtemään. Monta Lempaalankin poikaa taisteli Suomen armeijan riveissä. Kun sitten suomalaiset valtasivat kotipitäjämme, jännäsimme kovasti, kestääkö Kannas, pysyykö Lempaala suomalaisten käsissä. Tunsimme kaikki olevamme suomalaisia ja kuuluvamme Suomeen. Ja vapautemme kaipuu oli suuri, niin suuri, ettei sitä voinut kuvitellakaan. Toiveemme ei täyttynyt! Kannas murtui, ja suomalaisten joukkojen vyöryessä takaisin Kannakselta me inkerinsuomalaiset tunsimme yhtä suurta surua kuin karjalaiset ja kaikki muutkin suomalaiset: nyt oli viimeinenkin toivonpilkkumme vapaudesta sammunut. Sitä paitsi tiesimme myös, että kaikki tämä merkitsi monelle tuhannelle ihmiselle henkilökohtaisenkin vapauden menettämistä.

Niin vaikeaa kuin se varmaan olikin Suomen viranomaisista, oli Suomen pak-

ko luovuttaa nuo sotilaat Neuvostoliitolle. Mieleeni on jäänyt siltä ajalta erittäin ikävä tapaus. Muistan hyvin, kuinka luovutettavat sotilaat yrittivät epätoivoisesti paeta ja pelastaa itsensä.

Vieras kotiseudulta

Oli pimeä lokakuun ilta v. 1944 kun oveeni koputettiin. Asuimme silloin Paavolassa. Menin avaamaan ja ovella seisoi naapurin poika, kotipuolesta. Hän oli palvellut Suomen armeijassa, muistaakseni juuri HeimoP 3:ssa. Ihmettelin vähän, mistä hän nyt näin myöhään tulee. Sanoi olevansa menossa kotiväkensä luo ja poikkesi vain meille katsomaan, koska oli päässyt siviiliin.

Tiesin, että hän oli saanut kärsiä sodassa paljon palveltuaan vuosikaupalla. Hän oli aluksi ollut Venäjän armeijassa, sitten talvisodassa ja lopuksi jatkosodassa. Ja Leningradin länsipuolella, aivan lähellä kotikyläämme, hän haavoittui jalkaan ja joutui siinä saksalaisten vangiksi.

Pitkä vaellus

Siitä hänelle alkoi pitkä vaellus ja nälkäkuuri. Vankileiristä toiseen vaellettiin ja nälkä oli niin suuri, että kun hiirikin löydettiin, se jaettiin ja syötiin. Usein kun aamulla herättiin, oli vierusnaapuri kylmänä. Pahoinpitelyä ja lyömistä oli päivittäin. Kun sitten ilmoitettiin, että vankileiristä voidaan vapauttaa miehiä mikäli he ilmoittautuvat Suomen armeijaan, niin kaikki inkeriläiset ja virolaiset huokasivat helpotuksesta — ja lähtivät!

Huomasin, ettei hän ollut oma itsensä. Vaikutti kovin alakuloiselta ja surulliselta. Eikä hän iloinnut edes siitä, että sota oli vihdoinkin päättynyt. Kernaasti hän olisi kuunnellut uutisia, mutta kun radiossa ei ollut patteria, ei sitä voi tietenkään kuunnella.

Yövyttyään meillä hän lähti seuraavana päivänä, pyytäen minua saattamaan jonkin matkaa. Olimmehan tuttuja lapsesta saakka, ja kirjeitäkin sain rintamalta silloin tällöin. Siinä kävellessämme alkoi poika puhua:

— Kuule sinä, minä olen karkuteillä. Meitä lähdettiin kuljettamaan Venäjälle, mutta minä karkasin junasta.

Hämmästyin kovasti!

— Ei kai se voi olla totta, sanoin. Eihän teitä voi luovuttaa tuomittaviksi!

— Kyllä se on totta. Meidät koottiin Raaheen, otettiin aseet pois ja sanottiin, että pääsette siviiliin. Ihmettelimme, miksi meitä sitten vartioidaan. Kun meidät sitten pantiin junaan ja konekiväärimiehet vaunujen oville vartioimaan, joku sanoi: »Pojat, teitä lähdetään viemään Venäjälle. Kun kuulimme kylmän totuuden, nousi vaunuissa sellainen meteli, että vartiomiesten oli vaunujen ovilta lähdettävä. Kun juna oli ehtinyt ajaa vain muutaman aseman välin, miltei kaikki sotilaat olivat karanneet syksyn pimeyteen.»

Heidänkään vaunuunsa ei jäänyt kuin kaksi vienankarjalaista poikaa.

Olin kovin pahoillani, kun en voinut häntä mitenkään auttaa, olinhan itsekin »vieraissa». Hän kertoi yrittävänsä Ruotsiin päin. Siinä jutellessamme tuli meitä vastaan meidän talon isäntä ja ihmetteli, miksi tuolla asemalla on kokonainen polkupyöräpataljoona, joka tutkii kaikilta paperit. Arvasimme, että heitä, karkulaisia etsitään.

Hyvästelimme äkkiä, ja hän lähti kävelemään kohti kaukaista määränpäätään kadoten tietämättömiin. Tornioon saakka hän kaikesta päätellen ehti, sillä sieltä minulle tuli kortti, mutta rajalla hänet jo ehkä vangittiin. Hänen kohtalonsa on ainakin minulle tuntematon.

Raskas velvollisuus

Seuraavana iltana olin palaamassa naapurista kotiin, kun äkkiarvaamatta konekiväärimiehet pysähdyttivät minut ja kysyivät:

— Oletteko nähnyt inkeriläisiä sotilaita?

— En ole nähnyt, vastasin. Sitäpaitsi olen itsekin inkeriläinen ja oma serkkunikin palveli Suomen armeijassa, kuten niin monet tuttavanikin.

Yhdessä sitten hakijoiden kanssa valittelimme poikien kovaa kohtaloa. He sanoivat:

— Sääli on poikia. Yhdessä taistelimme rintamalla, mutta nyt meidän on pakko etsiä heidät käsiimme ja luovuttaa. Jos me emme olisi lähteneet heitä hakemaan, niin venäläiset olisivat tulleet itse.

— Joko olette saaneet montakin poikaa kiinni? kysyin ja tiedustelin lisäksi, missä kiinni saatuja säilytetään.

Sain tietää, että asemalla, jossa heitä saa käydä jopa tervehtimässä. Lähtiessäni he tekivät minulle sotilaallisesti kunniaa, löivät kantapäänsä yhteen ja sanoivat:

— Rohkea tyttö. Ei säikähtänyt lainkaan.

Ja niin he lähtivät suorittamaan raskasta velvollisuuttaan. Se oli heille todella raskas ja epämiellyttävä. Minä puolestani en lainkaan säikähtänyt, olinhan tällaiseen jo kotipuolessa tottunut.

Aamulla sitten laitoin voileipiä kassiin ja lähdin katsomaan kiinnisaatuja karkureita, luullen naapurin pojankin olevan heidän joukossaan ja ehkäpä löytäisin sieltä serkkunikin ja muita tuttuja poikia. Pidätettyjä oli kaikkiaan kuusi miestä, jotka kaikki olivat minulle outoja. Pari vanhempaakin miestä oli joukossa. Mutta kaikki olivat omaa heimoani. Entinen aseveli seisoi heitä vartioimassa ja kaikki näytti niin epätodelliselta ollakseen totta. Mutta totta se kuitenkin oli!

Kovin he ilahtuivat tulostani ja hyvin kelpasivat myös voileivät. Toinen vanhemmista miehistä oli melkein liikuttunut. Siellä he istuivat Suomen sotilaspu-

vut yllään; maan, jota he olivat olleet puolustamassa ja joka nyt, hädän tullen, ei voinutkaan tarjota heille turvapaikkaa. Varmaankin Suomen sotilasviranomaiset sisimmässään toivoivat kuitenkin, että he sen turvapaikan jostakin saisivat. Olivat he kovin pettyneitä, mutta eivät sentään katkeria. He käsittivät, että Suomi oli pakon edessä ja voittajan armoilla.

— Näin tässä nyt kävi, sanoivat pojat. Kyllä meistä päästetään ilma pois, kun rajan yli on tultu.

— Ei meitä heti ammuta, sanoi vanha mies. Tottahan ne karanteenissa aluksi pitävät. Lienee edessä pitkä vaellus vankileiristä toiseen.

Useampi mies tuosta joukosta oli ollut jo saksalaistenkin vankina.

Sellaista kaikkea siinä juteltiin ja arvailtiin. Sitten hyvästelin ja toivotin onnea matkalle. Sanoin:

— Viekäähän terveisiä kotimaahan, pian täältä tullaan perässä. — Mutta vieläkin olen täällä avioiduttuani suomalaisen, evakkotaloni pojan kanssa.

Tyyne Lehtosen vuonna 1970 kirjoittama »Heimosoturit» on yhä ajankohtainen — yli kahdenkymmenen vuoden jälkeen.

Lämmin kiitos Inkerin Liitolle!

Tavallisesti ihminen pelkää vanhuutta ja yksinäisyyttä. Olen 81-vuotias ja asun yksin. Sisareni kuoli kuusi vuotta sitten.

Näinä raskaina aikoina minun suurimpana huolenaiheenani olivat polttopuut, joita en onnistunut hankkimaan millään tavalla. Sattumalta tuttavani kertoivat murheestani muutamille Inkerin Liiton jäsenille.

Eräs inkerinsuomalainen Puudostista toi autokuormallisen puita. Hieman myöhemmin neljä nuorta miestä Inkerin Liitosta tuli ja pilkkoi puut vajaassa kolmessa tunnissa.

En olisi millään uskonut, että toiveeni polttopuista toteutuu niin nopeasti. Olen sydämestäni kiitollinen Inkerin Liitolle heidän huolenpidostaan meitä vanhuksia ja yksinäisiä ihmisiä kohtaan.

Inga Ritari

Kohtalo tuntematon

Ajattelin itsekseni kuinka ihminen on pieni sodan suurten saappaiden alla. Häntä syytetään ja hänet tuomitaan. Hän on kuin lastu lainehilla, jota myrsky heittelee sinne sun tänne. Ja hän, tavallinen sotamies, on kuitenkin täysin syytön sotaan. Poikien tunteet ymmärtää kyllä hyvin kun tietää, kuinka ankara sotilaslaki oli silloin Neuvostoliitossa. Oli mieluummin ammuttava luoti päähän kuin antauduttava vangiksi. Entä sitten? Antautua vangiksi, liittyä Suomen armeijaan ja nostaa ase Neuvostoliittoa, omaa maataan vastaan. Kyllä arvaa mitä siitä seuraa... Muistammehan Stalinin pojan, Jakovin, joka joutui 1941 saksalaisten vangiksi ja kuoli myöhemmin vankileirillä. Saksalaiset olisivat kyllä vaihtaneet hänet johonkin Neuvostoliitossa vankina olevana upseeriin, mutta siihen ei isä Stalin suostunut. Ei suostunut, vaikka kysymyksessä oli oma poikansa.

Tulee mieleeni, että nämäkin heimosoturit olivat omalta osaltaan Suomen itsenäisyyttä puolustamassa ja sen riippumattomuutta ylläpitämässä. Mutta luovuttamalla heidät Neuvostoliitolle Suomi ainoastaan täytti raskaan rauhansa ehdot. Koko kansaa ajatellen asia sinänsä on pieni, etenkin kun he eivät olleet Suomen kansalaisia. Mutta jutusta olisi voinut paisua suuri, mikäli Suomi olisi kieltäytynyt heitä luovuttamasta.

Heidän kohtalonsa on täysin tuntematon. Omaisten etsiskelyistä ja tiedusteluista huolimatta ei heidän olemassaolostaan tiedetä mitään. Melkoisella varmuudella kuitenkin voi sanoa:

— Kaikkensa antaneiden hautapaikka on vain tuntematon...

Tyyne Lehtonen

Elämän kova koulu

Viisi inkeriläiskohtaloa

Viereisen sivun valokuvassa poseeraa viisi Tuutarin seurakunnan Kavelahden kylän nuorta naista, jotka olivat vuonna 1917 kirjanpitokurssilla Petrogradissa. Eivät aavistaneet neitoset tulevaa raskasta kohtaloaan elämässään. Taitaja voisi kirjoittaa viisi romaania, jos tyhjentävästi kaiken kertoisi. Kaikki he elivät poikkeuksellisen rikkaan ja raskaan, jotkut traagisenkin elämän.

Sohvi Kiippa (o.s. Kukko) avioitui Aatami Antinpoika Kiipan kanssa. Heillä oli yksi poika, joka yhä elänee Karjalassa. Vuonna 1941, sodan alettua, komennettiin Kiipan pariskunta ajamaan Kavelahden kolhoosin karja Sisä-Venäjälle. Jo alkumatkasta Aatami pidätettiin, ja hän joutui Leningradin työleiriin epäluotettavana suomalaisena. Siellä hän menehtyi tuntemattomissa olosuhteissa.

Sohvi tuli monien vaiheiden jälkeen Siperiasta kotiin Kavelahteen, mutta 24 tunnin sisällä hänen oli poistuttava sieltä, vangitsemisen uhalla. Lopulta hän asettui Karjalaan, ja sai siellä lopullisen leposijansa.

Katri Toivokainen oli vauraanpuoleisen Pennin talon tytär, jolla oli kolme tai neljä sisarusta. Katri oli opettajana kansakoulussa. 1930-luvulla hänet, hänen miehensä, veljensä ja sisaren mies vangittiin. Vanha isä hirttäytyi epätoivoissaan. Katri palasi sodan jälkeen syntymäkotiinsa terveydeltään raunioituneena. Tapasin hänet vuonna 1985. Vieras hänen puhettaan ei silloin enää ymmärtänyt, mutta Katri ymmärsi kyllä muiden puheen.

Anna-Mari Suni (o.s. Toivokainen) jäi leskeksi, avioitui uudelleen ja muutti neljän alaikäisen lapsensa kanssa takaisin Kavelahteen. Pian muuton jälkeen heidän kotinsa paloi ja aviomies kuoli. Sodan sytyttyä lapset olivat Leningradissa tätinsä luona. Rintama sulkeutui niin nopeasti, ettei äiti Anna-Mari päässytkään lastensa luokse. Voi vain kuvitella äidin tuskan, kun hän päivittäin näki ja kuuli piiritykseen jääneen kaupungin pommituksia. Anna-Mari lähti aikanaan Suomesta siinä toivossa, että löytäisi edes yhden henkiin jääneen lapsensa. Kaikki olivat kuitenkin menehtyneet. Äitikään ei enää kestänyt noissa raskaissa oloissa.

Katri Ventonen (o.s. Kukko) oli Sohvin serkku. Katrin tytär sairastui alakouluikäisenä keuhkotautiin, ja ihan sodan alla Katrin oli vietävä tyttärensä parantolaan. Sille tielleen he hävisivät sodan puhjettua. Heidän taloonsa osui pommi, ja palon mukana menehtyi anoppi. Antti, Katrin aviomies, löysi sodan päätyttyä poikansa, ja he asuivat viimeiset vuotensa Eestissä.

Maria Kiippa (o.s. Toivokainen) oli Sohvi Kiipan käly ja kaikkien meidän Paavon lasten kummitäti. Kälykset tulivat hyvin toimeen keskenään, ja Maria hieman nuorempana kunnioitti suuresti rehellistä ja suorasukaista tulevaa sukulaistaan. Kun Sohvin kuolinsanoma saapui, Maria sanoi maailman käyneen hänelle tyhjäksi ja paljon raskaammaksi paikaksi elää. Kälykset tapasivat toisensa pari kertaa sodan jälkeen, kerran Kavelahdessa.

Mariasta, enempää kuin muistakaan tytöistä, ei kirjanpitäjää tullut. Elämällä oli muita suunnitelmia. Marian elämän punaisena lankana kulki kaikesta aikaisemmasta, totutusta ja tutuksi tulleesta

Vuonna 1917 nämä viisi nuorta naista olivat Petrogradissa kirjanpitokursseilla. Takarivissä vasemmalta Sohvi Kukko, Katri Toivokainen, Anna-Mari Toivokainen, istumassa Katri Kukko ja Maria Toivokainen (tyttönimiltään).

luopuminen ja uusiin, vaikeampiin oloihin sopeutuminen. Eräänä syyskuisena päivänä hänet riisuttiin kaikesta maallisesta. Hän jäi seitsemän alaikäisen lapsensa kanssa leskeksi, kodittomana alkavaan talveen, vieraiden sotilaiden jalkoihin rintaman läheisyyteen. Kun jälleen kerran kylään oli tulikeskitys, Maria polvistui kellarissa heinien päälle lastensa viereen ja rukoili: »Isä meidän, joka olet taivaissa, jos nyt on sinun tahtosi, että lähtömme hetki koitti, ota meidät kaikki yhtä aikaa. Tapahtukoon Sinun tahtosi.»

Elinpäiviä Marialle oli suotu kuitenkin vielä paljon, jopa maasta muutto. Siinä vaiheessa perhe oli hajonnut: aviomies mullan alla, vanhin lapsi rintaman

Juho Suni poissa

Monien tuntema inkeriläinen taiteilija Juho Suni on poissa. Hän kuoli 71 vuoden ikäisenä kotipaikkakunnallaan Gävlessä Ruotsissa 21. 1. 1992.

Juho Suni oli kotoisin Tuutarista Inkerinmaalta. Toisen maailmansodan aikana hän oleskeli Suomessa. Kun neuvostoliittolaiset sodan päätyttyä vaativat inkeriläisiä palautettaviksi takaisin Neuvostoliittoon, Juho Suni katsoi parhaaksi paeta monien muiden inkerinsuomalaisten tavoin Ruotsiin. Samassa veneessä 83 muun ihmisen kanssa hän onnistui pääsemään Raumalta Stugsundiin, josta hän eri vaiheiden ja paikkakuntien jälkeen päätyi Gävleen. Ruotsin kansalaisuuden hän sai vuonna 1953.

Jo kotona Inkerinmaalla Juho Suni toimi taiteen parissa. Suomessa olonsa aikana hän ehti tehdä ensiesiintymisensä taitelijana, ja Gävleen tulonsa jälkeen hän sai lisäansioita myymällä inkeriläistä kansantaidetta torilla. Kotikaupunkinsa Gävlen lisäksi Juho Sunilla oli näyttelyjä mm. Norrköpingissä, Sundsvallissa, Göteborgissa, Tukholmassa.

Aluksi kovinkaan monet eivät ymmärtäneet Juho Sunin taidetta, sillä hän ei valinnut perinteista tietä, vaan etsi lakkaamatta uusia muotoja ja linjoja taiteessaan. Kuten Björn Widegren sanoo hänestä muistokirjoituksessaan Gefle Dagbladissa: »Taide oli hänelle samalla kertaa sekä kärsimys että elinehto. Taide oli elämänasenne» (24. 1. 1992).

Vähitellen Juho Suni sai osakseen ansaitsemaansa arvostusta. Hänestä tuli kiistämätön mestari Gävlen taide-elämässä.

LeSa

---

puolella tietämättömissä, lapsista kolme työvelvollisina vieraissa oloissa. Kohtalo oli armelias, ja lasten tie toi heidät ajan mittaan yhteen. Vain vanhin jäi erilleen, mutta häneenkin löytyi lopulta yhteys.

Tässä vain suurin piirtein tyttöjen tarinaa. Riipaisee kun katselee kuvaa 17—20-vuotiaista, toiveita täynnä olevista nuorista naisista, ja minkä elämän taakan he kukin kantoivat!

Helvi Othman

Toimitukseen on saapunut suruviesti:

Ida Riipinen, merkittävän inkeriläistyön korvaamaton tekijä, on poissa. Ida Riipinen kuoli 10. helmikuuta 1992.

Inkeri-seminaarissa pohdittiin tulevaisuutta

Tuusulan rovastikunta ja Sipoon suomalainen seurakunta järjestivät yhdessä Inkeri-seminaarin Keravalla 8. päivänä helmikuuta. Seminaarin tarkoituksena oli antaa tuoretta tietoa Inkeristä ja pohtia tulevaisuuden mukanaan tuomia haasteita.

Inkeri-seminaari kokosi Keravan seurakuntakeskukseen noin 150 inkeriläistä ja heidän ystäväänsä. Inkeriläisten nykytilanteesta kertoivat petroskoilainen toimittaja Santeri Pakkanen, inkerinmaalainen pappi Eero Kuukauppi, inkeriläisistä kirjan kirjoittanut Helena Miettinen Keravalta, Tapani Sihvola Sipoon Kuntokalliosta, lääninrovasti Leino Hassinen, isä Heikki Huttunen Helsingin ortodoksisesta seurakunnasta ja kaikkien inkeriläisten tuntema Maria Kajava Petroskoista. Yksi seminaarin järjestäjistä oli pastori Anja Hänninen, joka on tehnyt paljon työtä inkeriläisten hyväksi kuten myös tämän seminaarin onnistumiseksi.

Santeri Pakkanen toi puheessaan esille inkeriläisten paluumuuttajien viime vuoden aikana huomattavasti vaikeutuneen tilanteen Suomessa. Laman myötä suomalaisten asenne paluumuuttajia kohtaan on muuttunut torjuvaksi. Keravalainen kirjailija Helena Miettinen uskoi syyn presidentti Koiviston paluumuuttopuheeseen piilleen silloisessa työvoimapulassa. Lamasta huolimatta Suomi on inkeriläisten paratiisi, Miettinen totesi omassa puheenvuorossaan.

Eero Kuukauppi Pyhän Marian seurakunnasta kertoi mm. alullaan olevasta pyhäkoulutyöstä. Seurakunnilla on vähän työntekijöitä, ja esimerkiksi nuoriso- ja lapsityöhön kaivataan ohjaajia. Rovasti Leino Hassinen kertoi puolestaan Inkerin kirkon itsenäistymisestä tämän vuoden alusta alkaen. Kirkon kehittämisohjelman odotetaan valmistuvan maaliskuussa. Hassisen mielestä suomalaiset rovastikunnat auttaisivat parhaiten pientä Inkerin kirkkoa nousemaan jaloilleen ottamalla oman inkeriläisseurakunnan kummikohteekseen.

Tarve inkeriläisvanhusten olojen parantamiseksi Inkerinmaalla tuli esiin sekä Tapani Sihvolan että Leino Hassisen puheenvuoroista. Viisi vanhainkotia on tulossa, mutta kaikkiaan niitä tarvittaisiin 15. Vanhainkotien rakentaminen 5 000 vanhukselle rajan taakse on kuitenkin vaikeaa. Vanhainkotien lisäksi Inkeriin pitäisi Sihvolan mielestä saada vanhusten palvelukeskuksia ja -autoja.

Oman painoarvonsa seminaarille antoi Maria Kajavan läsnäolo. Hän ja kaikki seminaariin osallistuneet lienevät samaa mieltä siitä, että Inkeri-seminaarin kaltaisia tapahtumia tarvitaan myös tulevaisuudessa.

LeSa

Kevään tulo

Varhaiskevättuulen
vilpoisa värinä

viima vyöryy
vyöryy
ja huokuu

kierrellen nousee
lahdelta rantaan

Painuneen hangen
kimallus hohtaa
törmän pohjois-
puoleisella
pohjukalla
  varjossa
  päivänsäteiltä

Viima kohoaa
lennähtää,
vavahtaa
kohdaten töyräällä
keväisen auringon
  väreilee...

Kaukana
hengittää
Tuutarin mäki

Siellä se on, —
auringonkehrä
  nousseena jo
Mujan metsien
piilosta

Pulkavan rinteisiin
säteitä hehkuttaa,
lämmittää laajat
Venjoen maat

Viima painuu
mataliin jäihin,
Järvisaaren
järvien
sopukoille
Suomenlahden
leveille salmille,
pysyy lujasti
pinnassa
Laatokan,
hulmahtaa
Karjalan Kannakselta
häipyen Kelton
mäkien monttuihin

Päivä varttuu
linnun lentoon...
....
sineestä taivaan
kauas kantaa
kanahaukan
valpas katse,
siivet piirtää
ympyröitä

Narvajoki
kiiltää

Metsät siintävinä
lakeudet laajoina
kukkulat soista
kohoten,
taivaansineen
vesissä viihtyen
  lepää
  lämmeten
  Inkerinmaa

Nevan vedet
vuolaat
kiireiset...
kasantuu
jäitä,
törmäilee
myllertää, —
mahtava virta
uomaansa
kahlittu
rynnistää
vauhkona
merta päin

Maa höyryää
kylpien lämmössä

Salainen jännitys
lupaus luonnon

Rantavesakon
kantojen väliin
nuuskiva kettu
työntää kuonon

  Varis
  huutaa

Pilviä kertyy
  tihenee verho
  auringon tiellä

Liikahtaa viima
illansuussa
ja voimalla
vyöryttää
raukean maan

hämäryys tiivistyy
sakenee yöksi

valentaa koivikko
risahtaa oksa

jonnekin myöhäinen
peura syöksyy

raskaasti
nukkuu
siunattu
maa...

— Ilkka Laatokka

Saksittuja Sanomia

Meneekö kirkkojen elintarvikeapu Pietarissa perille?

Ruotsin, Tanskan ja Suomen kirkot ovat sitoutuneet toimittamaan ainakin seitsemän rekallista, noin 150 tonnia elintarvikkeita Pietariin tämän talven aikana. Tammikuun aikana neuvotellaan kirkkojen elintarvikeavun mahdollisesta lisäämisestä. Viime aikoina julkisuudessa on ollut esillä tietoja, joiden mukaan kokonaiset avustuslastilliset IVY:n alueella katoaisivat matkalla ja joutuisivat vääriin käsiin.

Kirkon ulkomaanavun projektisihteeri Kai Takkula, meneekö Pohjoismaiden kirkkojen elintarvikeapu perille?

— Kyllä menee. Jakelusta vastaa Pietarin kirkkojen elintarvikeavun komitea. Seurakunnat Pietarissa kartoittavat alueillaan kuka tarvitsee eniten apua, huolehtivat jakelusta ja jokainen vastaanottaja kuittaa saamansa paketin.

— Elintarvikepaketteja on joutunut vääriin käsiin erittäin niukasti.

— Pietarissa on myös ruotsalainen kirkkojen elintarvikeavun koordinaattori seuraamassa avun perillemenoa.

Ketkä tarvitsevat apua eniten?

— Pienituloiset eläkeläiset, vammaiset ja suurperheet.

Pohjoismaiden kirkot lähettävät Pietariin noin 20 000 elintarvikepakettia. Eikö tämä ole kuin pisara meressä viiden miljoonan asukkaan Pietarissa?

—Viime syksynä Pietarin kaupungin sosiaalitoimiston johtaja arveli, että Pietarin viidestä miljoonasta asukkaasta noin yksi prosentti elää erittäin vaikeassa asemassa. Prosentti viidestä miljoo-

nasta on 50 000, joten kirkkojen elintarvikeapu tavoittaa erittäin vaikeassa asemassa olevista suhteellisen ison joukon.

Pietarissa on 126 ortodoksiseurakuntaa ja yhteensä 50 muuta seurakuntaa. Miten elintarvikeapu jaetaan näiden seurakuntien kesken?

— Ortodoksiseurakunnat saavat 50 prosenttia ja loput 50 prosenttia jaetaan muiden seurakuntien kesken. Seurakunnat jakavat alueellaan paketteja eniten tarvitseville, ei ainoastaan oman seurakuntansa jäsenille. (Mari Teinilä / Kirkko ja Kaupunki 15. 1. 1992)

Sihvon ja Nevalaisen Inkeri-teos sai Lauri Jäntin palkinnon

Viime syksynä valmistunut Inkerin historian perusteos Inkeri. Historia, kansa, kulttuuri palkittiin Lauri Jäntin palkinnolla viime maanantaina Werner Söderströmin kustannusosakeyhtiön tiloissa Helsingissä.

Pekka Nevalainen ja Hannes Sihvo ovat toimittaneet tämän 400-sivuisen yleisteoksen. Palkintolautakunnan perusteluissa sanotaan teoksen tarkastelevan inkeriläisten vaiheita hamasta muinaisuudesta tähän päivään piirtäen vahvan kuvan sukulaiskansasta, sen vaiheista ja sen traagisesta olemassaolon taistelusta. Kirjan on kustantanut Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. (Karjala 6. 2. 1992)

Mitalit

Kaksi virolaista kirkonmiestä on saanut Suomen arkkihiippakunnan myöntämän mitalin ansioistaan pitkäaikaisesta työstä inkerinsuomalaisten parissa.

Arkkipiispa John Vikström luovutti mitalit Suomen kirkon kiitoksena kirkkoherra Voldemar Iljalle, joka työsken-

telee Tallinnan Nömmen seurakunnassa ja kirkkoherra Paul Hagerille, joka toimii noin 50 kilometriä Tallinnasta itään olevassa, nopeasti kasvavassa Hagerin seurakunnassa.

Molemmat papit tekivät suomenkielistä kirkollista työtä neuvostovallan aikana erittäin vaikeissa olosuhteissa ja kävivät Virosta pitämässä jumalanpalveluksia inkeriläisten luona aina Petroskoissa asti. (Helsingin Sanomat 29. 1. 1992)

Pikku-uutisia

Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiö (KKES) on myöntäyt Karjalaiselle Näyttämölle 10 000 markan apurahan Nouse Inkeri -näytelmän vierailuun Kupanitsassa Inkerinmaalla. Inkeri Kilpisen kirjoittama ja Paavo Liskin ohjaama Nouse Inkeri -näytelmä sai ensi-iltansa viime vuoden marraskuun alussa Linnanmäen Peacock-teatterissa, jossa sitä esitettiin hyvällä menestyksellä noin kuukauden ajan.

Haaste Ruotsin inkeriläisille

Ystäväni Kaiku Peikalainen Gävlestä haastaa kaikki Ruotsin inkeriläiset lahjoittamaan (vähintään) 100 kr henkilöltä Inkerin vanhuksille. »Olkaamme inkeriläisiä, ei kerjäläisiä hyvinvointivaltiossa Ruotsissa», hän kirjoittaa.

Me tiedämme millaisissa olosuhteissa monet heimomme vanhukset elävät. Avun tarve on suuri. Jos omat eivät auta omia, keneltä voimme odottaa apua?

Levitän haasteen mielihyvin edelleen julkisuuteen. Lahjoitukset toimitat yksinkertaisimmin perille maksamalla ISK:n viralliselle keräystilille postgirokonto 24 50 52 - 6, Ingria.

Armas Paakkonen
ISK:n puheenjohtaja

Etsitään

Armas Mustonen

Katri ja Mari Laukkanen etsivät serkkuaan Armas Mustosta (synt. 1923), joka oli kirkonkirjoilla Haapasaarella. Viimeeksi hän on asunut Pietarin alueella, Hatsinan piirissä, Pukran kylässä. Ota yhteys: Alina Nieminen, Ahdenkalliontie 22, 05820 Hyvinkää, puh. 914-50230. Alinalta saat sisarusten osoitteen.

Etsin niitä inkeriläisiä, jotka asuivat sodan aikana Laitilassa Kovion Isossatalossa. Ukko Siepel oli jo silloin iäkäs, noin 65-vuotias. Katri Rautalainen oli ukon sisko, noin 60-vuotias. Mari Siepel oli ukon tytär ja hän oli sodan aikaan noin 30-vuotias. Silloin 14-vuotias Lempi Aleksei oli Marin sisaren tyttö, jonka molemmat vanhemmat olivat kuolleet. Jos joku tietää näistä henkilöistä jotakin, ottaisitteko ystävällisesti yhteyttä minuun: Lea Antola Marttila, Mynämäki as. 23110, puh. 921-708 239.

Valtteri Danius Pakka

Etsin Valtteri Danius Pakkaa, joka on syntynyt Inkerissä ja tullut Kanadaan, Brittiläiseen Kolumbiaan vuonna 1951 17- tai 18-vuotiaana. Hän työskenteli Canadian Pasific rautatiellä. Myöhemmin hän lähti Ruotsiin ja jäi asumaan sinne. Tulin Valtterin kanssa samalla laivalla Kanadaan. Haluaisin yhteyden Valtteriin tai henkilöön, joka tietää hänestä jotakin. Osoitteeni on Etseli Miettunen, 2893 West 22nd Ave, Vancouver, B. C. Canada. V6L 1M7.

Muistilista

Helsingin paikallisosasto

Maaliskuun tilaisuus 22. 3. klo 14 on Inkeriläisten Yhdistys ry:n vuosikokous, joka pidetään Inkerikodissa Karjalatalolla.

Huhtikuun tilaisuus 26. 4. klo 14.

Tervetuloa mukaan!

Turun paikallisosasto

20. 4. Pääsiäisjuhla
7. 6. Helluntaijuhla
4. 10. Mikkelinpäiväntilaisuus
31. 10. Pyhäinpäivän kunniakäynnit karjalaisten ja inkeriläisten muistomerkeillä Turun hautausmaalla klo 12 alkaen.
26. 12. Joulujuhla

Kaikki tilaisuudet pidetään Karjalaisten talossa, Itäpellontie 2, klo 14.00.

Tervetuloa!

Lahden Seudun Inkerikerho

Kerhoillat ovat joka kuukauden toinen maanantai klo 18.30 Ristinkirkon alakerran kerhohuoneessa (oikealta sivulta sisään):

Huhtikuussa 13. päivänä
Toukokuussa 11. päivänä

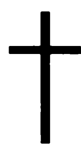
Olet lämpimästi tervetullut iltoihimme!

Seukkoseura

Seukkoseura kokoontuu Inkerikodissa torstaina 9. 4. klo 13.

Toukokuussa seukot tekevät kevätretken, josta ilmoitetaan myöhemmin. Tervetuloa seukkoihin mukaan!

Rakkaamme

Juho Suni

s. 13. 7. 1921 Tuutari, Inkeri
k. 21. 1. 1992 Gävle, Ruotsi

Kaipauksella muistaen
Kerstin, lapset ja lastenlapset
sisar ja veli perheineen
sekä muut sukulaiset

Soita tuuli kerro ikävämme
Uni hellä anna rakkaallemme

Siunaus toimitettu 1. 2. 1992
Staffanin kirkossa Gävlessä.

Lämmin kiitos teille kaikille, jotka kunnioititte rakkaamme Juho Sunin muistoa ja otitte osaa suruumme.

Omaiset

Inkeri- piiri

Inkeri-piiri kokoontuu kevätkaudella 1992 Espoon kaupungin työväenopistossa **Tapiolassa** (os. Itätuulenkuja 8) keskiviikkona 1. 4., jolloin sukututkija Heljä Pulli kertoo inkeriläisten sukujen tutkimisesta. Kevään viimeinen tilaisuus on 29. 4. Molemmat Inkeri-piirin tilaisuudet pidetään klo 18 — 19.30.

Olet lämpimästi tervetullut!

Oikaisu

Inkeriläisten Viestissä 1 — 2/1992 sivulla 7 Maria Mehiläisen synnyinseurakunnaksi mainittiin virheellisesti Skosepkina. Pitää olla: Kosemkina.

Levitä Inkeri-tietoa, tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

Inkeriläisten Viestin takakannessa aiemmin mainittujen Inkeri-aiheisten teosten yms. lisäksi voit tilata RUOTSISTA myös seuraavia tuotteita:

Suomenkielinen, uudempi kirjallisuus:

Ella Ojala
Suomi näkyy, 150 kr

Aatami Kuortti
Kirkossa, keskitysleirissä, korvessa, 150 kr

Helena Miettinen
Inkeriläiset maaton kansa, 150 kr

Hannes Sihvo
Inkerinmaalla, 150 kr

Mikko Kolomainen
Inkerin toisinajattelijat, 50 kr

Arvo Survo
Neljäs tuuli, 100 kr

Lyyli Ronkonen
Laps Inkerin, 200 kr

Pekka Nevalainen
Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940-luvulla 200 kr

Eeva Mesiäinen
Maria Kajavan pitkä taival, 220 kr

Ruotsinkielinen kirjallisuus:

Toivo Folkesten
Det svunna Ingermanland, 50 kr

Uno Hammarström
Ingermanländarna som flydde till Sverige, 30 kr

Oskar Himiläinen
Främmande fosterland, 100 kr

Thureson
Lilja, flyktingflickan från Ingermanland, 60 kr

Muuta:

Tarra Inkerin vaakuna, 5 kr
Tarra Inkerin ja Viron lippu, 5 kr
Postikortti Örebron muistokivi, 1 kr
Postikortti Haaparannan kiitoslaatta, 1 kr
Onnittelukortti, 10 kr

Pertti Virtaranta
Katri Peräläinen, inkeriläis-oppaani, 25 kr

Isien Usko, muistojulkaisu, 10 kr

Juho Kemppi
Fenno-ingrian tauluja, 5 kr

Rådan kuoro
Laula kaikki maa, kasetti, 70 kr

Tilauksia ottaa vastaan

Armas Paakkonen
Tingsgatan 35
50253 Borås
puh. 033-101 850
Postisiirtotili 626047-5

numero 4 huhtikuu 1992

inkeriläisten viesti

Toimitus

Vt. päätoimittaja
Pirkko Huurto
Puh. (90) 783 391
Toimitussihteeri
Leena Salo

Toimituksen osoite:
Kadetintie 5 B 32, 00330 Helsinki
c/o Leena Salo

Konttori

Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsinki
Puh. (90) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Annikki Kelo
Postisiirtotili Hki 30636-4

Ilmoitukset

1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 » » 800 mk
1/4 » » 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilm. 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk

Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:
INKERILÄISTEN YHDISTYS RY.

Tilaushinta 1992

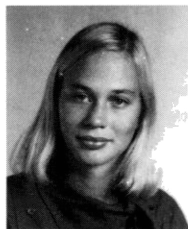
130 mk kotimaahan, Ruotsiin 200 kr ja muualle 160 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa

Armas Paakkonen
Tingsgatan 35
50253 Borås. Puh. 033-101 850
Postisiirtotili 626047-5
(lehden ym. tuotteiden tilaukset)

Sivistyssäätiö

Hallituksen pj. Keijo Korkka
Ruonelantie, 20900 Turku
Puh. (921) 302 868 (työ)
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 146660-1

Leena Salo

TÄSSÄ NUMEROSSA

Kansikuvassamme on Venjoen kivikirkko, joka on aikoinaan voinut ylpeillä kolmesta tornistaan. Nyt torneja ei enää ole, ja yli satavuotias kirkkovanhus toimii nykyisin maatalouslaboratoriona. Enemmän Venjoen kivikirkosta voit lukea sivulta 6. Kuva: Pirkko Huurto.

Valoa laman keskellä

Suomen talous jatkaa syöksykierrettään. Toiset ennustavat talouden kääntyvän kuitenkin nousuun jo tämän vuoden aikana. Vielä useammat uskovat, että laman mukanaan tuomat ennätyskorkeat työttömyysluvut eivät noususuhdanteen alkaessa pienene, vaan joukkotyöttömyydestä on tullut pysyvä »euroilmiö» Suomeen.

Samalla kun suomalaisten hyvinvointivaltion perustukset järkkyvät suhtautuminen pakolaisiin on muuttunut yhä kielteisemmäksi. Ilmapiirin vaihdoksen ovat saaneet kokea myös inkeriläiset paluumuuttajat. Työttömyyden ja velkataakan vaivaamilta suomalaisilta ei usein riitä myötätuntoa paluumuuttajia ja heidän vaikeuksiaan kohtaan.

Lehtien yleisönosastoilla on viime aikoina esiintynyt mielipiteitä, joissa arvostellaan Suomeen muuttavien inkeriläisten erityisasemaa muihin maahanmuuttajiin nähden. Hyvinä aikoina on tietysti helppoa palauttaa mieliin inkeriläisten ja suomalaisten yhteinen historia sekä antautua jalon heimotunteen valtaan. Kirjoitukset osoittavat selvästi, että huonojen aikojen tultua suomalaisten heimotunne on valitettavan usein osoittautunut pelkäksi pintakiilloksi.

Valoa laman keskelle on tuonut se tieto, että suomalaiset viranomaiset ovat vihdoin heränneet inkeriläisvanhusten hädän edessä. Helmikuun 28. päivänä A-studiossa kerottiin Pietarin ympäristössä asuville inkeriläisvanhuksille tarkoitetuista vanhainkotihankkeista, joihin on löytynyt apua myös suomalaisilta. Samalla kuitenkin toivottiin, että Suomen viranomaiset saataisiin projekteihin mukaan.

Kuin vastauksena vetoomukseen television puoli yhdeksän uutisissa kerrottiin maaliskuun ensimmäisenä päivänä, että Suomi suunnittelee tulevansa mukaan Inkerin Liiton ja Inkerin kirkon yhteishankkeeseen. Hankkeen tarkoituksena on rakentaa 15 vanhusten palvelutaloa kolmen vuoden aikana Inkerinmaalle. Yli 70-vuotiaita inkeriläisvanhuksia arvioidaan asuvan tällä hetkellä Inkerinmaalla noin 10 000. Sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäällikkö Heikki S. von Hertzen totesi hankkeesta yksiselitteisesti: »Olemme sen velkaa heimokansallemme.»

Leena Salo

Lukujen sattumaa

Inkeriläiset

Aikanaan puhuttiin »suusta korvaan» saadun tiedonvälityksen perusteella, että inkeriläisiä oli siirretty Saksan valtaamalta alueelta Suomeen noin 68 000 henkeä. Tällaiset noin-luvut eivät suinkaan ole täsmällisiä ja samaa kuvaa täyssissä tuhansissa annettu lukukin. Myöhemmin lukua on täsmennetty.

Erkki Tuuli on kirjassaan »Inkeriläisten vaellus» maininnut Eestin ja Saksan kautta siirretyiksi yhteensä 63 205 henkeä. Inkeriläisiä tuli Suomeen myös Itä-Karjalasta, mutta heitä ei ole huomioitu tässä luvussa. Monet sijoittuivat jo melko hyvin maahamme, mutta rauhanehtojen stalinistinen tulkinta, valvontakomissionin voitonhurma ja pelästyneet virkamiehemme jouduttivat takaisin paluuta ja pakenemista vapaaseen länteen.

Luku 63 205 olkoon vertauslukuna tarkasteltaessa eräitä muita sota-ajan lukuja. Joskus on mainittu joukko inkeriläisiä jonkin asian yhteydessä, mutta ei sekään aina pidä paikkaansa, koska luvuissa saattoi olla mukana itäkarjalaisiakin. Palautettuja inkeriläisiä oli noin 55 000 henkeä.

Itäkarjalaiset

Inkeriläisten kanssa voidaan tarkastella Itä-Karjalan lukuja. Helge Seppälän kirjassa »Suomi miehittäjänä» mainitaan siellä olleen 86 119 henkeä, joista suomenheimoisia 35 919. Eri vuosina luvut hieman vaihtelivat, ja riippui tietysti laskijasta, mitä hän suomenheimoisiin laski. Toinen tilasto kertoo väestöksi 83 385 henkeä, joista kansallisia 41 875. Sama kirja luettelee alueella olleen 32 882 karjalaista, 7 114 vepsäläistä, 742 inkeriläistä ja (muita) suomalaisia 697 eli yhteensä 41 435 henkeä.

Näistä tiedoista poikkeaa Niilo Pesosen tutkimus samassa kirjassa. Hän ottaa mukaan mm. venäjänkieliset karjalaiset. Luku on 83 785 ja siitä suomenheimoisten osuus 60 996. Amerikassa, Ruotsissa ja Neuvostoliitossa on paljon suomalaisia, jotka ovat kielensä hävittäneet. Vaikka heistä on tullut uuden maan kansalaisia, heillä on suomalainen alkuperä. Kansallisuutta ei määrää kieli vain rotu. Kun Pesosen lukuun lisätään Suomessa olleet itäkarjalaiset ja vepsäläiset sotavangit, luku noussee tuhannella.

Sotavangit

Sotatieteen laitoksen mukaan maassamme oli 64 188 venäläistä sotavankia. Jälleen samansuuruinen luku vain inkeriläisten siirrossa ja Pesosen luku Itä-Karjalasta. Vertailun vuoksi mainitsen, että suomalaisia sotavankeja palautettiin Neuvostoliitosta 1 930. Tietoja ei ole niistä 3 940 miehestä, jotka tilastoista puuttuvat. Ehkä vastapuolen vangeista ei pidetty tarkkaa lukua ja moni kaatui tai

Ajatuksia Inkerin kansan tulevaisuudesta

Meillä Inkerissä ei ole tietoja siitä, paljonko täällä on sellaisia vanhempia, jotka osaavat opettaa lapsilleen suomea. Emme myöskään tiedä paljonko on sellaisia vanhuksia, jotka opiskelivat suomenkielisissä kouluissa vuoteen 1937 saakka. Onko perheissä Inkerinmaalla nuoria ja lapsia, jotka ymmärtävät suomen kieltä?

Mielestäni näitä tietoja tarvitaan niitä suomenkielisiä kouluja, luokkia tai ryhmiä varten, joita aiotaan perustaa Inkerinmaalle. Samassa yhteydessä herää kysymys, paljonko tarvitaan suomen kielen opettajia. Ja missä ja miten heitä alettaisiin kouluttaa?

Inkeriläisten tapaamisissa, esimerkiksi kesäjuhlilla, on ollut paljon suomea puhuvaa väkeä. Useimmat heistä ovat kuitenkin vanhemman ikäluokan ihmisiä. Uskon, että meillä täällä Inkerinmaalla riittäisi voimia suomalaisen kulttuurin herättämiseksi, mutta siihen tarvitaan myös nuorten apua.

Valitettavasti usein on vain niin, että suomenkielentaitoiset nuoret siirtyvät Inkeristä Suomeen töihin. Eikö Inkerinmaalla olisi mahdollista järjestää suuremmassa määrin opetusta nuorille, että he jo täällä saisivat jonkin ammatin?

Voisin kertoa paljon mielenkiintoisia asioita Inkerin kansan elämästä ja perinteestä. Haluan tässä yhteydessä kuitenkin vain korostaa, että inkeriläistapojen juurruttamisessa ja kehittämisessä tärkeitä tekijöitä olivat luterilaiset kirkot ja seurakunnat sekä tietysti suuressa arvossa pidetyt papit. Mielestäni vanhat tavat voivat elpyä, jos inkeriläisillä on mahdollisuus asua samoilla alueilla lähellä toisiaan.

Iisakki Liukkonen

---

kuoli haavoihinsa kenenkään heistä tietämättä.

Suomalaisten osuus sotavankeina oli tavattoman pieni. Käsitykseni mukaan suomalainen ei päästä vihollista taakseen, ja siinä onkin asian ydin. Venäläisten kaukana käymät taistelut eivät tainneet yhtä paljon kiinnostaa. Jos kotitilat oli sosialisoitu ja omaiset kulakoitu tai likvidoitu, ei moraali ollut kovin korkealla.

Lauri Haataja mainitsee kirjassaan »Demokratian opissa», että suomalaisia olisi puhdistuksissa Neuvostoliitossa hävinnyt noin 20 000 henkeä. Sotavankeja kuoli maassamme eri syistä 18 318. Palautettuja vankeja oli 42 412. Näin kuolleitten sotavankien määrä ja »puhdistetut» olivat jälleen lähellä toisiaan.

Palautetut inkeriläiset ja sotavangit muodostivat yhteensä lähes 100 000 henkeä.

Eero Rautajoki

Venjoen kivikirkko odottaa parempia aikoja

Pääsin lokakuisella Hatsinan-matkallani käymään Venjoella. Inkeriläinen opettaja Helena Lukkonen vei minut matkallamme Puškinin kirkkoon myös Venjoen kirkolle. Kauniina syksyisenä sunnuntaiaamuna tuo 1885 rakennettu kivikirkko lämpimänvärisine tiiliseinineen ei ollut aivan pohjattoman lohduton näky, vaikka näimmekin, että kirkosta puuttuivat kaikki kolme tornia. Katto oli kunnossa, sisällä toimii maatalouslaboratorio; seinänvierillä, myös pääoven edessä, oli omituisia lisärakennelmia. Mutta suurin piirtein kirkko näytti eheältä.

Kirkon takana näkyi laaja metsittynyt puisto — ilmeisesti vanha hautausmaa, josta kivet oli tylysti viety johonkin muuhun käyttöön. Mutta paikka on vieläkin kaunis, sinne kulkisi monen kirkkotie, jos se olisi mahdollista.

Aale Tynnin suvun kotikirkko

Kirkon historian kertoo yksityiskohtaisesti Aale Tynni kirjassaan **Inkeri, In-**

Venjoen seurakunta perustettiin vuonna 1641, ja se oli aikanaan suurin Inkerin seurakunnista. P. Marian puukirkko rakennettiin vuonna 1803 ja kuvassa oleva kivikirkko 1885. Siellä oli 1 100 istumasijaa ja kaksinkertaiset lehterit. Kuva: Pirkko Huurto.

Terveisiä Alegilta!

Inkeriläisten Viestin numerossa 8/1991 kerrottiin Keltosta kotoisin olevasta Aleg Anttosesta, joka iloitsi viime kesänä yhdessä äitinsä Elman kanssa ensimmäisestä Suomen vierailustaan. Matka oli Alegille sikäli merkittävä, että hänellä ei kehitysvammansa takia ole ollut aikaisemmin montakaan mahdollisuutta nähdä kotinsa ulkopuolista maailmaa. Marja-Liisa Salminen Turusta lähetti toimitukseen kortin, jossa hän kertoi Alegin saaneen tervetulleen lahjan Suomesta: Turun alueen invataksit ovat luvanneet maksaa Alegin ja hänen äitinsä matkan tänä vuonna Suomeen!

---

kerini. Olihan kirkko Aale Tynnin äidin suvun kotikirkko, jossa äidinisä Paavo Piipponen oli aikoinaan kanttorina.

Aale Tynni kirjoittaa: »Sisältä kirkko muistutti Helsingin Johanneksen kirkkoa. Molemmilla sivuilla oli lehterit, urkulehteri takana. -- Seurakuntalaiset rakastivat kirkkoansa, se oli aina täynnä. Sinne mahtui 1 100 sanankuulijaa.»

Vuodesta 1938 alkaen kirkon kohtaloksi tuli olla kirjavassa ja raa'ssa käytössä, milloin tanssisalina, milloin hevostallina. Mutta se ei ole raunioitunut niin kuin Skuoritsan kirkko. Ehkä pian saamme kuulla hyviä uutisia. Pitäähän Luukasin kylän koulussa jo kaksi opettajaa suomen kielen kursseja, ja Luukasin kylän kuoro, joka harjoittelee Hatsinan opettajaseminaarin tiloissa, on kerännyt jo melkoisen suomenkielisen ohjelmiston. Kirkkokuorokin olisi siis olemassa. Jäämmekö odottamaan vai olisiko jotakin tehtävissä?

PH

Inkeriläinen Jussi ja hänen elämäntyönsä

Inkerinsuomalainen Jussi Pakkanen toimi monella tavalla inkeriläisten ja Inkerin hyväksi uudessa kotimaassaan Kanadassa. Aili Jukarainen tapasi viime vuoden loppupuolella Floridassa Jussin vaimon Eilan, joka kertoi inkeriläisten asioille omistautuneen miehensä elämäntyöstä.

Ken meistä kieltää menneisyyden, hän ei tunne silloin nykyisyyttäkään.

Inkerinsuomalainen Jussi palveli Suomen armeijassa suomalainen asepuku päällään R.P. 6:ssa toisessa maailmansodassa. Rauhan tullessa Suomi ei ollut enää turvallinen paikka inkeriläisille, suomalaisten puolella taistelleille miehille.

Jussi itse kertoo muistelmissaan seuraavaa: »Aika tuomitsi meidän pienen Inkerin heimomme ja riepotteli meidät moneen suuntaan.»

Ruotsi otti vastaan inkeriläiset

Eila, Imatran tyttö ja inkerinsuomalainen Jussi tapasivat toisensa Suomessa. Heidät vihittiin avioliittoon Ruotsissa, joka tuntui silloisissa epävarmoissa oloissa rikkaalta ja turvalliselta maalta. Sieltä inkeriläiset pakolaiset saivat turvapaikan ja heidät otettiin ystävällisesti vastaan. Ahkeralle työntekijälle töitäkin löytyi aina.

Ruotsin kielen taidottomina inkeriläisillä pakolaisilla oli suuri tarve tavata oman heimonsa jäseniä. »Kesäisin Boråsissa me kokoonnuimme aina sen suuren puun alle», Eila Pakkanen muisteli.

Ihmiselämässä tapahtuu ajoittain suuria muutoksia. Jussin ja Eilan kohtalo vei heidät Kanadaan. Siellä Pakkasen nuori perhe aloitti uuden elämän. Päivät kuluivat työn parissa, ja illalla rakennettiin perheelle kotia. Toiminnan miehenä Jussi ei uudessa kotimaassaan Kanadassakaan pysynyt toimettomana.

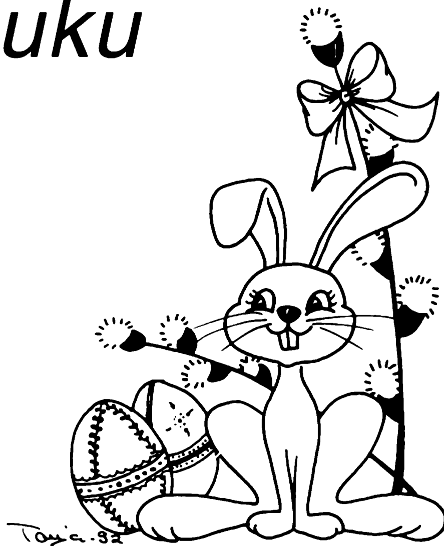
Uuden elämän keskellä Jussi ja Eila ikävöivät kuitenkin inkeriläisiä ystäviään Boråsissa. Jussilla heräsi halu auttaa heitä. Siis tuumasta toimeen. Yhdessä muiden Kanadassa asuvien inkeriläisten ja suomalaisten kanssa järjestettiin tilaisuuksia, joiden tuotto lähetettiin Boråsin inkeriläisille, jotta he voisivat rakentaa itselleen yhteisen kokoontumispaikan.

Päivällisten tuotto Boråsiin

Yksi näistä tilaisuuksista oli Montrealin P. Mikaelin suomalais-luterilaisen seurakunnan inkeriläisten ja suomalaisten jäsenten järjestämät päivälliset syksyllä vuonna 1952. Päivällisille osallistuivat seuraavat henkilöt: Pastori Juho Yrttimaa, Juho (Jussi) Pakkanen, Eila Pakkanen, Martta Hieta, Olga Sykiäinen, Toini Soini, Hilma Ukkonen, Matti Jaak-

Virpomaluku Inkeristä

Kuules kulta kummiseni,
kun mä virvon viisahasti,
taputtelen taitavasti,
munan iest muksuttelen,
rahan iest raksuttelen,
viikon päiviks' velkaa,
etemmäks' ei kelpaa.

Olga Jokelainen Kiiskilän kylästä, Venjoen seurakunnasta oppi tämän virpomarunon vanhemmilta siskoiltaan 1920-luvulla.

Inkerin[illegible]omalaisen Jussi Pakka[illegible]en suuresta rak[illegible] [illegible]ta k[illegible]aataan kohtaan kertoo kodin [illegible] [illegible]ut Inkerin va[illegible]una. Kuva: [illegible]

kimainen, Juho Kakko ja Eva Häkkinen. Illan tuotto oli 44 dollaria 10 senttiä, jotka luovutettiin Boråsin inkeriläisen seurakunnan kirkon rakennusrahastoon.

Jussin lisäksi pastori Juho Yrttimaa oli keskeisesti vaikuttamassa siihen, että Boråsin inkeriläisille suunniteltu apu muuttui ajatuksesta käytännön toiminnaksi.

Kanada oli se maa, joka antoi työtä ja toimeentulon sinne muuttaneille Jussille ja Eilalle. Vaikka Jussi vietti suuren osan elämästään Kanadassa, rakkaus Inkerinmaalla asuvia omaisia ja ympäri maailmaa hajaantuneita ystäviä kohtaan oli suuri.

Jussin vaimo Eila ihmettelee surullisena, miksi hänen muutama vuosi sitten kuollut miehensä ei koskaan saanut inkeriläisten hyväksi tehdystä työstä sitä tunnustusta, joka hänelle olisi kuulunut.

Aili Jukarainen

Suruviesti — Ida Riipinen on poissa

Aivan yllättäen ja järkyttävänä meidät kaikki tavoitti viesti, joka kertoi Inkeriläisten Yhdistyksen pitkäaikaisen, aktiivisen ja väsymättömän jäsenen Ida Riipisen kuolemasta ulkomaanmatkalla 10. 2. 92.

Viime joulukuussa Ida-ystävämme vielä järjesti itsenäisyyspäivän tienoilla Pietariin ja Hatsinaan matkan, jonka aikana tavattiin vanhuksia Venjoen Saaprun kylässä sekä osallistuttiin Hatsinassa jumalanpalvelukseen ja itsenäisyyspäivän juhlan järjestämiseen.

Ida Anna Riipinen, o.s. Nappu, syntyi Hietamäellä Kauppilan kylässä 22. 4. 1913. Ensimmäisen avioliittonsa hän solmi jo kahdeksantoistavuotiaana naapurikylän pojan Vihtori Olosen kanssa. Kymmenen vuoden kuluttua, vuonna 1941, hän joutui saattelemaan sotaan työvelvollisen miehensä, joka pian lähtönsä jälkeen kuoli saksalaisten pommituksessa. Tätä ennen oli kotikylässä koettu jo läheltä monia Inkerinmaata järkyttäviä asioita: pakkoluovutuksia, vainoa ja vangitsemisia.

Saksalaisten tullessa Hietamäelle Ida joutui kolmen pienen poikansa ja sairaan anoppinsa kanssa lähtemään Viroon, jossa hän itse sairasti leirillä lavantaudin ja menetti siellä vain vuoden vanhan nuorimman poikansa.

Virosta Ida pääsi Suomeen aluksi Loviisassa asuvan, vuonna 1919 Suomeen siirtyneen tätinsä Matilda Henrikssonin luokse. Myöhemmin hän solmi uuden avioliiton helsinkiläisen taksiautoilijan Yrjä Riipisen kanssa. Viiden vuoden kuluttua Ida joutui leskenä taas huolehtimaan perheen toimeentulosta, ja poikkeuksellisella tarmollaan ja optimismillaan hän selviytyi yksinhuoltajan vaikeuksista jopa niin hyvin, että hänet valittiin taksiautoilijoiden liiton hallitukseen, jossa hän toimi viisi vuotta.

Lastenkasvatuksen ja lastenlasten sekä lastenlastenlasten hoivaamisen lisäksi Ida Riipisestä tuli vuosikymmeniksi Inkeriläisten Yhdistyksen, Helsingin paikallisosaston, Inkeri-kuoron ja Seukkoseuran korvaamaton puuhanainen. Kesäjuhlien pääemäntänä ja Ruotsiin sekä viime vuosina myös Inkerinmaalle suuntautuvien kesäjuhlamatkojen järjestäjänä hän teki unohtumattoman elämäntyön. Idan käytännön järkeä, järjestelykykyä, tarmoa ja nopeutta ei voinut muuta kuin ihailla ja ihmetellä. Hänen hyväntuulisuutensa ja huumorintajunsa oli pettämätön. Hän säteili voimaa muihinkin, sai muutkin jaksamaan.

Ida Riipinen oli myös laulaja. Hän oli Inkeri-kuoron perustajajäseniä ja lauloi kuorossa 30 vuoden ajan. Inkeriläisten paluumuuttajien ja muiden heimovieraiden — usein serkkujensa — vieraanvaraisena emäntänä hän toimi viime vuosina ahkerasti. Kuinka monet Inkeriläisten Yhdistyksen myyjäiset, kuinka monet kesäjuhlien ruokailut tai paikallisosaston tilaisuuksien piirakkakahvit hän hoitikaan. Hänen tuuterinpukuinen iloinen olemuksena kuului joka

Aadam Junninen poissa

Yllättäen saimme kuulla, että Sinä, ystävämme, olit siirtynyt ajasta ikuisuuteen. Vielä lokakuussa me vietimme rattoisan iltapäivän Seukkoseurassa Karjalatalolla. Kerroit, miten mäen kiipeäminen perille Karjalatalolle oli ottanut voimillesi, mutta sen jälkeen oli taas hyvä olla.

Opimme tuntemaan toisemme vuosien myötä tavatessamme Inkerikodissa. Seukkoseurassa olit uskollisesti mukana, joskin niukkasanaisena harvoin toit mielipidettäsi esille. Keskustellessamme tulivat kyyneleet silmiisi, kun puhelimme menetetyistä kotipaikoistamme Inkerinmaalla.

Olet jättänyt tyhjän paikan Helsingin kuukausitilaisuuksiimme.

Poislähtömme ovat salatut, emmekä tiedä, milloin hyvästelemme ystävämme viimeisen kerran. Toivomme Sinulle Aatami taivaankodissa ikilepoa ja siunattua rauhaa tämän maallisen vaelluksen jälkeen.

Kaivaten ystäväsi seukot, Helsingin paikallisosasto ja Inkeriläisten Yhdistys ry.

Aili Jukarainen

---

juhlaan, samoin hänen hermostumaton opastuksensa lukemattomiin bussimatkoihin. Ida-äidiksi häntä usein mainittiinkin.

Ida Riipinen oli myös Inkeriläisten Sivistyssäätiön hallintoneuvoston jäsen vuodesta 1967 lähtien ja kuului säätiön hallitukseen vuosina 1986—1991. Inkeriläisten Yhdistys ry:n johtokuntaan hän kuului varajäsenenä. Monissa tärkeissä hankkeissa tarvittiin juuri Idan kaltaista uupumatonta organisaattoria ja varojen hankkijaa.

Viime vuoden aikana Ida järjesti inkeriläisille kaikkiaan viisi ryhmämatkaa: helluntaimatkan Kupanitsan kirkon vihkiäisiin, matkat Ruotsiin inkeriläisten kesäjuhlaan Mölndaliin sekä Inkerinmaalle Toksovan juhannusjuhlaan, syysmatkan Itä-Karjalaan (Petroskoihin, Aunukseen, Suojärvelle, Karhumäkeen) sekä joulukuisen vanhusten avustusmatkan Inkerinmaalle.

Viimeisen Inkerin-matkan aikana Ida jo suunnitteli seuraavaa vanhainkotien avustusmatkaa täksi kevääksi. Sitä hän ei enää saanut toteuttaa. Hänen paikkansa retkiauton etupenkillä on tyhjä. Mutta meidän sydämissämme ja muistoissamme hän elää unohtumattomana.

Pirkko Huurto ja Mari Virolainen

Ida Riipisen siunaustilaisuus oli Hietaniemen kappelissa lauantaina 29. 2. 1992. Siunauksen toimitti kirkkoherra Arno Ronimus. Inkeri-kuoro lauloi muun muassa Mooses Putron Rukouksen. Uurna saatettiin Hietaniemen uurnahautausmaalle puolison leposijan viereen. Lämminhenkinen muistotilaisuus oli Karjalatalolla.

Inkeriläisten kesäjuhlat Ingria -92 Boråsissa 29. — 31. toukokuuta

Perjantai 29. 5.

13.00 Juhlakanslia avataan. Gustav Adolfs församlingshem, Salängsgatan 1. Puhelin juhlien aikana 010-997804.
15.00 ISK:n vuosikokous. Gustav Adolfs församlingshem.
17.00 Avajaistilaisuus. Gustav Adolfs församlingshem.
20.00 Illanvietto Kerhon mökillä, Kråkered.

Lauantai 30. 5.

8.00 Juhlajumalanpalvelus, HPE, sekä suomeksi että ruotsiksi. Gustav Adolfskyrkan.
10.30 Urheilua ja leikkejä. Vanhanaikaisia leikkejä lapsille. Poppia. Bäckängskolan.
12.00 Lounas. Gustav Adolfs församlingshem.
13.30 Juhlaseurat. Bäckängskolan.
15.30 Ruotsinkielinen ohjelma. Gustav Adolfs församlingshem.
18.00 Inkeri-ilta. Bäckängskolan. Näytelmä, kuorolaulua, musiikkiesityksiä, tanhuesityksiä.
21.00 Tanssit. Bäckängskolan. Myös vanhoja tansseja.

Sunnuntai 31. 5.

8.00 Jumalanpalvelus. Gustav Adolfskyrkan.
10.00 Päättäjäistilaisuus. Gustav Adolfs församlingshem.

Juhlien aikana järjestetään taide- ja käsityönäyttely kuten myös valokuvanäyttely ja vanhojen asiapapereiden ja esineiden näyttely. Tarjoilu juhlien aikana Gustav Adolfin seurakuntatalolla. Postin erikoisleiman saa juhlakansliassa, mistä saa ostaa myös ohjelmalehtisiä ja Inkeri-aiheista kirjallisuutta.

Ohjelmaan osallistujia ovat inkeriläinen sekakuoro Kiuru ja kansantanhuryhmä Ilonrukki Tartosta Eestistä. Suurta menestystä saavuttanut Roland Pöntinen esiintyy Inkeri-illassa ja ruotsinkielisessä ohjelmassa. Inkeri-illassa esitetään myös boråsilaisen Eemil Tarkiaisen huvinäytelmä »Kun ajanhenki sai Junnissa vallan». Näyttelijöinä ovat Kerhon omat amatöörit.

Hengelliseen ohjelmaan on luvannut osallistua Arvo Survo Inkeristä, mutta kuitenkin pienellä varauksella. Jos hän ei pääse tulemaan, niin toivomme saavamme Eero Kuukaupin vieraaksemme, myös hän on Inkerin omia pappeja. Varmemmin ovat lupautuneet lääninrovasti Eero Saarinen Helsingistä sekä meidän nykyinen piispamme Lars-

Inkerinsuomalaisten kesäjuhlat Lahdessa 25.—26. heinäkuuta 1992

Lahden kesäjuhlat pidetään Seurakuntatalolla, Kirkkokatu 5 ja Ristinkirkossa.

Alustava ohjelma:

Lauantaina 25. 7.

klo 12.00 Kanslia avataan
Kyykkä
Ruoka ja kahvit
15.00 Päiväjuhla
17.00 Ruoka ja kahvit
18.30 Iltajuhla, vapaaohjelma

Sunnuntaina 26. 7.

klo 9.45 Seppeleiden lasku
10.00 Jumalanpalvelus ja ehtoollinen
12.00 Ruoka ja kahvit
14.00 Päiväjuhla

Yhteismajoitus järjestyy seurakunnan tiloissa Mustan Kissan yläkerrassa. Hotellimajoitus esim. Mustassa Kissassa (os. Rautatienk. 21, puh. 918-577 4205) 16 henkilön ryhmä maksaa 135 mk/henkilö kahden hengen huoneessa, 145 mk/henkilö kahden hengen huoneessa, 190 mk/henkilö yhden hengen huoneessa. Hintaan sisältyy aamupala.
Inkeri-kuoro matkustaa Helsingistä Lahteen lauantaina 25. 7. klo 11. Heidän bussissaan on vielä tilaa 25 matkustajalle. Lähempiä tietoja: Jouko Kuortti, puh. (90) 576 963.

Göran Lönnermark. Hengelliseen ohjelmaan osallistuvat lisäksi paikalliset suomalaiset papit ja kuorot.

Majoitusvarauksia ottaa vastaan Toivo Jääskeläinen, Engelbrektsgatan 109, 502 42 Borås, puh. 033-131552 tai suoraan Hotel Gustav Adolf, puh. 033-108180 tai Hotel City, puh. 033-117510. Hinta on alkaen 200 kr/henkilö/yö ilman aamiaista, jonka tietenkin syöt juhlien järjestäjien luona. Boråsin inkeriläisjuhlista voit lukea lisää toukokuun Viestistä.

Tervetuloa Boråsiin!

Armas Paakkonen, puheenjohtaja
Tingsg. 35
502 53 Borås
Puh. 033-101850

Saksittuja Sanomia

Inkerin kirkolle venäjänkielinen virsivihko

Inkerin kirkko saa venäjänkielisen virsivihkon. Virsivihko tulee sisältämään kirkkovuoden tavallisimmat virret sekä yleisimmät kirkollisten toimitusten virret. Vihkoon tulee yhteensä 80—100 virttä, joista puolet on samoja kuin suomalaisessa virsikirjassa.

Vihkoon otetaan mukaan virsiä myös Venäjän, vuoden 1915 luterilaisesta virsikirjasta. Toimikunta saa ottaa virsivihkoon mukaan myös virsiksi sopivia lauluja muista laulukirjoista.

Virsivihkoa valmistelevan toimikunnan puheenjohtaja on Arvo Survo. Suomalaisina jäseninä mukana ovat dir.cantus Antti Vuoristo ja mus.tiet. kand. Martti Kilpeläinen. (KT) (Karjala 20. 2. 1992)

Etsitään

Armas Suomalainen

Etsin veljeäni Armas Suomalaista, joka syntyi 10. 11. 1921 Rönölän kylässä, Venjoen seurakunnassa Inkerinmaalla. Vuonna 1941 hän joutui puna-armeijaan, luultavasti Karjalaan. Pyydän hänestä jotakin tietäviä ystävällisesti kirjoittamaan osoitteella:

Juho Suomalainen
c/o J. Salenmark
Aspelundsg. 3
52233 Tidaholm
Sweden

Iida, Sulo ja Aino Hopia

Etsin Mikko ja Kaisa Hopian lapsia Iidaa (s. 1918), Suloa (s. 1920) ja Ainoa (s. 1922). Syntymävuodet saattavat olla epätarkkoja. He muuttivat Kotkan seudulta Inkerinmaalle Sepänsuonkylään 1926—29. He ovat asuneet myös Keltossa. Sisaruksista jotakin tietäviä pyydetään ottamaan yhteyttä osoitteella:
Sirkka Rantala
Valtuustonkatu 9 B 30
04400 Järvenpää

Simo Simonpoika Hauhija

Simo Simonpoika Hauhija, synt. noin 1918—20 Kähyn kylässä Rääpyvällä. Oli mukana sodassa, ei palannut Suomesta. Hänellä oli kaksi veljeä: Juhana (kuollut) ja Matti (elää). Jos joku tietää Simosta, kirjoita osoitteella: Saima Kiuru, 186811 Salmi, Miinalan kylä, Karjala tai Alina Hyttynen, Rakveren rajooni, Inkubatornaja stantsija »Haudejaam», Eesti.

Muistilista

Kesäjuhlamatka Boråsiin

Ruotsin kesäjuhlia vietetään tänä vuonna Boråsissa, jossa juhlitaan 29. 5.—31. 5. 1992. Kesäjuhlamatkalle lähtö on torstaina 28. 5. kello 17 Helsingistä postitalon ja rautatieaseman väliseltä aukiolta Turkuun, josta matkustetaan laivalla Tukholmaan. Paluu on 31. 5. sunnuntaina, ja takaisin Helsingissä ollaan kesäkuun ensimmäisenä päivänä. Edestakainen laivamatka ja hytti molempiin suuntiin maksaa 740 markkaa. Majoituksen hinta selviää myöhemmin. Matka tehdään, mikäli lähtijöitä on riittävä määrä. Ilmoittautumiset 10. 5. 1992 mennessä: Juho Puumalainen, p. (90) 363 358.

Juhannusmatka Inkerinmaalle

Helsingistä tehdään bussimatka inkeriläisten juhannusjuhlille Tuutariin Inkerinmaalle. Lähtö on perjantaina 19. 6. klo 7 aamulla postitalon ja rautatieaseman väliseltä aukiolta. Paluu 22. 6. klo 20—21. Matkan hinta puolihoitoineen on 730 markkaa. Majoitus on Pietarissa hotelli Helenin uudella puolella. Tiedustelut sekä ilmoittautumiset 7. 5. 1992 mennessä: Hilma Saarinen, Violankatu 6 B 24, 00550 Helsinki, puh. 90-753 9496. Jos olet halukas osallistumaan Petroskoin matkalle 10.—15. 6. 1992, ilmoita myös siitä mahdollisimman pian Hilmalle.

Juhannusmatka Tuutarin kesäjuhlille

Turun paikallisosasto järjestää juhannusmatkan inkeriläisten kesäjuhlille Inkerinmaalle Tuutariin 19.—22. 6. 1992. Matkan hinta on noin 600 markkaa. Tiedustelut ja ilmoittautumiset: Paavo Pesonen, puh. 921-782 259.

Helsingin paikallisosasto

Huhtikuun tilaisuus 26. 4. klo 14 Inkerikodissa.

Toukokuun tilaisuus 24. 5. klo 14 pidetään poikkeuksellisesti Yläsalissa, koska samalla vietetään Inkeri-kuoron kahvimatineaa.

Tervetuloa mukaan!

Turun paikallisosasto

20. 4. Pääsiäisjuhla

7.6. Helluntaijuhla

4. 10. Mikkelinpäiväntilaisuus

31. 10. Pyhäinpäivän kunniakäynnit karjalaisten ja inkeriläisten muistomerkeillä Turun hautausmaalla klo 12 alkaen.

26. 12. Joulujuhla

Kaikki tilaisuudet pidetään Karjalaisten talossa, Itäpellontie 2, klo 14.00.

Tervetuloa!

Lahden Seudun Inkerikerho

Kerhoillat ovat joka kuukauden toinen maanantai klo 18.30 Ristinkirkon alakerran kerhohuoneessa (oikealta sivulta sisään):
Huhtikuussa 13. päivänä
Toukokuussa 11. päivänä
Olet lämpimästi tervetullut iltoihimme!

Seukkoseura

Seukot tekevät kevätretken Porvooseen torstaina 14. päivänä toukokuuta. Bussi lähtee rautatieaseman ja postitalon väliseltä aukiolta kello 10. Lisätietoja retkestä saa Aili Jukaraiselta, puh. (90) 243 741.

Inkeri-kuoron kahvimatinea

Kuoro pitää kevätlaulajaiset sunnuntaina 24. 5. alkaen kello 14 Karjalatalon Yläsalissa (2. krs.). Tervetuloa viettämään kanssamme keväistä iltapäivää laulun, kahvitarjoilun ja arpajaisten merkeissä! Tilaisuus on samalla Helsingin paikallisosaston kevätkauden viimeinen tilaisuus.

Inkeri-piiri

Inkeri-piiri kokoontuu viimeisen kerran tänä keväänä Espoon kaupungin työväenopistossa Tapiolassa (os. Itätuulenkuja 8) 29. 4. klo 18—19.30, jolloin toimittaja Raija Pöllä kertoo suomenkielen ja kulttuurin säilymisestä Inkerissä ja Karjalassa.
Tervetuloa!

Joukostamme poistuneita

Maria Orlov, synt 16. 11. 1913, kuoli 4. 2. 1992 Boråsissa.
Adolf Yllö, synt. 11. 4. 1920, kuoli 14. 2. 1992 Upsalassa.

Levitä Inkeri-tietoa, tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

SAATAVANA SUOMESTA TAI RUOTSISTA

Aapo Iho	
Hietajyvä (runoja)	**20 mk (40 kr)**
Hellin Suominen	
Mooses Putron elämäkerta	**15 mk (30 kr)**
Ella Ojala	
Pitkä kotimatka	**85 mk (150 kr)**
Suomi näkyy	**110 mk (150 kr)**
Pelastunut albumi	**130 mk**
Erkki Tuuli	
Inkeriläisten vaellus	**110 mk (150 kr)**
Pertti Virtaranta	
Sananlaskuja ja arvoituksia	**40 mk (70 kr)**
Pekka Nevalainen	
Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940-luvulla	**150 mk (200 kr)**
Pekka Nevalainen — Hannes Sihvo (toim.)	
Inkeri — historia, kansa, kulttuuri	**300 mk**
Aapo Meriläinen	
Inkerin evankelisluterilaisen kirkon 350-vuotismuisto-julkaisu	**40 m k (100 kr)**
Äänilevyjä	
Inkerikuoro	
Nouse Inkeri ym.	**15 mk (25 kr)**
Lauri Santtu	
Murrejuttuja	**15 mk (25 kr)**
Gävlen kuoro	30 mk
Arvo Survo	
Omall maall, kasetti	**55 mk (100 kr)**
Inkeriläisten Viestin irtonumeroita	
Saimi Tuukkanen	
Elämäni Helminauha	**40 mk**

Rintaneula Inkerin vaakuna	**10 mk (10 kr)**
Rintaneula, Inkerin lippu	**20 mk (20 kr)**
Tarra Inkerin lippu	**5 mk**
Inkerin kartta	**70 mk**
Inkerin kartta 1849, saksankiel.	**50 mk (50 kr)**
Postikortti Karjalatalo	**3 mk**
Inkerin pöytälippuja	**35 mk (60 kr)**
Inkerin postimerkkejä sarja	**50 mk (75 kr)**
Adresseja	**20 mk (40 kr)**

Vain Ruotsista

Aatami Kuortti
Veljeni sotavangit, kirjakaupoista Ruotsissa Armas Paakkoselta 150 kruunua.

Toivo Folksten **Inkermanländare i Västerås**	**50 kr**
Irja Hiiva **Försvisningen**	**100 kr**
Ania Monahof **Tillflykten**	**150 kr**
Ania Monahof **Mot stjärnan**	**150 kr**
Postikortti Tyttö Tuutarin puvussa	**2:50 kr**
Ingria Ruotsinkielinen aikakauslehti	**50 kr**

Inkeriläisten viesti

numero 5 toukokuu 1992

inkeriläisten viesti

Toimitus
Vt. päätoimittaja
Pirkko Huurto
Puh. (90) 783 391
Toimitussihteeri
Leena Salo

Toimituksen osoite:
Kadetintie 5 B 32, 00330 Helsinki
c/o Leena Salo

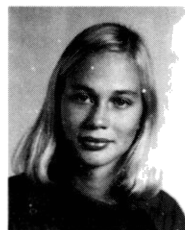
Konttori
Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsinki
Puh. (90) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Annikki Kelo
Postisiirtotili Hki 30636-4

Ilmoitukset
1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 » 800 mk
1/4 » » 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilm. 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa
Kustantaja ja julkaisija:
INKERILÄISTEN YHDISTYS RY.

Tilaushinta 1992
130 mk kotimaahan, Ruotsiin 200 kr
ja muualle 160 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa
Armas Paakkonen
Tingsgatan 35
50253 Borås. Puh. 033-101 850
Postisiirtotili 626047-5
(lehden ym. tuotteiden tilaukset)

Sivistyssäätiö
Hallituksen pj. Keijo Korkka
Ruonelantie, 20900 Turku
Puh. (921) 302 868 (työ)
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 146660-1

Leena Salo

TÄSSÄ NUMEROSSA

Inkeriläisten kesäjuhlat lähestyvät! Tänä kesänä inkeriläiset juhlivat ensin toukokuussa Boråsissa Ruotsissa, juhannuksena Tuutarissa Inkerinmaalla ja heinäkuussa Lahdessa. Kansikuva vie meidät viime kesän juhannusjuhlille Toksovaan, jossa juhlien toisena päivänä esiintyi Luukkasin kuoro johtajanaan Maria Kirjanen. Luukkasi on Venjoen kylä. Oikealla edessä yleisön joukossa istuvat Paavo Parkkinen ja Arvo Survo. Kuva: Vihtori Hyyrönen.

Inkeriläisten yhdistyksen vuosikokous

Inkerikodissa Marianpäivänä 22. 3. 1992

Inkeriläisten Yhdistys ry:n vuosikokous pidettiin perinteiseen tapaan maaliskuun toiseksi viimeisenä sunnuntaina, joka oli tänä vuonna Marianpäivä. Vuosikokoukseen liittyviä asioita oli kokoontunut Inkerikotiin, Karjalatalolle kuulemaan monikymmenpäinen joukko yhdistyksen jäseniä. Tilaisuuden aluksi laulettiin yhdessä Inkerihymni, minkä jälkeen vietettiin hiljainen hetki vuoden aikana menetettyjen yhdistyksen jäsenten muistolle.

Paikallaolijoita ilahdutti Inkeri-kuoron esiintyminen. Kerttu Hiltusen johtama kuoro lauloi 1500-luvun koraalin, latinalaisen hymnin Kyrie eleison sekä Klemetin sovituksen Piae Cantiones -laulusta Tuulet leudot tuoksuaa.

Kokouksen avasi yhdistyksen puheenjohtaja Keijo Korkka, joka valittiin myös sen puheenjohtajaksi. Sihteeriksi valittiin Anne Tuohimäki. Varsinaisiksi pöytäkirjantarkastajiksi tulivat Juho Puumalainen ja Kerttu Susi, varalle Annikki Kelo ja Aliisa Majava.

Katsaus menneeseen

Anne Tuohimäki esitti menneen vuoden toimintakertomuksen sen jälkeen, kun kokouksen laillisuus oli todettu. Siitä kävi ilmi, että perinteiseen tapaan yhdistyksen ja sen jäsenten hartaasti odottama tapahtuma oli kesäjuhlat, joita vietettiin viime kesänä Hyvinkäällä. Mielihyvällä todettiin, että Hyvinkään Inkerikerhon järjestämät juhlat olivat sujuneet hyvin; vieraitakin tuli paljon odotettua enemmän niin etteivät tilat tahtoneet riittää. Hyvinkään, Ruotsin sekä Inkerinmaan juhlien tunnelmista on kerrottu Viestin sivuilla. Yhdistyksen kertomuksen mukaan oli liitetty paikallisosastojen toimintakertomukset. Vuosikokous hyväksyi yhdistyksen toimintakertomuksen yksimielisesti.

Tiliasiat

Yhdistyksen taloudenhoitaja Anneli Korkkinen esitti tilikertomuksen ja tilintarkastajien lausunnon. Tämän jälkeen tilinpäätös vahvistettiin ja tilivelvollisille myönnettiin tili- ja vastuuvapaus. Pääkaupunkiseudun ulkopuolelta tulevien johtokunnan jäsenten matkakulut päätettiin korvata laskua vastaan. Varsinaisiksi tilintarkastajiksi kuluvalle vuodelle valittiin Toivo Iho ja Heimo Kekki sekä varalle Ruth Hämeen-Anttila ja Aune Liljeblad.

Uusi johtokunta

Erovuorossa olevan varsinaisen jäsenen Arvo Korkkisen (Lahti) tilalle valittiin Raija Kari Lahdesta. Muista erovuoroisista varsinaisista jäsenistä valittiin uudelleen Vilho Mustonen Turusta sekä Anne Tuohimäki Helsingistä. Erovuorossa olleen varajäsenen Ida Riipisen tilalle valittiin Aili Jukarainen Keravalta. Johtokunta kokonaisuudessaan, edellämainitut mukaanlukien, on siis seuraava: Pirkko Huurto (Helsinki), Raija Kari (Lahti), Keijo Korkka, pj. (Turku), Anneli Korkkinen (Vantaa), Yrjö Korkkinen (Vantaa), Vilho Mustonen (Turku), Markku Pyysiäinen, vpj. (Helsinki), Inkeri Sarojärvi (Hyvinkää), Anne Tuo-

Larin Parasken muistomerkillä kävijöiden määrä Kalevalan päivänä 28. helmikuuta on viime vuosina vähentynyt. Aikaisemmin inkeriläiskävijöitä on kerääntynyt patsaan luo enemmän, tänä vuonna paikalle oli saapunut vain kolme uskollista: Yrjö Korkkinen (vas.), Harri Kössi ja Jukka Puumalainen. Patsaan juurella näkyy eri järjestöjen jättämiä kukkia.

himäki, sihteeri (Helsinki) sekä varajäsenet Aili Jukarainen (Kerava), Annikki Kelo (Sipoo) ja Paavo Pesonen (Turku).

Maksut, talousarviot ja muut asiat

Yhdistyksen jäsenmaksu päätettiin säilyttää ennallaan eli se on 30 markkaa. Myös Inkeriläisten Viestin tilausmaksuksi vuodelle 1993 vahvistettiin entiset hinnat: vuosikerta Suomeen maksaa siis 130 mk, Ruotsiin 200 kr ja muihin maihin 160 mk. Toimintasuunnitelma ja talousarvio ensi vuodeksi esitettiin ja hyväksyttiin yksimielisesti.

Yhdistyksen uudeksi kunniajäseneksi päätettiin kutsua Impi Rissanen Turusta. Tämän jälkeen Lahden edustaja toivotti kaikki tervetulleeksi ensi kesänä 25.—26. heinäkuuta Lahdessa pidettäville kesäjuhlille. Jouko Kuortti puolestaan ehdotti, että Helsinki-päivänä 12. 6. 1992 osallistuttaisiin Espan puistossa järjestettävään, erilaisille yhdistyksille tarkoitettuun näyttely-, myynti- ja esittelytapahtumaan. Esitystä kannatettiin lämpimästi.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15, jonka jälkeen siirryttiin kahvikupin ja piirakoiden ääreen.

Hyvät Viestin tilaajat!

Vuoden 1992 Inkeriläisten Viestin tilausmaksuja on tullut taas joitakin sellaisia, joista **puuttuu tilaajan nimi ja osoite.** Tarkistakaa maksukuittinne ja ottakaa yhteyttä konttoriin toimistoaikana tai kirjeitse (yhteystiedot Viestin sivulla 2), jos huomaatte että näin on käynyt. Kiitos!

Riipisen Iidaa saatilla

Kiitos Iidan isoille pojille Karjalatalon kelpo pidoista lauantaina 29. helmikuuta 1992. Kotikalja oli aivan erinomaista. Kuin Iidan itsensä tekemää.

Kun pari vuotta sitten keväällä kiinnostuin inkeriläisistä, tutustuin ensimmäiseksi Iidaan hänen hoidellessaan Tuutarin juhlamatkan järjestelyjä. Oli hiukan hämmästyttävää kun hän minuunkin, ihan outoon ja uuteen ihmiseen, suhtautui kuin jo kauan tuntemaansa vanhaan tuttavaan. Lupsakalta ja luonnolliselta hän tuntui. Konstailemattomalta. Hänellä ei näyttänyt ollenkaan olevan monelle suomalaiselle tyypillistä näyttämisentarvetta.

Helsingin Hietaniemen hautausmaan kappelissa tuona samaisna lauantaina pappi taas tapansa mukaan pakisi, että Iidan matka on päättynyt ja että Iidan tie on nyt tyhjä. — Syksyllä Vesannolla velivainaan lautalaatikon vierellä senkertainen kaapukansanedustaja sanoi, että Tommin matka, elämä loppui. — Molemmat papit pötyä puputtivat. Saisivat jo vaihtaa tuoreemmat äänitteet toistolaitteisiinsa!

Iidan matka ei suinkaan ole päättynyt eikä tiensä tyhjä ole. Iidan tiehän jatkuu ja nyt myös aivan uusina urina aikalaisten ajatuksissa, tuhansissa tarinoissa, muistoissa ja mielikuvissa. Niin kauan kuin muistimme on tallella, hän on yhä luonamme, kulkee kanssamme monin tavoin. Neuvoo meitä, miten moni asia hyvin hoidetaan.

Nuo paikoilleen pysähtyneet, turhan vakaviksi luutuneet siunausseremoniat kun eivät kovin kiinnostaneet, tuli samalla seurattua luonnonääniä ja -ilmestyksiä ympärillä. Tilaisuuden alussa kappelin ovesta sisälle kuului, suorastaan tunkeutui talitiaisen kiihkeä ilovirsi. Tuo olemukseltaan vaatimaton, monesti melkein huomaamaton luontokappale kuitenkin laulullaan voimallisesti julisti elämän jatkumista. Tuntui kuin se olisi jo ennakolta väittänyt vastaan papille ja saattoväelle: Iida ei ole kuollut, Iida ei ole kuollut. Tilulii, tilulii! Kevät tulee, lumet sulaa. Tilulii.

Kun tummiin pukeutunut saattokansa sitten uurnalehdossa Iidalle jäähyväisiä jätti, kukkia ja tervehdyksiä, lauloi tiainen selläkin ja vielä jokin muu, ehkä jo kaukaa jo tullut muuttolintu erikoisella viehättävällä äänellään. Toimitusta seurasi taustalla korkean aitakuusen latvaa taivuttaen varis, joka sitten päätösvirren jälkeen kohteliaasti kohottautui siivilleen ja lennähti luoteeseen.

Ja pari sanaa sormi pystyssä Sinulle Iida, ihmenainen: Sinähän käyttäydyit monesti kuin nykynuoret. Olit melkein aina menossa. Vähempikin vauhti kuin tuhatta ja sataa olisi aivan hyvin riittänyt. — Oesit vuan siästännä ihtees uuteen, tulevaan suveen, Tuutarin reissuun. Ja jättännä Ameriikan risteilyt joutavammille.

Naati nyt kuitennii raohassa vappauvvestasj. Ja sitten kun oot suanna kyllikses muata, pane alakuaenees uuvvestaan kassaan ja tule pienenä tyttönä takasi! — Tule leikkimään. Tule kanssamme laulamaan. Tule itkemään, tule nauramaan. Tule osasi työtäkin tekemään. — Ihan niin kuin Riipisen Iida!

Sinulle oikein mukavaa ja mieluista edestakaista matkaa toivoen ja toivottaen **Mikko Kiio** Espoosta.

Vihreä armeija

Viime aikoina on Inkerinmaasta ja inkeriläisistä puhuttu hyvin paljon. Aikaisemmin inkeriläiset jäivät unholaan osin poliittisistakin syistä. Nuoremmalla polvella ei ole minkäänlaista tietoa Inkerin vihreästä armeijasta, ja monet kuuluisatkin henkilöt ovat antaneet tästä asiasta vääristeltyjä tietoja.

Viime vuoden joulukuun 5. päivänä tuli kuluneeksi 71 vuotta siitä, kun Inkerin lippu liehui viimeistä kertaa Kirjasalossa.

Inkerin ongelmat ja sen kohtalo ovat käyneet ajankohtaisiksi. Onkin tärkeää, että ymmärrämme sen historian ja menneisyyden, vaikka näistä asioista ei ole voitukaan kirjoittaa aikaisemmin.

Tarton rauhan seurauksia oli mm. se, että Pohjois-Inkerin joukkojen täytyi Kirjasalossa laskea Inkerin lippu. Suomalainen rajakomendantti Erik Heinrichs luonnehti Pohjois-Inkerin Erikoispataljoonan panosta viimeisessä katselmuksessa seuraavasti: »Me tiedämme ja muistamme, että se yksinäinen vartioketju, joka Kirjasalon hallaisissa soissa on tähän päivään saakka valvonut uskollisena ja vankkana kivääri kädessä ja katse koillista kohti, on ollut ei vain näiden kyläkuntien turvana, vaan koko vapaan Pohjolan äärimmäisenä vartiostona itää vastaan.» (Torstein Aminoffin kirjasta Karjala lännen etuvartiona, s. 426).

Vuonna 1920 Pohjois-Inkerin asukkaat kieltäytyivät alistumasta bolševikkien vallan alle ja päättivät puolustaa synnyinseutujaan. He saivat apua myös Suomessa olevilta Inkerin pakolaisilta ja torjuivat bolševikkien hyökkäykset. Muodostettiin kolme pataljoonaa, johon liitettiin lisäksi Kirjasalon komppania. Ylipäälliköksi tuli everstiluutnantti George Elfvengren, pataljoonan komentajaksi Inkerin oma poika Juho Tirranen.

Heinäkuun 27. päivänä joukot hyökkäsivät kolmelta suunnalta Lempaalaan ja Miikkulaisiin. Pienenä joukkona ylivoiman edessä oli inkeriläisten peräännyttävä.

Tämä vihreän armeijan taistelu on erittäin mielenkiintoinen. Toivon, että siitä kirjoitettaisiin enemmän ja myös Länsi-Inkerin senaikaisista taisteluista.

Vihreä armeija ja sen historia on tällä hetkellä ajankohtainen asia, kun entisen Neuvostoliiton hallitus on rehabilitoinut kaikki nuo vihreän armeijan sotilaat, jotka ovat kärsineet karkotuksissa Siperiassa metsä- ja kaivostöissä yms.

Muistelkaamme kunnioituksella noita Inkerin poikia, jotka taistelivat Inkerin ja koko vapaan Pohjolan puolesta, lännen äärimmäisenä vartiostona sortoa vastaan.

Helmi Kivilahti
Kanada

Kodin kaipuu rinnassain

PAKOLAISEN MIETTEITÄ

Täällä kuljen pakolaisna
kodin kaipuu rinnassain.
Vaikk on esi-isäin mailla,
synnyin mailla en oo vaan.

Lämmin oli koti kulta,
jossa lasna leikittiin.
Miten nyt on koti pieni,
mikä murheella jätettiin.

On kansa viety pois kodeistansa,
viety kauas on Siperiaan.
Siell kuolee lapsoset taivasalla
ja nääntyy vanhukset tuskahan.

Oi, missä ompi nyt orvon turva,
oi, mistä raukka viel avun sais?
Oi, eikö kukaan voi häntä auttaa,
kuka syyttömän pelastais?

Jos ryssä sortaakin Inkerimme
ja ehkä uhrinsa lopettais,
niin toimikaamme tääll yhteistyössä,
että kansamme muisto jäis.

On monel isä ja äiti siellä,
on suku, veljet ja siskot myös.
Monet muistot niin kalliit armaat
ne johtotähten' on elon työs.

ELÄMÄN POLKU

Elämän polku se täällä
monimutkaisna kiertelee.
On eloni pursi niin pieni.
sitä myrskyt tääll heittelee.

On kauas mun heittänyt tänne
kodin armahan helmasta,
kauas kylmälle maailmalle,
missä myrskyt niin viheltää.

Ei kukaan mua täällä helli,
ei surujani huojenna,
vaan kylmä on maailman syli,
se ei orpoa lämmitä.

En tuntenut koti sua koskaan
niin vahvana turvana.
Kun maailman poluille jouduin
nyt koti sua ain kaipajan.

Kauas, kauas te minusta jäitte
teitä näenkö milloinkaan,
koti kallis, omaiseni,
sukuni ja tuttavain?

Runot »Pakolaisen mietteitä» ja »Elämän polku» ovat edesmenneen inkeriläisen Maria Ryötin (o.s. Lipiäinen) runoja. Marian tytär Saara Peltola kertoo äidistään ja isästään seuraavaa: »Äitini pakeni 18-vuotiaana Lempaalasta isäni kanssa Suomeen, jossa heidät vihittiin. Isäni kuoli vuonna 1966. Suomeen tullessaan hänkin oli vasta 21-vuotias. Hänen perheensä oli asunut useaan otteeseen levottomina aikoina Suomessa. Isäni kävi Käkisalmessa yhteiskoulua, mutta joutui palaamaan kesken lukion kotitilalle töihin. Isäni kodissa oli yhdeksän lasta, seitsemän poikaa ja kaksi tyttöä. Äitini perheessä oli kahdeksan lasta. Isoäiti piti kauppaa ja hoiti suurta perhettään sillä aikaa, kun isoisä oli sotapalveluksessa. Minun äitini oli heidän vanhin lapsensa ja ainoa perheestä, joka pakeni Suomeen. Molemmat näistä perheistä hajosivat, ja kullakin perheenjäsenellä on oma tarinansa, joiden kaltaisia on tuhansilla muilla saman kansan jäsenillä.»

Kavelahden kylän ihmisiä 1920-luvulla

Helvi Othman Turusta on lähettänyt toimitukseen vanhan kuvan, jonka hän oli saanut yllättäen lapsuuden ystävältään. Kuva on otettu Kavelahden kylän maanjakotilaisuudesta ennen kolhoosien tuloa 1920-luvulla — luultavasti vuosien 1924 ja 1928 välillä. Suurimman osan kuvassa olevista miehistä sekä naisista Helvi ja hänen ystävänsä tuntevat hyvin. Helvi kirjoittaa: »Kuvassa ovat isämme, eno, setä, monta naapuria ja koppalakkisia virkailijoita. Ei ole enää ketään, jolta kysyä niistä, joita ei osaa nimetä vaikka mielikuva on tuttu.»

Kuvan taustalla näkyy osa Helvin lapsuudenkodin vastapäisestä talosta, Puovaljasta (Paavola). Se oli ainoa Kavelahden kylän taloista, jossa oli rännit. Talon emäntä istuu kuvassa vasemmalla.

Helvi Othman vieraili edellisen kerran vuonna 1985 lapsuudenkylässä. Kavelahdessa oli silloin enää jäljellä muutama talo hänen lapsuutensa ajoilta, ja kylä oli venäläisten asuttama. Kuvassa näkyvä Puovaljan talo sekä Helvin lapsuudenkoti paloivat syksyllä 1941, jolloin venäläiset polttivat perääntyessään kaikki Kavelahden kylän keskellä sijainneet rakennukset. Ennen toista maailmansotaa kylässä asui noin 250 ihmistä.

Kavelahti sijaitsee Äijänmäen pisimmällä harjulla Tuutarin seurakunnan alueella junaradan varella. Toissa vuonna osa Tuutarin juhannusjuhlien osanottajista saattoi vieraillakin kylässä, sillä Äijänmäki on aivan silloisen juhlapaikan Tuutarin Kirkonmäen lähistöllä.

Kesäjuhlat Boråsissa 29.—31. toukokuuta 1992

Juhlakansliasta Gustav Adolfin seurakuntatalolta (Salängsgatan 1) saat paikan päällä lisätietoja Boråsin kesäjuhlista. Siellä myydään Inkeri-aiheista kirjallisuutta ja juhlaohjelmia. Järjestäjinä haluamme tuoda esiin seuraavat asiat.

Eestin Tartosta tulee 40 henkilön inkeriläinen sekakuoro »Kiuru», jonka johtaja on sama kuin 1991 Mölndalissa eli Albert Pettinen. Huhujen mukaan kuoro on vähintään samaa luokkaa kuin viime vuotinenkin, ja se ei sano vähän! He esiintyvät useammassa ohjelmakohdassa.

Eestin Tartosta tulee myös nuorten tanhuryhmä »Ilonrukki». Ryhmä on hyvä esimerkki siitä, kuinka nuoret haluavat pitää kiinni suomalaisuudestaan ja inkeriläisestä kulttuuriperinteestään. Jos kieli aiheuttaa vaikeuksia, niin otetaan toisenlainen ilmaisumuoto esille: taide. Saatte olla varmoja, että esiintyjien ilo on aitoa.

Me Ruotsin inkeriläiset olemme hyvin ylpeitä niistä saavutuksista, joihin meidän nuori jälkeläisemme Roland Pöntinen on yltänyt. Vaikka hänen työalansa nykyään on kaikki maailman tunnetuimmat konserttilavat, hän on kuitenkin lupautunut tulemaan myös inkeriläisten omille kesäjuhlille. Hänen pianoesityksensä ovat huippuluokkaa, olkoonpa sitten vaikka koko maailma mittakaavana.

Teatterialalla on Boråsin kesäjuhlilla koko maailmaa käsittävä ensi-iltanäytelmä! Oma poikamme Emil Tarkiainen on sopertanut huvinäytelmän Inkerin murteella »Kun ajan henki sai Junnissa vallan». Säälittelen kaikkia niitä nuoria, jotka eivät ymmärrä suomea ja semminkin Inkerin murretta, sillä he eivät pääse osallisiksi kaikista niistä hauskuuksista, joita näytelmässä vilisee. Vanhemmilla on vastaavasti sitä hauskempaa Inkeri-illassa.

Juhlien aikana on useampia eri alojen näyttelyjä, jotka kaikki valaisevat Inkeriä ja inkeriläisyyttä. Taiteen ja käsityön harrastajat esittelevät työnsä tuloksia. Valokuvien ja erilaisten asiapapereiden avulla valaisemme inkeriläisten vaiheita eri aikoina ja eri maissa.

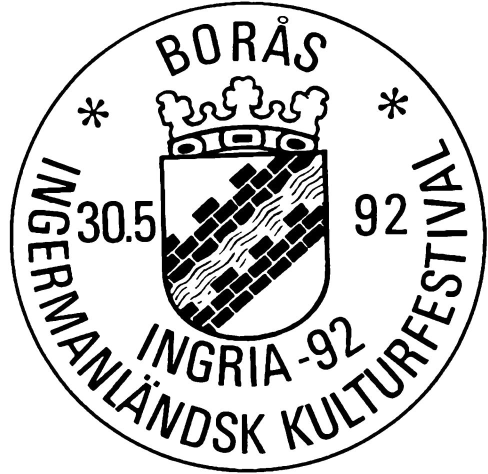
Heimomme nuoremmille järjestämme urheilukilpailuja ja leikkejä, enimmäkseen kuitenkin leikkejä. Tarkoituksemme on opettaa nuorille, miten mummo ja vaari — ämmä ja äijä — leikkivät kun he olivat vastaavassa iässä silloin »ennen vanhaa Inkerissä». Miten tiukettii sirkkaa tai käppää? Miten ne pienet pojat ajoivat vanteella? Mitenkä varttuneemmat pojat heittivät veistä tai pelasivat poppia? Kun tulet tähän tilaisuuteen, niin saat itsekin osallistua. Sitten vasta voit sanoa, että olit mukana juhlilla!

Lauantai-ilta päättyy tansseihin sisätiloissa. Tavallisten tanssien lisäksi, kuten tango, humppa, jenkka, esitämme ja harjoittelemme yhdessä vanhoja Inkerissä tanssittuja paritansseja. Tule mukaan oppimaan!

Juhlien pääkieli on edelleen suomen kieli, mutta esitämme ja teemme yhteenvedot myös ruotsiksi, heimomme nuorempien takia. Yksi ohjelmakohta

Postin erikoisleima Ingria -92

Boråsin kesäjuhlilta lähettämäsi kortti leimataan erikoisleimalla. Leiman kuva esittää Inkerin vaakunaa sellaisena kuin se on kuvattu ensimmäisen suomenkielisen Raamatun etusivulla vuonna 1642. Luonnoksen on piirtänyt Viktor Pajunen Göteborgista, ja kuvaa on käytetty jo muutaman kerran Ruotsin kesäjuhlilla. Inkeri oli ruotsalainen maakunta vuosina 1617—1721, jolloin suuri osa inkeriläisten esi-isistä muutti Ruotsin hallitsemasta Suomesta Inkeriin. Muista ottaa osoitevihkosi mukaan Boråsin kesäjuhlille, niin sukulaisesi ja ystäväsi pääsevät tutustumaan Inkerin vaakunaan Ingria -92 erikoisleiman välityksellä!

---

esitetään kokonaan ruotsiksi: Vera Lif esitelmöi siitä, miten eri kielet vaikuttavat ja juurtuvat inkeriläisiin eri aikoina. Me inkeriläiset olemmekin kielen suhteen ainutlaatuisia maailmassa. Olemme melkein kaikki kaksi- tai kolmikielisiä! Vähintään.

Perinteisesti kesäjuhlissa tulee olemaan paljon hengellistä ohjelmaa. Tässä asiassa toivomme järjestäjinä, ettei kukaan tunne itseään syrjäytetyksi. Olemme kutsuneet Suomessa hyvin tunnetuksi tulleen nuoren lahjakkaan inkeriläisen papin Arvo Survon juhlillemme. Hän on lupautunutkin tulemaan, mutta pienellä varauksella. Inkerissä tapahtuu näinä aikoina niin paljon ja tärkeitä muutoksia, että Arvo Survon pitää mahdollisesti olla paikan päällä kotona Inkerinmaalla. Kutsu on lähetetty myös toiselle nuorelle Inkerin papille Aarre Kuukaupille. Haluamme pitää yhteydet elävinä elpyvän Inkerin kirkon kanssa. Suuremmalla varmuudella tiedämme, että Helsingistä tulee juhlillemme lääninrovasti Eero Saarinen. Meillä on aina alusta lähtien ollut hyvät suhteet Ruotsin kirkkoon. Näillekin juhlille tulee meidän nykyinen piispamme Lars-Göran Lönnermark. Tietenkin myös lähempänä asuvat suomalaiset papit ja kirkkokuorot osallistuvat juhlille.

Tervetuloa Inkeriläisten kesäjuhlille Ingria -92 Boråsiin 29. — 31. toukokuuta niin läheltä kuin kaukaa!

Armas Paakkonen

Tervetuloa Sukumessuille!

Turun messukeskus 30. 7.—1. 8. 1992

Siirtolaisten jälkeläiset kyselevät usein: »Kuka minä olen?» Ihmisen identiteetille ja oman itsensä ymmärtämiselle on tärkeää tietää, mihin heimoon ja sukuun hän kuuluu, mistä esi-isät ovat lähtöisin ja millainen on ollut heidän synnyinmaansa kulttuuri. Sukujuuriemme ja taustamme tutkimuksen perustalta osaamme antaa arvon myös oman kulttuuriperintömme säilyttämiselle. Kolmannesta ulkosuomalaispolvesta eteenpäin, varsinkin, jos suomen kieli on perheestä kadonnut tai sukunimikin muuttunut, ei useinkaan ole muuta tietoa kuin että esi-isä tai -äiti tuli Suomesta.

Turussa järjestettävien Sukumessujen yleisteemana on juurien etsintä. Sukumessut tarjoavat tietoa sukututkimuksen perusteista kaikille kiinnostuneille sekä Suomessa että ulkomailla. Messuilla sinulla on mahdollisuus tutustua mm.

— kirkon arkistojen alkuperäisiin ja muuhun materiaaliin,
— sukututkimusta tekevien yhteisöjen monipuolisiin kokoelmiin ja tiedostoihin,
— tietotekniikan käyttöön sukututkimuksessa,
— sukututkimuskirjallisuuteen ja -lehtiin,
— sukuseurojen luetteloihin ja
— siirtolaisrekisteriin vuosisadan vaihteen suomalaisista siirtolaisista.

Messujen yhteydessä Turussa järjestetään erilaisia kulttuuritapahtumia, joihin sinulla on myös mahdollisuus osallistua.

Lisätiedot Sukumessuista: Siirtolaisinstituutti, Maija-Liisa Kalhama tai Anne Virtanen, Piispankatu 3, 20500 Turku, puh. 921-317 536, fax 921-333 460.

Jäsenmaksut 1992

Tämän lehden välissä olevalla tilillepanokortilla voivat Suomessa asuvat Viestin tilaajat maksaa Inkeriläisten Yhdistys ry:n jäsenmaksun vuodelle 1992. Täyttäkää tilillepanokorttiin pyydetyt tiedot, muistakaa kirjoittaa myös nimenne. Jäsenmaksu on 30 mk/henkilö.

Elämä vaakalaudalla

On tasapaino luonnossa,
ei eläin toista vihaa:
Peura haukkaa ruohoa
ja peto peuran lihaa.

Vaan järjellinen ihminen
käyttää järkeänsä väärin.
Teknologiallaan pilaa
koko maan ja atmosfäärin.

Jatkuvasti riitelee ja sotii,
sen uskon varjollakin tekee,
vaikka ongelmansa tunnistaa,
ei mitään tee sen eteen.

Minne menee maailma,
jos rikkaa ristiin pane emme,
ja mitä perinnöksi jäänee
lastenlapsillemme.

Em-Pee

Runon kirjoittaja eli nimimerkki Em-Pee on **Mikko Pitkänen** Kanadasta (tai sikäläisittäin Michael Pitkanen). Mikko on kotoisin Toksovasta ja on taistellut Heimopataljoonassa. Sodan loputtua hän pakeni Ruotsiin ja sieltä jonkin vuoden kuluttua Kanadaan. Ehkä joku teistä näkikin Mikon viime kesänä juhannusjuhlilla Toksovassa, jossa hän esitti Kanadan inkeriläisten tervehdyksen juhlayleisölle.

Saksittuja Sanomia

Kirkon Inkerin-apua joudutaan supistamaan

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon Inkerin-apu keskittyy koulutukseen. Kirkkojen korjaus- ja rakennustyösuunnitelmaa puolestaan on jouduttu karsimaan ja lykkäämään varojen puutteen vuoksi.

Kirkon ulkomaanavun mukaan Inkerin kirkko tarvitsee koulutettua työvoimaa hoitamaan kirkon hallinnollisia ja taloudellisia tehtäviä sekä vakiinnuttamaan seurakuntien toimintaa. Tämän vuoden suunnitelmissa on myös kurssimuotoista koulutusta diakoniatyöntekijöille sekä perus- ja jatkokursseja kanttoreille.

Uusien diakoniatyöntekijöiden kouluttaminen on erityisen tärkeää, koska vanhusten osuus inkeriläisväestöstä on suuri ja useat vanhukset elävät kokonaan vailla perushuolenpitoa.

Kirkon ulkomaanapu osallistuu suunnitelman mukaan vuosina 1992—1999 seitsemän kirkkorakennuksen korjaus- ja rakennustyöhön noin 21 miljoonalla markalla. Kahdeksan alkuperäisessä suunnitelmassa mukana ollutta kirkkoa jää uuden ohjelman ulkopuolelle. Syynä supistamiseen ovat Suomen lama ja seurakuntien pienentyneet verotulot.

Kirkon ulkomaanapu on parhaillaan mukana kahdessa inkeriläisessä kirkkorakennushankkeessa. Kelton kirkko valmistuu kuluvan vuoden aikana, ja Toksovan kirkon kunnostustyöt on saatu vauhtiin.

Vuoden alussa itsenäistyneessä Inkerin kirkossa on 17 rekisteröityä seurakuntaa. (Helsingin Sanomat 22. 4. 1992)

Etsitään

Olen syntynyt vuonna 1957. Sukuni on lähtöisin Pietarin (entisen Leningradin) alueelta, Hatsinan lähellä olevasta Letnan kylästä, jossa meillä oli oma maatila. Siellä syntyi vuonna 1904 isoisäni Antu Halonen ja vuonna 1929 äitini Maria Halonen. Vuonna 1941 alkoi sota, ja seuraavana vuonna saksalaiset siirsivät äitini perheen Eestiin Kloogalle, jossa he olivat kuukauden. Saman vuoden joulukuussa suomalaista syntyperää olevat ihmiset evakuoitiin Suomeen. Äitini ja mummoni menivät töihin Hämeenlinnan vaneritehtaalle. Vuoden päästä joulukuussa perheeni lähetettiin takaisin Neuvostoliittoon. Viipurissa he saivat tietää, etteivät pääsisikään kotiin, koska heitä pidettiin suomalaisina pettureina. Monien vaiheiden, mm. Kalininskissa asumisen jälkeen perheeni muutti Eestiin. Etsin sukulaisiani ja toivon, että nämä tiedot auttaisivat jäljittämään heitä. Marika Põldma (o.s. Halonen), Harju 10 A, Pärnu, Eesti.

Sukuni juuret ovat lähtöisin Pietarin alueelta Tuutarin Kapasin kylästä, jossa sillä oli oma maatila, nimeltään Uolan tila. Isäni Adam Kapanen syntyi siellä vuonna 1901. Äitini Ekaterina Kapanen syntyi Viitalan kylässä. Äitini kuoli Eestin Põllukylässä vuonna 1942. Minä, Olga (synt. 4. 9. 1928) ja siskoni Hilda (nyk. Leinaste, synt. 12. 11. 1931) jouduimme lastenkotiin. Veljeni Juho Kapanen (synt. 1925) katosi. Etsin veljeäni, sukulaisia ja oman kylän ihmisiä. Olga Aavajõe, Harju 22, Pärnu, Eesti.

Synnyin 15. toukokuuta 1945. Vuonna 1949 minut vietiin lastenkotiin Jaroslaviin. Olin silloin 4-vuotias. Isäni ja äitini ovat kuolleet, enkä tiedä mitään siskosta ja veljestä. Etsin sukulaisiani. Tiedoista kiitollisena: Pavel Valit, 1—13 Paikuse EPT, Pärnumaa, Eesti.

Haaste on otettu vastaan!

Maaliskuun Viestissä Kaiku Peikalainen haastoi kaikki Ruotsin inkeriläiset lahjoittamaan (vähintään) 100 kr Inkerin vanhuksille.

Heti seuraavana päivänä kun Viesti oli tullut Ruotsiin, sain kirjeen: »Lähetämme sataset sinun kauttasi Inkerissä oleville vanhuksille. Annat anteeksi, kun teemme näin. Luulemme, että monet menettelevät näin. Se käy sinulta asiantuntemuksella ja yhtaikaisesti. Terveisin» ja allekirjoitettu Gånghesterissä. Totta kai se käy myös näin! Toimitan rahat edelleen, jollet itse lähetä niitä suoraan ISK:n viralliselle keräystilille postgirokonto 245052-6, Ingria. Päivää myöhemmin tulivat samanlaiset kirjeet Örebrosta ja Järfällasta. Oletko Sinä ottanut haasteen vastaan?

Armas Paakkonen

Kirkkokierrokselle ja juhannusjuhliin

Lähde kanssamme 18.—22. 6. 1992 **kirkkokierrokselle** kauniiseen Karjalaan. Vietämme samalla inkeriläisten kanssa juhannusjuhlia, jotka ovat tänä vuonna Tuutarissa. Tutustumme Pietarissa kulttuurinähtävyyksiin. Majoitus Pietarissa hotelli Moskovassa kahden hengen huoneissa puolihoidolla. Matkan hinta on 720 mk. Matkan järjestää Hämematkat, Torikatu 8, 30100 Forssa. Tiedustelut: Leena Viksten puh. 918-786 633 **toukokuun loppuun mennessä.**

Joukostamme poistuneita:

Juho Tirronen, synt. 6. 6. 1926 Lempaalassa, kuoli 31. 10. 1991 Ylämaalla.

Äitimme, mummimme,
isomummimme

MARIA RYÖTI
o.s. Lipiäinen

s. 11. 2. 1911 Lempaala, Inkerinmaa
k. 21. 2. 1992 Kerava

Kiittäen ja rakkaudella
muistaen
Saara perheineen
Pirkko perheineen

Lämmössä armon auringon
jo linnut visertää,
vaan sitten suvi aina on
kun matka taakse jää.

Siunaus toimitettu 7. 3.
1992 Kotkassa.

MARIA MEHILÄINEN
o.s. Vaipää

s. 1. 2. 1898 Kosemkinan
seurakunnassa
k. 14. 3. 1992 Floridassa

Muistilista

Helsingin paikallisosasto

Toukokuun tilaisuus 24. 5. klo 14 pidetään poikkeuksellisesti Yläsalissa, koska samalla vietetään Inkeri-kuoron kahvimatineaa.
Tervetuloa mukaan!

Turun paikallisosasto

7. 6. Helluntaijuhla
4. 10. Mikkelinpäiväntilaisuus
31. 10. Pyhäinpäivän kunniakäynnit karjalaisten ja inkeriläisten muistomerkkeillä Turun hautausmaalla klo 12 alkaen.
26. 12. Joulujuhla
Kaikki tilaisuudet pidetään Karjalaisten talossa, Itäpellontie 2, klo 14.00.
Tervetuloa!

Inkeri-kuoron kahvimatinea

Kuoro pitää kevätlaulajaiset sunnuntaina 24. 5. alkaen kello 14 Karjalatalon Yläsalissa (2. krs.). Tervetuloa viettämään kanssamme keväistä iltapäivää laulun, kahvitarjoilun ja arpajaisten merkeissä! Tilaisuus on samalla Helsingin paikallisosaston kevätkauden viimeinen tilaisuus.

Levitä Inkeri-tietoa,
tilaa asiamiehiltämme
Inkeri-aiheista kirjallisuutta

Inkeriläisten Viestin takakannessa aiemmin mainittujen Inkeri-aiheisten teosten yms. lisäksi voit tilata RUOTSISTA myös seuraavia tuotteita:

Suomenkielinen, uudempi kirjallisuus:

Ella Ojala
Suomi näkyy, 150 kr

Aatami Kuortti
Kirkossa, keskitysleirissä, korvessa, 150 kr

Helena Miettinen
Inkeriläiset maaton kansa, 150 kr

Hannes Sihvo
Inkerinmaalla, 150 kr

Mikko Kolomainen
Inkerin toisinajattelijat, 50 kr

Arvo Survo
Neljäs tuuli, 100 kr

Lyyli Ronkonen
Laps Inkerin, 200 kr

Pekka Nevalainen
Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940-luvulla 200 kr

Eeva Mesiäinen
Maria Kajavan pitkä taival, 220 kr

Ruotsinkielinen kirjallisuus:

Toivo Folkesten
Det svunna Ingermanland, 50 kr

Uno Hammarström
Ingermanländarna som flydde till Sverige, 30 kr

Oskar Himiläinen
Främmande fosterland, 100 kr

Thureson
Lilja, flyktingflickan från Ingermanland, 60 kr

Muuta:

Tarra Inkerin vaakuna, 5 kr
Tarra Inkerin ja Viron lippu, 5 kr
Postikortti Örebron muistokivi, 1 kr
Postikortti Haaparannan kiitoslaatta, 1 kr
Onnittelukortti, 10 kr

Pertti Virtaranta
Katri Peräläinen, inkeriläisoppaani, 25 kr

Isien Usko, muistojulkaisu, 10 kr

Juho Kemppi
Fenno-ingrian tauluja, 5 kr

Rådan kuoro
Laula kaikki maa, kasetti, 70 kr

Tilauksia ottaa vastaan
Armas Paakkonen
Tingsgatan 35
50253 Borås
puh. 033-101 850
Postisiirtotili 626047-5

inkeriläisten viesti

numero 6—7 kesä—heinäkuu 1992

inkeriläisten viesti

Toimitus

Vt. päätoimittaja
Pirkko Huurto
Puh. (90) 783 391
Toimitussihteeri
Leena Salo

Toimituksen osoite:
Kadetintie 5 B 32, 00330 Helsinki
c/o Leena Salo

Konttori

Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsinki
Puh. (90) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Annikki Kelo
Postisiirtotili Hki 30636-4

Ilmoitukset

1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 » » 800 mk
1/4 » » 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilm. 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk

Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:
INKERILÄISTEN YHDISTYS RY.

Tilaushinta 1992

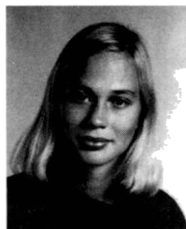
130 mk kotimaahan, Ruotsiin 200 kr
ja muualle 160 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa

Armas Paakkonen
Tingsgatan 35
50253 Borås. Puh. 033-101 850
Postisiirtotili 626047-5
(lehden ym. tuotteiden tilaukset)

Sivistyssäätiö

Hallituksen pj. Keijo Korkka
Halvarinkatu 9, 20900 Turku
Puh. (921) 302 868 (työ)
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 146660-1

Leena Salo

TÄSSÄ NUMEROSSA

Kansi: Pirkko Huurto tapasi Kelton kesäjuhlilla vuonna 1989 ollessaan serkukset Danielin, Sonjan ja Juulian. Juulia kertoi osaavansa puhua suomea. Kuva: Pirkko Huurto.

Luopumisen aika

Aikaa on vierähtänyt jo yli kaksi vuotta siitä, kun istahdin Inkeriläisten Viestin toimitussihteerin tuolille. Tutustuin inkeriläisiin ja heidän vaiherikkaaseen historiaansa hetkellä, jolloin pelon ja vaikenemisen vuodet alkoivat olla monien osalta ohi. Inkeriläisten Viestin tekeminen on ollut minulle antoisaa aikaa; ja ehkä juuri sen takia, koska näiden vuosien aikana olen päässyt seuraamaan kovia kokeneen kansan heräämistä uuteen kukoistukseensa.

Olen varma, että Viestin toimitussihteerin tehtävien jättäminen ei merkitse lopullisia jäähyväisiä. Muodossa tai toisessa inkeriläisyys koskettaa yhä elämääni. Toivoakseni pystyn omalta osaltani välittämään muille sitä tietoa ja niitä kokemuksia, joita olen toimitussihteerin tehtävässäni inkeriläisyydestä saanut.

Erityisellä lämmöllä muistelen Viestin edesmennyttä päätoimittajaa Anja Luomaa, jota taitavampaa perehdyttäjää inkeriläisasioihin ja lehdenteon salaisuuksiin en olisi voinut toivoa.

Haluan kiittää vt. päätoimittajaa Pirkko Huurtoa erinomaisesti sujuneesta yhteistyöstä ja toivottaa uudet lehdentekijät Markun ja Marjan tervetulleiksi mielenkiintoisen ja haastavan työn pariin.

Aurinkoisia kesäpäiviä kaikille Viestin lukijoille ja avustajille. Kiitos ja tapaamisiin!

Leena Salo

Inkeriläisten Viestin päätoimittaja ja toimitussihteeri vaihtuvat

Inkeriläisten Viestin toimitus vaihtuu kesän aikana. Vt. päätoimittaja Pirkko Huurron tilalle päätoimittajaksi tulee Inkeriläisten Yhdistys ry:n varapuheenjohtaja, teologian tohtori Markku Pyysiäinen. Uudeksi toimitussihteeriksi Leena Salon tilalle on saatu äidinkielen lehtori Marja Mustakallio. **Toimituksen uusi osoite:** Kahisevankuja 6 as. 3, 02710 Espoo, c/o Marja Mustakallio.

Ihmisiä Inkerinmaalta

Susanna ja Matti Mutkarin tarina

On Kelton juhannusjuhlien toinen päivä vuonna 1989.

Iltapäivällä, kun viimeisetkin laulujuhlavieraat ovat poistumassa, juhlakentän laidalla kävelee iäkäs mutta vielä nuorekas pariskunta piimä- tai kaljakannu mukanaan — he ovat kelttolaisia, kutsuvat meitä kyytiä odottelevia kotiinsa kahville. Mutta meillä ei ole aikaa. Ehdimme kuitenkin haastella neljännestunnin, ja kuulemme sinä aikana Susanna ja Matti Mutkarin tarinan.

Susanna istahtaa ruohikkoon ja kertoo samalla, että jalat ovat heikot, paleltuivat Krasnojarskissa kalastaessa.

— Ne elliit siel kalastuksel, ja tsumat tehtii täkkilöist, lekko meil palo ja myö istuttii ja käytii kylmämää, hyö tekkiit tsuman, ja kolme kertaa mie kylmetyi ja sit tekkiit lekon tsummaa ja minnuu alkoit veikkoi kuustoistvuotine hieroo, mie elvyin. Kolm kertaa käin kaikkinee kylmämää. Krasnojarski se ol ettääl, monta tuhatta kilometrii. Sit myö päästii kaupunkii: Tuuraa. Siel tehtii talolói. Meitä muutettii paikasta toisee, missää ei annettu rauhas ellää, jos myö ois käyty niiko paikallee. Mein pitj kulkii niiko sanottii mustalaiset. Sellai kulettii se aika, mie meinasin en mie ennää elloo jiä enkä kotjmaal ole, a kuitenkii jäin elloo. En uskont, aina rukkoilin Jumalaa, vieläks myö piässään omal mual... Nyt miul on täst kymmene kilometrii kottii kaikkijaa mis myö asutaa, Vsevoložskissa. Siperist myö aina vähä kerrallaa päästii likemmäks ja likemmäks ja sit tul jo sellane aika et sanottii: — Mäne kottii, kotjmaal. Ja mie sanoin, antakaa miul tukkee. Ko meil ihmisii vangittii, sanottii: — Ei siul mittää, siul on puhas passi, sie pääset. A mies miul olj siel... — Tyynel merel ja Lapin merel ja joka paikas... jatkaa Matti.

Susanna kertoo, että kaikki ne kolme vuotta, jotka Matti oli Susannalta häviksissä, Matti kävi läpi kaikki Siperian miliisilaitokset ja aina vastattiin: ei ole siel ei ole siel... Lopulta Matti kirjoitti kirjeen siskolleen Aasiaan ja kuuli häneltä, että Susanna oli mennyt kolmivuotiaan poikansa kanssa Karjalaan.

Karjalasta Matti löysi Susannan, ja siellä he asuivat yksitoista vuotta. Vuonna 1960 he tulivat Inkerinmaalle Kelttoon. Susannan kotikylä oli Pukero, Matti oli Virkkilästä, mutta kun Susannan veli tuli rintamalta, yritettiin päästä Susannan kotitaloon Pukerolle. Seitsemän vuotta kuitenkin kesti ennen kuin veli sai kotitalon takaisin. Nyt Susanna ja Matti elävät Vsevoložskin kaupungissa. — Karjalassa, Latvassa, jossa he ennen Inkerinmaalle paluutaan asuivat, elää vielä Matin äiti. Yksi Matin sisarista, Elviira, asuu Latvassa, muut Krasnoje Selossa ja Pietarissa. Vanha äitikin tulee talveksi kaupunkiin.

Susanna kertoo vielä omista sisaruksistaan ja pitkästä sodan lopun odotuk-

Kelttolaisilla Susanna ja Matti Mutkarilla oli ikimuistoisilla vuoden 1989 juhannusjuhlilla mukanaan sukulaisneitonen, joka kuunteli kiinnostuneena Susannan ja Matin kertoessa elämänsä vaiheista. Kuva: Pirkko Huurto.

sesta: — Ain ajateltii ettei ellookaa jiähä eikä nähhä konsaa toisijaa... Kons se sota loppuu, kons myö päästää kottii... Kaksi neljästä veljestä jäi eloon, toinen on Volgogradissa, toinen asuu Susannan ja Matin kanssa toisella puolella taloa. Tämä veli oli ollut rintamasotilas eikä nyt kyennyt kävelemään näihin juhliin. Hän odotti edes Susannan tapaavan siellä muita suomalaisia.

Siperiasta Karjalaan päästessään Susanna ei ollut neljääkymmentäkään. Hän sanoo: — Nyt miul on jo paljo, miul on kaheksakymment, täytty jo uuvenvuuvenuatton. Ja ain olen tehny työtä, mie en niinko vanhaks tunne itsiäin. Mie nyt mänin nii huonoks, mut ko kesä loppuu ni sit en yhtää ole niinko mie oisin vanha...

Tämän Susanna Mutkar sanoo niin nuorella ja heleällä äänellä, että siitä jäi Aili Jukaraiselle ja minulle yksi kaikkein valoisimpia ja hellyttävimpiä muistoja Kelton juhlilta.

Pirkko Huurto

Lahden kesäjuhlat

Inkeriläisten kesäjuhlat pidetään tänä kesänä Lahdessa 25.—26. heinäkuuta. Juhlakanslia (os. Seurakuntatalo, Kirkkokatu 5) avataan ensimmäisenä juhlapäivänä klo 12. Alustava ohjelma ja muita tietoja on kerrottu huhtikuun Inkeriläisten Viestissä.

Tuutarin kolme kuuluisaa mäkeä

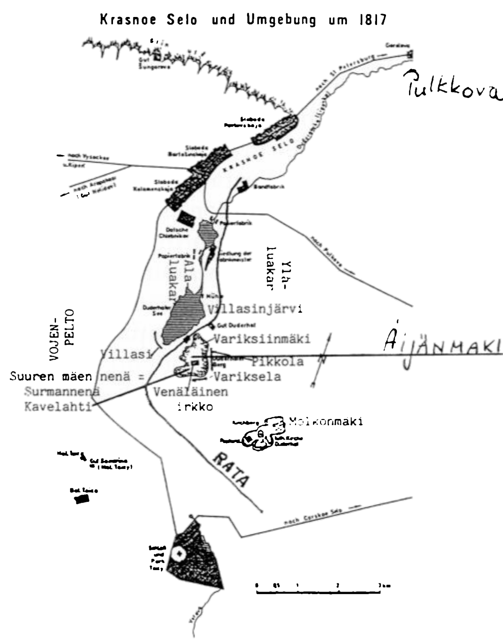
Yleisesti puhutaan Tuutarin mäestä; ikäänkuin paikkakunnalla olisi vain yksi ainoa mainitsemisen arvoinen mäki. Tunnettuja mäkiä tai kennäitä on todellisuudessa kuitenkin kolme: *Äijänmäki, Pulkkovanmäki* ja *Mölkönmäki*. Kaik' miäet ovat näköetäisyydellä toisistaan. Tuutarin kolme mäkeä tunnettiin myös yleisesti nimellä Tuutarin siniset mäet.

Inkerin korkein mäki on Äijänmäki, joka on 168 metriä merenpinnan yläpuolella. Korkeimmalta kohdalta näkyy kirkkaalla säällä Suomenlahden ulappa ja Pietarin valot, Pulkkovan kennäät (kennäät = pitkä, laaja ylänkö) ja lähimpänä Mölkönmäki, nykyään Kirkonmäkenä paremmin tunnettu.

»Vanhan Tuutarin» (tekijä tuntematon) mukaan Äijänmäki on »4 virstaa (= 4 270 m) ymbärs ja lähderikas ympäristö». Mäki on melko tarkkaan pohjois-eteläsuunnassa. Itäinen rinne on yhtenäisen jyrkkä. Länsirinnettä pirstoo monta jyrkkää yhdensuuntaista harjua, joiden väliin jää kapeita laaksoja, dalinoja. Eteläisintä pisintä harjua nimitettiin Suurenmäennenäksi, arkisesti Surmannenäksi, jonka syrjällä seisoo vielä tänäkin päivänä vanha koulu (ks. Inkeriläisten Viesti 1—2/1992, s. 9). Viereisestä kartasta nähtynä nimi on hyvin sattuva (Erik Amburger: *Ingermanland*).

Lempilapsella monta nimeä

Lempilapsella on monta nimeä, niin Äijänmäelläkin. Sitä sanottiin paikkakunnan mukaan Tuutarinmäeksi (E. Pärnänen mainitsee *Antti Kivekkäässä* Inkerin miesten kokoontuneen Tuutarinmäelle. Keisarinna Katarina II:n aikana (1762—96) sitä nimitettiin Fasaanimäeksi. Katarina harrasti metsästystä, ja hänen käskystään mäelle tuotiin fasaaneja. Ruhtinas Orlov ajatti sinne monta kuormallista jäniksiä. Rahvas oli ikiihastunut kauniisiin lintuihin, ja niistä mäki saikin nimensä joksikin aikaa. Keisarinna rakennutti mäen korkeimmalle kohdalle muhkeista tammihirsistä metsästysmajan, jota me jostakin syystä sanoimme »Pietarin tvortsaksi» (dvorets = palatsi). Vasta II maailmansota hävitti nähtävyyden. Eikä kestänyt kannettu

Kartta Krasnojeselosta ympäristöineen v 1817.
E.Amburger "Ingermanlanland"

vesikään kaivossa kauan, niin fasaanit kuin jäniksetkin hävisivät ennen pitkää.

Mäellä on täytynyt noihin aikoihin olla enemmänkin asutusta kuin meidän aikanamme. Löysimme monesta paikasta raunioita, joista ei kukaan enää osannut kertoa mitään.

Tuutari maineen, metsineen, mäkineen, järvineen, jokineen kaikkineen on tsaarinvallan aikana vuodesta 1721 asti kuulunut hallitsijasuvulle. Inkerinmaalla talonpoika ei kertaakaan historiansa aikana omistanut viljelemäänsä maata. Hän ei voinut jättää jälkeläisilleen perinnöksi itse muokkaamaansa peltoa (*Vanha Tuutari*). Tuutarin talonpojat olivat hallitsijasuvun arrendaattoreita, eivät maaorjia.

Muistoja lapsuudesta

Äijänmäellä kasvoi pääasiassa havumetsää, eteläisillä rinteillä muhkeita honkia ja pohjoisilla tummia ikikuusia. Lehtipuita oli vain laikkuina havupuiden joukossa. Pähkinäpensaita kasvoi kauttaaltaan. Aluskasvullisuus oli tiheää ja lajirikasta. Erikoisen paljon kasvoi kukkivia kasveja. Ennen Pietarin apteekit keräsivät sieltä varastoihinsa monenlaisia lääkeyrttejä. Omasta mielestäni mäellä kasvavat sinivuokot ja tuoksuorvokit ovat ihanin muisto lapsuudesta.

Äijänmäkeä ympäröi tiivis asutus. Idässä jyrkän rinteen suojassa oli Pikkolan kylä ja jatkona etelään Variksela (Vauhkola). Eteläisimmälle pitkälle harjulle levittäytyi Kavelahti. Hatsinaan Pietarista matkustettaessa rautatie leikkaa maantien Kavelahden kylän alapäässä. Risteyksen takana rinne jatkuu Raskelan ja Saksalan kylien kennäinä.

Muuta osaa Äijänmäen läntisiä rinteitä asutti venäläinen väestö, Tuuterkovan asutustaajama. Jyrkän pohjoisrinteen kyljessä on Hovinkylä (Gorskaja) muistona Ruotsin vallan ajoilta, jolloin näillä tienoin oli Johan Skytten hovi.

Äijänmäen pohjoisinta osaa sanottiin Variksiinmäeksi. Sinne oli aseman suunnalta jyrkkä nousu, paikka oli kesäisin suosittu huvittelupaikkana. Ikihongis-

Äijänmäen pohjoisinta paikkaa kutsuttiin Variksiinmäeksi. Nimensä se on saanut tuhansista variksista, jotka pesivät mäen ikihongissa. Sodan jälkeen sekä varikset että hongat olivat hävinneet, eikä paikkaa tahtonut tuntea samaksi, Helvi Othman kirjoittaa.

sa pesi tuhansia variksia, ja keväisin sieltä kuului Kavelahteen (noin 2 km) mahtava variksien konsertti.

Sota runteli pahasti Mäkeämme. Venäläiset linnoittivat sen Pietarin puolustukseksi yhdeksällä maahan kaivetulla tykillä, ja miehistönä oli kuuluisan Aurora-laivan matruusit. Perääntymisvaiheessa saksalaiset linnoittautuivat Variksiinmäelle, ja venäläiset nousivat heidän niskaansa etelästä päin. Variksiinmäkeä ei sodan jälkeen tahtonut samaksi tuntea: ikihongat katosivat...

Tällainen on Äijänmäki ja sen tarina lyhykäisyydessään. Se oli lapsuutemme aarreaitta kaikkina vuodenaikoina. Muistan sinut iäti, Äijänmäki!

Mölkönmäki, Kirkonmäki, on Äijänmäeltä näköetäisyydellä kaakkoon ehkä noin 2,5 kilometrin päässä. Kuolleesta henkilöstä Tuutarissa sanottiin, että hän on Mölkönmäellä jo. Alkuperäinen nimi, Mölkönmäki, tuntuu unohtuneen jo yleisestä tietoisuudesta. Hyväksytään Kirkonmäki, silläkin on historiallinen oikeutuksensa. Tuutarin kesäjuhlat vuonna 1990 vietettiin Kirkonmäellä, ja tämän kesän 1992 kesäjuhlat samoin.

Sota hävitti asutusta

Olin sodan alettua komennettuna kaivamassa linnan puolustuslinjaa, tankkiestettä, Kirkonmäen tienoilla. Silloin ympärillä oli lukuisasti suomalaisia mäkikyliä: Rötsälä, Myrälä, Saarela, Repola y.m. Eräänä kuumana heinäkuun päivänä, kun ilma kuumuudessa vipaji, uin toverini kanssa Rötsälän mutalammi-

kossa. Sodan jälkeen asutus hävisi.

Vähän ennen sotaa pidettiin Kirkonmäellä kesäjuhlat. Kirkko oli silloin jo suljettu. Minulle jäi sellainen käsitys, että esityksemme oli tarkoitettu häiritsemään vanhemman väen jumalanpalvelusta...?

Pulkkovan kennäit olivat Variksiinmäeltä nähtynä koilliseen. Matkaa on 8—10 km. Kävin sodan aikana hakemassa maitoa Pulkkisiin kylästä. Sieltä, korkealta kennäiltä, näkyi selvästi Pulkkovan tähtitorni ja linna laajana.

Ne matkat olivat pelottavia. Kuljin ensin Äijänmäen yli ja laskeuduin Pikkolan kylän päähän, siitä lähdin peltojen polkua pitkin Pajulan kylään päin. Matkan varrella kasvoi paljon pajupensaikkoa ojien varsilla. Kävelin nopeasti ja pidin silmällä jotain edessä olevaa näkyvää merkkiä, kuten isoa kiveä, aukiota ja yksinäistä pensasta. Näin sain pidettyä pelon sisälläni kurissa. Sitten alkoivat puuttomat, enimmäkseen paljaat kennäät.

Kerran päästyäni kennäille puhkesi ukonilma ja kaatosade. Suojaa ei ollut missään. Yhtäkkiä alkoivat vielä ammukset räjähdellä linnasta pääni ympärillä. Vajosin epätoivoisena itkien maahan, ja kuin taikaiskusta ilmestyi saksalainen sotamies maastonvärisessä asussa eteeni ja kysyi, mihin olen menossa. Näytin kannuani ja osoitin kädellä kylää. Hän otti taskustaan pari karamellia ja ojensi minulle, käskien juoksemaan kylään. Itse hän hävisi kuin ilmestyikin. Paluumatkan vain juoksin.

Helvi Othman

Rajaseudun pesä

Vettä sataa, päivää paistaa, kivikoos on kesä,
Lavosmäel isos koivuus on peipposella pesä.
Linnut laulaa, lapset leikkii, pihamaa on kaunis.
Olisikohan jo ryytimaassa keltainen nauris valmis?
Tytöt heinäpellool laulaa, Matti halaa Mustin kaulaa.
Isä hevostansa harjaa, äiti lehmää lypsää,
tuvan suures kiukuas on kalakeitto kypsää.
Suomalaiset kiskottava on omilt' juuriltansa,
niin ne päätti isot herrat Kremlin muuriltansa.
Lentää linnut kyläst kyllää eikä öitä nuku.
Mihin on nyt kadonnut koko rajaseudun suku?
Puut vain kasvaa, linnut laulaa, autiot on kylät.
Kerran teräsmyrsky riehui jättäen jäljet syvät.
Siperian pakkotöissä Matti kerran kuuli:
Inkerissä puhaltelee nyt hyvin lämmin tuuli.
Kosen joen koivukoita ihaili ja kulki,
väsyneet hän jalat sitten joen hiekkaan sulki.
Vettä sataa, päivää paistaa, kivikoos on kesä.
Jaksaneeko viel' Matti laittaa rajaseudul' pesän?

Helmi Kivilahti
Kanada

Hyvät lehtemme tilaajat!

Valitamme, että monet teistä ovat saaneet maksumuistutuksen aiheettomasti. Syy ei ole toimiston kirjausvirheessä, vaan siinä, että maksukuittinne ei jostakin syystä ole saapunut meille pankista tai siitä on puuttunut nimi. Ainoastaan saapuneiden nimellisten kuittien perusteella tiedämme kirjata tilauksensa maksaneet kortistoon. Toivomme, että lehden tilaamisesta jostakin syystä luopuvat ilmoittaisivat asiasta — mieluiten kirjallisesti — jo heti vuoden alussa. Tällöin vältyttäisiin turhien muistutuskirjeitten lähettämiseltä. Mikäli tiedätte maksaneenne Viestin vuodelle 1992 ja olette siitä huolimatta saaneet maksumuistutuksen, pyydämme, että ilmoittaisitte meille pankin nimen ja maksun päivämäärän, niin voimme tiedustella kuittia sieltä (konttorin yhteystiedot sivulla 2). Vaivannäöstänne jo etukäteen kiittäen!

Toimistonhoitaja

Kotikyläni historiasta

Viime vuoden joulukuun Viestissä kerrottiin Inkerinmaan opettajista, jotka osallistuivat Inkerin Liiton järjestämälle suomen kielen kurssille Hatsinassa. Kurssin aikana osallistujat harjoittelivat suomen kieltä mm. kirjoittamalla pieniä kertomuksia. Julkaisemme nyt yhden niistä, Lempi Kostinan kirjoituksen perheensä vaiheista. Ihmetellä täytyy, kuinka rikkaana ja elävänä suomen kieli on Inkerinmaalla säilynyt.

Muistan lapsena ollessani kuulleeni aikuisten puhelun: kuka se kuka on. Kuka on äyrämöinen, kuka savolainen. Äitini sitä asiaa selvitteli naapureille ynnä toisille kotikyläläisille, kun puhelu kääntyi siihen suuntaan, miten ennen vanhaan elettiin ja kuka se mistä on.

Me lapset emme koskaan yhtyneet aikuisten puheluihin. Se oli kielletty. Oli niin hirveän mielenkiintoista kuunnella jossakin nurkassa, hiljaa kuin hiiri, ettemme kiinnittäisi aikuisten huomiota. Jäi mieleeni vain yksi seikka, jonka silloin ymmärsin. Se, että isoisäni isä oli jostain tullut nuorena, tehnyt pitkän matkan jalan ja pysähtynyt siihen paikkaan, missä nyt seisovat kotikyläni talot. Kylän nimi on Autio. Se mahtoi olla hyvin avonainen, aropaikka, kun nimekseen kylä sai: Autio. Mutta ei vielä silloin kylää ollut. Silloin vasta muutamat olivat kokoontuneet sille paikalle. Ja siitä se kylä sai alkunsa, kun maailman kulkijat rupesivat rakentamaan omia kotitalojansa.

Autio — osa Kelttoa

Autio kuului Kelton seurakuntaan, ja myöhemmin sitä nimitettiinkin Kelton Autioksi, ja vielä myöhemmin Uudeksi Autioksi. Nytkin se on Uusi Autio, venäjäksi Novaja Pustoshj.

Kelton seurakunnan asukkaat olivat luterilaista uskoa. Joka sunnuntai kävimme Kelton kirkossa, nuoret jalkaisin, vanhemmat hevosella, joka oli valjastettu kiessiin kesällä ja pieneen rekeen talvella. Matkaa kirkosta kotiin oli kuusi kilometriä. Sunnuntai oli erinomainen juhlapäivä — pyhäpäivä piirakoineen ja kinkkuineen, jota me lapset odotimme melkein koko viikon. Elämä silloin tuntui erittäin turvalliselta; jokainen tiesi oman paikkansa kotona ja myöhemmin työssä, kun olimme jo isoiksi kasvaneet. Sellaisena elämä jatkui sodan alkuun saakka. Ja silloin siitä tuli loppu.

Karkotus Siperiaan

Jo syksyllä vuonna 1941 valtio oli päättänyt lähettää suomalaiset ja muitakin vähemmistökansallisuuksia Siperiaan. Vaan ei sitä ehtinyt toimittaa, kun paikkakuntamme joutui saarroksiin. Ja vasta maaliskuun loppupäivinä 1942 kaikki paikalliset asukkaat oli pakolla häädetty kodeistansa, kuorma-autoilla viety Laatokan järven yli ja sieltä lastattu härkävaunuihin. Sieltä alkoi pitkä, työläs matka Siperiaan, jossa meitä odotti koditon elämä, kulkurin kohtalo. Oman

Nouse Inkeri -näytelmää esitetään jälleen

Viime vuoden marraskuussa sai ensi-iltansa Inkeri Kilpisen kirjoittama ja Paavo Liskin ohjaama inkeriläisnäytelmä NOUSE INKERI, joka kertoo inkeriläisten vaiheista Neuvostoliitossa vuosina 1924—1991. Esitys sai erittäin lämpimän vastaanoton sekä yleisöltä että lehdistöltä.

Yleisön pyynnöstä näytelmää esitetään vielä kuusi kertaa tänä kesänä 31. 7.—9. 8. Linnanmäen Peacock-teatterissa. Osa esityksistä liittyy Juuret Suomessa -tapahtumaan, jolloin katsojien joukossa on tuhatkunta inkeriläistä, jotka on vartavasten kutsuttu tapahtumaan.

ESITYKSET:	pe	31. 7.	klo 17
	la	1. 8.	klo 20
	su	2. 8.	klo 11
	pe	7. 8.	klo 17
	la	8. 8.	klo 14
	su	9. 8.	klo 14

LIPUT: aikuiset 75 mk, lapset 35 mk, ryhmät (vähintään 16 henkilöä) 65 mk.

VARAUKSET: Kalevan Näyttämö, puh. 90-685 1315 ja telefax 90-685 1328.

---

kodin ovet meiltä suljettiin kauaksi aikaa.

Ei vaan kaikki saapuneet perille. Neljäsosa matkustajista meidänkin pitkässä junassa sai surmansa matkalla. Meidän täytyi kantaa pois vaunuista myös isäni ruumis, kun olimme olleet matkalla jo 25 vuorokautta, ja matkan loppua ei vielä ollut näkyvissä. Junasta kuoli 1 000 henkilöä neljästä tuhannesta. Vaunumme numero oli 52.

Muutos parempaan päin

Siperiassa täytyi aloittaa uusi elämä ilman isää. Meitä lapsia jäi suremaan neljä ja äiti, joka oli jo menehtymäisillään, sekä Mari-täti, joka jakoi kanssamme kaikki vaikeudet. Se oli hirveän raskasta aikaa, mutta vuosien kuluttua siitäkin tuli loppu. Ja nyt on aika taas muuttunut parempaan päin. Saa puhua suomea yltäkyllin ja vielä opettaa toisiakin.

Inkeri-kuoron juhlavuosi lähestyy

Inkeriläisille laulu, etenkin kuorolaulu, on aina ollut lähellä sydäntä. Tästä elävänä todisteena on Helsingissä toimiva Inkeri-kuoro, joka viettää ensi vuonna 30-vuotisjuhlaansa. Kunniakkaaseen ikään ehtinyt kuoro on pitkän uransa aikana vieraillut lukemattomia kertoja mm. Suomen ja Ruotsin inkeriläisten kesäjuhlien esiintyjänä. Inkeri-kuoron pitkäaikaisin johtaja on Kerttu Hiltunen, joka on toiminut ansiokkaasti nykyisessä tehtävässään lähes 15 vuotta.

Tällä hetkellä Inkeri-kuorossa laulaa enää yksi sen perustajajäsenistä, nimittäin sen nykyinen puhenjohtaja Kerttu Susi. Hän kertoo kuoron perustamisvaiheista seuraavaa: »Vuoden 1963 kevätpuolella heräsi ajatus oman kuoron perustamisesta. Heti alkuun ilmoittautui 15 henkilöä, muutama mieskin joukossa, jotka sitten vähitellen katosivat jonnekin.» Sekakuoro-vaihe jäi siis varsin lyhyeksi.

Inkeri-kuoron ensiesiintyminen tapahtui inkeriläisten kesäjuhlilla Helsingissä heinäkuun kuudentena päivänä 1963. Tilaisuutta varten tuoreet kuorolaiset olivat harjoitelleet kevään aikana ahkerasti hammaslääkäri Kaisa Räikkösen johdolla hänen kotonaan. Kuoron ensimmäiseksi johtajaksi saatiin Kaija Vironmäki, jonka johdolla tehtiin myös esiintymismatka Ruotsiin. Kuoroa ovat hänen ja Kerttu Hiltusen lisäksi johtaneet myös Maija Vironmäki, Sulo Hakanen, Eino Vironseppä sekä Jussi Jankeri.

Kerttu Hiltunen on johtanut Inkeri-kuoroa jo lähes 15 vuoden ajan; niin myös kuoron perinteisessä matineassa viime vuoden toukokuussa.

Äitimme Katri Koukun muistolle

Äitimme Katri Koukun synnyinkylä, Niskovitsan kylä Kupanitsan seurakunnan alueella on kaunis paikka. Keskellä kylää oli ennen soinen kohta, joka keväällä, kun lumet sulivat, muuttui järveksi muutaman viikon ajaksi. Ympärillä oli mäkiä, joilla kylän talot sijaitsivat. Luonto on siellä edelleen samanlainen kuin ennenkin.

Venäjällä alkoivat huonot ajat 1930-luvulla. Ihmisiltä otettiin maat ja talot pois, ja he joutuivat jättämään kotiseutunsa. Näin tapahtui myös äitimme Katrin perheelle, hänen isälleen, äidilleen, sisarelleen ja veljelleen. Muutama vuosi kotiseudulta lähtemisen jälkeen äitimme meni naimisiin Aatami Koukun kanssa ja perusti perheen.

Vuonna 1943 perheemme tuli muiden inkeriläisten tavoin Suomeen. Kahden vuoden päästä jouduimme pakenemaan Ruotsiin turvaan. Isämmekin oli silloin jo palannut armeijasta takaisin perheensä luo.

Äitimme jäi leskeksi vuonna 1986. Tämän jälkeen hänen elämänsä oli entistä yksinäisempää. Viimeiset ajat elämästään hän eli vanhainkodissa.

Pojat

Kuoron historian ehdottomiin kohokohtiin kuuluu oman levyn julkaiseminen vuonna 1969. Tarmokkaan Eino Vironsepän johdolla kuoro levytti kuusi laulua: Rukous, Taivaan kellot, Sunnuntaiaamuna, Voikukat, Laulava leivo sekä tietysti inkeriläisten kansallishymnin Nouse Inkeri. Kuten tunnettua, kaksi näistä lauluista — Rukous ja Nouse Inkeri — on inkeriläisten oman kansallissäveltäjän Mooses Putron hengentuotteita. Suomalainen kansansävelmä Laulava leivo esitettiin levyllä Kerttu Suden veljen Kalervo Suden sovituksena.

Tällä hetkellä Inkeri-kuoroon kuuluu 20 innokasta laulajaa, joista puolet on inkeriläisiä ja toinen puoli innokkaita Inkerin ystäviä. Ilahduttavaa Kerttu Suden mielestä on ollut se, että inkeriläiset paluumuuttajat ovat viime vuosina täydentäneet kuoron rivejä. He ovat olleet tervetullut piristysruiske kuoron toimintaan. Paitsi paluumuuttajien laulutaitoa Kerttu kehuu heidän optimistista ja iloista luonnettaan. Kerttu toivottaa edelleen kaikki kuorolaulusta innostuneet mukaan Inkeri-kuoron toimintaan.

Kerran viikossa Inkerikodissa Karjalatalolla harjoittelevan kuoron seuraava tärkeä esiintyminen on Lahden kesäjuhlilla heinäkuussa. Kevään aikana kuorolaiset antoivat näytteen taidoistaan Karjalatalolla toukokuussa, jolloin he pitivät perinteisen kevätmatineansa Helsingin paikallisosaston kevään viimeisen tilaisuuden yhteydessä.

Ensi vuoden juhlaa odotellessa toivoa sopii, että Inkeri-kuoro jaksaa pitää yllä inkeriläistä kuoroperinnettä juhlavuoden jälkeen myös tulevaisuudessa.

Leena Salo

Saksittuja Sanomia

Inkeriläisvanhusten muuttoa Suomeen ja pärjäämistä kotiseudulla selvitetään

Venäjällä asuvien inkeriläisvanhusten mahdollista Suomeen muuttoa ryhdytään selvittämään sosiaali- ja terveysministeriön johdolla. Samalla aiotaan tutkia, miten suomensyntyiset vanhukset voisivat selviytyä alkuperäisellä kotiseudullaan Pietarin ympäristössä.

Selvitystä tehdään sekä Suomessa että Venäjällä sosiaali- ja terveysministeriön apulaisosastopäällikön **Pekka Pitsingin** johdolla.

Inkeriläiset vanhukset toivovat pääsevänsä viettämään loppuelämänsä synnyinseudulleen Pietarin ympäristöön. Useimmat suomensyntyiset karkotettiin 1930-luvulla Pietarin alueelta eri puolille Neuvostoliittoa. Heitä arvellaan asuvan hajallaan entisen Neuvostoliiton alueella lähes 20 000. Virossa ja Karjalassa heitä asuu molemmissa noin 20 000 sekä Pietarin seudulla noin 25 000.

Paluuta kotiseudulle on vaikeuttanut se, että inkeriläisten entiset asunnot Pietarin ympäristössä on purettu tai niissä asuu venäläisiä. Pietarin lähistölle jo muuttaneiden asuntotilanne on myös huono.

Vanhustyön koulutus- ja tutkimuskeskus Kuntokallion johtaja **Tapani Sihvola** ja erikoissuunnittelija **Helena Lyra** ovat tehneet suunnitelman palvelutalojen rakentamiseksi Inkerinmaalle. Inkerinmaalle ja Karjalaan tulisi heidän mukaansa perustaa noin viisitoista palvelutaloa, että edes välttämätön avun tarve voitaisiin tyydyttää. Jo aiotut rakennushankkeet ovat kuitenkin olleet vaikeuksissa tavara- ja rahapulan vuoksi.

Toisena vaihtoehtona on esitetty inkeriläisvanhusten siirtoa Suomn van-

hainkoteihin. Hoidon Suomessa lasketaan tulevan kuitenkin huomattavasti Venäjällä järjestettyä hoitoa kalliimmaksi.

Inkerin liiton kyselyn mukaan huonoimmassa asemassa olevat vanhukset ovat valmiita muuttamaan myös Suomeen. Yhtenä syynä on Venäjän lääkepula.

Suomensyntyisiä inkeriläisiä kohdellaan Suomessa paluumuuttajina. Heillä on oikeus toimeentulotukseen, kotipalveluun ja vanhainkotipaikkaan. (Helsingin Sanomat 3. 5. 1992)

Etsitään

Paavo Korkka

Sortavalassa asuva Alina Jämsä (o.s. Korkka) etsii veljeään Paavo Paavonpoika Korkkaa. Sisarukset ovat kotoisin Lempaalan seurakunnan Levoskan kylästä. Mahdolliset tiedot osoitteella: Anna Jämsä, Sortavala, Helylä, talo 2 kortteli 13.

Jalmari Kekäläinen

Etsin veljäni Jalmari Kekäläistä, joka on syntynyt Keltossa, Porun kylässä vuonna 1932. Hän katosi sodan aikana Keltossa vuonna 1942. Tiedoista kiitollisena: Katri Korhonen, Kauba 3—10 Tallinn 00015, puh. 990-70142-557062.

Kristiina Lavonen

Helvi Rautio etsii Kristiina Lavosta, joka oli vuonna 1944 Kaukolassa ja Rautjärvellä. Tähän aikaan Kristiina oli noin 30-vuotias ja todennäköisesti kotoisin Hatsinasta. Kuka tietää hänestä tai hänen kohtalostaan? Olisiko hänellä sukulaisia Suomessa tai Ruotsissa? Ystävälliset vastaukset osoitteella Helvi Rautio, 51600 Haukivuori.

Jooseppi Soini

Maria Brotsko (o.s. Rämö) Sepänkylästä, Skuoritsan seurakunnasta etsii samasta kylästä kotoisin olevaa Jooseppi

Muistilista

Turun paikallisosasto

4. 10. Mikkelinpäiväntilaisuus
31. 10. Pyhäinpäivän kunniakäynnit karjalaisten ja inkeriläisten muistomerkkeillä Turun hautausmaalla klo 12 alkaen.
26. 12. Joulujuhla
Kaikki tilaisuudet pidetään Karjalaisten talossa, Itäpellontie 2, klo 14.00.
Tervetuloa!

Turun paikallisosasto järjestää matkan inkeriläisten kesäjuhlille Lahteen 25.—26. 7. 1992. Lähtö linja-autoaseman laiturista nro 16 25. 7. klo 10.00. Edestakaisen matkan hinta on 60 markkaa. Ilmoittautumiset: Aila Dravantti, puh. 921-423 087 (iltaisin).

Elokuun 30. päivänä järjestetään myös retki Turusta Pyhärantaan. Tarkempia tietoja myöhemmin.

Soinia, joka on syntynyt vuonna 1922. Mahdolliset tiedot hänestä pyydetään ystävällisesti ilmoittamaan osoitteella: Väinö Näppi, Gäddvägen 27, 17547 Järfälla, Ruotsi.

Aleksanderi Susi

Hilja Nasander (o.s. Susi) etsii veljeään Aleksanderi Sutta, joka on syntynyt Hatsinan seurakunnan Porttilan kylässä (venäläiseltä nimeltään Ivanovkan kylä) vuonna 1921. Aleksanderin vanhemmat ovat Juho (s. 1890) ja Maria (s. 1893) Susi. Perheessä oli viisi lasta: Juho (s. 1916), Hertta (hukkui nuorena), Aleksanderi, Väinö (s. 1923) ja Hilja (s. 1927). Sodan aikana vuonna 1942 perhe tuli Suomeen. Aleksanderi taisteli heimosoturina Suomen puolella. Hän muutti muun perheen kanssa Kärkölän pitäjään Termusniemelle (?) P. Airolan taloon vuonna 1944. Suden perhe joutui palaamaan ou-

Rakas äitimme

KATRI KOUKKU
o.s. Kompi

s. 15. 8. 1906 Niskovitsan kylässä, Kupanitsan seurakunnassa
k. 18. 1. 1992 Helsingborgissa, Ruotsisssa

Syvästi kaivaten
pojat perheineen,
sukulaiset Venäjällä, Virossa, Karjalassa, Suomessa ja Ruotsissa

Rakas äiti, nyt hyvästi sulle.
Kotikalmoon kun päässyt sä et,
tääl kaukana silmäsi suljit.
Ah, vieraan mullan kai hyväksynet.

Siunaus tapahtui Råån kappelissa. Kiitos kaikille, jotka otitte osaa suruumme.

doille asuinsijoille Suomesta Neuvostoliittoon talvella 1944, mutta Aleksanderi päätti jäädä Suomeen. Hän sanoi muuttavansa Tapanilaan, Helsinkiin. Tällöin Aleksanderi oli 23-vuotias poikamies. Tämän jälkeen Hilja ei ole kuullut veljestään muuta kuin että hänen huhuttiin muuttaneen Belgiaan. Kaikista mahdollisista tiedoista kiitollisena: Hilja Nasander, Taitsi d. 37, des. B. Ivanovka, Leningrad obl. Satsinski rajoon, 188340 C.C.C.P.

Levitä Inkeri-tietoa, tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

SAATAVANA SUOMESTA TAI RUOTSISTA

Aapo Iho
Hietajyvä (runoja) **20 mk (40 kr)**

Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta **15 mk (30 kr)**

Ella Ojala
Pitkä kotimatka **85 mk (150 kr)**
Suomi näkyy **110 mk (150 kr)**
Pelastunut albumi **130 mk**

Erkki Tuuli
Inkeriläisten vaellus **110 mk (150 kr)**

Pertti Virtaranta
Sananlaskuja ja arvoituksia **40 mk (70 kr)**

Pekka Nevalainen
Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940-luvulla **150 mk (200 kr)**

Pekka Nevalainen — Hannes Sihvo (toim.)
Inkeri — historia, kansa, kulttuuri **300 mk**

Aapo Metiäinen
Inkerin evankelisluterilaisen kirkon 350-vuotismuisto-julkaisu **40 m k (100 kr)**

Äänilevyjä

Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. **15 mk (25 kr)**

Lauri Santtu
Murrejuttuja **15 mk (25 kr)**
Gävlen kuoro 30 mk

Arvo Survo
Omall maall, kasetti **55 mk (100 kr)**

Inkeriläisten Viestin irtonumeroita

Saimi Tuukkanen
Elämäni Helminauha **40 mk**

Rintaneula Inkerin vaakuna	**10 mk (10 kr)**
Rintaneula, Inkerin lippu	**20 mk (20 kr)**
Tarra Inkerin lippu	**5 mk**
Inkerin kartta	**70 mk**
Inkerin kartta 1849, saksankiel.	**50 mk (50 kr)**
Postikortti Karjalatalo	**3 mk**
Inkerin pöytälippuja	**35 mk (60 kr)**
Inkerin postimerkkejä sarja	**50 mk (75 kr)**
Adresseja	**20 mk (40 kr)**

Vain Ruotsista

Aatami Kuortti
Veljeni sotavangit, kirjakaupoista Ruotsissa Armas Paakkoselta 150 kruunua.

Toivo Folksten **Ingermanländare i Västerås**	**50 kr**
Irja Hiiva **Försvisningen**	**100 kr**
Ania Monahof **Tillflykten**	**150 kr**
Ania Monahof **Mot stjärnan**	**150 kr**
Postikortti Tyttö Tuutarin puvussa	**2:50 kr**
Ingria Ruotsinkielinen aikakaus-lehti	**50 kr**

INKERILÄISTEN VIESTI

numero 8 elokuu 1992

INKERILÄISTEN VIESTI

Toimitus

Päätoimittaja
Markku Pyysiäinen
Puh. (90) 191 3947
Toimitussihteeri
Marja Mustakallio

Toimituksen osoite:
c/o Mustakallio
Kahisevankuja 6 as. 3, 02710 Espoo
Puh. ja Fax (90) 509 3206

Konttori

Lehden tilaukset ja osoitteet, jäsenmaksut ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
Puh. (90) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Annikki Kelo
Postisiirtotili Hki 30636-4
Pankki KOP 101030-1085026

Ilmoitukset

1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 » » 800 mk
1/4 » » 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilmoitukset 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk

Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:
Inkeriläisten Yhdistys ry
Pj. Keijo Korkka
Halvarinkatu 9, 20900 Turku
Puh. (921) 302 868 (työ)

Tilaushinta 1992

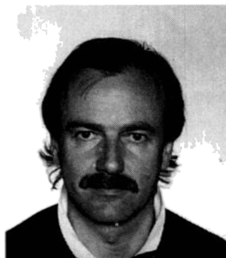
130 mk kotimaahan, Ruotsiin 200 kr ja muualle 160 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa

Armas Paakkonen
Tingsgatan 35, 50253 Borås
Puh. ja Fax 033-101 988

Sivistyssäätiö

Hallituksen pj. Keijo Korkka
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 146660-1
Pankki KOP 103150-1202761

Markku Pyysiäinen

Marja Mustakallio

TÄSSÄ NUMEROSSA

Kansi: Kulttuuriperinteen säilyttämisestä on hyvänä esimerkkinä Boråsin Inkeri-Kerhon rakentaman kyläliekku kerhon mökillä. Tässä ovat Tartosta tulleen tanhuryhmän Ilonrukin jäsenet ottaneet liekun käyttöönsä.

Viesti kulkee, viejät vaihtuvat

Inkeriläisten Viesti on jälleen muutoksen edessä. Viestin viejät vaihtuvat. Tämä vaihdos on oikeastaan vielä seurausta Anja Luoman yllättävästä kuolemasta kevättalvella 1991. Anja toimi Matti Vironmäen päätoimittajakaudella pitkään Viestin toimitussihteerinä. Lehden päätoimittajana hän ehti olla vajaat kaksi vuotta. Luotettavaksi toimitussihteerikseen Anja löysi Leena Salon. Mutta muutamassa kuukaudessa lehden tilanne muuttui toiseksi.
Runsas vuosi sitten keväällä pohdimme Inkeriläisten yhdistyksen johtokunnassa uutta tilannetta. Miten mennä tästä eteenpäin? Miten hoidetaan Viestin kulkeminen? Entä kuinka yhdistyksen asiat järjestyvät? Oma näkemykseni oli, että vastuuta on jatkossa jaettava. Aikani ja voimani eivät riitä puheenjohtajan ja päätoimittajan tehtävien hoitamiseen. Myöskään toiminnan jatkuvuuden kannalta ei ole hyvä, että liian monia tehtäviä kertyy joillekin ihmisille. Näin päädyimme keväällä 1991 siihen ratkaisuun, että Keijo Korkka ryhtyy johtamaan yhdistystä. Itse otan vastattavakseni Inkeriläisten Viestin päätoimittajuuden.
Koska kulunut lukuvuosi 1991—1992 oli omien työtehtävieni kannalta harvinaisen raskas, Leena Salo suostui siirtämään luopumistaan toimitussihteerin tehtävistä. Pirkko Huurto puolestaan lupautui entisenä toimitussihteerinä väliajaksi lehden vt. päätoimittajaksi. Haluan tässä yhteydessä lämpimästi kiittää Leena Saloa hyvin ja tunnollisesti tehdystä toimitussihteerin työstä. Toivottavasti saamme pitää Sinut jatkossakin lehtemme lukijana ja avustajana. Kiitollinen olen myös Pirkko Huurrolle siitä, että hän lupautui «reservistä» hoitamaan siirtymäkauden ajan päätoimittajan tehtäviä.
Lehden uudeksi toimitussihteeriksi on lupautunut lehtori Marja Mustakallio. Marjalla on monipuolinen kokemus lehden toimittamisesta. Hän osaa myös käyttää suomen kieltä, sillä koulutukseltaan hän on äidinkielen opettaja. Useamman vuoden ajan Marjalla on ollut yhteyksiä Suomenlahden eteläpuolelle, Viroon. Heimotyö on hänelle tuttua ja tärkeää, vaikka toiminta inkerinsuomalaisten keskuudessa Suomessa ja sen lähimaissa ovatkin uusia asioita. Marja Mustakallio on opettajakollegani Helsingin suomalaisesta yhteiskoulusta. Siksi tiedän, että hänestä me inkeriläiset saamme hyvän, lämminsydämisen ja elämää ymmärtävän ystävän. Tervetuloa yhteiseen työhön!
Viesti jatkaa näin kulkuaan, vaikka viestin viejät vaihtuvat. Myös Inkeriläisten Viestin perustehtävä pysyy samana. Lehti on hajallaan asuvien inkerinsuomalaisten tärkein yhdysside. Se yhdistää meitä toisiimme, muistuttaa juuristamme, kertoo kuulumisia ja yrittää myös avata mahdollisuuksien mukaan uusia näköaloja tulevaisuuteen.
Tärkeää on muistaa, että päätoimittaja ja toimitussihteeri eivät yksin voi tehdä tällaista lehteä. Se on alusta lähtien ollut yhteinen yrityksemme. Lähettäkää siksi meille uutisia ja kirjoituksia. Älkää jättäkö omia kirjoitelmianne pöytälaatikkoon. Kertokaa kirjeitse ajatuksistanne. Omaa suomen kielen taitoa on turha arkailla. Toimitus on sitä varten, että siellä tehdään tarvittava toimitustyö. Tärkeintä on, että Viesti kulkee.

Markku Pyysiäinen

Boråsissa juhlittiin ja vaalittiin perinteitä

Boråsin Inkeri-Kerho sai kantaa vastuun kesäjuhlistamme jo 13:nnen kerran. Täällä Ruotsissa oli ennen itsestään selvää, että kesäjuhlat vietettiin juhannuksena. Nyt on tästä perinteestä luovuttu siksi, että Inkerissä kokoontuu juhannusjuhlille tuhansia heimolaisiamme kesäjuhlan viettoon.

Ruotsissa olemme siirtyneet liikkuvaan aikaan. Niinpä Boråsissa vietettiin perinteiset kolmipäiväiset juhlat jo 29.—31. toukokuuta. Tavallista aikaisemmin. Siinä on se etu, että kerkiää vähän välillä puhaltaa, ennen kuin pääsee Tuutarin kesäjuhlille juhannuksena, ja sitten onkin taas Suomen inkeriläisten vuoro järjestää juhlat Lahdessa 25.—26. heinäkuuta. Näin ollen meillä on mahdollisuus juhlien viettoon useammassa paikassa.

Boråsin kesäjuhlaohjelmasta jo saamme kuvan, että juhlien järjestäjillä on ollut valtava työtaakka kannettavana, että kaikki sujuisi suunnitelmien mukaisesti.

Liiton nimi muuttui

I.S.K:n vuosikokous alkoi klo 15 seurakuntatalolla. Se oli hyvin etukäteen valmisteltu, joten sääntömääräiset asiat voitiin käydä nopeasti läpi. Tälle kokoukselle oli tullut pari muuta aloitetta: 1) Johtokunnan ehdotus, että Toivo Jääskeläinen valitaan johtokunnan kunniajäseneksi. 2) Liiton nimen vaihto. Molemmat aloitteet yleinen kokous hyväksyi. I.S.K. on nyt sitten muuttanut nimensä ehdotuksen mukaisesti Ruotsin Inkeri-liitoksi R.I.L., jota tullaan tästä lähtien käyttämään virallisena nimenä. Kokouksen puheenjohtajana toimi Armas Paakkonen.

Herkistävä juhla

Avajaistilaisuus alkoi klo 17 Gustav Adolfin seurakuntatalolla ja yleisöä oli tuvan täydeltä. Kappalainen Jussi Jänis toivotti juhlakansan tervetulleeksi näille kesäjuhlille. Boråsin kirkkokuoro lauloi Arvi Haikosen johdolla. Nuori pappismies suoraan Inkerinmaalta Eero Kuukauppi toi terveisiä synnyinmaaltamme. Myös Ruotsin Inkeri-kerhoilla oli mahdollisuus tuoda tervehdyksensä. Gävlen laulajatytöt esittivät kauniita lauluja. Juuri ennen loppuhartautta saapuivat Eestin vieraat, Tarton Inkerinsuomalaisten sekakuoro Kiuru ja tanhuryhmä Ilonrukki. Heidät ohjattiin suoraan lavalle esiintymään. Tämä yli 30-henkinen kuoro Albert Pettisen johdolla lauloikin niin, että juhlakansa herkistyi heitä kuunnellessa ja monella tuli kyynel silmään. Hartaushetken piti pastori Vilho Kurujoki.

Illanvietto Kerhon mökillä Kråkeredissa oli etupäässä vapaata seurustelua leikkejä ja tanhuja. Täällä oli tarjolla myös iltapalaa, joka ulkoilmassa maistui erinomaiselta.

Hengen ja ruumiin ruokaa

Juhlajumalanpalveluksessa Skaran piispa Lars-Göran Lönnermark saarna-

Tarton Inkerinsuomalaisten sekakuoro Kiuru ilahdutti juhlayleisöä Boråsin juhlilla. Juhlien päätteeksi järjestettiin ruotsalaisille ystävillekin konsertti Gustav Adolfin kirkossa.

si ruotsiksi ja kappalainen Jussi Jänis tulkkasi sen suomen kielelle. Liturgeina tilaisuudessa olivat kirkkoherra Britta Broman ja J. Jänis. Sekakuoro »Kiuru» Tartosta lauloi useita kertoja tilaisuudessa.

Jumalanpalveluksen loputtua oli juhlayleisöllä mahdollisuus käydä aterialla. Emännät olivat pitäneet hyvää huolta koko juhlien ajan, että ruokaa ja juomaa oli riittävästi tarjolla. Heille on tästä työstä mainittava kiitokset. Juhlaseuroissa Bäckangskoulun juhlasalissa Jussi Jänis toimi kuuluttajana ja toivotti seuraväen tervetulleeksi. Lääninrovasti Eero Saarinen Helsingistä puhui meille mieleen painuvia asioita, Eero Kuukauppi Inkeristä aloitti puheensa laulamalla ensiksi Daavidin psalmin. Inkeriläisten monivuotinen ystävä kirkkoherra Erland Hillby, nyt virkavapaana lähetyskentällä Afrikassa toimiva, toi sieltä meille terveisiä. Sekakuoro Kiuru juhlisti tilaisuutta lauluilla, ja kuoronjohtaja Albert Pettinen tapasi ensi kertaa 54 vuoden jälkeen »Ristäitinsä (sylikummi) Katri Pettisen. Rovasti Juhani Rantanen puhui ja päätti tilaisuuden loppurukoukseen.

Kielestä ruotsiksi

Ruotsinkielinen tilaisuus järjestettiin niille nuorille, joilla on jo vaikeuksia seurata suomenkielisiä ohjelmia. Opettaja Vera Lif piti esitelmän selvittäen tutkimuksensa perusteella, mitkä seikat ovat olleet vaikuttamassa täällä asuvien inkeriläisten ruotsin kielen taidon omak-

Maar-seukko (Elvi Häyhänen) ja Puavaal (Viktor Kainelainen) vaihtavat muutaman sanan nuorten naimapuuhista.

sumiseen. Stefan Pöntinen esitti viulunsoittoa ja 8-vuotias Rebecca Johansson ilahdutti yleisöä pianonsoitolla. Kuuluttajana toimi Gisela Trapp.

Ajan henki

Inkeri-ilta alkoi klo 18. Ruotsin Inkeriliiton, R.I.L:n puheenjohtaja Armas Paakkonen toivotti yleisön tervetulleeksi. Yhteislauluna laulettiin Ruotsin ja Suomen kansallislauluista ensimmäiset säkeistöt. Seurasi näytöskappale Inkerin murteella »Kun ajan henki sai Junnissa vallan». Oma poikamme boråsilainen Eemeli Tarkiainen oli kirjoittanut sen ja sen esitti meille Boråsin Inkeri-kerhon näytelmäryhmä, joka oli ahertanut näytelmän parissa pitkän aikaa ja uhrannut monta sunnuntai-iltapäivää harjoituksissa.

Tilaisuuden jatkossa Tarton kuoro esitti lauluja, joita mielellään kuunteli. Kansantanhuryhmä »Ilonrukki' esiintyi hyvällä menestyksellä.

Armas jakoi Ruotsin Inkeri-liiton diplomit heimotyössä ansioituneille: Robert Paakkonen, Salmi Sihvonen, Alexander Soikkeli, Unto-Einar Suhonen ja Maria Toikka olivat tällä kertaa vuorossa saamaan sellaisen. R.I.L. oli anomuksesta myöntänyt stipendin 1000,- nuorelle Inkeri-aiheen tutkijalle Jesper Fundbergille, jonka juurista osa on Inkeristä lähtöisin. Lopuksi lauloimme yhteisesti »Nouse Inkeri».

Sunnuntaina 31. 5. jumalanpalvelus oli Gustav-Adolfin kirkossa. Saarnan piti lääninrovasti Eero Saarinen. Sekakuoro Kiuru juhlisti monella laululla tilaisuutta, ja alttarilla olivat J. Jänis ja Eero Kuukauppi.

Päättäjäistilaisuudessa Gustav-Adolfin seurakuntatalolla oli useita puheita kuorolaulua ja yhteislaulua. Näin siis saimme varsinaiset kesäjuhlat päätökseen.

Lämmintä yhdessäoloa

Meillähän oli koko juhlien ajan taide- ja käsityönäyttely avoinna kivenheiton

Suosittu leikki Inkerissä oli vanteella ajaminen. Vanhalta se kävi paljon helpommin, totesivat mm. nämä kaksi nuorukaista, jotka kokeilivat leikkiä ensi kerran.

päässä kirkolta. Juhlavieraat käyttivät tilaisuutta hyväkseen ja kävivät ahkerasti katsomassa ja ihailemassa kauniita käsitöitä ja tauluja. Myös vanhat asiapaperit (dokumentit) kiinnostivat, samoin laaja valokuvakokoelma.

Eestin-vieraat jäivät vielä kolmeksi vuorokaudeksi Boråsin Inkerinkerhon vieraaksi. Heille yritimme järjestää tänä aikana ohjelmaa, että joukko pysyi yhtenäisenä koossa. Samalla he saivat välähdyksiä ruotsalaisesta yhteiskunnasta tehdastyöstä, tavarataloista ja Boråsin ympäristöstä. Kaikki tämä oli mahdollista siksi, että kerholaiset olivat ottneet kunnia-asiakseen näiden Eestin-vieraitten viihtyvyyden vieraanamme. Kaikki kolme ylimääräistä iltaa vietimme Kerhon mökillä. Kun ilmatkin olivat meille koko ajan hyvin suosiolliset, viihdyimme mainiosti vieraittemme kanssa ja solmimme ystävyyksiä.

Teksti: T. Jääskeläinen
Kuvat: A. Paakkonen

Postin erikoisleima

Boråsin kesäjuhlilta 1992-05-30 lähetettyyn postiin piti saada postin erikoisleima. Vahingossa postilaitos leimasi ne tavallisella leimalla. Kaikkia jotka lähettivät postikortin juhlilta, pyydetään viimeistään 31/10 1992 ilmoittamaan vastaanottajan nimi ja osoite, niin me lähetämme uuden kortin, joka leimataan erikoisleimalla.
Boråsin Inkeri-Kerho
Armas Paakkonen
Tingsgatan 35
502 53 Borås
Puhelin 033-101850, fax 033-101988

Arpajaisvoittoja

Boråsin kesäjuhlilta on jäänyt hakematta:
Sininen sarja H: 22, 26.
Keltainen sarja B: 11.
Vaaleanpunainen sarja H: 36.
Valkoinen sarja G: 48, 86, 92.
Vihreä sarja H: 6, 42, 64, 74.
Ota yhteys viimeistään 31/10 1992:
Viktor Kainelainen, puh. 033-120466.

Rakkaudesta äidinkieleen

Tarvitaan rohkeutta, että voi hypätä suoraan Pietarin arjesta Helsingin yliopistoon opiskelemaan suomen kieltä. Inkeriläinen Maija Martikainen teki juuri niin.

«Minua kannusti rakkaus omaan äidinkieleeni. En tahdo ajatella, että suomea opetettaisiin inkeriläisille lapsille väärin. Tahdon oppia kaikki kielen sanat ja muodot niin hyvin, että voin välittää ne pienille lapsille soveltuvalla tavalla. Haluan opettaa heille kauniita lauluja ja runoja. Haluan välittää heille oman rakkauteni kauniiseen inkerin murteeseen.»

Aloite kalevalaisilta naisilta

Maija Martikainen on koulutukseltaan ekonomi-insinööri. Työstään Pietarissa hän oli juuri sanoutunut irti, kun hän inkeriläisten juhannusjuhlilla viime vuonna tapasi Inkerin Liiton johtajan Viktor Hyyrysen. Maija kuuli, että Kalevalaisten Naisten Liitto Suomessa tarjoaa yhdelle inkeriläiselle mahdollisuutta tulla stipendiaatiksi opiskelemaan suomen kieltä Helsinkiin. Liiton silloinen puheenjohtaja, lehtori Kirsti Mäkinen oli tehnyt asiaa koskevan aloitteen liittonsa kulttuurijaostolle. Kalevalaisten naisten kodeissa olivat ovet avoinna, joten huolta asumisesta ei tullut.

Helmikuussa Maija hyvästeli Pietarissa sisarensa, jonka kanssa hän asuu yhdessä. Saapuminen Helsinkiin oli pieni shokki, mutta tottuneena liikkumaan suurkaupungissa Maija löysi pian tiensä. Nuoret kalevalaiset naiset Minna Löyttyniemi ja Kati Mäkinen tutustuttivat hänet Helsingin yliopiston opettajainkoulutuslaitokseen ja auttoivat lukujärjestyksen laatimisessa. Maija ilmoittautui heti myös ulkomaisten opiskelijoiden suomen kielen kurssille. Toiset opiskelijat olivat opinnoissaan jo edellä, mutta kevääseen mennessä Maija kiri kiinni monet kurssit ja sai sitkeän ponnistelunsa päätökseksi loppumerkinnät jokaisesta tentistä, jonka halusikin suorittaa. Uskomattoman sinnikkäästi hän teki tuttavuutta vaikeimpienkin verbinmuotojen ja monien sijamuotojen kanssa. Opettajiaan hän kiitti erinomaisiksi.

Elämää suomalaisperheissä

Suuressa perheessä kasvaneena ja hyvin sukurakkaana Maijaa oudostutti suomalaisten hiljainen elämäntapa. Jokainen tekee työtään omassa huoneessaan; jokaisella on omat menonsa. Maija sai kutsuja eri puolille Suomea. Hän pääsi jopa hiihtämään Rovaniemellä. Matkat kalevalaisten naisten tilaisuuksiin väsyttivät, ja pian Maija päättikin keskittyä enemmän pelkästään opiskeluun.

Pääsiäinen Pietarissa

Mutta koti on aina koti, ja pääsiäisenä piti päästä käymään rakkaiden vanhempien haudalla Hatsinassa ja Helena-

Maria (tai Maija) Martikainen joutui kirjoittamaan tenttivastauksen aiheesta «Miten opettaisin suomea inkeriläislapsille?» Laajasta vastauksestaan hän sai hyvän arvosanan.

siskon luona Pietarissa. Kyyti järjestyi kuin ihmeen kaupalla tuttavien kautta, mutta paluumatka viivästyi vähän. Palatessaan Suomeen Maija oli selvästi virkistynyt: oli ollut sykähdyttävää kokea pääsiäisjumalanpalvelus ja ihana nuorisokuorojen konsertti Pietarissa. Uskonto on Maijalle tärkeä; rukous on hänen elämänsä voima. Sen avulla hän, niin kuin monet muutkin inkeriläiset, on jaksanut elämänsä ankarat vaiheet.

Kesällä Maija Martikainen sai vielä opiskella lisää suomen kieltä Lahdessa. Miten työ inkeriläislasten parissa järjestyy, sitä hän ei vielä tarkkaan tiedä. Mutta hänellä on viemisinään runsaasti opetukseen liittyviä ideoita ja hyvä suomen kielen taito. Toivottavasti kaikki käy hyvin ja saamme kuulla häneltä myöhemmin, miten suomen kielen opettaminen Pietarissa sujuu.

Marja Mustakallio

Murheet puhutaan halki

Syksyllä 1989 paljastettiin Nivon kankaalla syyttömästi vangittujen muistomerkki. Silloin *Toivo Tupin* esitti tämän kirjoittamansa runon muistokiven äärellä.

Kukaan meistä ei tiedä,
missä hautamme lienee.
Siksi kankaalle Nivon
sukujuurenne viereen,
teidän muistolle kiven
pystytti kansa,
ettei nimeä unhoon
veisi aikojen ansa,
Kiitos Luojalle,
että on saapunut aika,
ettei kenenkään enää
huoli olla niin arka.
Että pelko on poissa,
ja yhdessä kaikki
saavat vapaasti olla,
murheet puhua halki.
Kivenkovia miehet Inkerinmaan
Kotikonnuilta häädettiin maailmaan.
Naiset tuhannet kyyneleet vierittivät,
lapset orpoina maailmaa vaelsivat.

Vihdoin tänne nyt johti
meidän kaikkien tie.
Miehet Kurkulan nimen
— muistokivellenne.
Teidän muistonne säilyy
lastenlastenne mieless'
suomen, ruotsin ja viron ja venäjän kieless'.
Tänne tulevat vanhukset harmaapäät,
ja lapsetkin pienet kumartuvat,
Nivon kankaalla täällä
kurjet päällämme lentää.
Teidän viaton sielunne
iäti lepää.

Toivo Tupin on syntynyt Petroskoissa vuonna 1953. Hänen vanhempansa olivat inkerinsuomalaisia. Äiti oli Elina o.s. Pönniö, isä Oiva syntynyt Kosemkinan Kaipaalassa. Toivo Tupinin runoja on julkaistu myös Punalipussa.

Syyttömästi tuomittujen muistokivi Nivon kankaalla.

Inkeriläiset Leningradin piirityksessä

Kaikilla inkeriläisillä oli kova kohtalo, minne heidät sitten oli lähetettykin. Leningradin piirityksessä olleille tilanne oli todella surkea.

Syyskuussa korttiannokset pienenivät. Lokakuussa tulivat pakkaset. Satoi lunta. Saksalaisten pommikoneet pommittivat kaupunkia useamman kerran vuorokaudessa. Oli paljon tulipaloja, jotka syttyivät palamaan pommituksista. Ei ollut vettä, jolla olisi voinut sammuttaa palot. Vesijohto ja viemäri eivät toimineet. Vettä haimme Nevasta kannujen ja kelkan avulla. Marraskuussa ei saatu paistettua kortilla ollutta leipää, koska leipomossa ei ollut vettä. Leipäannos saatiin jauhoina. Keskuslämmitys ei toiminut, sillä polttoainetta ei ollut.

Olin siihen aikaan sotilassairaalassa työssä. Sairaalan ikkunat olivat kadun vaarallisemmalla puolella. Pommituksissa ja tykistötulituksessa ikkunalasit olivat särkyneet. Ikkuna-aukot oli tukittu kiinni sillä, mitä oli saatavilla: puulevyillä, lattiamatoilla ja täkeillä. Valoa saatiin vain tuikkulampuista.

Ulkona oli kova pakkanen. Sisällä sairaalassa oli potilaita: haavoittuneita, liikkumaan kykenemättömiä, kipsiin laitettuja. Minkäänlaista lämmitystä ei ollut.

Puolet leipäpalasta kaapin päälle

Isäni oli sairaana, vuoteessa. Hän sanoi: «Ei minua mikään kivistä, vaan jalat eivät pidä pystyssä. Ruokaa on vähän.» Minä koetin säästää omasta annoksestani hänelle palan leipää ja hieman rasvaa. Kyllä se oli minulle kiusallista. Koetin piilottaa leipäpalan korkean kaapin päälle. Joka hetki muistin, että siellä on pala leipää. Joskus nousin tuolin päälle leipää ottamaan. Sitten tuli isä mieleen. Ajattelin, että jos minä syön tämän leivän, isä kuolee nälkään. Jätin leivän syömättä. Odotin aamua.

Aamulla vapauduin päivystyksestä ja sain toisen leipäpalan. Otin ne molemmat mukaan ja menin tapaamaan isää. Matka oli käveltävä jalan, kun mitään ajoneuvoja ei ollut. Etäisyys oli 7 km. Päivässä se oli taitettava edestakaisin.

Elämän tie

Maaliskuussa ilmat tulivat paremmiksi, ja korttiannoksia lisättiin. Sitten tuli käsky, että inkeriläisten oli lähdettävä evakkoon. Aikaa annettiin 24 tuntia. Siinä ajassa piti olla valmis. Mukaan sai ottaa vain 10 kg painoisen pussin.

Matkaa Laatokan yli kutsuttiin «elämän tieksi». Saksalaiset pommittivat sitä lakkaamatta. Paljon ihmisiä hukkui Laatokkaan. Osa heistä kuoli matkalla. Kaikki olivat kovin laihtuneita. Kun he saivat syötävää, he söivät liikaa ja kuolivat siihen.

Serkkuni tyttärineen asui Leningradissa. Kesäkuussa häneltä varastettiin 10 päivän leipäkortit. Hän tuli luokseni itkusilmin ja sanoi: «Jos sinä et auta meitä, minä tytön kanssa kuolen nälkään.» Silloin lopetin annoksen jakamisen isäni kanssa ja aloin säästää siitä puolet serkulleni.

Kaikki jäimme lopulta eloon. Isä alkoi sillä aikaa kerätä ruohoja ja juuria. Niistä hän paistoi lättyjä. Tämä pelasti monia ihmisiä nälästä.

Luuranko vaatekaapissa

Elokuussa isä oli lähetetty evakkoon Tseljabinskiin, työleirille. Näin hän säilyi hengissä. Hän tuli v. 1946 Siikalaan, kotikylääni. Vuonna 1971 hänet haudattiin Siikalan hautausmaahan äitini viereen. Loppuelämänsä hän muisteli sitä nälkäaikaa. Kaikille hän kertoi: «Jos Helena ei olisi minua silloin auttanut, olisin kuollut nälkään».

Kesällä 1942 olin kävelyllä. Tulin sieltä ja menin laittamaan vaatteita kaappiin. Kaapissa oli peili. Kun katsoin sitä, näin luurangon. Otin askeleen taakse päin. Sitten selvisi, että se olin minä. Olin itse sellaisessa kunnossa, vaikka autoin toisia.

Helena Tukia
Järvisaaren seurakunta
Siikalan kylä

Ehtoolaulu lapselle

Tule uniukko
tule vanha kukko
tule pienelle
pienel' pojalle, pienel' Viljolle.
Uniukko tule
vanha kukko tule.
Tule pienelle, pienel' Viljolle.
Uniukko tule, pane silmät lukkoon
antain maata vain.

Ella

Ehtoorukous

Rakas Jeesus sylihisi
nukkua mun taasen suo.
Enkelisi kaitsijaksi
käske vuoteheni luo.
Ota Herra huomahasi
vanhempani rakkahat,
koti kallis,
siskot, veikot,
jotka kanssain kasvoivat.

Ella

Inkeriläinen rakkaus

Lapsuutensa ajan elliit
omal maalla Inkeriis.
Antti oli Purskovalla
Aino eli Tehvinäs.

Ei he toisiansa tienneet
sil kylät olliit ettäällä.
Lapsuusaik' ol hävitetty
suuren Saksan sodalla.

Kärsimyksen ajat alkoit,
kaikki kansat ajettiin,
ketä Saksaan, ketä Suomeen,
ketä sodan rajalle.

Kulkuvuodet mennit kauvvan,
aika tuli raskaaksi.
Vaikka lapset ruotoit paljon
kasvoivat he suureksi.

Kun ei ollut heillä tillaa
omas kyläs, omal maal,
rakkautensa hyö löysiit
Karjalassa vieraal maal.

Mist sie olet, sorja tyttö?
Miehä olen Inkerist
suurest kyläst, Purskovalta,
jokirannalt «Ikkeri»

Niin hyö kulkiit käsi kiäes
kaikki Vennäin oblastit.
Vaik ei ollut heillä rahhaa
oli heillä rakkaus.

Rakkaudest tuli perhe,
alkoi syntyy lapsia.
Lasten kanssa omal maalle
alkoit rakkaat pyrkiä.

Jos sä tahoit kotiin päästä,
piti paljon hommata,
taistella ja saata luppaa
omaast isän kotista.

Viimein myrskyt tuulet loppuit,
nyt on rauha kotissa.
Äiti, isä hymyilevät
vunukat on sylessä.

Kellot kaikuu, kellot raikuu,
kutsuu kansaa kirkkohon.
Äijä, ämmä käsi kiäes
rientää kelloin kutsuhun.

Lyli

Aitovieriltä

Joskus voi onnekseen tulla kutsutuksi kiinnostavaan tilaisuuteen varsinaisen vieraslistan ulkopuolelta eli siis «toreilta ja aitovieriltä», niin kuin jo Raamatussa sanotaan. Mennäkö mukaan vai jäädäkö pois? Ratkaisu on tietenkin aina tilannekohtainen, ja mieleen voi muistua maan isän lempiajatus, että tärkeintä ei ole päämäärä vaan liikkeelläolo.

Tällaisissa tunnelmissa käyn uuteen tehtävääni Inkeriläisten Viestin toimitussihteerinä. Tiedän, että tällä paikalla voisi olla joku «oikea inkeriläinen» tai «oikea toimittaja», mutta kun en ole kumpaakaan, voin säilyttää aitovierenkulkijan näkökulman. Uskon kuitenkin, että on kiinnostavaa saada olla mukana seuraamassa Inkerin asian edistymistä niiden ihmisten kanssa, joille se on kysymys oman heimon, kielen ja kotiseudun kohtalosta.

Liikkeellelähtö merkitsee aina riskiä. «Tekevälle sattuu», sanotaan, ja useimmiten se tarkoittaa jonkin vahingon tai muun kielteisen sattumuksen kohtaamista. Jos haluaa välttää vaaran, ei ota riskiä, pysyttelee erossa, jää kotinurkkiin. Itse olen usein saanut kokea, että «tekevälle sattuu» saa iloisen, positiivisen merkityksen. Ennalta arvaamatta istun ihan muulle tielle lähdettyäni sellaisen ihmisen seurassa, jonka tunnen läheiseksi; näen jotain, joka muuten olisi jäänyt näkemättä; koen asioita, joiden vuoksi unohdan omat murheet.

Näin kävi mm. viime toukokuussa, kun olin palaamassa Tallinnasta. Olin istunut laivan lepotuoliin, jota pari virolaismiestä kuitenkin oli jo varaillut itselleen. Takaani kuului rauhallinen ääni: «Tässä olisi tilaa.» Ja niin sain matkustaa tamperelaisen Pirkko Leivonniemen todella antoisassa seurassa. Hän kertoi Tampereella käynnistetystä keräyksestä, joka tuotti kuormittain ruoka- ja vaateapua Inkeriin. Tamperelaisen seurakunnan autotallissa toimii edelleenkin vaatevarasto; tonneittain ruokaa on kuljetettu inkeriläiskyliin; maahanmuuttajia on autettu sosiaaliviranomaisten virastoissa, ystävyyssuhteita on luotu Suomeen muuttaneiden inkeriläisten ja suomalaisten välille. Vierustoverini oli nytkin palaamassa Tallinnan inkeriläisten luota. Kuuntelin ihaillen vireää, iloista, hauskaa matkaseuralaistani ja ajattelin, että hänen elämänsä ei ainakaan tunnu ikävystyttävältä.

Mistä sellainen voima ihmiseen tulee, että jaksaa, niin kuin Pirkko Leivonniemi, tehdä omalla vapaa-ajallaan työtä toisten hyväksi? Mistä löytyisi enemmän sellaisia ihmisiä? Auttajan työssä ei päämäärä varmaan aina edes häämötä, mutta se on tie, jolla kannattaa kulkea.

Marja Mustakallio

Inkerin kirkon kuulumisia

Inkerin kirkkohallitus on päättänyt, että meille inkeriläisille viime vuosina läheiseksi tullut pastori Arvo Survo vaihtaa tehtäviä. Hänestä tulee lähetyspappi. Arvon vastuulla on tulevaisuudessa mordvalaisten ja muiden suomensukuisten kansojen keskuudessa tehtävä lähetystyö.

Inkerin itsenäisen kirkon johtavaksi papiksi on valittu Arvo Survon jälkeen diakoni Aarre Kuukauppi Kelton seurakunnasta. Hänen virkanimikkeenään on vikaari.

Arvo Survo jää edelleen kirkkohallituksen jäseneksi, hoitaa loppuun Inkerin kirkon rekisteröimisen ja allekirjoittaa tarvittavat asiakirjat. Hän palvelee myös niitä seurakuntia, joilla ei vielä ole omaa työntekijää.

Aarre Kuukauppi on aloittanut tehtävänäs Inkerin kirkon vikaarina 21. 5. lukien.

Kyytiä Kelttoon 12. 9. 1992

voit tiedustella seuraavilta eri tahojen yhdyshenkilöiltä:
Jouko A. Kuortti, Riistavuorenkuja 4 E 54, 00320 Helsinki, puh. 90-576 963
Hilma Saarinen, Violankatu 6 B 24, 00550 Helsinki, puh. 90-7539 496
Raimo Aaltonen, 31600 Jokioinen, puh. 916-83029

Nouse Inkeri -näytelmä

Useiden yhteensattumien vuoksi jouduttiin Nouse Inkeri -näytelmän esitykset heinä- ja elokuussa peruuttamaan.
Tulevan syksyn mittaan **Kalevan Näyttämö** esittää kuitenkin näytelmää **Helsingissä Savoy-teatterissa** seuraavasti:

keskiviikkona 16. 9. klo 19.00
maanantaina 5. 10. klo 19.00
keskiviikkona 7. 10. klo 19.00

tilaukset: 90-253 292 ja 685 1315

Etsitään

Veera Varvas ja Helmi Punkka

Etsin Veera Varvasta ja Helmi Punkkaa, jotka olivat vuosina 1943—44 Haukivuorella sahalla töissä. Pyydän ottamaan yhteyttä. Helga Marttiin, osoite: Kuusitie 12, 51600 Haukivuori.

Veera Hänninen

Vuosina 1943—44 asui Haukivuorella peltomökissä Saksalanharjulla Veera Hänninen. Hän oli silloin n. 16—17-vuotias. Häntä etsii nyt Hilkka Hannula, os 51600 Haukivuori pt.

Nikolai Malmi

Haukivuorella Saksalassa oli työssä myös Nikolai Malmi vuosina 1943—44. Hän oli silloin n. 23-vuotias. Yhteydenotto osoitteella: Taavi Nykänen, Vihtolammintie 95, 51670 Nykälä.

Paavo ja Varvara Veikkolainen

Etsin isovanhempiani Paavo (Pavel), syntynyt 1898, ja Varvara Veikkolaista sekä muita sukulaisiani Suomessa ja Ruotsissa.

Isovanhempani olivat kotoisin Lempaalasta. Heillä oli seitsemän lasta. Paavo Veikkolainen jäi leskeksi 1935 ja muutti Uzbekistaniin 1937. Hänellä oli veli ja mahdollisesti muitakin sukulaisia, joihin haluaisin yhteyden.

Tiedoista kiitollisena pyydän ottamaan yhteyttä osoitteella: Nadezda Pitchugina, Vilhontie 6 A 5, 21530 Paimio.

Muistilista

Helsingin paikallisyhdistys

Syyskuun tilaisuus sunnuntaina 27. 9. kello 14 Inkerikodissa.

Lokakuun tilaisuus sunnuntaina 25. 10. kello 14 Inkerikodissa.

Marraskuun tilaisuus on samalla pikkujoulu. Sitä vietetään lauantaina 28. 11. kello 14 Yläsalissa. Myyjäiset alkavat kello 13.00.

Joulukuussa ei ole kuukausitilaisuutta.

Tammikuun tilaisuus on sunnuntaina 24. 1. kello 14 Inkerikodissa.

Joukostamme poistuneita

Helena Pajunen, synt. 14. 7. 25 Venjoki, Patamäki, kuoli 15. 4. 92 Göteborg.

Aleksanteri Heimonen, synt. 27. 1. 19. Montila, kuoli 11. 6. 92 Borås.

Matka Kelttoon

Tule mukaan matkalle Kelton kirkon vihkiäisiin!

Lähdemme linja-autolla Pietariin 11. 9. -92. Osallistumme Kelton kirkon vihkiäisjuhlaan 13. 9. Majoitus Moskova-hotellissa, puolihoito. Hinta 700 mk.

Tiedustelut ja ilmoittautuminen 19. 7. alkaen Leena Vikstenille, puh. 918-778 6633.

Matkan järjestää Häme-Matkat, Torikatu 8, 30100 Forssa, puh. 916-26 098.

Kirjallisuutta

Pentti Syrjä: Isänmaattomat. Heimosoturit jatkosodassa 1941—44. WSOY 1991.

Heimopataljoona 3 perustettiin syksyllä 1942 Suomen ja Saksan sotavankileireillä olleista Inkerin, Vienan ja Aunuksen miehistä. Joukossa oli myös vepsäläisiä, Tverin karjalaisia ja muutamia amerikansuomalaisten vanhempiensa mukana ihannevaltakuntaan muuttaneita. Heimosoturiaate oli marsalkka Mannerheimin lempilapsi. Hän lupasi, että heimosoturit saisivat sodan päätyttyä Suomen kansalaisuuden. Mitään vaaraa pakkosiirrosta entisille asuinsijoille ei tulisi olemaan. Lupaus ei täyttynyt. Katkera pettymys miehille, jotka olivat taistelleet Suomen vapauden puolesta siinä missä suomalaisetkin. Neuvostoliitto vaati kaikkia heimosotureita palautettavaksi. Syntyi dramaattisia tilanteita. Suurin osa isänmaattomista veljistämme piiloutui Suomeen tai pakeni Ruotsiin tai valtameren taa. Osa vietiin väkisin Siperiaan, jotkut ammuttiin jo Viipurissa.

Kirja kiinnostaa erityisesti noin 1.000 heimosoturia ja heidän jälkeläisiään. Mutta myös me toiset luemme kiinnostuneina niiden miesten vaiheista, jotka vapaaehtoisesti taistelivat Suomen itsenäisyyden puolesta. Kun Eino Hanski 1979 kirjoitti haastatteluihin perustuvan romaaninsa Brödrabataljonen (suomeksi Heimopataljoona 1982), niin monet nostivat äänensä ja väittivät tietävänsä, ettei sellaista pataljoonaa koskaan ollutkaan ja että kaikki on kirjailijan mielikuvitusta. Nyt on glasnost tullut tällä kohdalla Suomeenkin.

Jos lukemisen jälkeen haluat henkilökohtaisen kuvauksen heimopataljoonasta, suosittelen Oskar Himiläinen: Vieras isänmaa, 1981 (ruotsiksi Främmande fosterland, 1987) tai Aatami Kuortti: Veljeni sotavangit, 1989.

Armas Paakkonen

Levitä Inkeri-tietoa, tilaa Inkeri-aiheista kirjallisuutta

SAATAVANA SUOMESTA TAI RUOTSISTA

Aapo Iho
Hietajyvä (runoja) — **20 mk (40 kr)**

Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta — **15 mk (30 kr)**

Ella Ojala
Pitkä kotimatka — **85 mk (150 kr)**
Suomi näkyy — **110 mk (150 kr)**
Pelastunut albumi — **130 mk**

Erkki Tuuli
Inkeriläisten vaellus — **110 mk (150 kr)**

Pertti Virtaranta
Sananlaskuja ja arvoituksia — **40 mk (70 kr)**

Pekka Nevalainen
Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940-luvulla — **150 mk (200 kr)**

Pekka Nevalainen — Hannes Sihvo (toim.)
Inkeri — historia, kansa, kulttuuri — **300 mk**

Aapo Metiäinen
Inkerin evankelisluterilaisen kirkon 350-vuotismuistojulkaisu — **40 m k (100 kr)**

Äänilevyjä

Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. — **15 mk (25 kr)**

Lauri Santtu
Murrejuttuja — **15 mk (25 kr)**
Gävlen kuoro — 30 mk

Arvo Survo
Omall maall, kasetti — **55 mk (100 kr)**

Inkeriläisten Viestin irtonumeroita

Saimi Tuukkanen
Elämäni Helminauha — **40 mk**

Rintaneula Inkerin vaakuna — **10 mk (10 kr)**

Rintaneula, Inkerin lippu — **20 mk (20 kr)**

Tarra Inkerin lippu — **5 mk**

Inkerin kartta — **70 mk**

Inkerin kartta 1849, saksankiel. — **50 mk (50 kr)**

Postikortti Karjalatalo — **3 mk**

Inkerin pöytälippuja — **35 mk (60 kr)**

Inkerin postimerkkejä sarja — **50 mk (75 kr)**

Adresseja — **20 mk (40 kr)**

Vain Ruotsista

Aatami Kuortti
Veljeni sotavangit, kirjakaupoista Ruotsissa Armas Paakkoselta 150 kruunua.

Toivo Folksten
Ingermanländare i Västerås — **50 kr**

Irja Hiiva
Försvisningen — **100 kr**

Ania Monahof
Tillflykten — **150 kr**

Ania Monahof
Mot stjärnan — **150 kr**

Postikortti
Tyttö Tuutarin puvussa — **2:50 kr**

Ingria
Ruotsinkielinen aikakauslehti — **50 kr**

Tilauksia ottaa vastaan

Armas Paakkonen
Tingsgatan 35
50253 Borås
puh. ja FAX 033-101 988
Postisiirtotili 626047-5

sekä

Annikki Kelo
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsiki
Puh. (90) 793 796 ti klo 18.30—20.00
Postisiirtotili Hki 30636-4

INKERILÄISTEN VIESTI

numero 9 syyskuu 1992

INKERILÄISTEN VIESTI

Toimitus

Päätoimittaja
Markku Pyysiäinen
Puh. (90) 191 3947
Toimitussihteeri
Marja Mustakallio

Toimituksen osoite:
c/o Mustakallio
Kahisevankuja 6 as. 3, 02710 Espoo
Puh. ja Fax (90) 509 3206

Konttori

Lehden tilaukset ja osoitteet, jäsenmaksut ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
Puh. (90) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Annikki Kelo
Postisiirtotili Hki 30636-4
Pankki KOP 101030-1085026

Ilmoitukset

1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 » » 800 mk
1/4 » » 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilmoitukset 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk

Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:
Inkeriläisten Yhdistys ry
Pj. Keijo Korkka
Halvarinkatu 9, 20900 Turku
Puh. (921) 302 868 (työ)

Tilaushinta 1992

130 mk kotimaahan, Ruotsiin 200 kr ja muualle 160 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa

Armas Paakkonen
Tingsgatan 35, 50253 Borås
Puh. ja Fax 033-101 988

Sivistyssäätiö

Hallituksen pj. Keijo Korkka
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 146660-1
Pankki KOP 103150-1202761

TÄSSÄ NUMEROSSA

Kansi: Juhannusyönä hämärtää vain sen verran, että kokko näyttää komealta. Jokaiselle kokon ympärillä pyörivälle lapselle jää lähtemätön muisto. Kuva Keijo Korkka.

Juhlien aikaa

Kesä on suomalaisille juhlien aikaa. Itse olin heinäkuussa kolmena peräkkäisenä viikonloppuna kesäjuhlilla: Porissa jazz-juhlilla, Lahdessa omilla juhlillamme ja Jyväskylässä valtakunnallisilla kristillisillä opettajapäivillä. Porin juhlia tosin seurasin lähinnä sivusta, mutta tyttärellemme se oli Beatles-yhtyeen rumpalin Ringo Starrin konsertin vuoksi suuri tapahtuma. Lahdessa ja Jyväskylässä olin mukana alusta loppuun.

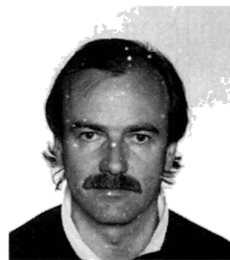
Jälkeenpäin olen miettinyt, missä on tällaisten juhlien viehätys ja vetovoima. Mikä tekee juhlasta juhlan? Selittäviä tekijöitä on varmasti useita. Täällä pohjoisessa me esimerkiksi asumme etäällä toisistamme. Ehkä siksi kesällä tekee mieli lähteä liikkeelle omilta kulmiltaan ystäviä ja tuttuja tapaamaan. Saatujen elämysten varassa yritetään sitten jaksaa eteenpäin. Ihmiselle on myös tärkeää tuntea kuuluvansa johonkin, olla yhteisön jäsen. Kesäjuhlilla tällaisen kokemuksen voi saavuttaa.

Eri maihin ja eri kulttuurien keskelle heitetylle Inkerin heimolle tällaiset juhlat ovat suorastaan elinehto. Jos juhlaperinteemme pääsee katkeamaan, edessä on varmasti lopullinen sulautuminen ympäröivään kulttuuriin. Tämänkin kesän juhlat kuitenkin antoivat uskoa tulevaisuuteen. Ne ovat edelleen monille tärkeitä. Mukana oli myös uusia kasvoja.

Onnistuneille juhlille — niin jazz-tapahtumalle kuin omille kokoontumisillemme — on ominaista, että ohjelmistossa tarvitaan pysyviä ja vaihtuvia elementtejä. Pitää olla ainesta, joka luo turvallisuutta ja tuo vanhat hyvät muistot mieleen. Syntyy tunne, että kaikki maailmassa ei ole uhanalaista eikä virtaa, vaikka antiikin filosofi näin vättääkin. Mutta jos toisaalta mikään ei muutu, jos juhlat vuodesta toiseen vain toistavat itseään, moni kyllästyy. Miksi lähteä juhlille, kun jo etukäteen tietää kaiken sisällöstä? Siksi elävillä kesäjuhlilla tarvitaan myös vaihtuvaa ainesta. Mukana on oltava myös jotain uutta ja yllätyksellistä, ennalta arvaamatonta.

Kristillistä jumalanpalvelusta on kutsuttu Jumalan perheväen juhlaksi. Tässäkin juhlassa on pysyviä ja vaihtuvia osia. Syntien tunnustaminen, synninpäästö, uskontunnustus ja Isä meidän -rukous sisältyvät jokaiseen jumalanpalvelukseen. Mutta siihen kuuluu myös muuttuvia elementtejä. Viikko toisensa jälkeen ei lueta samoja Raamatun kohtia. Virret vaihtelevat, niin toivottavasti myös saarna.

Inkeriläisten juhlilla pysyviä elementtejä ovat esimerkiksi kuorolaulu, runot, juhlapuheet, tervehdykset ja ehtoollisjumalanpalvelus. Me tarvitsemme kuitenkin vaihtuvia osia, jotka yllättävät ja joita ei voi ennalta aavistaa. Itselleni tällainen elämys Lahden juhlilla oli kirjailija Inkeri Kilpisen — »Nouse Inkeri» -näytelmän kirjoittajan — ajatus pyhyyden tunteesta kaiken elävän kulttuurin siemenenä. »Jos pyhyyden tunne katoaa, koko länsimainen kulttuuri on vaarassa», sanoi Kilpinen. Hänen esitelmänsä sai ajatukset liikkeelle. Se edusti juhlien tuoretta, vaihtuvaa ainesta.

Markku Pyysiäinen

»Kahdella kielellä mutta yhdellä suurella sydämellä...»

Inkeriläiset juhannuksena Tuutarissa

Ella Ojala.

Uhkaavia pilviä nousee taivaalle, kun Suomen Inkeriläisten Yhdistyksen puheenjohtaja Keijo Korkka esittää tervehdystä juhannusjuhlayleisölle.

»Oi katsohan lintua oksalla puun...» Tämän kauniin laulun sanoilla voisin alkaa kertomuksen inkerinsuomalaisten kesäjuhlasta Inkerissä Tuutarinmäellä juhannuksena 1992. Neljännen kerran kokoonnuttiin nyt omalle maalle.

Tämän vuoden juhannusjuhlilla Tuutarin amfiteatterinmuotoisessa maisemassa ei näkynyt yhtä suurta kansainvaellusta, kuin siellä oli toissa kesänä. Silti siellä oli juhlaväkeä jopa Australiasta saakka sekä tietenkin Suomesta, Ruotsista ja laajan Venäjän eri kulmilta. Ukrainastakin oli kaksi laulu-, soitto- ja tanssiyhtyettä.

Inkerin Liiton uusi puheenjohtaja Vladimir Kokko arvioi, että ihmisiä olisi ollut juhlissa nyt nelisen tuhatta. Yhtenä syynä yleisökatoon on ollut ruplan vaihto Eestin kruunuun juuri samana päivänä. Ruplan arvon romahdus lienee ollut myös syynä, sillä monet vanhukset, jotka asuvat kaukana, eivät pienellä eläkkeellään voineet enää ostaa matkalippua kesäjuhliin.

Petroskoista ei ollut omaa bussia, kuten aikaisempina vuosina. Siksi emme kuulleet petroskoilaisten laulukuoroa. Mutta Virosta oli saapunut juhliin kaksikin kuoroa, jotka livertelivät kuin kiurut johtajansa Albert Pettisen johdolla. Toisen kuoron nimikin oli Kiuru.

Silmäniloa, sydämenintoa

Monet inkeriläiskuorot lauloivat täydestä sydämestään, tanssivat kansantansseja ja esittivät piirileikkejä. Luukkasin lapsikuoro esitti ihastuttavasti suomen kielellä kauniita lauluja ja leikkejä. Pellavapäiden joukosta pisti silmään muutama täysin tummasilmäinen ja -tukkainen lapsukainen. He eivät olleet inkeriläisiä, mutta olivat halunneet oppia suomen kieltä, koska asuivat suomalaisten maaperällä ja suomea puhuvien keskuudessa.

Myös kaukaa Ukrainasta tulla tupsahti yhtäkkiä kaksi upeaa, värikästä, kansallispukuista naisten ja miesten tanssi- ja lauluyhtyettä orkestereineen. Oli siinä lavalla säpinää, silmäniloa ja korvalle kuultavaa. Ukrainalainen temperamentti kun on tulisempi kuin suomalainen!

Vaan eipä intoa puuttunut inkerinsuomalaisiltakaan: kaikki esiintyjät 81-

Juhlakansa liikkuu ja liikehtii kotoisasti Tuutarin kunnailla.

vuotiaasta Olga Otsosesta nuorimpiin saakka esittivät runoja ja lauluja; omiaan ja toisten, jopa kahdella kielellä ja yhdellä suurella sydämellä. Heidän intonsa, palava rakkautensa synnyinmaata Inkeriä kohtaan paloi suurempana liekkinä kuin juhannuskokko, joka sytytettiin mustien, uhkaavien pilvien lähestyessä Tuutarinmäkeä.

Inkeriläisten Yhdistyksen puheenjohtaja Keijo Korkka sanoikin: »Uhkaavat, vaan eivät kuitenkaan sada.» Koko lauantain ja sunnuntain välisen yön sitten satoikin.

Kivi alttarina

Mutta aamulla, kun oli jumalanpalvelus Tuutarinmäellä, paistoi jo lämmin aurinko.

Alttarina jumalanpalveluksessa toimi suuri kivi. Jussi Jänis Ruotsista saarnasi katsellen Etelä-Inkerin korkeimmalta mäeltä entiseen kotikyläänsä, Kommolaan Venjoen suuntaan.

Arvo Survo suoritti nuoren kollegansa kera liturgian alttarikiven päällä. Hän toimi myös kirkonkellojen soittajana esittäen alkajaisiksi kanteleella Konevitsan kirkonkellot. Suurella, pyöreällä alttarikivellä paloi kaksi kynttilää. Sen luona esitettiin myös monia tervehdyksiä.

Ajat muuttuvat

Virallisen Suomen kirkon lähetystyön tervehdyksen esitti Rautalammin kirkkoherra Raimo Jalkanen. Hän sanoi: »Herra on minun paimeneni, ei minulta mitään puutu.»

Myös meidän pappimme, kaikkien inkeriläisten rakastama Arvo Survo toimii lähetystyön parissa. Hän vie sanomaa suomensukuisille Mordvassa. Mikä ilo mordvalaisille, mutta menetys inkeriläisille! Näinkin voi Jumalan tahto toteutua.

Ihmeellisiä ovat Herran tiet: kukapa olisi uskonut, että entisessä Inkerissä voi kokoontua vapaasti. Kuka olisi uskonut vielä viime vuonna, että Neuvostoliittoa ei enää ole olemassa ja että Inkerin lippu saa liehua vapaasti Suomen lipun ja Venäjän uuden, kauniin lipun välissä. On kulunut vuosia ja kasvanut kokonainen sukupolvi, joka ei Inkerin lipun olemassaolosta ole mitään tiennytkään. Inkeriläisten on nyt pidettävä lippu korkealla ja puhallettava samaan hiileen, sillä pienellä kansansirpaleella ei ole varaa erimielisyyksiin. Yhteistyö on voimaa.

Teksti: Ella Ojala
Kuvat: Keijo Korkka

Arvon kanssa aterialla

Arvo Survo on edelleen kysytty mies. Sovin Lahden kesäjuhlien jumalanpalveluksen jälkeen tapaamisesta viereisellä seurakuntatalolla. Lähden paikalle jo hyvissä ajoin. Mutta Arvoa ei kuulu. Pian arvaan syyn. Arvolta matka kadun toiselle puolelle kestää kauemmin kuin muilta. Matkalla on pysähdyksiä, sillä monella ihmisellä on Arvolle asiaa. Yhteisessä ruokapöydässä vihdoin aloitan kysymällä kuulumisia.

Aarre Kuukauppi, Inkerin kirkon johtava pappi oli yksi Lahden juhlien yllätysvieraista.

Hallinnon lihamyllystä hengelliseen työhön

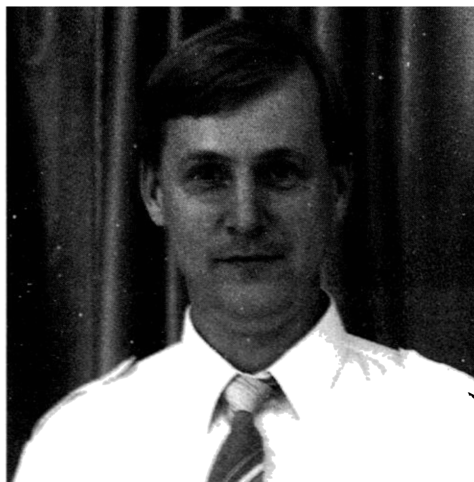
»Toukokuun puolesta välistä sain eron Inkerin kirkon johtavan papin tehtävistä. Alkoi olla sellainen tuntu, että hallinnon lihamylly vie kohta miehen kokonaan. Hengelliseen työhön ja sanan julistukseen jäi aivan liian vähän aikaa. Uskon, että tässä tilanteessa minusta on Inkerin kirkolle eniten hyötyä kentällä, suomensukuisten kansojen keskuuteen lähetettynä lähetyspappina.»

Arvo Survo puhuu venäjän lisäksi suomea, eestiä ja mordvaa sekä opiskelee vepsän kieltä. Tällä kielitaidolla varmasti pärjää uudessa tehtävässä. Hän on jo aloittanut uuden työnsä tekemällä kierroksen Itä-Karjalassa asuvien suomensukuisten keskuudessa.

Inkerin kirkon johtavaksi papiksi on valittu Survon jälkeen **Aarre Kuukauppi.** Hänet vihitään vielä kesällä 1992 papiksi. Kuukauppi hoitaa johtavan papin tehtäviä siihen saakka, kunnes piispan vaali joskus ensi vuonna on ohi. Tässä vaalissa Arvo Survo ei halua olla ehdokkaana.

Kulttuuriautonomiasta maantieteelliseen autonomiaan

»Puhutaan kulttuuriautonomiasta», Arvo Survo sanoi jo haastattelusta sopiessamme. Tarton rauhansopimuksessahan inkeriläisille taattiin 1920-luvun alussa kulttuuriautonomia. Se ei kuitenkaan koskaan toteutunut. Nyt kun tästä samasta asiasta jälleen puhutaan, kulttuuriautonomialla olisi inkeriläisille kuitenkin lähinnä symbolinen merkitys. Se saattaisi kohentaa omaa identi-

Arvo Survo katsoo vakavasti mutta kertoo hersyviä vitsejä, esimerkiksi, että nyt on meillä Aarre verraton...

teettiä. Jotta asialla olisi todellista vaikutusta inkeriläisiin, kulttuuriautonomia pitäisi kytkeä johonkin maantieteelliseen alueeseen. Mikäli tämä raja noudattelisi Suomen ja Neuvostoliiton vanhaa rajaa ennen sotia, sillä olisi Arvon mielestä merkitystä myös suomalaisille. Hänen neuvonsa onkin: »Vetäkää te siellä Suomessa, kyllä me työnnämme».

Survon mukaan Inkeristä Suomeen käynnissä oleva paluumuutto ei voi olla vaikuttamatta pyrkimyksiin autonomian saamisesta. Jos Inkerinmaa tyhjenee, koko hankkeelta putoaa pohja. Tällä hetkellä näyttää siltä, että suuri osa nuorista ja keski-ikäisistä haluaisi muuttaa Suomeen, mikäli mahdollista. Arvon näky taas on, että meidän olisi kummallakin puolella rajaa tuettava kaikkien suomensukuisten heimojen elämää nykyisillä seuduillaan. Tämä on myös inkeriläisten omien etujen mukaista.

Hatsinassa ja Lappeenrannassa

Kysyn, miten Arvon ja hänen oman perheensä elämä uudessa tilanteessa on järjestynyt. »Perhe muutti vähän yli vuosi sitten Lappeenrantaan», Arvo kertoo. Vanhin pojista, nyt 8-vuotias, käy koulua. Nuoremmat pojat ovat viisi ja kolme vuotta vanhoja. Survot eivät halunneet panna suomen kieltä puhuvia poikia venäläiseen kouluun. He olivat Puškinossa omalla alueellaan ainoa suomenkielinen perhe. Näin kypsyi päätös tuoda perhe Suomeen. »Aluksi vanhinta poikaa kutsuttiin Lappeenrannassa ryssäksi, mutta nyt hän on jo löytänyt oman paikkansa.» Arvo Survo itse on kirjoilla Hatsinassa ja käyttää vanhempiensa asuntoa tukikohtanaan. Perheensä luona hän käy aina, kun se vain on mahdollista.

Tuhkan alla kyti tuli

Aterian päätteeksi kysyn, miltä tämä inkeriläisten toiminta Suomessa ja Ruotsissa näyttää. Arvon mielestä täällä Suomessa erityisesti on oltu hirveän varovaisia. »Mutta ehkä pedon vatsassa oli helpompi olla kuin hampaitten edessä», Arvo hymyilee. Kulttuuriasioissa on kuitenkin saatu paljon aikaan. Ja tärkeää oli, että tuhkan alla jaksettiin koko ajan pitää tulta yllä.

Teksti ja kuvat: Markku Pyysiäinen

Paluumuuttajatkin löysivät

1. Lauantain päiväjuhla seurakuntatalolla on alkanut. Inkeri-kuoro Kerttu Hiltusen johdolla odottaa omaa vuoroaan.

2. Lahden kesäjuhlilla näkyi ilahduttavan monta uutta juhlavierasta. Laulaja. Sylvi Sarapuu oli yksi heistä.

3. Kanteleduo Ainokaiset ja »Laps' olen köyhän, kauniin Karjalan».

iensä Lahden kesäjuhlille

4. Luterilaisella kirkolla on inkeriläisten elämässä aina ollut keskeinen asema. Nytkin oltiin koolla Keski-Lahden seurakunnan tiloissa.

5. Erkki Ojala on Lahden Inkeri-kerhon varapuheenjohtaja. Sunnuntain pääjuhlassa esiintyi koko Ojalan perhe.

Juuret

Inkeriläiset näyttävästi

Tasavallan presidentti Mauno Koivisto puhui erityisen lämpimästi juuri inkeriläisille.

Juuret Suomessa -juhlaviikko keräsi Suomeen enemmän ulkosuomalaisia kuin mikään aikaisempi tapahtuma. Keltasinipunainen Inkerin lippu hulmusi näyttävästi pääjuhlan katsomossa ja kertoi, että seitsemisensataa inkeriläistä eri tahoilta oli tullut mukaan juhlimaan suomalaisia juuriaan ja Suomen itsenäisyyden 75-vuotisjuhlaa. Yhdessä USA:sta, Kanadasta, Euroopan eri maista ja Australiasta tulleiden suomalaisten kanssa he kokivat unohtumattomia hetkiä.

Juhlaviikon tapahtumakalenteri oli värikäs ja tyylillisesti kirjava niin kuin suurimittaiset tapahtumat aina. Pesäpallosta kuorolauluun, illallistanssiaisista juhlajumalanpalvelukseen, golfista Kantelettaren lauluihin; jokaiselle löytyi jotakin. Pitkin viikkoa kaikuivat eri puolilla Helsinkiä kuorolaulut. Inkeriläiskuoroja oli Petroskoista sekä Tallinnasta ja muilta Viron paikkakunnilta. Röntyskä lauloi, tanhuryhmät tanhusivat, Virrenvierittäjät vierittivät.

»Löylyä lissää»

Miten syntyy lämminhenkisyyden tuntu tilaisuuteen, joka pidetään jää-

Suomessa

mukana juhlassa

hallissa ja jossa on läsnä viitisentuhatta henkeä? Betoniseinien sisällä oli yhtä lämmintä kuin ulkona auringonpaisteessa. Ohjelma oli samalla kertaa juhlava ja hauska. »Ärreet kinkerit, Manu paikalla ja kaikki», totesi muuan tomera miehenalku.

Tervehdyspuheessaan Suomi-Seuran puheenjohtaja, professori **Lars Hulden** lausui mm.:

»Suomi ei ole ennen ollut eikä ole tänäänkään tyttärilleen ja pojilleen mikään unelmamaa. Mutta siitä on nähty unia. Sanontatapa vanhojen siirtolaisten keskuudessa kuuluu: Päivällä olen täällä, mutta yöllä kotona Suomessa.

Poismuutto tutusta ympäristöstä toiseen maahan, kieleen, kulttuuriin on raskas elämänmuutos. Sen on odotettu parantavan elintasoa ja elämänlaatua. Usein niin on käynytkin, mutta se ei suinkaan aina ole tapahtunut helposti. Monen elämänlaadusta puuttuu kotimaan läheisyys.»

»Kun maamme itsenäisenä tasavaltana tänä vuonna täyttää 75 vuotta on tänne, niin sanottuun vanhaan maahan, kutsuttu Teitä joiden juuret ovat Suomessa. Me haluamme jakaa Teidän kanssanne ylpeytemme tästä maasta. Me emme vaikene myöskään sen nykyisistä vaikeuksista. On ilo todeta, että kutsu on otettu vastaan. Varsinaisena merkkitapahtumana on pidettävä sitä, että joukossamme tänään on runsaslukuinen inkeriläisten ryhmä.»

Käsin kosketeltavaa aitosuomalaista sentimentaalisuutta kaikui **Jukka Kuoppamäen** uudesta Juuret Suomessa -laulusta. Ensimmäiset kyyneleet tirahtelivat silmäkulmiin, kun hän lauloi:

Minun juureni Suomessa on,
syvyyksissä sen peruskallion.
Sen mullasta voiman ne saa elämään,
sen lapseksi ainiaaks jään.

Suomalaista kesäjuhlaa ei voi ajatella ilman tanhuesitystä. Mittavassa esityksessä, jonka oli koonnut ja ohjannut **Markku Plaketti** Ruotsista, oli inkeriläisten iloksi mukana myös Katrilli Tuutarista.

Musiikkiesityksistä Singing Strings, lasten jousiorkesteri Minnesotasta, aivan villiinnytti yleisön päästellessään vauhdikkaasti viuluillaan tuttua sävelmää »Kyllä se passaa kaikille haastaa...», johon kuulijat liittivät mielessään monia vaihtoehtoisia sanoja.

Myös **Jorma Hynnisen** jämäkkä »Poijat ne kulkee kyliä» yhtä hyvin kuin »Nyt mua vierähän linnasta linnaan» sopivat tähän tilaisuuteen paremmin kuin hyvin.

Kunniaa vainottujen sitkeydelle

Juhlapuheen piti Tasavallan presidentti **Mauno Koivisto.** Hän totesi, että Suomi on ylpeä niistä kansalaisistaan, jotka tekevät työtä vierailla mailla:

»On tärkeää, että olette saapuneet henkilökohtaisesti Suomeen, omin silmin näkemään ja kokemaan, millainen Suomi on tänään. Mitkään valtiovallan toimenpiteet tai kampanjat ulkomailla eivät voi korvata sitä kokemusta, jonka teidän vierailunne teihin jättää. Toivon, että se kokemus on voittopuolisesti myönteinen.

Pienellä kansalla ei ole koskaan liikaa ystäviä. Me emme kuvittele liikoja omas-

ta asemastamme emmekä halua antaa ulkomaille Suomesta kiiltokuvaa. Meille riittää, että Suomesta kerrotaan ulkomaalaisille todenperäinen kuva, sillä sitä ei tarvitse hävetä.

Joskus me olemme tunteneet myötätuntoa kuullessamme maastamuuttajien välillä kovasta kohtalosta ja kokemuksista. Annamme tunnustuksen heidän saavutuksilleen ja sisulleen selviytyä uusissa ja usein vaikeissa oloissa. Kaikissa olosuhteissa he ovat vaalineet suomalaisia perinteitään ja suomalaista kulttuuria sekä kantaneet huolta niiden kartuttamisesta.»

Kiistaton yksilön vapaus

Presidentti Koivisto jatkoi:

»Suomen itsenäisyys on vakaalla pohjalla, koska se on lunastettu suurin uhrauksin, kovalla työllä ja peräänantamattomuudella. Itsenäisyytemme kestää myös tulevat haasteet.

Suomalainen käsitys vapaudesta nojaa ajatukseen kansalaisten yhdenvertaisuudesta lain edessä, jolla on pitemmät juuret kuin valtiollisella itsenäisyydellä. Yksilön vapaus on myös vapautta muuttaa maasta toiseen ja vaihtaa kansalaisuutta. Tähän vapauteen suomalaiset ovat voineet eri aikoina turvautua.

Ihmisen perusoikeuksista ja vapauksista puhuttaessa haluan mitään muuta ryhmää unohtamatta mainita entisen Neuvostoliiton suomalaiset, joiden kohtalona on ollut kokea vapauden riisto ja vainon kohteeksi joutuminen. Heiltä vietiin koti ja kotiseutu, nimi ja juuret, yhteys veljiin ja sisariin, useilta myös henki.

Lausun iloni siitä, että joukossamme on tänään niin monta tämän vaiheen yli selviytynyttä veljeämme ja sisartamme. Kunnioituksemme heidän sitkeyttänsä ja lannistamattomuuttansa kohtaan on suuri.»

»Kansallisuuden, etnisyyden, historiallisten juurien merkitys tunnustetaan tänään kaikkialla. Meidän on löydettävä Euroopan ja koko maailman puitteissa sellainen tapa elää, joka perustuu yksilönvapauteen sekä kansallisten, kielellisten, uskonnollisten ynnä muiden erilaisuuksien suvaitsemiseen.»

Siirtolaisten puheenvuoron esitti professori **Varpu Lindström** Kanadasta. Amerikan laulajat -mieskuoro päätti Suomen-kiertueensa laulamalla juhlan päätteeksi Synnyinmaan muistoja.

Jäähallin tiloissa jatkuivat vielä juhlan jälkeenkin ulkosuomalaisten konsertit sekä monenkirjava tori, jolla mm. inkeriläisjärjestöt esittäytyivät.

Teksti: Marja Mustakallio

Aitovieriltä

Syksyllä iltojen pimetessä on aika järjestää kesän matkamuistot sievästi hyllylle ja valokuvat albumiin. Tuttavien matkoiltaan lähettämiä kortteja tulee luetuksi uudelleen; kesä kertautuu.

Muistoesineissä lukee niiden paikkojen nimiä, joissa on käyty: »Suvenir från Borås», »Busines City Lahti», »Helsinki Helsingfors». Huivin kulmassa on Tallinnan rakennuksia, tuhkakupin reunassa jököttää Puijon torni. Kupanitsarintamerkki säilyy kauluskäänteessä, Kelton kirkon kuva postikorttina seinällä. Tuttavalta tulleessa kortissa välkkyvät Manhattanin valot.

»Ajatella, että ihan Amerikassa asti», sanoo joku ja kertoo itse juuri päässeensä käymään Inkerissä, kylässä, josta oli lapsena lähtenyt raskaalle taipaleelle tietämättä, milloin palaa.

Mutta miksi jokin matka on elämys ja jokin toinen ei? Mitkä matkalla koetut asiat todella virkistävät ja mitkä väsyttävät? Kohteen etäisyydestä ja kuuluisuudesta se ei tunnut johtuvan. Paremminkin on kyse tunteista, joita matkalla koemme.

Selvimmin sen huomaa silloin, kun tulee pitkästä aikaa paikkaan, jossa on ollut joskus hyvin onnellinen. Talo, joka raikui lasten naurusta, on nyt romahtanut; ehkä vain perustukset ja porraskivi ovat paikoillaan. Ojat työntävät pajua, pellot metsittyvät. Yksi ainoa ruusupensas yrittää kukkia niin kuin aina ennenkin. Elämä on jossain toisaalla. Kivun koura ruhjaisee rintaa. Tänne oli nyt tultava; täällä asuvat muistot.

Toinen kuva kesämatkalta on otettu Ärjän saaressa. Hiekkainen rinne kohoaa jyrkkänä kohti männikkökangasta. Silmänkantamaton Oulujärven selkä siintelee; poutapilvet kuvastuvat värähtämättömään veden pintaan. Siskon kanssa siinä keräillään sileitä kiviä kotiin vietäväksi. On kesä, eväskori odottaa rantakivellä.

Täällä oltiin retkellä jo lapsena. Tämän järven rannalla asuu sisko perheineen; tuosta niemestä isän suku on kotoisin. Seuraavassa niemessä asuivat mieheni isovanhemmat. On yhteisö, johon kuulun. On maisema, josta olen kotoisin. Tämä on tärkeä kuva, nämä kivet tärkeitä matkamuistoja.

Muuan kuusamolaisemäntä sanoi kerran: »Minä en ole käynyt missään kaukana, mutta tässä lähellä on minun jalanjälkiä tiheässä.» Sellaista on terve itsetunto: tietoa siitä, kuka on ja mistä kotoisin.

Kaikki eivät pääse matkustamaan kauas eivätkä kaikki edes lapsuusmaisemiinsa. Ne, jotka pääsevät, tietävät, miksi haluavat aina uudestaan palata juurilleen. Sydän sen sanoo; ei matkailumainos.

Marja Mustakallio

Kurkolan niemi

Hakaja oli hauska kylä
Konnun kylässä kokoonnuttiin
Kiiskalassa kiisteltiin.
Yhdessä kaikki neuvoteltiin,
miten saisi illan tullen
aikansa viettää paremmin.
Kaipaalas' oli kauniit tytöt,
punaposket, kassapäiset.
Kurkolaan he kurkistivat,
sieltäkö saapuisi kosijat,
vierisikö veitikat Venankyläst'
kiirehtisikö kilisten Kiikalasta
tai kompurois Konnulta kokonaan.
Ehkä onnensa löytäisi Hakajasta
tai järven rannalta Hamalasta.
Kirjamon emännillä oli kiire,
heill' oli pojat komeat.
Ne halailivat tyttöjä naapurikylistä,
miniäksi haluttiin vain omia.
Vipjän tytöt oli vilpittömät,
he häpeilivät liiaksi,
ei uskaltaneet naimisiin mennä,
siksi jäivätkin vanhoiksipiioiksi.
Pärspään kylässä pärsköteltiin,
toiset naamastaan jo muuttuivat.
Ne ajat olivat onnelliset,
ei tule ne enää takaisin.
Kansamme on loppuun pirskoteltu,
sekoitettu veriin vieraisiin.

Helli Inkeroinen

Toimitus pahoittelee

Kiitos ystävällisille avustajille monista käsikirjoituksista, joita julkaisemme mahdollisuuksien mukaan aina sopivan tilanteen tullen! Inkeriläisten Viestissä 8/92 oli valitettavasti joitakin virheitä, joita tässä nyt kovasti pyydellään anteeksi. Yritämme vastedes saada käsialoista paremmin selvää, niin ettei sekaannuksia nimissä ja muissa seikoissa ilmenisi.

Varsinaiset ilmoitukset ja niihin sisältyvät yhteydenottotiedot pitäisi lähettää

mahdollisimman selvästi (mieluummin koneella) kirjoitettuna.

Ennen muuta korostamme, että kaikki materiaali pitäisi saada toimitukseen ajoissa. Kunkin kuukauden lehti menee painoon jo edellisen kuukauden 10. päivänä.

Toimittajat

Etsitään

Jaakko Kaljonen

Lembi Kylmäsu (nimi epäselvä) etsii isänsä enoa, jonka pitäisi asua Suomessa n. 100 km Helsingistä. Enon nimi on Jaakko Kaljonen (tai Kaljunen), syntynyt Romanofkan kylässä joskus 1914—1918. Tiedot osoitteella: Lembi Kylmäsu, Võidu 56—1, Rakvere, EE 2100 Viro.

Hilma Pugero ja Anna Piutunen

Hilma Lippur o.s. Toikka, etsii ystäviään: Hilma Pugeron isä oli Antti Pugero. Hilma on syntynyt Leningradin oblastin alueella, Krasnoje Selon piirissä Kaukasin kylässä vuonna 1923. Anna Piutunen on syntynyt Leningradin oblastin Tuuterin kylässä vuonna 1915. Hänellä oli kaksi poikaa Nikolai ja Vihtori. Tiedot osoitteella: Hilma Lippur, Aia 3/3, Adavere, Jõgevan maakunta, Viro.

Paavo Karjalaisen sisaret Mari ja Liisa

Hilma Karjalainen, synt. 1928 Lempaalan Takakylän Ukkolassa, etsii isänsä Paavo Karjalaisen sisaria Maria ja Liisaa tai heidän jälkeläisiään. Etsityt ovat syntyneet tämän vuosisadan alkupuolella.

Tiedot osoitteella: Hilma Karjalainen, Kaivolankatu 2 B, 08150 Lohja.

Muistilista

Helsingin paikallisyhdistys

Tilaisuudet Inkerikodissa:
Syyskuussa 27. 9. klo 14
Lokakuussa 25. 10. klo 14
Marraskuussa lauantaina 28. 11. klo 14 Yläsalissa (pikkujoulu)
Joulukuussa ei tilaisuutta.
Tammikuussa sunnuntaina 24. 1. klo 14.

Seukkoseura

Tilaisuudet Inkerikodissa torstaisin klo 13.00.
Syyskuussa 10. 9.
Lokakuussa 8. 10.
Marraskuussa 5. 11.
Joulukuussa 10. 12. pikkujoulu.
Tervetuloa mukaan seukkoihin!

Hyvinkään Inkerikerho

Kokoontumiset syksyllä -92
Lokakuun 4. pnä klo 14
STS:n kerhohuone, pihapuoli
Uudenmaankatu 1
Marraskuun 1. pnä klo 14
STS:n kerhohuone
Joulukuun 6. pnä klo 14
Pikkujoulu
Tietoja pj. 914-18071 ja
siht. 90-2901741

Rakas äitimme ja
mummomme

VARPU SCHULTZ
o.s. Gulilainen

s. 1. 5. 1907 Tyrön seurakunnassa
k. 11. 7. 1992 Ilmajoella

Rakkaudella kaivaten
lapset, lastenlapset ja lastenlastenlapset

Päivänä kauniin kesäisen
hiljeni sydän kultainen.
Sun paikkasi tyhjääkin tyhjempi on,
surumme suuri ja sanaton.

Siunattu 24. 7. 1992 läheisten, sukulaisten ja ystävien läsnäollessa.

Inkeri-kuoron harjoitukset

Kuoro aloittaa 15. 9. taas kesän jälkeen toimintansa. Harjoittelemme säännöllisesti joka tiistai kello 17—18.30 Inkerikodissa Karjalatalon toisessa kerroksessa.

Ensi keväänä kuoro pitää 30-vuotisjuhlakonsertin. Kaikki hyvät laulajat tervetulleita!

Levitä Inkeri-tietoa, tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

Inkeriläisten Viestin takakannessa aiemmin mainittujen Inkeri-aiheisten teosten yms. lisäksi voit tilata RUOTSISTA myös seuraavia tuotteita:

Suomenkielinen, uudempi kirjallisuus:

Ella Ojala
Suomi näkyy, 150 kr

Aatami Kuortti
Kirkossa, keskitysleirissä, korvessa, 150 kr

Helena Miettinen
Inkeriläiset maaton kansa, 150 kr

Hannes Sihvo
Inkerinmaalla, 150 kr

Mikko Kolomainen
Inkerin toisinajattelijat, 50 kr

Arvo Survo
Neljäs tuuli, 100 kr

Lyyli Ronkonen
Laps Inkerin, 200 kr

Pekka Nevalainen
Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940-luvulla 200 kr

Eeva Mesiäinen
Maria Kajavan pitkä taival, 220 kr

Ruotsinkielinen kirjallisuus:

Toivo Folkesten
Det svunna Ingermanland, 50 kr

Uno Hammarström
Ingermanländarna som flydde till Sverige, 30 kr

Oskar Himiläinen
Främmande fosterland, 100 kr

Thureson
Lilja, flyktingflickan från Ingermanland, 60 kr

Muuta:

Tarra Inkerin vaakuna, 5 kr
Tarra Inkerin ja Viron lippu, 5 kr
Postikortti Örebron muistokivi, 1 kr
Postikortti Haaparannan kiitoslaatta, 1 kr
Onnittelukortti, 10 kr

Pertti Virtaranta
Katri Peräläinen, inkeriläisoppaani, 25 kr

Isien Usko, muistojulkaisu, 10 kr

Juho Kemppi
Fenno-ingrian tauluja, 5 kr

Rådan kuoro
Laula kaikki maa, kasetti, 70 kr

Tilauksia ottaa vastaan

Armas Paakkonen
Tingsgatan 35
50253 Borås
puh. ja FAX 033-101 988
Postisiirtotili 626047-5

sekä

Annikki Kelo
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00160 Helsinki
Puh. (90) 793 796 ti klo 18.30—20.00
Postisiirtotili Hki 30636-4

INKERILÄISTEN VIESTI

numero 10 lokakuu 1992

INKERILÄISTEN VIESTI

Toimitus

Päätoimittaja
Markku Pyysiäinen
Puh. (90) 191 3947
Toimitussihteeri
Marja Mustakallio

Toimituksen osoite:
c/o Mustakallio
Kahisevankuja 6 as. 3, 02710 Espoo
Puh. ja Fax (90) 509 3206

Konttori

Lehden tilaukset ja osoitteet, jäsenmaksut ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
Puh. (90) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Annikki Kelo
Postisiirtotili Hki 30636-4
Pankki KOP 101030-1085026

Ilmoitukset

1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 » » 800 mk
1/4 » » 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilmoitukset 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk

Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:
Inkeriläisten Yhdistys ry
Pj. Keijo Korkka
Halvarinkatu 9, 20900 Turku
Puh. (921) 302 868 (työ)

Tilaushinta 1992

130 mk kotimaahan, Ruotsiin 200 kr ja muualle 160 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa

Armas Paakkonen
Tingsgatan 35, 50253 Borås
Puh. ja Fax 033-101 988

Sivistyssäätiö

Hallituksen pj. Keijo Korkka
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 146660-1
Pankki KOP 103150-1202761

TÄSSÄ NUMEROSSA

Kaikkien tuttu Maria Kajava liikkuu aina siellä, missä inkeriläiset kokoontuvat. Kuva: Markku Pyysiäinen.

Inkeriläiset kovien arvojen maassa

Inkeriläiset ovat jälleen olleet Suomen lehtien otsikoissa. Mutta tällä kertaa ei ole kysymys heidän kohtaloistaan Stalinin vainoissa. Nyt on puhuttu paluumuuttajista ja heidän meille aiheuttamistaan ongelmista. On jopa vaadittu inkeriläisten maahanmuuton lopettamista ja Suomessa olevien paluumuuttajien taustojen selvittämistä.

Keskeinen ongelma näyttää olevan siinä, että paluumuuttajien hakemusten käsittely kestää kohtuuttoman kauan, jopa viisi kuukautta. Tänä aikana heille on — mikäli he ovat jättäneet anomuksensa Suomessa — osoitettava jonkinlainen majoitus ja toimeentulotuki. Ja se taas näyttää olevan pois joiltakin muilta.

Toki tilanne tarjoaa mahdollisuuden myös väärinkäytöksiin. Ennen tuomiota asia on kuitenkin asetettava oikeaan mittakaavaan. Ensiksi on huomattava, että hakemusmenettelystä ja sen mutkista päättää Suomi, eivät Inkerinmaan suomalaiset. Ei ole heidän syynsä, että käytäntö on nykyisin vanhenevan jääkiekkoilijan tavoin hidas mutta kankea.

Toiseksi on huomattava, että meille on eri lähteiden mukaan arvioitu tähän mennessä saapuneen 5 000—8 000 paluumuuttajaa. Vaikka kaikki inkeriläiset entisen Neuvostoliiton alueelta päättäisivät siirtyä Suomeen, kysymys on Euroopan eri maista tällä hetkellä uutta kotia etsivien ihmismassojen joukossa hyvin pienestä määrästä. Esimerkiksi Ruotsiin on tämän vuoden aikana saapunut entisen Jugoslavian alueelta inkeriläisiin paluumuuttajiin verrattuna kymmenkertainen määrä pakolaisia.

Asiaa voi tarkastella myös toisesta näkökulmasta. Paluumuuttajista käyty keskustelu kertoo myös jotain meistä suomalaisista. Inkeriläiset näyttävät olevan monelle ennen kaikkea työvoimapoliittinen kysymys. Pitkään jatkuneen nousukauden aikana heistä odotettiin uutta työvoimaa teollisuudelle. Silloin heillä oli kysyntää. Nyt taloudellisen laman keskellä taas pelätään heidän vievän omia työpaikkojamme.

Toisen maailmansodan aikana Suomi otti inkeriläiset vastaan. Sodan jälkeen heidät vietiin puoliväkisin takaisin. Sitten inkeriläiset jälleen toivotettiin tänne tervetulleiksi. Moni tunsi varmaan salaa syyllisyyttä siitä, mitä inkeriläisille oli Neuvostoliitossa tapahtunut. Ja nyt osa olisi jälleen valmis lähettämään heitä takaisin. Missä on johdonmukaisuus? Millaisen kuvan me annamme itsestämme muulle maailmalle? On muistettava, että koko ajan puhutaan kansamme osasta, jonka keskuudesta on aikanaan kerätty suomalaisen kansanrunouden parhaat aarteet.

Kristinuskossa on perinteisesti lähdetty siitä, että luomisen perusteella kaikilla ihmisillä on sama arvo ja että he siksi ansaitsevat tulla kohdelluiksi samalla tavalla. Jeesuksen opetuksessa tämä periaate tiivistyi ns. kultaiseen sääntöön: »Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, se tehkää samoin heille.» Oikea tapa suhtautua lähimmäisiin on asettua siis heidän asemaansa ja kysyä, mitä haluaisin itselleni hänen tilanteessaan tehtävän. Ja sen jälkeen minun on toimittava juuri tuolla tavoin.

Kristinuskon näkökulmasta ainakin minulle tasavallan presidentin ratkaisu inkeriläisasiassa oli ainoa oikea. Sen oikeutusta eivät myöskään himmennä mahdolliset väärinkäytökset. Ne on korjattava muuttamatta itse periaatetta. Mutta samalla on tuettava niitä inkeriläisiä, jotka haluavat edelleen jäädä omalle kotiseudulleen. Inkerinmaalla omaleimainen kulttuuri ja uskonnollisuus ovat säilyneet kaikkien paineitten keskellä satoja vuosia. Täällä Suomessa — kovien arvojen maassa — Inkerin kulttuurin säilyttäminen voi osoittautua tulevaisuudessa huomattavasti vaikeammaksi.

Markku Pyysiäinen

Pyhyys uhrataan materialle

Inkeriläisten kesäjuhlassa Lahden Ristinkirkossa viime heinäkuussa kirjailija Inkeri Kilpinen kertoi tapahtumista, jotka johtivat Nouse Inkeri -näytelmän kirjoittamiseen.

Rakkaat inkerinsuomalaiset ja kaikki muut kuulijat!

Tarkoitukseni on kertoa lyhyesti Nouse Inkeri -näytelmän synnystä. Oli joulukuu 1989. Olin saanut valmiiksi Suomen lottien toimintaa sotien aikana kuvailevan näytelmän Rakas lotta ja tarjonnut sitä turhaan koko kuluneen vuoden ajan eri teattereille. Yksikään ei halunnut ottaa sitä esitettäväksi. Se aiheutti minulle suurta surua, ei anoastaan oman hukkaan menneen työni takia, vaan ennen kaikkea siksi, että teattereille ei kelvannut meidän kunniakas lähihistoriamme, josta lottien toiminta oli osa ja jonka ansiosta maa on nyt vauras ja itsenäinen. Sillä meitähän oli vosikymmenien ajan johdettu harhaan. Sodanjälkeinen pelkohysteria ja kumartelu ulottuivat vielä 1980-luvulle ja estivät monia näkemästä tosiasioita.

Juuri kun tätä surin, puhelin soi. Teatterinjohtaja Paavo Liski, myöhemmin professoriksi nimitetty, ehdotti, että kirjoittaisin näytelmän inkerinsuomalaisten vaiheista tällä vuosisadalla. Tajusin heti, että aihe oli suuri ja tärkeä, mutta miksi minä kirjoittaisin? Enhän saanut edellistäkään näytelmääni teattereihin.

Inkeriläiskohtalot alkoivat elää

Paavo Liski oli kuitenkin sitkeä ja toimitti minulle kirjallisuutta, jota siihen aikaan alkoi ilmestyä Inkerinmaan vaiheista. Ensimmäinen lukemani oli Helena Miettisen Inkeri — maaton kansa. Se teki minuun syvän vaikutuksen. Luettuani vielä muitakin inkerinsuomalaisia koskevia kirjoja, jonka joukon huipuksi ilmestyi piankin Eeva Mesiäisen Maria Kajavan pitkä taival, valloittivat inkerinsuomalaisten kohtalot ja kärsimykset pääni niin, että sieltä huuhtoutui pois kaikki suru siitä, että Lotta-näytelmä ei ollut kelvannut. Sieltä huuhtoutui pois myös monta omaa harmia ja huolta, sillä niin mitättömän pieniä ne olivat niiden elämänkohtaloiden rinnalla, joista nyt luin ja kuulin. Mielikuvitukseni alkoi pyöriä yhä ahkerammin Kupanitsan kylässä ja varsinkin sen kirkon ympäristössä. Ja tapahtui, kuten näytelmäkirjailijalle tapahtuu, jos näytelmä on syntyäkseen, että mieli alkaa synnyttää henkilöitä. Niin syntyivät Uotin ja Suden perheet, syntyi kommunisti-agitaattori Mikko Solainen ja lempeä professorin rouva Lyydia Gross, hyväntahtoinen venakko Nadja ja monia muita sekä kaiken ylle kaikumaan Vallan julma ja kaikesta inhimillisyydestä piittaamaton ääni.

Kirjallisen lähdeaineiston lisäksi oli tavattava inkerinsuomalaisia ja sitä varten tein matkoja Petrsokoihin, Tallinnaan ja Inkerinmaalle. Heitä, jotka olivat Siperian kauhut kokeneet, ei ollut enää paljon, mutta oli tarpeeksi, jotta koin suuren hämmästyksen. Luulin tapaavani

Juhlakansaa lämmittäneen puheen pitäjä, kirjailija Inkeri Kilpinen palkittiin Sivistyssäätiön ansiomerkillä. Kuva: Studio Kuvasiskot

koettujen kärsimysten kovettamia ja vihaisia ihmisiä, mutta tapasinkin aivan toisenlaisia, katkeruudesta vapaita miehiä ja ennen kaikkea naisia.

He tekivät tilaa vierelleen kirkon penkissä, kysyivät jumalanpalveluksen jälkeen, mistä kaukaa vieras tulee ja esittelivät itsensä lämpimällä ja arvokkaalla tavalla. Sain tällä tavoin paljon lisäpiirteitä ja myös lisätietoja henkilökuviin.

Lämmin näytelmä kylmässä teatterissa

Näytelmä valmistui vuoden 1990 aikana, sinä historiallisena vuotena, jolloin mahtavat myllerrykset kohtasivat koko Itä-Eurooppaa, jolloin rautaesiriput romahtivat, pakkopaitoja riistettiin rikki ja vapauden laulut alkoivat kaikua monissa maissa. Tämä vapisutti meidänkin maatamme niin, että pelkohysterian pilvet alkoivat väistyä, ennakkoluulot murtua ja asenteet muuttua. Tähän ajanhenkeen sopi sekin, että yhtäkkiä Rakas lotta pääsi esille, ensiksi Lappeenrannan kaupunginteatteriin ja sieltä vähin erin muutamiin muihin. Nyt tuon aluksi hyljeksityn näytelmän katsojaluku on lähes 150 000.

Kun Nouse Inkeri valmistui, huomasin, että olin itse asiassa kirjoittanut kuvauksen siitä, mikä olisi ollut Suomenkin kohtalo ilman armeijaamme, lottiamme ja koko kansan yksimielistä puolustustahtoa, joka johti sotamme torjuntavoittoon. Me säästyimme siltä, mikä kohtasi Inkerin kansaa.

Kuin kuvajaisena inkerinsuomalaisten kohtalon kovuudesta oli myös näytelmän kohtalo. Yksikään suuri, valtionapua nauttiva ammattiteatteri ei ottanut sitä lavalleen. Liian monta vuosikymmentä oli teatterin piirissä, varsinkin sen

muotisuunnan määrääjien taholla, uskottu toisenlaisiin »totuuksiin».

Mutta Paavo Liski keksi esityspaikaksi kylmän, viimaisen ja syksyisessä yössään yksin kyyhöttävän Linnanmäen Peacock-teatterin, jota ei koskaan talvisaikaan ollut käytetty yleisötarkoituksiin. Harjoitusaika oli äärimmäisen vaikeaa, mutta innostus oli suuri. Ja kun ensi-iltaan kerääntyi toistatuhatta ihmistä ja kaikki nousivat seisomaan Nouse Inkeri -laulun kaikuessa näytelmän lopussa, korvautui paikan kylmyys ja kolkkous ihmisten sisimmästä tulevalla lämmöllä.

Pyhyyden luja kunnioittaminen

Koko ajan kirjoittaessani kaikuivat sisälläni kysymykset: Miten inkerinsuomalaiset ovat kestäneet kaiken ja miten he jaksavat elää vihasta ja kaunasta vapaina? En voinut löytää siihen muuta vastausta kuin eräänlaisen sisäisen ryhdin, voiman, jonka edessä kiivainkin väkivaltakoneisto lopulta häviää. Inkerinsuomalaisissa on myös sitä **pyhyyden kunnioittamista,** joka uhkaa hävitä hyvinvointivaltioista, joissa se tukehtuu ylirunsaan materian alle. Se on saanut Inkerinmaalla näkyvän muotonsa kirkkojen nopeana kunnostamisena, uusien rakentamisena ja seurakuntien perustamisena. Mutta se saa muotonsa myös rakkaudesta luontoon, taistelusta vihaa ja katkeruutta vastaan omassa sydämessä, kauneuden kaipuuna, lähimmäisen huomioimisena ja oman vastuunsa iloisena kantamisena.

Olenkin omistanut Nouse Inkeri -näytelmän tuntemattomille inkerinsuomalaisille Solzhenitsynin sanoin (Vankileirien saaristo, III osa):

> »Ainoastaan tosiuskovat säästyivät leirissä. Kautta tämän kirjan olemme panneet merkille heidän varman kulkunsa halki Arkipelagin — eräänlaisen hiljaisen kirkkokulkueen näkymättömät kynttilät koholla. Heidän joukostaan kaatuu joitakin kuin konekiväärin lakaisemina, mutta seuraavat astuvat tilalle, ja taas he kulkevat eteenpäin. Se on lujuutta, jonka veroista 20. vuosisadalla ei ole nähty.»

Kunniaa inkeriläisten omaisille

Lahden kesäjuhlilla muistettiin kukkalaitteilla Karjalaan jääneitä ja viime sodan sankarivainajia. Arvo Korkkinen puhui:

»Hyvät inkeriläiset, inkeriläisten ystävät!

Vuosittaisilla kesäpäivillämme olemme halunneet perinteisesti muistaa viime sodissa kaatuneita sankarivainajia sekä Karjalaan ja Inkeriin jääneitä omaisiamme.

Me olemme heille paljosta velkaa, velkaa jota emme pysty koskaan maksamaan. Tämän päivän vapautemme on heidän kärsimystensä ja uhriensa hinnalla saatu.

Erityisesti meidän tulee muistaa niitä inkeriläismiehiä, jotka olivat Suomen vapautta puolustamassa ja tulivat kuitenkin petetyiksi. Heidät luovutettiin rauhanehtojen mukaisesti Neuostoliitolle, jossa he joko saivat kuolemantuomion tai vankeustuomion, joka oli vähintään 10 vuotta. Tuomituista jokainen poikkeuksetta menehtyi vankileireille. Nämä, isämme, veljemme, sukulaisemme maksoivat kuolemallaan suurimman hinnan.

Muistakaamme nöyrästi kaikkia heitä, jotka takasivat meille turvallisen elämän.»

Kukkalaitteet laskivat Marja Rämö, Erkki Ojala sekä Inkeri Ojala ja Arvo Korkkinen.

Hymy on herkässä Maria Kajavalla, kun tavataan.

Lauantai-iltaa vietettiin Lahden kesäjuhlilla vapaan ohjelman merkeissä ja asettauduttiin pöytiin seurakunnittain. Moni tapasi ensimmäisen kerran Inkeristä lähdön jälkeen omia seurakuntalaisia. Kuvassa Kelton, Rääpyvän sekä Toksovan väkeä.

»On hauska olla nainen.»

Eräänä yönä **Maria Kajava** ei saanut unta. Hänen mieltään painoi se, että hänen heimonsa lapset kulkevat kodittomina maailmassa, jossa melkein kaikilla on koti. Tapansa mukaan hän puhui asiasta Jumalalle: »Kaso sie Jumala, eikö tämä ole väärin!» Mutta Jumala vastasi: »Ei minunkaan pojallani ollut kattoa pään päällä. Ei hänelle annettu edes vettä juotavaksi Golgatalla. Sitä vartenhan minä olen pannut teidät asialle, että te hoitaisitte toisianne.» Mitäpä siihen Maria muuta kuin: »Kiitos neuvosta, isä, ja anteeksi kiukku!»

Tällaista on Maria Kajavan elämä: jatkuvaa puhetta Jumalalle, jatkuvaa yhteyttä Häneen. »Minusta on hauska olla nainen», hän sanoo.

Virkeä on sanana kalpea, kun puhutaan Maria Kajavasta. Hän julistaa tottuneen retoorikon taidoilla. Hän käyttää selkeää kieltä, raamatulliset kuvat ja myös humoristiset, jokapäiväiset sanonnat höystävät puhetta. Hän puhuu vapaasti, ei paperista.

Kaikki ne, jotka ovat lukeneet **Eeva Mesiäisen** kirjan Maria Kajavan pitkä taival, muistavat kuvan nuoresta Mariasta. Jo silloin hän oli kaunis, eikä kauneus katoa. Naisellisuus on luontevaa tässä voimakkaassa naisessa. Kaunis kesäinen jakkupuku, vaaleanpunainen korukampa hiuksissa. Mutta tärkeintä ovat

kasvot, joissa iloiset silmät tuikkivat. Nauru on herkässä.

»Minä en edes tiennyt, mikä se sellainen verenpaine on», Maria Kajava sanoo. Lääkäri mittasi ja sanoi: »Teillähän on nuoren tytön verenpaine » Sydän pompottaa rinnassa vahvana. Viime kesänä tehtiin silmäleikkaus, ja siitäkin hän on toipunut hyvin. Jälkitarkastus sattui sopivasti niin, että Maria jatkoi saman tien inkeriläisten kesäjuhlille Lahteen.

Suomessa Maria Kajava käy muutaman kerran vuodessa. Hän puhuu hartaustilaisuuksissa ja kerää varoja Inkerin vanhusten lepokodin hyväksi. »Vaikka mie en oo ite vanha, saan tehdä työtä vanhusten hyväksi», sanoo tämä 83-vuotias tarmonpesä ja jatkaa sitten veitikkamaisesti: »Taisivat olla kyllä minua kymmenen vuotta nuorempia ne, joita siellä vanhainkodissa tapasin.»

Kun Maria Kajava vuonna 1948 palasi Siperiasta kotikyläänsä, hän sai näh-

Örebron juhla

Pyhäinpäivän juhlaa vietetään Örebrossa 31. 10. 1992.

Ohjelma:

13.00 Muistojumalanpalvelus Mikaelin kirkossa
14.30 Seppeleenlasku muistokivelle
15.00 Kahvi seurakuntasalissa
15.30 Oskar Björklund kertoo kokemuksistaan St. Peterburgissa.

Tervetuloa! Örebron inkerinsuomalaisten kerho

dä valon loistavan kotitalonsa ikkunoista. Mutta hänellä ei ollut lupa mennä sinne. Monien vaiheiden kautta hän on päätynyt asumaan vanhimman tyttärensä Juulin kanssa Petroskoihin.

Mutta Marian suurin haave on jo kauan ollut saada hengittää Kelton ilmaa. Ja nyt siitä on tulossa totta: ihan läheltä Kelton kirkkoa on löytynyt tontti, jolle tyttärentytär miehineen rakentaa Marialle taloa. »Olen onnellinen. Jumala antoi minulle ystäviä. Saan laulaa kiitosta Hänelle. Saan pitää tilaisuuksia. Saan olla terve.»

Yhtenä monien joukossa Maria Kajava sai kesäjuhlilla Inkeriläisten sivistyssäätiön ansiomerkin. Hän on sen varmasti ansainnut.

Teksti: Marja Mustakallio
Kuvat: Markku Pyysiäinen
Arvo Korkkinen

Paikallisosastojen yhteyshenkilöt

Helsingin paikallisosasto
pj. Yrjö Korkkinen
Orvokkitie 24 B
01300 Vantaa, puh. 90-873 2095

Hyvinkään Inkerikerho
pj. Inkeri Sarojärvi
Norpankatu 10
05460 Hyvinkää, puh. 914-18 071

Lahden Seudun Inkerikerho
pj. Marja Rämö
Immilä
15560 Nastola, puh. 918-632 519

Turun paikallisosasto
pj. Keijo Korkka
Halvarinkatu 9
20900 Turku, puh. 921-580 201

Poppia ja kyykkää inkeriläisten kesäjuhlilla

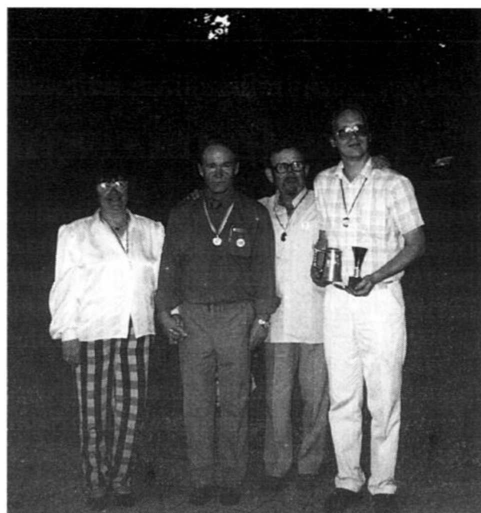
Inkeriläisten kesäjuhlilla kyykkä on suosiossa. Sitä pelattiin sekä Boråsissa että Lahdessa. Mutta nyt pitäisi löytää lahjoittaja uudelle kyykkäpokaalille.

Kuvassa näkyvä pokaali on tarkoitettu inkeriläisten Suomessa pidettävien kesäjuhlien kyykän joukkuepelin heimo-otteluun inkeriläiset vastaan karjalaiset.

Pokaali on komea, korkeus n. 30 cm, ja hintaa sillä on 500 mk. Lahjoittajan nimi kaiverretaan pokaaliin. Aikaisemmat kolme heimo-ottelun pokaalia ovat vuosien mittaan menneet poikki eli löytäneet omistajansa.

Kyykän ensimmäinen heimo-ottelu suoritettiin v. 1969. Kaksi ensimmäistä pyttyä lahjoitti aikoinaan Väinö Pietari Kekki, kolmannen Seppo Kekki. Näitä pokaaleja säilytetään Karjalan Sivistysseuran kokoelmissa ja Inkerikodissa.

Boråsin kesäjuhlilla Helsinkiä edustanut joukkue. Vas. Hilkka Nikkola, Oskari Toivokainen, Juho Soittu, Jari Pentikäinen.

Lahden kesäjuhlien kaikki viisi kyykkäjoukkuetta palkintojen jaossa, joka suoritettiin ottelupaikalla välittömästi kilpailujen jälkeen.

Halukkaat pokaalinlahjoittajat voivat tiedustella asiaa lähemmin O. Toivokaiselta, puh. 90-534 875 (illalla).

Kyykkätuloksia Boråsissa 30. 5. 1992.

Naiset, paripelit
1. Marja Korkka — Anneli Kustfält, Göteborg
2. Elvi Paakkonen — Aili Paakkonen, Borås

Miehet, joukkuepelit
1. Helsinki
2. Göteborgin seudun Inkerikerho I
3. Kalevan Kansan kerho, Borås
4. Värmland I, Karlstad
5. Göteborgin seudun Inkerikerho II
6. Värmland II, Karlstad

Lisäksi Valter Rämö Eskilstunasta järjesti nappuloille oman poppiturneensa. Heillä peliruudukot ovat pienemmät ja heittomatkat lyhyemmät kuin yleensä. Virallisia tuloksia ei ole tiedossa.

Tuloksia Lahdessa 25. 7. 1992.

Naiset
1. Eeva Pelkonen, Lahti +18
2. Hilkka Nikkola, Helsinki +17

Joukkuepelit:
1. Helsingin inkeriläiset
2. Karjalan Sivistysseura
3. Göteborgin seudun Inkerikerho
4. Turun inkeriläiset
5. Vantaan Karjalaseura

Heimo-ottelu
1. Karjalaiset +2
2. Inkeriläiset —2

Teksti ja kuvat: O. Toivokainen

Aitovieriltä

Syksy on kaikkein ihanin vuodenaika. Lokakuu kääntyy lopuilleen, on jo koleaa. Mutta niin pitää ollakin. Syyskuu hemmotteli meitä pimeillä, lämpimillä illoilla, väliin myrskyillä ja vesisateellakin, mutta ennen kaikkea sadonkorjuun ihanalla ajalla.

En tiedä, mikä olisi hauskempaa kuin lasten ilon katseleminen, kun he saavat kiivetä vanhaan omenapuuhun ja ravistella kypsiä omenia alas. Sileäposkisen omenen antaminen vauvan käteen, kahdella juuri puhjenneella hampaalla jyrsittäväksi, kuuluu myös niiden yksinkertaisten ilojen sarjaan, joista olen elämälle kiitollinen.

Syksy soveltuu runokirjojen lueskeluun. Iltalampun ääressä annan Kaarlo Sarkian viedä minut syystunnelmiin:

»Syyspäivä seutuun autioon
niin ypöyksinään,
kuin lapsi suureen tupahan
on jäänyt itkemään...»

Riimittelyn mestarin syksy on täynnä kaipuuta ja alakuloa. Hänen syspäivällään on »katse oudon riutuva», hänen syksyssään »laulut kuolee, linnut pakenee».

»Niin syys, niin syys on tullut!
Puu, ruoho lakastui.
Vain haavelinnut hullut,
yönmustaa vettä ui.»

Rakastuneelle runoilijalle syksy on kaipuun aikaa. Kesän helteiset hetket ja niiden myötä koettu onni osoittautuivat harhaksi. Kiinalainen Li-Po kirjoitti jo kahdeksannella vuosisadalla:

»Armaani, kun olit luonani,
täyttivät kukat talon.
Sinä et palaa.
Sinua ajattelen,
kun keltaiset lehdet putoavat.
Kirkas kaste kostuttaa
vihreän sammalen.»

Kuitenkin Li-Pon yli tuhannen vuoden takaisissa runoissa korostuu käsitys, että elämän arvo ja sisältö on siinä, että on muistoja, kipeitäkin. Syksyllä sen tajuaa hyvin.

Komea ja miehekäs on Aaro Hellaakosken syksy.

»... suven lintua ei
joka huolet vei
ei kukkaa — nukkaa — tukkaa
ei liikoja illuusioita
tohinoita vain kohinoita
oli harmaja pilvi ja puu
ja huohotti tuulensuu
oli aalto pahalla päällä
sadekuuroja roiskahti tuolla ja täällä
mitä toi suvi kai sen veikin
pois jälkeen lyhyen leikin»

Hellaakoski jatkaa kuvaten, kuinka syksy sutii väriloistoa ja raikuvaa iloa puihin:

»syys maalasi niin
syys maalasi näin
väriläikkiä uusia välkyttäin
pois hävisi harmaa ja musta
sai kaikki oivallusta»

Syksyllä ihmisen olo on täyteläinen. On mukava asettua rauhaan, kirjoittamaan pitkiä kirjeitä ja lueskelemaan pieniä runoja.

Marja Mustakallio

Muistokiven siunaus Virossa

Kauniina äitienpäivänä 10. 5. 1992 siunattiin Virossa Pöllkülassa muistokivi sodan uhreille. Täällä oli Kloogan kokoamisleiri, monen matkalaisen määränpää. Heidän muistokseen tämä kivi pystytettiin.

Muistokiven siunaamisen toimitti kirkkoherra Timo Kökkö Suomesta. Tilaisuuteen oli tultu pitkienkin matkojen takaa. Joukossa oli muutamia, jotka olivat itse olleet Kloogan leirillä. Kyyneleet silmissä esimerkiksi Toivo Veiro muisteli niitä aikoja, kun hän joutui nuorukaisena hautaamaan vainajia. Olga Roosar ja Elsa Kekkonen muistelivat myös menneitä ja kiittivät nykyisyydestä. Myös Eini Loginova oli ollut leirillä äitinsä ja siskonsa Ailin kanssa.

Teksti: Aili Jukarainen
Kuvat: Eini Loginova

Etsitään

Akseli Kajannin rippikoululaiset

Olisi hauskaa tavata Suomessa niitä elossa olevia inkeriläisiä rippikoululaisia, jotka olivat 14. 7. 1943 Lohjalla rippikoulussa. Minulla on tallessa säilynyt kuva rippikouluryhmästä. Siinä on 52 oppilasta ja kirkkoherra Aksel Kajanti heidän keskellään. Nyt olisi hauska järjestää tapaaminen Lohjalle.

Lempi Pitsi, Kousankuja 5 A 71, 20610 TURKU.

Hilma Koho, Maria Kokko ja Viktor Laukkanen

Eila Argutina Petroskoista on pyytänyt apua seuraavien henkilöiden löytämiseksi.

1. Koho, Hilma. Isän nimi Paavo. Syntynyt Inkerissä, jäi sotavuosina Suomeen.
2. Kokko, Maria. Syntynyt n. 1926 Kiikkerin kylässä Volosovassa. Meni naimisiin Suomessa. On asunut vuonna 1944 Forssan tienoilla.
3. Laukkonen, Viktor. Syntynyt vuonna 1915 Hatsinassa. Isän nimi Matti. Muutti Suomeen 1950. Lasten nimet Yrjö, Reima, (Reino) ja Heikki.

Yhteystiedoista pyydetään ilmoittamaan Pelastusarmeijan Etsiskelyosastolle, Alina Vanniselle, os. Uudenmaankatu 40, 00121 Helsinki.

Elsa Parkkinen

Olisin hyvin kiitollinen, jos joku tietäisi serkkujeni osoitteet. He jäivät Suomeen sodan aikana. Elsa Antintytär Parkkinen oli syntynyt 1928. Sisaruksia olivat myös Elvi, Teudor ja Valja Parkkinen. Teudor Parkkinen elää tiettävästi Helsingissä.

Juho, Lyyli ja Jalmari Siippolainen

Nämä olivat Antti-sedän lapsia. Jos joku tietää heistä jotakin, pyydän ilmoittamaan.

Paavo Siippolainen os. Tuleviku 11—10, Narva, Viro.

Muistilista

Helsingin paikallisosasto

Tilaisuudet Inkerikodissa:
Lokakuussa 25. 10. klo 14
Marraskuussa lauantaina 28. 11. klo 14 Yläsalissa (pikkujoulu)
Joulukuussa ei tilaisuutta.
Tammikuussa sunnuntaina 24. 1. klo 14.

Seukkoseura

Tilaisuudet Inkerikodissa torstaisin klo 13.00.
Marraskuussa 5. 11.
Joulukuussa 10. 12. pikkujoulu.
Tervetuloa mukaan seukkoihin!

Turun paikallisosasto

PYHÄINPÄIVÄNÄ 31. 10. 1992 kunniakäynnit Inkeriin ja Karjalaan jääneiden muistomerkeillä, Turun uudella hautausmaalla klo 12 ja sen jälkeen kahvitilaisuus Karjalaisten Talossa, yhdessä karjalaisten kanssa.

JOULUJUHLA 25. 12. 1992 klo 14.00.

Tilaisuudet pidetään Karjalaisten Talossa, Itäpellontie 2, Turku.

Hyvinkään Inkerikerho

Kokoontumiset syksyllä -92
Marraskuun 1. pnä klo 14
STS:n kerhohuone
Joulukuun 6. pnä klo 14
Pikkujoulu

Inkeri-kuoron harjoitukset

Harjoittelemme säännöllisesti joka tiistai kello 17—18.30 Inkerikodissa Karjatalon toisessa kerroksessa.

Joukostamme poistuneita

Antti Hyypiä, synt. Klaasovassa, Venjoella, kuoli 87-vuotiaana Torontossa Kanadassa.

Levitä Inkeri-tietoa, tilaa Inkeri-aiheista kirjallisuutta

SAATAVANA SUOMESTA TAI RUOTSISTA

Aapo Iho
Hietajyvä (runoja) **20 mk (40 kr)**

Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta **15 mk (30 kr)**

Ella Ojala
Pitkä kotimatka **85 mk (150 kr)**
Suomi näkyy **110 mk (150 kr)**
Pelastunut albumi **130 mk**

Erkki Tuuli
Inkeriläisten vaellus **110 mk (150 kr)**

Pertti Virtaranta
Sananlaskuja ja arvoituksia **40 mk (70 kr)**

Pekka Nevalainen
Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940-luvulla **150 mk (200 kr)**

Pekka Nevalainen — Hannes Sihvo (toim.)
Inkeri — historia, kansa, kulttuuri **300 mk**

Aapo Metiäinen
Inkerin evankelisluterilaisen kirkon 350-vuotismuisto-julkaisu **40 m k (100 kr)**

Äänilevyjä

Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. **15 mk (25 kr)**

Lauri Santtu
Murrejuttuja **15 mk (25 kr)**
Gävlen kuoro 30 mk

Arvo Survo
Omall maall, kasetti **55 mk (100 kr)**

Inkeriläisten Viestin irtonumeroita

Saimi Tuukkanen
Elämäni Helminauha **40 mk**

Rintaneula Inkerin vaakuna **10 mk (10 kr)**

Rintaneula, Inkerin lippu **20 mk (20 kr)**

Tarra Inkerin lippu **5 mk**

Inkerin kartta **70 mk**

Inkerin kartta 1849, saksankiel. **50 mk (50 kr)**

Postikortti Karjalatalo **3 mk**

Inkerin pöytälippuja **35 mk (60 kr)**

Inkerin postimerkkejä sarja **50 mk (75 kr)**

Adresseja **20 mk (40 kr)**

Inkerin ristiviiri **350 mk (450 kr)**

Vain Ruotsista

Aatami Kuortti
Veljeni sotavangit, kirjakaupoista Ruotsissa Armas Paakkoselta 150 kruunua.

Toivo Folksten
Ingermanländare i Västerås **50 kr**

Irja Hiiva
Försvisningen **100 kr**

Ania Monahof
Tillflykten **150 kr**

Ania Monahof
Mot stjärnan **150 kr**

Postikortti
Tyttö Tuutarin puvussa **2:50 kr**

Ingria
Ruotsinkielinen aikakauslehti **50 kr**

Tilauksia ottaa vastaan

Armas Paakkonen
Tingsgatan 35
50253 Borås
puh. ja FAX 033-101 988
Postisiirtotili 626047-5

sekä

Annikki Kelo
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsiki
Puh. (90) 793 796 ti klo 18.30—20.00
Postisiirtotili Hki 30636-4

INKERILÄISTEN VIESTI

numero 11 marraskuu 1992

INKERILÄISTEN VIESTI

Toimitus

Päätoimittaja
Markku Pyysiäinen
Puh. (90) 191 3947
Toimitussihteeri
Marja Mustakallio

Toimituksen osoite:
c/o Mustakallio
Kahisevankuja 6 as. 3, 02710 Espoo
Puh. ja Fax (90) 509 3206

Konttori

Lehden tilaukset ja osoitteet, jäsenmaksut ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
Puh. (90) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Annikki Kelo
Postisiirtotili Hki 30636-4
Pankki KOP 101030-1085026

Ilmoitukset

1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 » » 800 mk
1/4 » » 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilmoitukset 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk

Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:
Inkeriläisten Yhdistys ry
Pj. Keijo Korkka
Halvarinkatu 9, 20900 Turku
Puh. (921) 302 868 (työ)

Tilaushinta 1992

130 mk kotimaahan, Ruotsiin 200 kr ja muualle 160 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa

Armas Paakkonen
Tingsgatan 35, 50253 Borås
Puh. ja Fax 033-101 988

Sivistyssäätiö

Hallituksen pj. Keijo Korkka
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 146660-1
Pankki KOP 103150-1202761

TÄSSÄ NUMEROSSA

Kohtaus Inkeri Kilpisen näytelmästä Nouse Inkeri, jonka tulevaisuudesta kerrotaan sivulla 4. Kuva Jouko Määttä.

Inkeriläiset ja kirkko

Jokainen opettajana toiminut tietää, että oppilaan asenne oppiaineeseen ja kouluun on oppimisen kannalta olennaisen tärkeää. Myönteisen asenteen turvin voidaan saada ihmeitä aikaan. Asenteitten muodostumisessa tärkeitä taas ovat ensivaikutelmat. Kun tietyt perusasenteet ovat syntyneet, niitä on vaikea muuttaa.

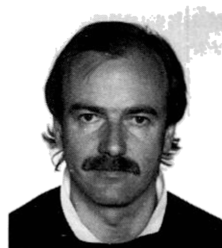
Inkeriläiset paluumuuttajat elävät Suomessa samanlaisia ratkaisevia aikoja kuin oppilaat uudessa luokassa. Ensivaikutelmat esivanhempien vanhasta kotimaasta ja ensimmäiset uudet ihmissuhteet saattavat ratkaisevasti vaikuttaa koko perusasennoitumiseen ja uuteen elämäntapaan. On tärkeää, miten me täällä Suomessa otamme saapujat vastaan. Siksi oli rohkaisevaa lukea kuvausta siitä, mitä Turussa oli tehty.

Helsingin Sanomat kertoi, kuinka Henrikin kirkossa Turussa järjestettiin viime talvena Inkeri-ilta. Tilaisuuteen saapui puolisensataa inkeriläistä. Tästä rohkaistuneena seurakunta päätti järjestää heille viime kesänä aikuisrippikouluryhmän. Inkeriläiset istuivat siellä uskollisesti joka viikko, vaikka suomenkielen taito ei ollutkaan kehuttava. »Parempia oppilaita ei voisi kuvitella. He ovat avoimia, kiinnostuneita ja imevät sanaa kuin kuiva sieni», pastori Sisko Raitis sanoi. Oli siis syntynyt myönteinen perusasenne. Edellytykset oppimiselle oli näin luotu. Syyskuussa seitsemän näistä inkeriläisistä konfirmoitiin.

Inkeriläisten elämään on olennaisena osana kuulunut luterilaisuus. Rakkaus luterilaiseen kirkkoon syntyi ja kehittyi silloin, kun kirkko oli oikeastaan ainoa henkisen elämän vaalija ja toivon ylläpitäjä. Kirkko ja papit seisoivat kansansa rinnalla. Hallitsijat tulivat muualta.

On ilahduttavaa nähdä, että täällä Suomessa monet seurakunnat haluavat olla auttamassa inkeriläisiä jälleen kerran uuden elämän alkuun. Historiansa aikana kirkko on tehnyt monia virheitä. Mutta siellä, missä se on Vapahtajansa tavoin suostunut palvelemaan eikä ole asettunut hallitsijaksi, on elänyt myös rakkaus kirkkoa kohtaan.

Inkeriläisille kirkko on ollut tärkeä. Uskon, että meillä on myös annettavaa kirkolle. Erityisesti paluumuuttajat tietävät, miten voimakasta hengellinen elämä voi olla siellä, missä ei enää ole juuri minkäänlaisia aineellisia edellytyksiä kirkon työlle. Tällaiset kokemukset ovat kullanarvoisia laman ja taloudellisen ahdingon keskellä elävälle kirkolle Suomessa ja Ruotsissa.

Markku Pyysiäinen

Kaikki eivät halua modernia

Nouse Inkeri -näytelmä matkaa Kanadaan

Inkeri Kilpisen Nouse Inkeri -näytelmä on uljaasti kestänyt nirsoimpien teatteriarvostelijoiden murskakritiikit ja samanaikaisesti ihastuttanut monia katsojia. Bussilasteittain niin inkeriläisiä kuin heidän ystäviäänkin saapui vielä viimeisiin esityksiin, jotka olivat Helsingissä lokakuun alussa.

»En mie välitä heijjän arvosteluistaan», kuultiin Savoy-teatterin käytävillä, »kun Liski ohjaa, ei se huono voi olla.» Näin ajatteli varmaan moni helläsydäminen katsoja, jolle inkeriläisten vaiheista kertova näytelmä tuli asiasisältönsä takia tärkeäksi.

Nyt näytelmä »lepää» jonkin aikaa ja odottaa uutta tulemista Kanadassa. Rovasti Pentti Murto Heinolasta on Kanadan-matkan puuhamiehenä. Jos rahoitus ym. käytännön asiat järjestyvät, kuullaan asiasta varmaan myöhemmin. Nouse Inkeri -näytelmää on tarkoitus esittää mm. Torontossa ja Thunderbayssä.

Kaikkiaan Nouse Inkeri -näytelmää ehdittiin esittää kolmekymmentä kertaa: Helsingissä, Tampereella ja Bomban kesäteatterissa Nurmeksessa. Katsojaluvut olivat useimmiten niin isot, että voidaan laskea lähes 15 000 ihmisen seuranneen Uotin perheen vaiheita Inkerin aurinkoisesta arjesta Siperian kärsimyksiin ja takaisin Inkerinmaalle.

Vakavien kohtausten lisäksi näytelmässä on hersyvää huumoriakin. Hymy karehti katsojien kasvoilla, kun reipas »Arvo Survo» astui kitaroineen lavalle ja sanoi tuttua äänenpainoa tavoitellen: »On pyydetty laulua...»

Eri lehdissä on Inkeri Kilpisen näytelmästä sanottu mm. seuraavaa:

Kilpisen aiheena on yksi inkeriläiskylä, siinä nelilehmäisen maalaispaikan, Uotin »kulakkiperhe» ja heidän vankileirikohtalonsa miljoonien muiden samankaltaisten kohtaloiden tavoin. Inkeriläisille raskaita vaiheita on esittämässä liki 60 hengen joukko. Ohjaajan ammattimiehen kädenjälki näkyy läpi esityksen. Liski on aina ollut parhaimmillaan itäsuomalaiseen kulttuuriperinteeseen ankkuroituvien tekstien ohjaajana. Siksi Nouse Inkeri on enimmältään jäntevä ja draaman kaari kantaa. Paikoin esitys on hyvin tunneladattu. Kauniit surumieliset inkeriläislaulut ja -virret jaksottavat kerrontaa elävästi.

Anneli Kajanto, ILKKA

Muutama vuosi sitten tällainen näytelmä tuskin olisi ollut mahdollista esittää rauhallista rinnakkaiseloa suuren sosialistisen naapurin kanssa elävässä Suomessa. — Mutta nyt ovat kommunismin kulissit romahtaneet, Inkerin kansan rippeille on pitkän kärsimyksen jälkeen alkanut uusi elämä, ja mekin täällä Suomessa saamme ääneen lausua sen, minkä sisimmässämme olemme aina oikeaksi tienneet, mutta jonka julkituomiseen vain aniharvoilla on varhemmin ollut rohkeutta.

Pentti Ritolahti, KOTIMAA

Ella Uoti (Hellevi Seiro) on vaeltanut vaistonsa varassa halki Siperian ja löytänyt vihdoin siskonsa Katrin (Eeva Kankaanpää). Sairas Katri on jo menettämässä rohkeutensa, mutta perheyhteys ja sisaren hoiva pelastavat hänet elämään. Kuva Bomban kesäteatterin esityksestä.

Kun lopulta tapahtui se ikuinen ihme, että inkeriläiset pääsivät palaamaan — nuoret ihmiset vanhoina mummoina ja vaareina — takaisin kotikyliinsä, he edelleenkin olivat suomalaisia. Heillä oli edelleen kielensä, kulttuurinsa, tapansa, uskontonsa ja sisäinen tietonsa suomalaisuudestaan. Tämä on se todellinen Inkerin ihme, josta Inkeri Kilpisen näytelmä todistaa.

Maija Kippola, ITÄ-HÄME

Näytelmän henki on ohjaaja Paavo Liskin jäljiltä kansallishenkeä uhkuva. Kerrankin koti, uskonto ja isänmaa ovat yhteydessä, jossa ne tuntuvat aidoilta. Myös uskonnollisuuden ymmärtää symbolina, josta tulee kansaa yhdistävä tekijä.

Leena Hietanen,
HELSINGIN SANOMAT

Uotin perheen vaiheet ovat samantapainen tarina, jollaisia Stalinin vuosikymmenistä on kerrottavissa miljoonamäärin. Mutta numerot ovat ihan muuta kuin yksilöt, äidit ja heidän lapsensa. Tässä on tämän esityksen salaisuus ja vetovoima: se iskee väliajan jälkeisessä naturalismissaan suoraan tunteisiin eikä tiedustele kohteliaasti, onko esitys loistokas vai ei.

Kaisu Mikkola, KALEVA

Nouse Inkeri on paluunäytelmä. Se on voimakas osoitus yhdetyvälle Euroopalle, että koskaan emme voi hävittää kansoja. Kansat voidaan hajottaa, mutta ne palaavat. Tosin ihmisikä saattaa kulua, mutta repaleiset suvut haalitaan kokoon, aletaan puhua omaa, tuttua kieltä, siivota paikkoja, avata kirkkoja ja luostareita. — Mutta he palaavat. — Jälleen Liski onnistuu ohjaajana lähihistorian aroissa tunnoissa, liput liehuvat, laulu soi — hirvittävien kärsimysten keskellä ja jälkeen. Nouse Inkeri on ennenkaikkea kansan draama.

Matti Summanen, SUOMENMAA

Teksti: Marja Mustakallio
Kuva: Jouko Määttä

Kirkollisen työn elpyminen Inkerissä 1942—1943

Suomen Kirkkohistoriallisen Seuran vuosikirjassa 1990—1991 on laaja artikkeli Inkerin kirkon vaiheista. Sen kirjoittaja on teologian kandidaatti **Mikko Ketola,** joka arvioi samassa vuosikirjassa myös useita Inkeri-aiheisia kirjoja. Niiden joukossa on mm. lehdessämme jo aikaisemmin esitelty Pekka Nevalaisen ja Hannes Sihvon toimittama teos Inkeri. Historia, kansa, kulttuuri sekä Aale Tynnin kirja Inkeri, Inkerini.

Inkeriläisten Viesti julkaisee ohessa lyhennelmän Ketolan artikkelista.

Teologian kandidaatti Mikko Ketola toimii kirkkohistorian vs. assistenttina Helsingin yliopistossa.

Inkeriläisten sielunhoito saksalaismiehityksen aikana

Inkerin luterilaisen kirkon järjestynyt toiminta loppui Neuvostoliiton viranomaisten painostuksen vuoksi kokonaan 1930-luvun lopulla. Viimeiset julkiset jumalanpalvelukset pidettiin vuonna 1938.

Toisessa maailmansodassa suuri osa Inkeriä joutui Saksan miehittämäksi, kun Saksa hyökkäsi Neuvostoliittoon kesällä 1941. Miehittäjien suunnitelmiin kuului inkeriläisten siirtäminen muualle ja alueen saksalaistaminen.

Suomessa inkeriläisten tilannetta seurattiin tarkasti. Inkerin miehitys nähtiin ennen muuta inkeriläisten vapautumisena neuvostovallasta. Erityisesti Suomessa toimivat inkeriläisten pakolaisjärjestöt olivat kiinnostuneita inkeriläisten asemasta.

Inkeriläisten sielunhoidon järjestämiseen kiinnitettiin heti huomiota. Ensimmäiset aloitteet tulivat kahdelta suomalaiselta papilta, jotka ottivat aluksi yhteyttä Suomen sotilasviranomaisiin. Hanke siirtyi kuitenkin pian Suomen kirkon seurakuntatyön keskusliiton diasporatoimikunnan vastuulle.

Vuoden 1941 lopulla ryhdyttiin suunnittelemaan inkeriläisten siirtoa Suomeen. Tähän liittyen lähti Suomesta vuoden 1942 alussa ulkoasiainministeriön tutkimuskomissio tutustumaan inkeriläisten tilanteeseen. Matkasta tekemässään raportissa komissio ehdotti muun muassa papin lähettämistä Inkeriin. Kun myös diasporatoimikunta ja Suomessa asuvat inkeriläiset esittivät ulkoasiain-

ministeriölle samanlaisia toiveita, se ryhtyi neuvottelemaan asian järjestämisestä saksalaisten kanssa.

Saksa antoi luvan yhden papin lähettämiseen Inkeriin toukokuussa 1942. Tämän piti saksalaisten vaatimuksesta toimia sotilaspuvussa. Suomen armeijan päämaja määräsi tehtävään inkeriläissyntyisen **Juhani Jääskeläisen,** joka matkusti Inkeriin Viron kautta elokuussa 1942.

Loppuvuoden 1942 aikana Jääskeläinen käynnisti saksalaisten sotilasviranomaisten suostumuksella seurakuntatoimintaa eri puolilla Länsi- ja Keski-Inkeriä. Hän piti jumalanpalveluksia, hartauksia, rippikouluja ja pyhäkouluja. Kasteita ja hautauksia hän toimitti satamäärin. Seurakuntatyön organisoinnissa oli maallikoilla merkittävä rooli. Uskonnollisen toiminnan lisäksi hän tomi inkeriläisten ja saksalaisten välittäjänä erilaisissa käytännön asioissa. Hän oli huolissaan inkeriläisten venäläistymisestä ja toimi sen vuoksi myös inkeriläisten kansallisen yhtenäisyyden puolesta.

Keväällä 1943 Jääskeläinen sai Suomesta avukseen kaksi muuta sotilaspappia. Huhtikuussa 1943 alkoivat inkeriläisten siirrot Suomeen. Tällöin myös papit siirtyivät käytännössä siirto-organisaation palvelukseen. Uskonnollinen työ muuttui vähitellen väestönsiirtoon liittyväksi tiedotus- ja valvontatyöksi.

Suomalaisten pappien käynnistämä inkeriläisten kirkollinen toiminta loppui syksyllä 1943 saksalaisten perääntyessä puna-armeijan hyökkäyksen tieltä. Suurin osa inkeriläisistä siirrettiin Suomeen ja seurakuntien kirkollinen esineistö evakuoitiin. Hengellinen työ inkeriläisten keskuudessa jatkui Suomessa ja siihen osallistuivat myös Inkerissä toimineet papit.

SYKSY

Syksy, soittaja suurin
rintaani rauhan toi.
Metsä mahtavin juurin
urkuina huminoi.

Riisut alastomaksi.
Tyhjäksi turhan teet.
Pienet saat mahtaviks
Peileiksi tummat veet.

Syksy, mestarin lailla
väreilläs kammitsoit.
Sieluni suuruuttas vailla.
Levon tunnoillein toit.

Aarne Lipiäinen

»Kyynelin iloittu kirkko»

Kylän keskellä mäellä kohoaa Kelton uusi Pyhän Yrjön kirkko. Sen edessä liehuvat liput kolmessa tangossa: Inkerin, Venäjän ja Suomen lippu. Kirkko on täynnä kansaa; meitä ulkopuolelle jääneitä on satoja, sylivauvasta vanhuksiin. Seuraamme kirkon vihkimistä kuvaruudulta.

Piispa **Kalevi Toiviainen** suoritti kirkon vihkimisen. Kuuntelen ajatuksia hänen puheestaan: »Uskoa sinne, missä on uskottomuutta; Jumalalla on ajatuksia Inkerin kirkolle; siunattu kastemalja, saarnastuoli, urut, kirkonkellot, alttari. Siunattu Pyhän Yrjön kirkko, ota vastaan jokainen tulija, kuule jokaisen rukous ja huokaus...»

Kelton oma pappi **Aarre Kuukauppi** sanoi puheessaan, että monet ovat kyynelin iloinneet tästä ihmeellisestä ja kauniista kirkosta.

Ulkona sumu hälvenee ja aurinko näyttäytyy. On hyvä olla. Juhlakansa virittää virren »Kiitos nyt Herran».

Nyt pääsevät ulkopuolella istuneetkin sisälle ihailemaan kirkkoa. Kaunis alttaritaulu puhuttelee; kristallikruunut luovat välkehtivää valoa. Tuntuu, kuin suojelusenkelit piirittäisivät meidät.

Eivät mitkään juhlat luonnistu ilman hyviä emäntiä. 840 litraa hernekeittoa keitettiin, 6000 leipäpalaa saatiin lahjoituksena.

Monituhantinen juhlakansa seuraa vihkiäisjumalanpalvelusta myös ulkona suurelta kuvaruudulta.

Lasten kulkue tuo ristin, kynttilöitä ja kukkia kirkkoon: siinä on tulevaisuus.

Arkkitehti Pentti Kärjen suunnitteleman kirkon avara sali kokosi nuoret ja vanhat.

Kelton kirkko seisoo valmiina, kun peruskiven muurauksesta on kulunut kaksi vuotta. Talkooryhmien vaivannäkö ei ollut turhaa.

Monille tärkeä päivä

Entinen kelttolainen **Toivo Jääskeläinen** on tullut Ruotsissta saakka Kelttoon. Hän on juhlassa sisarensa seurassa. Heidän isoisänsä Antti Jääskeläinen oli ollut kirkkoneuvoston puheenjohtajana täällä. »Tuntuu uskomattomalta saada osallistua tähän tilaisuuteen.»

Inkeri Pettersson, o.s. Parkkinen, iloitsi myös. »Uusi kirkko on suuri lahja. Esivanhempani olivat Kelton kirkon työntekijöitä.»

Rakennustyöstä vastannut rakennusmestari palaa Suomeen tyytyväisenä kirkon valmistumisesta.

Maria Kajava sanoo ajatusten olevan ihan sekaisin. Hän muisteli aikaa, jolloin Kelton entinen kirkko tuhottiin. Kansa oli valittanut suureen ääneen, mutta eräs vanha nainen oli profetoinut sanoen, että vielä tulee aika, jolloin uusi kirkko nousee uudelle paikalle. Nyt saamme olla sitä todistamassa. Saamme nähdä, että kirkkokansa nousee seisomaan, kun **Arvo Survo** astuu kitaroineen tähän uuteen kirkkoon.

Onnea Pyhän Yrjön kirkolle, kävijälle ja tulijalle. Siunattua yhteistä matkaa!

Teksti: Aili Jukarainen
Kuvat: Aili Jukarainen ja Viktor Tilkku

Henrik Toikka on poissa

Inkeriläinen järjestötyö Ruotsissa on menettänyt suurimman uranuurtajansa Henrik Toikan. Hän kuoli Västeråsissa 26. 8. 1992.

Henrik kuului niihin inkeriläisiin, jotka tulivat ensimmäisinä pakolaisina Ruotsiin sodan jälkeen. Hän oli mukana auraamassa sitä tietä, mikä johti Ruotsin hallituksen päättämään, että inkeriläisille olisi turvattava olinpaikka tässä maassa. Tästä alustavasta työstä hyödyimme kaikki me myöhemmin saapuneet. Monet nuoret miehet olivat silloin sotatapahtumien vuoksi aivan kuin lamaantuneita. Henrik oli selvä poikkeus.

Kun nuoret kokoontuivat illanviettoon sodanjälkeisinä vuosina Boråsissa ja keskustelivat tulevaisuudesta, tulivat he tulokseen että pitäisi perustaa oma järjestö. Järjestön puitteissa arveltiin saatavan enemmän aikaan kuin yksityisinä. Yksi tarmokkaimmista vetäjistä tässä asiassa oli Henrik Toikka. 2. 10. 1947 perustettiin Inkerin Kerho Boråsissa. Se oli tarkoitettu kaikille Ruotsissa asuville inkeriläisille.

Henrik Toikalla oli suunnittelun ja toteuttamisen taito.

Suuntaviivat kerhotyölle

Henrik Toikan ajatukset kerhotyöstä antoivat leimansa ensimmäisille säännöille. Todettiin heti alkuun: »Kerhon toiminta tapahtuu vain Ruotsin lakien sallimissa puitteissa. Kerho ei osallistu maan poliittiseen elämään. Kerhon toiminta-alue ei ulotu Ruotsin rajojen ulkopuolelle.» Sääntöjen 3. §:ssä määrättiin kerhon tarkoitus ja tehtävät: »Säilyttää ja edistää inkeriläis-suomalaista

kansallista kulttuuria. Tukee valistustyötä inkeriläisten keskuudessa, toimeenpanee juhlia ja järjestää esitelmätilaisuuksia, opiskelua ym. Pysyvä yhteistyö kirkollisen seurakunnan kanssa.»

Nämä suuntaviivat tulivat olemaan voimassa vuosikymmeniä ja ovat pääasiassa voimassa edelleen. Kun toiset nuoret miehet palasivat sodasta ihmisraunioina, niin Heikillä oli voimaa suunnitella näin valoisaa tulevaisuutta. Kiitos, Henrik, että panit pyörät pyörimään!

Henrik ei ollut pelkästään suunnittelija, teoreetikko. Hän oli käytännön mies. Hänestä tehtiin uuden kerhon ensimmäinen sihteeri. Tätä raskasta tehtävää hän hoiti neljä ensimmäistä, vaikeata vuotta. Kerhon toiminnasta voimme mainita ruotsin kielen kursseja, näytelmä- ja kuorotoiminta, sakkipeli, kirjaston hoitaminen ja urheilun harrastaminen. Myös järjestettiin käsityö- ja taidenäyttelyjä ja erilaisia tiedotustilaisuuksia esimerkiksi mahdollisuuksista päästä Ruotsin kansalaiseksi. Ihmisiä kehotettiin kirjoittamaan paperille elämänvaiheensa. Suomalaisittain hankittiin pian oma sauna. Kaikessa tässä työssä oli Henrik vetäjänä.

Boråsin kerho tuli olemaan mallina uusille kerhoille toisilla paikkakunnilla.

Toiminta laajenee

Uusia kerhoja perustettiin lähiaikoina myös toisille paikkakunnille, ja pian ilmeni yhteistyön tarve. Kun Inkerin Suomalaisten Keskusliitto (ISK) perustettiin 1956 Mölndalissa, niin Henrik oli taas vetäjänä asiassa. Hänestä tehtiin liiton ensimmäinen sihteeri, mutta hän on ollut myös kolme vuotta puheenjohtajana. Kaikkiaan hän oli mukana johtokun-

nassa 15 vuotta.

Henrik Toikan vaikutuksesta on perustettu inkeriläisiä kerhoja Jönköpingiin, Västeråsiin ja Tukholmaan. Henrikin ansiota on myös että kapteeni Uno Hammarströmin muistelmat julkaistiin kirjana Ingermanländare som flydde till Sverige. Kaikesta arvokkaasta työstä inkeriläisyyden hyväksi on Henrik saanut Inkeriläisten Yhdistyksen ansiomerkin 1973 ja 1977 ISK:n diplomin. 1984 nimitettiin Henrik ISK:n johtokunnan kunniajäseneksi.

Muistamme Ruotsin Inkeri-liiton puolesta Henrik Toikkaa kiitollisina. Henkilökohtaisesti minulla on vain mieluisia muistoja tapaamisistamme. Vuosikymmenien aikana näin Henrikin hiukan ärsyttyneenä vain kerran, ja sekin meni heti ohi. Kun Hammarströmin kirja laitettiin myyntiin, oli liiton johtokunta päättänyt sen myyntihinnaksi 30 kr. Tästä oli Henrik eri mieltä. Hän pyysi minua puheenjohtajana määräämään hinnaksi 25 kr. Koska »silloin saa tasarahasatasella 4 kirjaa ja useammat ihmiset saavat tietoa sisällöstä.» Väitin, että kai meidän on seurattava enemmistön päätöstä johtokunnassa. Seuraavassa hetkessä Henrikin ilme oli pelkkää hymyä, ja hän ojensi kätensä yhteisymmärryksen merkiksi. Sellainen oli Henrik.

Henrik! Sain puristaa kättäsi viimeisen kerran Helsingissä vain muutama viikko ennen kuolemaasi. Tunnen edelleen lämmön kädessäni. Kiitän sinua ystävänä mutta myös heimolaistemme puolesta kaikesta, mitä olet tehnyt hyväksemme. Lepää rauhassa. Kepeät mullat silmillesi.

Teksti: Armas Paakkonen
Ruotsin Inkeri-liiton puheenjohtaja

Lotan Aino, tyytyväinen 80-vuotias

Olin taas kesäjuhlilla, Tuutarissa. Tapasin siellä vanhan ystäväni **Aino Lotan.** Muistelimme menneitä, ja minä kerroin Ainolle muun muassa hänen vanhimmasta veljestään Toivosta. **Toivo Lotta** oli nimittäin opettajani kansakoulussa aina siihen asti, kunnes hänet vangittiin.

Toivo oli taitava opettaja. Musiikkiakin hän opetti niin mielenkiintoisesti, että nuottien lukemisesta selvisi helposti. Nuotit jäivät myös hyvin mieleen. Joskus Toivo-opettaja vei meitä jopa kotiinsa. Muistan hyvin hänen puutarhansa omenapuut ja marjapensaat, joiden antimia me oppilaat saimme nauttia.

Aino kertoi minulle tämänhetkisestä elämästään. Hän näytti minulle pietarilaista lehteä, Vetshernyi Peterburgia (no 121/1992). Siinä oli lueteltu joukko vangittuja: nimi, syntymäaika, osoite, kansalaisuus ja tuomion täytäntöönpanon ajankohta. Kaikki oli haudattu Levashovon lakeudelle. Siellä oli myös Ainon nuori veli Eino sekä kaksi muuta inkerinsuomalaista. Heidän kohdallaan oli vielä maininta »ei puolueen jäsen». Levashovoon haudattiin kuuleman mukaan 1500 ihmistä, ja hautojen päälle istutettiin puita. Nyt paikalla kasvaa iso metsä.

Työtä ja varjelusta

Aino Lotta oli myös opettaja ja joutui myöhemmin vainotuksi. Aino vangittiin 1. 7. 1938. Hän joutui viettämään yhdeksän vuotta Karakannon vankileirillä Kasakstanin aroilla. Aino koki hiekkamyrskyt, lumipyryt ja kovat pakkaset. Kameleilla ja härillä kuljetettiin heiniä; myrskyn yllättäessä suojaa haettiin heinäkeosta. Pelloilla tehtiin töitä auringon noususta sen laskuun ilman vapaapäiviä ja palkkaa.

Usean vuoden Aino oli töissä sairaalassa. Hän näki jokaisessa ihmisessä veljensä, jotka oli kummatkin vangittu. Lukemattomat ihmiset kuolivat nälkään, kun eivät jaksaneet täyttää heille asetettuja työnormeja. Vaivatut ihmiset turvautuivat Ainoon kuolinhetkellään ja pyysivät, ettei tämä jättäisi heitä yksin. Aamuisin Ainon herättyä lattia ja vuoteet olivat täynnä ulosteita. Saatavilla ei ollut saippuaa eikä mitään desinfiointiaineita, mutta Aino teki työnsä niin hyvin kuin pystyi. Sen tehtyään hän puhdisti kätensä hiekalla ja huuhteli ne lopuksi puhtaalla vedellä. »Jumalalla oli minulle vielä tarkoitus tässä maailmassa, kun varjeli minut taudeilta», Aino sanookin.

Aino on nyt tyytyväinen, toimintatarmoa täynnä oleva eläkeläinen. Hänen kotinsa on puiston ympäröimä, eikä suurkaupungin melu häiritse, vaikka Aino asuukin miljoonakaupungin yhdellä asuinalueella. Lukuisat ystävät muistivat Ainoa hänen suurena merkkipäivänään ja järjestivät päivänsankarille iloisen yllätyksen: »Nyt myö tytöt lauletaan ja lauleta ei suotta, ko Lotan Aino tänään täyttää 80 vuotta.»

Teksti: Ida Ahti

Aitovieriltä

Lokakuisena perjantaina helsinkiläisen kirjakaupan Kohtaamispaikalla tavataan inkeriläisten oma pappi **Arvo Survo.** Häntä haastattelee **Jaakko Launikari.** Esiintyjän pöydälle tuodaan sinipunakeltainen kukkakimppu. Yleisöä on melko runsaasti. Survon uusi kirja **Itku Inkerille** on uunituoreena esillä. Kauppa käy.

Itku Inkerille on aika erikoislaatuinen kirja. Se on laaja kertova runoelma. Arvo Survo kirjoitti sen jo vuonna 1987, jolloin inkeriläisten kohtalosta ei vielä puhuttu niin julkisesti kuin nyt. Käsikirjoitus oli syntyaikanaan liian arkaluonteinen; sitä ei voitu julkaista.

Arvo Survo kirjoittaa runoelmansa kokonaan nelipolvista trokeeta, kalevalaista runomittaa käyttäen. »Se on meidän äidinkielemme», hän sanoo, »alkusoinnussa on jotain, mikä vetoaa suomalaiseen psyykeen. Suomen kieli on meille inkeriläisille pyhä asia; se erotti meidät venäläisistä. Se on yksi niistä asioista, joiden varassa me selviydyimme.» Lukijoiden voi olla jossain määrin vaikeata tottua lukemaan tällaista teosta.

Survon uusi kirja kertoo Korpelan kylästä ja Korpelainen-nimisestä miehestä, joka vaikeuksia koettuaan lopulta oppii antamaan anteeksi vainoojilleen ja lausuu sovinnollisia sanoja. Kirjan mustavalkoiset valokuvat elävöittävät mielikuvia henkilöistä ja tapahtumapaikoista.

Kohtaamispaikalla Jaakko Launikari kysyy Survolta Inkerin nykytilanteesta, kulttuuriautonomian tai suorastaan itsenäistymisen mahdollisuudesta. Arvo Survo vastailee sovinnollisesti ja diplomaattisesti. Hän korostaa suomenkielisten koulujen perustamisen tärkeyttä, mutta toteaa, että itsenäistymisestä on liian aikaista puhua, kun inkeriläisten osuus valtaväestöstä on vain 0.2 % ja heidän alueensa keskellä on Pietarin kokoinen miljoonakaupunki.

Survo jatkaa: »Venäjä on nyt täynnä muutosmahdollisuuksia. On rukoiltava, että suuret ja pienet kansat oppisivat elämään vierekkäin ja jopa sisäkkäin.»

Kirjakaupan perjantaihälinä vaimenee hetkeksi, kun Arvo Survo tarttuu kitaraansa ja voimakkaalla, koruttomalla tavallaan laulaa: »Nouse oi kadonnut Inkeri»-laulun. Kuulijat pyyhkivät silmäkulmiaan. Joku tuo esiintyjälle ruusukimpun.

Survo itse kiittää kirjansa toimittajaa, **Kaarina Pöyhtäriä.** Tilaisuus päättyy ja Survo siirtyy kirjoittamaan nimikirjoituksiaan ostajien kirjoihin. Jono hänen luokseen on pitkä; siinä monet tapaavat tuttujaan. »Hei hei, Mar-kultain», huikataan **Maria Kajavalle. Aatami Kuorttia** kätellään, kuulumisia vaihdetaan. Kirjakaupan edustaja kiittää: »Tämä oli erilainen kohtaamispaikka!» Niin se olikin: ei markkinahälyinen vaan hartaansävyinen.

Marja Mustakallio

Arvo Survo: Itku Inkerille. Akateeminen Kustannusliike Oy, 1992.

Saklinan Jussin kronikka

Juho Myllärinen sai käydä suomenkielistä koulua vain neljä vuotta. Vuonna 1991 hän Ruotsissa asuessaan kuitenkin kirjasi lapsuusmuistojaan Saklinasta suomeksi, paikoin runon muodossa. Venjoen seurakunnasta, Aholan ja Saklinan kylästä on muitakin Vesteråsissa. Juho välittää heidänkin muistojaan.

Saklinassa ja Aholassa oli ennen sotaa yhteensä 63 taloa. Sähköä ei ollut, mutta meillä kaikilla oli oma, rakas koti. Inkere, venäjäksi Ishora, antoi meille juomaveden ja siinä me uimme kesällä, sen jäällä talvella luistelimme. Saklinan kyläkatu oli alapäästään päällystetty pyöreillä maakivillä.

Joen yli johtava puusilta oli Vekkilän kylän ja Saklinan nuorten kohtaamispaikka. Kesällä siellä tanssittiin haitarin säestyksellä, talvella laskettiin mäkeä yhdessä Vekkilän nuorten kanssa.

Saklinan kylässä oli paljon puita. Oma maa kasvatti viljaa ja vihanneksia. Monilla oli lehmä, vaikka heinien hommaamisessa oli paljon työtä.

Mutta 21. kesäkuuta 1941 kaikki muuttui: Saksa hyökkäsi Venäjälle, tykit «yskivät kuolemaa» valtakunnan rajoilla. Julma sota oli alkanut. Se hajotti Inkerin kansan. Ilmeet olivat vakavia. Saklinoiset ja aholoiset pakotettiin puolustustöihin. Karjaa ja ihmisiä kulki yötäpäivää pitkin Inkerin teitä. Pommit tuhosivat taloja; sadat tulipalot roihusivat.

«Noin kaksi vuotta Inkerin kansan
pitі sodan jaloissa elää jaksaa.
Sen tietää koko vapaa maailma,
että Inkerin kansa sai sodan kalliisti maksaa.»

Vihdoin kuului ilosanoma Suomen ja Saksan neuvotteluista. Mielialat kohosivat: inkeriläiset siirrettäisiin Saksan miehittämältä alueelta Suomeen. Vuosina 1943—44 inkeriläiset evakuoitiinkin, ja «kaikilla oli melko hyvä elää. Asunnot ja töitäkin saivat melkein kaikki, nälkäkään ei ollut enää kellään.»

Sodan loputtua inkeriläisille luvattiin parempia päiviä, jos he lähtisivät Suomesta. Sanottiin, ettei tarvitse olla enää kenenkään renkinä eikä piikana. Niin saklinoiset ja aholoiset hajaantuivat länteen ja itään. Moni löysi uuden kotimaan Ruotsista ja Kanadasta. Mutta rakkaat syntymäkylät säilytettiin ikävöiden muistossa.

Kun Saklinan Jussi on myöhemmin käynyt Ruotsista turistimatkoilla Leningradissa, on hänellä ollut taskussaan Ruotsin passi, jonka kannessa on kolme kruunua. Viisumi on hankittu matkaa varten, mutta silti on joskus jännittänyt, kun suomalainen turistibussi on lähestynyt rajaa.

Kotikylän näkeminen 25 vuoden eron jälkeen on ollut jännittävää. Ei ole tehnyt mieli palata, sillä sodan tuhot ovat olleet selvästi nähtävänä. Juho Myllärinen tietää, kuinka paljon Inkerin kansa on kokenut kylmää, nälkää ja pelkoa sodan jaloissa. Hän tuntee, etteivät hänen sanansa riitä kuvaamaan sitä kaikkea nyt, kun hän 50 vuoden kuluttua kirjaa muistoja kronikkaansa.

Inkerinapu on upea asia

Inkeriläisseurakuntien avustamisen tärkeydestä ja tähän työhön liittyvistä ongelmista kertoo Kirkon ulkomaanavun Baltian toimiston projektisihteeri *Sylvia Raulo* Suomen Kirkon Pappisliiton lehdessä Crux 4/1992. Rauloa on haastatellut *Lea Lappalainen*.

«Ihmisillä on halu löytää kontakteja inkeriläisiin. Tätä haluamme varjella, vaikka auttamisella on myös kääntöpuolensa. Inkerin auttaminen on osa hyvin laajaa prosessia Venäjällä.

Kirkon ulkomaanavun nykymuotoinen Baltian työ käynnistyi vuonna 1988. Tällä hetkellä työtä paiskii viisi henkeä, ja avustusprojektit ulottuvat koulutuksesta rakentamiseen, ystävyysseurakuntatyöhön ja elintarvikeapuun. Olemme kirkon palvelujärjestö, aivan vapaasti ihmisten vaivattavina, jos uusia ideoita tulee.»

Apu ei aina löydä perille

Viime talvena seurakuntien avustusten määrät ovat olleet mittavia. 9000 hengen kirkko muutamine suurine inkeriläisseurakuntineen on ollut suomalaisten vierailijavirtojen jatkuvana kohteena.

Tavaroiden jakeluun on liittynyt ongelmiakin. Osa tavaroista on pitänyt myydä kirpputoreilla. «Se on yksinkertaisempaa kuin ryhtyä sovittelemaan vaatteita kirkon eteisessä», Raulo toteaa. Väärinkäytöksiäkään ei ole voitu välttää. Sekin on ymmärrettävää maassa, jonka talous on epävakaa. «Ne, jotka apua tarvitsevat, eivät aina pääse kirkolle sitä pyytämään. Syrjäkylille ei kulje edes busseja.

Diskriminointivaara olemassa

Inkeriläiset ovat saaneet suomalaisten jakamattoman rakkauden. Suhtautuminen venäläisiin on ollut seurakuntamatkoilla varauksellisempaa ja ristiriitaisempaa. «Kansallisuusdiskriminoinnin vaara on olemassa. Jos inkeriläismummo saa läpi talven paketteja ja naapurin venäläinen mummo ei, se on ilman muuta väärin», Sylvia Raulo sanoo.

«Vastakysymys on, miten paljon pienen Inkerin kirkon kuuluu hoitaa suuren Venäjän ongelmia. Jos kirkko huolehtii 10 000 hengen vanhusjoukostaan, se on jo iso asia. Venäläistenkin vanhusten kurjaan tilanteeseen on yritetty vastata.»

Nyt pitäisi Inkerissä päästä vaateavusta pitkäjänteisempiin hankkeisiin. Kokonaiset seurakunnat voisivat pohtia yhdessä inkeriläisten kanssa projekteja. Henkilökohtaisia kontakteja luodaan seurakuntamatkoilla. Järjestäytynyt apu vaatii virallisia avustuskanavia.

ISK:sta tuli RIL

Jo 1956 perustettiin Ruotsissa Inkerin Suomalaisten Keskusliitto, ISK, täällä toimivien Inkeri-kerhojen yhteiseksi elimeksi. Vuosikymmenien aikana on lyhennys ISK merkinnyt yhteisten inkeriläisten pyrkimyksien järjestöä Ruotsissa.

Ajat muuttuvat ja sen mukaan myös jonkin verran toimintamuodot. Alkuperäisiä sääntöjä on muutettu useasti. Viime aikoina on seuroja ja liittoja perustettu myös entisessä Neuvostoliitossa.

Välttääksemme sekaantumista toisten maiden liittojen kanssa ja pyrkien siihen, että nimi paremmin vastaisi nykyistä toimintaa, päätti liiton vuosikokous 29 p. toukokuuta 1992 Boråsissa muuttaa nimen, joka nyt on Ruotsin Inkeri-liitto, RIL, ruotsiksi Sveriges ingermanländska riksförbund, SIR.

Samalla ilmoitamme, että liitolla on nykyään oma puhelinnumero **033-101988,** jossa usein vastaa automaattinen puhelinvastaaja. Ilmoita nimesi ja oma puhelinnumerosi, niin soitamme sinulle. Samaan numeroon voi myös lähettää telefaxit. Tällöin puhelin siirtyy automaattisesti faxin vastaanottajaksi.

Armas Paakkonen
puheenjohtaja

Isännänviiri inkeriläisille

Inkeriläisten sivistyssäätiö on teettänyt inkeriläisille ja heidän ystävilleen tarkoitetun isännänviirin. Se sopii mainiosti kodin tai kesämökin lipputankoon — tai molempiin. Viirissä toistuvat Inkerin lipun värit. Sitä myy Suomessa Inkeriläisten yhdistys (hinta 350,— mk) ja Ruotsissa Ruotsin Inkeri-liitto (hinta 450,— Skr).

Uusi Inkerin kartta

Syksy 1992 toi kaikille Inkerin ystäville Inkerin tiekartan! Yksi kysytyimmistä myyntiartikkeleista vuosien aikana on ollut se vanha 1930-luvulta kotoisin oleva Juuso Mustosen Inkerin kartta. Se on loppuunmyyty (ainakin Ruotsissa), mutta aukko on täytetty vielä paremmalla, uudella kartalla. Roland Randefelt on mies työn takana. Hänellä on ollut hyvät apulaiset, ja tulos on mainio. Koko on 80 x 120 cm, mittakaava 1:200.000. Taitettuna se on hyvä ottaa mukaan vaikkapa autoon. Karttaa on saatavana myös ilman taittoa, jos haluaa sen seinäkoristeeksi.

Paikkakuntien nimet ovat suomen, venäjän, ruotsin, saksan, vatjan ja viron kielellä, mikäli tätä kieltä on käytetty kylässä. Kartan kääntöpuolella on hakemisto ja lyhyt katsaus Inkerin historiaan suomen, venäjän, ruotsin, saksan, englannin ja viron kielellä! Toisin sanoen: kartta sopii hankkia itselleen, ja se on mainio lahja kenelle Inkerin ystävälle tahansa. Suosittelen todella karttaa! Mikä mainio joululahja lapsille ja vunukoille!

Karttaa voit ostaa minulta mutta myös paikallisilta Inkeri-seuroilta Ruotsissa ja Suomessa. Helsingissä myös Inkeri-kodista ja Akateemisesta kirjakaupasta. Hinta Ruotsissa 100 SEK ja Suomessa 60 mk.

Armas Paakkonen

Etsitään

Kirkkoherra Modenin perheenjäsenet

Jos joku tietää Tyrön kirkkoherrana olleen Modenin perheenjäsenistä, pyydetään ilmoittamaan Viktor Toholle, os. Venäjä 188532, Sankt Peterburgin lääni, Lomonosovin piiri, pl. Leppäsi Borkin kylä.

Daniel Heuljan tytär

Daniel Antinpoika Heulja syntyi Inkerinmaalla Mertutkylässä vuonna 1890 (tai -93). Hän muutti Suomeen vuonna 1918. Vaimo, tytär nimeltä Elina ja yksi poika jäivät Inkeriin. Elina hakee nyt yhteyttä Suomessa asuvaan sisarpuoleensa, jolta on saanut yhden kortin Lahden seudulta. Tiedoista pyydetään ilmoittamaan Nelly Kolehmaiselle, os. Muinaistutkijantie 1 J, 00970 Helsinki 97, puh. 90-303 689.

Muistilista

Helsingin paikallisosasto

Tilaisuudet Inkerikodissa:
Marraskuussa lauantaina 28. 11. klo 14 Yläsalissa (pikkujoulu)
Joulukuussa ei tilaisuutta.
Tammikuussa sunnuntaina 24. 1. klo 14.

Seukkoseura

Tilaisuudet Inkerikodissa torstaisin klo 13.00.
Joulukuussa 3. 12. pikkujoulu.
Tervetuloa mukaan seukkoihin!

Hyvinkään Inkerikerho

Kokoontumiset syksyllä -92
STS:n kerhohuone
Joulukuun 6. pnä klo 14
Pikkujoulu

Lahden Seudun Inkerikerho

Kerhoillat ovat Ristinkirkon kerhohuoneessa (alakerrassa, ovi Vapaudenpatsaan puolelta). Kokoonnumme joka kuukauden toisena maanantaina.

Joulukuussa 14. 12. klo 18.00 (Huom! Aika!) Marin ja Albinin luona Immilässä pikkujoulun ja laulun merkeissä.

Turun paikallisosasto

Joulujuhla 26. 12. klo 14.00.

Inkeri-kuoron harjoitukset

Harjoittelemme säännöllisesti joka tiistai kello 17—18.30 Inkerikodissa Karjalatalon toisessa kerroksessa.

Oikaisu

Inkeriläisten Viestissä 6—7/1992 oli Katri Koukun kuolinilmoituksessa virheellisesti vainajan tyttönimi Kompi. Nimen oikea muoto on Kempi. Valitamme erehdystä.

Hyvä neuvo

Inkeriläisten Viestin toimituksen automaattinen puhelinvastaaja numerossa 509 3206 on aina odottamassa viestejä. Valitettavasti sen nauha on kuitenkin kovin lyhyt ja joskus oikukas. Niinpä on käynyt useasti, että aloitettu viesti on jäänyt kesken. Parasta olisikin sanella siihen heti aluksi selkeästi soittajan nimi ja puhelinnumero, jotta voin ottaa tarvittaessa yhteyttä. Samaan numeroon voi lähettää myös telefaxeja.

Aina hyvä ja luotettava tapa lähettää viestejä on kirje.

Toimitussihteeri

Rakkaamme

HILJA TAPONEN
o.s. Nerman

s. 28. 7. 1925 Venjoella
k. 27. 9. 1992 kotonaan Nurmijärvellä

Ei auttanut apu ihmisten,
ei rakkaus, rukous läheisten.
Vaikka elämäntahtoa ollut ois
sen sairaus uuvutti pois.
Jäi ahkera työsi muistoksi meille
hyvän sydämes ohjeet elämän teille.
Sinä aina muistit ja
huolta kannoit, et paljon
pyytänyt, kaikkesi annoit.

Syvästi kaivaten ja rakkaudella muistaen
Toivo
Mauno, Kirsti ja Jouni
Eira, Jarmo, Aki ja Antti
Kari, Margit ja Veera
Niina ja Jenny
Sari ja Harri
muut sukulaiset ja ystävät

Rakkaamme on siunattu Nurmijärvellä 10. 10. 1992. Lämmin kiitos osanotosta.

Joukostamme poistuneita

Juho Kesseli, synt. 17. 9. 1914, kuoli 24. 6. 1992 Borås.

Katri Hartikainen, synt. 10. 10. 1913, kuoli 10. 7. 1992 Dalsjöfors.

Maria Puronen, 25. 4. 1907 Venjoki, kuoli 28. 7. 1992 Borås.

Aleksanteri Soikkeli, synt. 1. 8. 1924, kuoli 23. 7. 1992 Partille.

Juho Jigenstedt (Juonolainen), synt. 7. 2. 1925, kuoli 10. 8. 1992 Partille.

Eino Schultz, synt. 31. 5. 1923 Hietamäki, kuoli 7. 4. 1992 Nora.

Rakkaamme

IRJA ESTERI OLONEN

s. 16. 1. 1919 Hietamäellä
k. 1. 9. 1992 Helsingissä

Syvästi kaivaten
Äiti
Tyyne ja Valdemar
Mirjam, Matti ja Markku
Pekka, Päivi, Laura ja Silja

Kyynelten läpi loistavat
onnellisten päivien muistot.

Siunaus toimitettu 11. 9. 1992.

Lämmin kiitos teille kaikille, jotka kunnioititte Irjan muistoa ja otitte osaa suruumme. Kiitos myös Inkeriläisten yhdistyksen Helsingin paikallisosastolle ja Seukkoseuralle.
Omaiset

Paikallisosastojen yhteyshenkilöt

Helsingin paikallisosasto
pj. Yrjö Korkkinen
Orvokkitie 24 B
01300 Vantaa, puh. 90-873 2095

Hyvinkään Inkerikerho
pj. Inkeri Sarojärvi
Norpankatu 10
05460 Hyvinkää, puh. 914-18 071

Lahden Seudun Inkerikerho
pj. Marja Rämö
Immilä
15560 Nastola, puh. 918-632 519

Turun paikallisosasto
pj. Keijo Korkka
Halvarinkatu 9
20900 Turku, puh. 921-580 201

Levitä Inkeri-tietoa, tilaa Inkeri-aiheista kirjalli

SAATAVANA SUOMESTA TAI RUOTSISTA

Aapo Iho	
Hietajyvä (runoja)	**20 mk (40 kr)**
Hellin Suominen	
Mooses Putron elämäkerta	**15 mk (30 kr)**
Ella Ojala	
Pitkä kotimatka	**85 mk (150 kr)**
Suomi näkyy	**110 mk (150 kr)**
Pelastunut albumi	**130 mk**
Erkki Tuuli	
Inkeriläisten vaellus	**110 mk (150 kr)**
Pertti Virtaranta	
Sananlaskuja ja arvoituksia	**40 mk (70 kr)**
Pekka Nevalainen	
Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940-luvulla	**150 mk (200 kr)**
Pekka Nevalainen — Hannes Sihvo (toim.)	
Inkeri — historia, kansa, kulttuuri	**300 mk (400 kr)**
Aapo Metiäinen	
Inkerin evankelisluterilaisen kirkon 350-vuotismuistojulkaisu	**40 m k (100 kr)**
Äänilevyjä	
Inkerikuoro	
Nouse Inkeri ym.	**15 mk (25 kr)**
Lauri Santtu	
Murrejuttuja	**15 mk (25 kr)**
Gävlen kuoro	**30 mk**
Arvo Survo	
Omall maall, kasetti	**55 mk (100 kr)**
Inkeriläisten Viestin irtonumeroita	
Saimi Tuukkanen	
Elämäni Helminauha	**40 mk**
Rintaneula Inkerin vaakuna	**10 mk (10 kr)**
Rintaneula, Inkerin lippu	**20 mk (20 kr)**
Tarra Inkerin lippu	**5 mk (5 kr)**

Inkerin kartta	**70 mk**
Inkerin kartta 1849, saksankiel.	**50 mk (50 kr)**
Postikortti Karjalatalo	**3 mk**
Inkerin pöytälippuja	**35 mk (60 kr)**
Inkerin postimerkkejä sarja	**50 mk (75 kr)**
Adresseja	**20 mk (40 kr)**
Inkerin ristiviiri	**350 mk (450 kr)**
Inkerin uusi kartta	**60 mk (100 kr)**

Vain Ruotsista

Aatami Kuortti **Veljeni sotavangit**	**150 kr**
Toivo Folksten **Ingermanländare i Västerås**	**50 kr**
Irja Hiiva **Försvisningen**	**100 kr**
Ania Monahof **Tillflykten**	**150 kr**
Ania Monahof **Mot stjärnan**	**150 kr**
Postikortti Tyttö Tuutarin puvussa	**2:50 kr**
Ingria Ruotsinkielinen aikakaus-lehti	**50 kr**
T-paita	**100 kr**

Tilauksia ottaa vastaan

Armas Paakkonen
Tingsgatan 35
50253 Borås
puh. ja FAX 033-101 988
Postisiirtotili 626047-5

sekä

Annikki Kelo
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsiki
Puh. (90) 793 796 ti klo 18.30—20.00
Postisiirtotili Hki 30636-4

INKERILÄISTEN VIESTI

numero 12

joulukuu 1992

INKERILÄISTEN VIESTI

Toimitus

Päätoimittaja
Markku Pyysiäinen
Puh. (90) 191 3947
Toimitussihteeri
Marja Mustakallio

Toimituksen osoite:
c/o Mustakallio
Kahisevankuja 6 as. 3, 02710 Espoo
Puh. ja Fax (90) 509 3206

Konttori

Lehden tilaukset ja osoitteet, jäsenmaksut ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsinki
Puh. (90) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Annikki Kelo
Postisiirtotili Hki 30636-4
Pankki KOP 101030-1085026

Ilmoitukset

1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 » » 800 mk
1/4 » » 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilmoitukset 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk

Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:
Inkeriläisten Yhdistys ry
Pj. Keijo Korkka
Halvarinkatu 9, 20900 Turku
Puh. (921) 302 868 (työ)

Tilaushinta 1992

130 mk kotimaahan, Ruotsiin 200 kr ja muualle 160 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa

Armas Paakkonen
Tingsgatan 35, 50253 Borås
Puh. ja Fax 033-101 988

Sivistyssäätiö

Hallituksen pj. Keijo Korkka
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 146660-1
Pankki KOP 103150-1202761

TÄSSÄ NUMEROSSA

Kansi: Jouluiloa inkeriläiskoteihin! Valokuvannut Kauko Halonen.

Paratiisin porttien itäpuolella

Joulun vietto on ainakin täällä Suomessa ja ilmeisesti myös Ruotsissa monille ihmisille pakoa: ravintoloista kirkkoon, työstä kotiin, kaupungista maalle, nykyisestä moniarvoisuudesta vanhaan yhtenäiskulttuuriin. Valmistautuminen pakomatkalle alkaa jouluostoksilla, usein jo marraskuussa. Erilaisissa pikkujoulujuhlissa jätetään hyvästejä arjelle. Ja pakomatkalle lähdetään auto täynnä ruokaa ja tavaraa. Muutaman päivän kuluttua kaikki on sitten ohi, ja paluu voi alkaa.

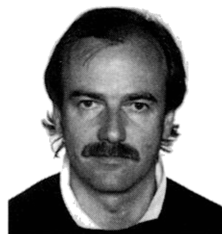
Joulun pakomatkalla voi nähdä myös syvempiä, suorastaan myyttisiä ulottuvuuksia. Se voi olla kadotetun paratiisin etsimistä. Ensimmäisen Mooseksen kirjan alussa kerrotaan, kuinka Jumala syntiinlankeemuksen seurauksena karkotti ensimmäiset ihmiset paratiisista ja asetti Eedenin puutarhan itäpuolelle kerubit ja salamoivan miekan vartioimaan elämän puulle vievää tietä. Paratiisi jäi taakse. Mutta kerran vuodessa se kuitenkin yritetään pystyttää edes muutamaksi päiväksi tänne Eedenin itäpuolelle.

Jouluna me tuomme sisälle koteihimme joulukuusen, elämänpuun. Sen oksille asetellaan joulupalloja tai jopa oikeita omenoita. Erityisesti lapsista kuusi on houkutteleva ja kaunis katsella kuten kerran hyvän ja pahan tiedon puu. Saattaapa joku salaa mennä ja ottaa sieltä jotain suuhunsakin.

Joulun vietto alkaa Suomessa joulurauhan julistuksella. Silloin arjen kiireitten pitäisi jäädä taakse, niin myös keskinäisen kateuden ja kaunan. Jouluna kukaan ei saisi tuntea puutetta eikä nälkää. Pöydät täyttyvät ruoasta. Jouluna muistetaan myös apua tarvitsevia. Silloin elämän on näytettävä edes päälle päin sellaiselta kuin kerran paratiisissa, jolloin Jumala katsoi kaikkea luomaansa ja totesi sen hyväksi.

Nykyinen joulun vietto on yksi osoitus siitä, että uskonnon syvät perusrakenteet elävät sielläkin, missä elämä näyttää täysin maalliselta. Tämä on viime vuosina koettu todeksi myös Inkerinmaalla. Kristinuskon suurista peruskertomuksista löytyy yhä uudelleen yhtymäkohtia omaan elämään.

Itselleni joulun syvin sanoma nykyisin on siinä, että Jumala on syntynyt ihmiseksi. Häntä ei tarvitse etsiä taivaasta eikä tuonpuoleisuudesta. Hän on täällä keskellämme. Me elämme kyllä paratiisin porttien ulkopuolella. Kerubit ovat paikallaan, niin myös elämän puulle vievää tietä vartioiva miekka. Mutta Jumala itse on tullut näiden porttien tälle puolen. Meidän hätämme ei ole hänelle samantekevää.

Markku Pyysiäinen

Jouluevankeliumi ennen ja nyt

Tämä vuosi on ollut Raamatun juhlavuosi. Ensimmäinen suomenkielinen Raamattu ilmestyi v. 1642, siis 350 vuotta sitten. Tukholmassa painetun kirjan viralinen nimi oli »Biblia, Se on: Coco Pyhä Ramattu Suomexi. Pääramattuin/ Hebrean ja Krecan jälken». Teksti oli ajan tavan mukaisesti painettu koristeellisella fraktuuralla.

Sadan vuoden hanke

Ensimmäisen suomenkielisen Raamatun käännös- ja toimitustyö kesti noin sata vuotta. Työn aloitti hyvin määrätietoisesti ja ripeästi Mikael Agricola. Uusi testamentti ilmestyi v. 1546. Agricola ennätti kääntää myös osia Vanhasta testamentista. Hänen toiveensa koko Raamatun saamisesta suomen kielelle ei kuitenkaan ehtinyt toteutua. Mikael Agricola kuoli v. 1556 paluumatkalla Moskovan rauhanneuvotteluista.

Agricolan jälkeen käännöstyö oli pitkään pysähdyksissä. Uudelleen hanke lähti liikkeelle vasta 1600-luvun alussa, puhdasoppisuuden aikakautena, jolloin kirkon tärkeimmäksi tehtäväksi nähtiin oikean uskon säilyttäminen ja kansan kasvattaminen siihen.

Jouluevankeliumi 350 vuoden takaa

Me olemme tottuneet kuulemaan jouluna, kuinka Joosef vuoden 1938 kirkkoraamatun — toisen kokonaan alkukielestä tehdyn suomennoksen — sanoin lähti Galileasta, Nasaretin kaupungista ylös Juudeaan, Daavidin kaupunkiin, jonka nimi on Beetlehem, verolle pantavaksi Marian, kihlattunsa kanssa, joka oli raskaana. Puhdasoppisuuden ajan kirkkokansa taas kuuli, kuinka samainen Joseph meni andaman idzens arwatta/ Marian hänen kihlatun emändäns kansa/ joca rascas oli.

Näin joulun tapahtumista kertoo vuoden 1642 Biblia. »Niinä päivinä käwi yxi käsky keisarilda Augustuxelda, että caicki maailma piti werollisexi laskettaman. Ja tämä weron laskemus oli ensimmäinen/ joca tapahtui silloin cosca Kyrenius oli Maaherra Syrias. Ja cukin meni kaupungihins andaman idziäns arwatta. Niin myös Joseph Galileast/ Nazarethin Kaupungist ylösmeni Judean/ Dawidin Kaupungiin/ joca cudzutan Betlehem: Sillä hän oli Dawidin huonest ja sugust/ andaman idzens arwatta/ Marian hänen kihlatun emändäns kansa/ joca rascas oli.

Niin tapahtui heidän siellä ollesans/ että synnyttämisen päiwät tulit täydexi. Ja hän synnytti Pojan hänen esikoisens/ ja capaloidzi hänen/ ja pani seimeen/ ettei heille ollut sia majas.

Ja paimenet walwoit siinä paickaannas pellolla heidän laumans/ ja wartioidzit yöllä heidän carjans. Ja cadzo/ Herran Engeli seisoi heidän tykönäns/ ja Herran kirckaus walais heitä/ että he suurest peljästyit. Ja Engeli sanoi heille: älkät peljätkö: sillä cadzo/ miä ilmoitan teille suuren ilon/ joca tulewa on caikelle

kanssalle: Teille on tänäpän syndynyt Wapahtaja/ Herra Christus Dawidin Caupungis. Ja tämä on teille merkixi: te löydätte lapsen capaloituna seimes. Ja Engelin cansa oli suuri taiwalisen sotaväen joucko/ jotca kiitit Jumalata ja sanoit: Cunnia olcon Jumalalle corkiudes/ ja maasa rauha/ ja ihmisille hyvä tahto.»

Kertomus Jeesuksen syntymästä

Vuosi 1992 on Raamatun juhlavuosi myös toisessa merkityksessä. Ensimmäisenä adventtisunnuntaina otettiin virallisesti käyttöön uusi Raamatun käännös, järjestyksessä kolmas suoraan alkukielistä käännetty suomenkielinen Raamattu. Tämän Raamatun kääntäminen kesti noin 20 vuotta, sillä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokous asetti v. 1973 komitean uuden Raamatun suomennoksen aikaansaamiseksi. Pyrkimyksenä oli luoda selkeällä, luontevalla ja nykyaikaisella yleiskielellä kirjoitettu käännös. Ajatus oli, että käännös ei saa tarpeettomasti toistaa alkukielten piirteitä. Sen tehtävänä on ensisijaisesti välittää lukijalle Raamatun tekstin sisältö.

Tällaisena saamme kuulla Luukkaan jouluevankeliumin Raamatun juhlavuonna 1992.

2 Siihen aikaan antoi keisari Augustus
käskyn, että koko valtakunnassa oli toi-
mitettava verollepano. Tämä verollepa-
no oli ensimmäinen ja tapahtui Quiri-
niuksen ollessa Syyrian käskynhaltijana.
3 Kaikki menivät kirjoittautumaan ve-
roluetteloon, kukin omaan kaupun-
kiinsa.

4 Niin myös Joosef lähti Galileasta, Na-
saretin kaupungista ja meni verollepa-
noa varten Juudeaan, Daavidin kau-
punkiin Betlehemiin, sillä hän kuului
Daavidin sukuun. 5 Hän lähti sinne yh-
dessä kihlattunsa Marian kanssa, joka
odotti lasta. 6 Heidän siellä ollessaan tu-
li Marian synnyttämisen aika, 7 ja hän
synnytti pojan, esikoisensa. Hän kapa-

Heillä on Moses ja Prophetat / cuulcan heitä / Luc. 16. v. 29

BIBLIA,

Se on:

Coco Pyhä Ramattu /

Suomexi.

Pääramattuin / Hebrean ja Grecan jälken:

Esipuhetten / Marginaliain / Concordantiain / Selitösten ja Registerein cansa.

Heb. 4. v. 12.

Jumalan Sana on eläwä ja wäkewä / ja on teräwämbi cuin caxiteräinen Miecka / ja käy läpidze / eroittain Sielun ja Hengen.

Luc. 11. v. 28.

Autuat owat ne jotca cuulewat Jumalan Sanan / ja kätkewät sen.

Stockholmis /

Prändätty Henrich Keysarilda / Anno 1642.

loi lapsen ja pani hänet seimeen, koska
heille ei ollut tilaa majapaikassa.
8 Sillä seudulla oli paimenia yöllä ul-
kona vartioimassa laumaansa. 9 Yhtäk-
kiä heidän edessään seisoi Herran en-
keli, ja Herran kirkkaus ympäröi heidät.
Pelko valtasi paimenet, 10 mutta enkeli
sanoi heille: »Älkää pelätkö! Minä il-
moitan teille ilosanoman, suuren ilon
koko kansalle. 11 Tänään on teille Daa-
vidin kaupungissa syntynyt Vapahtaja.
Hän on Kristus*, Herra. 12 Tämä on
merkkinä teille: te löydätte lapsen, joka
makaa kapaloituna seimessä.» 13 Ja sa-
malla hetkellä oli enkelin ympärillä suu-
ri taivaallinen sotajoukko, joka ylisti Ju-
malaa sanoen:

14 — Jumalan on kunnia
korkeuksissa,
maan päällä rauha
ihmisillä, joita hän rakastaa.

Tekstin kokosi: Markku Pyysiäinen

Totinen töräyttelijä on Simo Kajava, Narvusin Kullankylän paimen. Valokuvannut vuonna 1937 Lauri Laiho (myöh. Simonsuuri). Irma-Riitta Järvisen kokoelmat.

Inkeriläisten laulukirja ilmestynyt

»Laulu on ammoisista ajoista ollut inkeriläiselle kaikki kaikessa.» Näin kirjoitti lauluperinteen kerääjä **Armas Launis** palattuaan ensimmäiseltä Länsi-Inkerin rantakyliin suuntautuneelta keruumatkaltaan 1903. Inkeriläisten uskomattoman rikas laulukulttuuri on yhä vielä elävää perinnettä Inkerinmaalla, mutta tilanne on nopeasti muuttumassa. Vanha lauluperinne on kielen mukana unohtumassa. Stalinin vainot ovat tehneet tehtävänsä.

Runoja ja sävelmiä

Anneli Asplundin toimittama **Kansanlauluja Inkerinmaalta** on ajankohtainen teos ajattomasta aiheestaan huolimatta. Se kokoaa ensimmäisen kerran samojen kansien väliin inkeriläisen lauluaarteiston sävelmät ja sanat. Tähän mennessä tuhannet runotoisinnot ovat olleet eri kokoelmissa kuin tallennetut sävelmät. Teokseen sisältyy myös inkeriläisen laulun ominaispiirteitä ja keruuhistoriaa selvittelevä katsaus, sekin Anneli Asplundin asiantuntevaa työtä. Teoksen kustantajia ovat Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ja Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiö, jonka kansanlaulujulkaisujen sarjaa uusi teos ansiokkaasti jatkaa.

Teos esittelee inkeriläistä lauluperinnettä lähes 150 vuoden ajalta. Mukana on 162 laulutoisintoa: sekä kalevalamittaista laulua että uudempia, loppusoinnullisia lauluja. Uusimmat laulut ovat Anneli Asplundin vuonna 1991 keräämää aineistoa. Mukana on myös inkeriläisten tallentamia, mm. Arvo ja Arno Survon laulutallenteet 1980-luvun loppupuolelta.

Inkerin lauluperinne on ihmeen rikasta ja sitkeää. Teoksen vanhinta laulukerrostumaa edustavat mm. kertovat laulut *Maailman synty, Laivassa surmattu veli* ja *Annikka ja sulho.* Mukana on myös kalevamittaista lyriikkaa, lauluja ilosta ja surusta: *Ilolla laulaja, Vast miä kullan kuolettelin.* Eniten on liekku-, tanssi-, piiri- ja häälauluja sekä kehto- ja lastenlauluja. Nykylaulut kertovat inkeriläisten kohtaloista viime vuosikymmenien aikana: »Mitä rakas veliseni/ajattelet siellä?/Veljees kulkoo veripellol/ristin, murheen tiellä.» Vielä tänään Inkerinmaalla voidaan ilmaista ja purkaa omia tunteita ja kokemuksia omakielisen laulun avulla. »Ken laulun kanssa kulkee elämän polkuja, hän ei milloinkaan näänny», Nadja Zamjatkina sanoi Anneli Asplundille kesällä 1990.

»Kuului nuorten raikasta laulua»

Inkeriläisperinteen kerääjien pioneeri Daniel Europaeus lähti Inkerinmaalle jo 1847 ja totesi tuolloin huhut inkeriläisten laulutaidosta oikeiksi. Vähitellen hänen väsymätön kirjoittelunsa Inkerin puolesta tuotti tuloksia, ja Inkeriin lähtettiin nuoria stipendiaatteja, joiden työn turvin tallennettiin satamäärin laulutekstejä. Vasta A.A. Borenius kiinnostui myös melodioista ja itse laulajista. Muita kuuluisia kerääjiä ovat olleet Ad. Neovius, Larin Parasken varsinainen löytä-

Tässä tanssivat tasaiset, sekä lystit lyyräjävät. Piiritanssia Skuoritsassa. Valokuvannut Antti Hämäläinen 1943.

jä, sekä Volmari Porkka, joka esitteli myös laulajat henkilötietoineen. Porkka kehui erityisesti Väärnojan Katia Soikkolasta sekä Narvusin Vyötermaan Maria Luukkaa, jonka lauluja myös Matti Kuusi on tutkinut.

Kerääjiin suhtauduttiin aluksi epäluuloisesti, heidän arveltiin yrittävän hyötyä lauluista tai olevan paholaisen asialla. Yleensä inkeriläiset olivat kuitenkin osaavia ja halukkaitakin laulajia. Armas Launis kuvaa nuorten kisapaikkaa Soikkolan ylimmällä harjanteella: »Useita naapurikyliä näkyi siellä etäisyydessä, ja niiltä suunnilta kuului nuorten raikasta laulua. Saapuessani kisapaikalle lauloivat tytöt parhaillaan piirissä kulkien runolauluja. Oli todella mieleenpainuva näky tällainen kansallispukuisten laulajaneitojen parvi. Ilman päähinettä, liina niskaan valahtaneena he ryhdikkäinä ja ujostelematta kiersivät piiriään ja olivat ilmeisesti hetken tunnelman lumoihin vaipuneet laulaessaan: 'Pääskylintu, päivälintu.' Kauniina ja tunnelmallisina kiirivät laulun sävelet kylälle ja sen ympäristöön rinnettä alas ja rinnettä ylös, ehkä naapurikyliinkin asti, joista vastaukseksi kaikui sama kirkasääninen runosävel.» (1921)

Kerääjiä ja laulajia

Launis otti ensimmäisenä Inkerissä käyttöön uuden modernin keksinnön, fonografin. Kyseessä oli äänilevyn ensimmäinen sovellus, keksintö, jonka myöhempiä versioita ovat nykyaikaiset nauhurit. Vuonna 1906 Launis äänitti Inkerissä fonografilla sata lieriötä kansanmusiikkia. Anneli Asplund on nyt toimittanut Launiksen historiallisesti arvokkaita äänitteitä sisältävän kasetin *Runonlaulua Inkeristä*. Mukana on myös 20 laulukirjassa julkaistua laulua.

Inkerin rajat sulkeutuivat bolsevikkien vallankumouksen jälkeen. Ns. Viron Inkerissä tallennettiin lauluja vielä 1930-luvulla alueella, joka jäi Tarton rauhansopimuksessa Viron puolelle. Sen jälkeen suomalaiset voivat laulattaa Ruot-

Suomessa usein esiintynyt Röntyskä-ryhmä johtajanaan Hilma Biss (vasemmalla). Valokuvannut professori Pertti Virtaranta.

sissa asuvia pakolaisia ja harvoja Suomeen jääneitä inkeriläisiä. Vasta 1980-luvun loppupuolella perestroikan aikana suomalaiset kerääjät taas alkoivat päästä Inkerinmaalle. Viime vuosina inkeriläiset ovat itsekin tallentaneet lauluja sekä Inkerissä että Karjalassa.

Tällä vuosisadalla Inkerin perinnettä ovat keränneet erityisesti kansanmusiikin tutkija A.O. Väisänen, perinteentutkijat Aili ja Lauri Laiho (myöh. Simonsuuri) sekä kielentutkijat Helmi ja Pertti Virtaranta. Toksovassa Virtaranta tapasi 1986 joukon laulajia, jotka olivat toistakymmentä vuotta pitäneet yllä laulu- ja tanssiryhmää. Tämä **Röntyskä**-niminen ryhmä perustettiin jo vuonna 1977, ja sen johtajana on koko ajan ollut **Hilma Biss**. Röntyskä-ryhmän esityksiä ovat tallentaneet myös Lauri Harvilahti ja Anneli Asplund. Muita tunnettuja nykylaulajia ovat **Nadja Zamjatkina** Toksovasta, **Olga Ostonen** Skuoritsasta, **Amalia Stepanov** Koprinasta ja **Katri Jänis** Narvusista. Anneli Asplund esittelee 1990—1991 tapaamiaan laulajia lämpimän kunnioittavasti.

Anneli Asplund toivoo, että *Kansanlauluja Inkerinmaalta* voisi olla apuna erityisesti niille inkeriläisille, joilta tähän asti on puuttunut mahdollisuus jatkaa omakielistä lauluperinnettään. Elpyvä suomenkielinen opetus ottanee vanhat ja uudet rakkaat laulut nopeasti käyttöön. Laulukirja antaa inkeriläisille uutta itsetuntoa ja oman rikkaan kulttuurin kunnioitusta. »Kerran kaikuu vielä kaunis soitto kautta kallihimman synnyinmaan.»

Teksti: Kirsti Mäkinen

KANSANLAULUJA INKERINMAALTA
Toimittanut Anneli Asplund, SKS
184 sivua. Nid. 125 mk.

RUNONLAULUA INKERISTÄ
Armas Launiksen v. 1906 tallentamia runosävelmiä
Toimittanut Anneli Asplund, SKS
68 mk.

Tapaaminen Keltossa

Sotaveteraanit Reino Korpelainen, Nikolai Hokkanen, Juho Lello, Eino Toivonen ja Antti Paturi voisivat kertoa paljon.

Kelton uuden kirkon katveessa seisoivat 13. 9. 1992 nämä sodanaikaisen ErP 6:n sotilaat, tänään miehen ikään ehtineet sotaveteraanit.

Ei ollut paraatia eikä muutakaan mahtavaa. Oli nöyriä, hiljaisia ja paljon kokeneita miehiä.

Näiden Suomen puolesta taistelleiden sotilaiden elämäntarinat ja kohtalot ovat olleet uskomattoman julmia ja tuskallisia.

Sodan loputtua he luulivat pääsevänsä omaistensa luokse, mutta toisin kävi. Tuli vankeutta 20 vuotta. Ihmetellä täytyy, kuinka he kestivät kaikki kärsimykset sekä ympräistön heihin kohdistamat paineet. Eräs heistä oli vain 16-vuotias joutuessaan sotaan.

Aivan viime vuosina on muutama Inkerin sotaveteraani päässyt Suomeen kuntoutukseen. Useimmat heistä ovat terveytensä kokonaan menettäneitä. Eräiden kohdalla taas alkaa kaikenlainen apu olla jo liian myöhäistä.

Teksti ja kuva: Aili Jukarainen

Paluumuuttajat

Presidentti Mauno Koiviston puheenvuoron jälkeen maahamme alkoi tulla ns. paluumuuttajia. Vaikka Ruotsista ei olekaan vaikea palata Suomeen, on inkeriläisten paluu sieltä ollut vähäistä. Kuitenkin sieltäkin on palaajia ollut.

Minua alkoi askarruttaa, olivatko paluumuuttajia vain inkeriläiset, vai tarkoittiko presidentin lausunto myöskin vuoden 1918 pakolaisia ja 1930-luvun loikkareita. Tässä tarkoituksessa soitin ulkoministeriöön ja, kun en saanut selvää vastausta, myös presidentin linnaan. Kummassakaan ei kommentoitu lausuntoa, mutta käskettiin kysyä asiaa kirjeitse, jolloin saisin vastauksen. Varsin kummallista virkamiehistöä, joka ei vielä kuukausienkaan kuluttua tiedä yhden lauseen merkitystä.

Toimeliasta väkeä

Sain vastauksen kuitenkin ihan käytännön tietä. Minulle tuli tilaisuus tavata kaksi naista, jotka olivat paluumuuttajia. Toinen oli inkeriläinen ja toinen ns. loikkari.

Inkeriläisen naisen puoliso oli kuollut muutama vuosi sitten ja siksi hänellä ei ollut syytä jäädä Venäjälle. Tosin hänen kaksi lastaan jäi perheineen sinne, koska heidän puolisonsa olivat venäläisiä. Mutta tämän äidin neljä muuta lasta muutti perheineen Suomeen, sillä he kaikki olivat suomalaisia. Kun kussakin perheessä on neljä henkeä, tuli siis heidän määräkseen äidin kanssa 17 henkeä. Suku muutti maahan noin puolentoista vuoden sisällä ja sijoittui eri paikkakunnille.

Olen joskus sanonut, ettei inkeriläisten pitäisi tulla Suomeen ennen kuin työttömyys parin vuoden kuluttua on poistunut. Tietysti eläkeläisille on sama, koska he tulevat. Tässäkään tapauksessa, kuten yleensä inkeriläisten kohdalla, eivät työikäiset lorvi työttöminä, vaan kaikki perheet elättävät itsensä ja maksavat veronsa ja kulunsa. Ilahduttavaa on ollut inkeriläisten kohdalla se kyky, jolla monet ovat halunneet lisätä ammattipätevyyttään ja esim. suomen kielen taitoaan.

Monissa kunnissa on inkeriläisiä paluumuuttajia eri tehtävissä. Koska pääasia on saada työtä, vaatimukset ovat kohtuulliset ja työntekijät osaavat suomea, pidetään inkeriläisistä kovasti. Nyt ei maaseutu saisi pilata vastaanottoa sota-ajan tavalla maksamalla liian pieniä palkkoja.

Talkooapua tarvitaan

On ollut kiitettävää havaita se talkoohenki, jolla monia inkeriläisiä on autettu uuden elämän alkuun esim. luovuttamalla poistettua käyttökelpoista tavaraa paluumuuttajille. Myös keräykset, kirpputorit ja kierrätyskeskukset ovat apuna Suomeen palaajille.

Vuoden 1918 pakolaisia Venäjällä lienee elossa enää melko vähän. Mutta sitä vastoin 1930-luvun loikkareita on enemmän. Mainitsemani loikkari oli 21-vuotias lähtiessään miehensä kanssa maastamme pois. Sillä matkalla kuoli hänen miehensä ja ainut lapsi jäi sinne. Mutta äiti oli saanut tarpeekseen »sosialismista», jota ei koskaan propagandasta huolimatta tullut. Hänen viimeinen toivonsa oli päästä omaan maahan takaisin ja saada elää täällä loppuelämänsä.

Oli toki tavattoman kova kohtalo mennä »työläisten paratiisiin» ja todeta, etteivät siellä asiat olleetkaan kerrotulla tavalla. 59 vuotta vieraassa maassa oli pitkä aika. Eräs asiantuntija on sanonut loikkareista, että (yleensä) jo kaksi vuotta neuvostosysteemiä riittää ihmisten vastaanottamiseen Suomeen täysin luotettavina. Mutta liki 60 vuotta oli liian kova hinta...

Mikä on nyt tilanne inkeriläisten paluumuuttajien kohdalla? Vuonna 1990 heitä tuli maahamme 2 791, 1991 9 123 ja tänä vuonna on prognoosiluku ehkä noin 19 000. Eniten ihmisiä tulee Virosta, Pietarista ja Petroskoin suunnasta. Inkeriläiset haluavat muuttaa pian, ja syynä siihen on se, että Veänäjän muutokset saattavat luoda esiin myöhemmin pääsyvaikeuksia. Onhan se levoton maa ja kaikenlaista muutosta voi tapahtua.

Teksti: Eero Rautajoki

Jumalanpalvelus Skuoritsassa

Jumalanpalvelus oli harras, ja Maria Kirjosen johtama kirkkokuoro lauloi kauniisti. Nuori kanttori säesti virret ja seurakunta veisasi.

Etsivä löytää vaikka Skuoritsan kirkon rauniot.

Halusimme päästä lauantaina 12. 9. 1992 käymään Skuoritsan kirkossa. Aikamme taksinkuljettajan kanssa neuvoteltuamme pääsimme sopimukseen. Lähdimme siltä istuimelta. Jos oli kuljettajamme epätietoinen suunnasta, niin olivat myös kyydittävät. Mutta löytyihän se lopulta. Edessämme seisoivat Skuoritsan vanhan kirkon rauniot.

Astuimme sisään parakkikirkkoon. Kansa oli tullut hyvissä ajoin penkeille istumaan ja odottelemaan. Meille tarjottiin kirkkokahvit vehnäsineen. Kun kyselimme, miten täällä on näin paljon väkeä meille kerrottiin, että he ovat menossa huomenna linja-autolla Kelton uuden kirkon vihkiäisiin. Pieksämäeltä olivat saaneet lahjaksi linja-auton sekä kirkon.

Sunnuntaina Keltossa Maria Kirjonen sanoi: »Voi, saisipa edes pienen palan Kelton kirkon kauneutta meille».

Teksti: Aili Jukarainen

Aitovieriltä

Sinä jouluna satuin mukaan juhlaan todellakin aitovieriltä kutsuttuna.

Pitkin päivää oli tuuli tuonut kuumaa ilmaa ja hiekkapölyä Saharasta. Fuerteventuran saarella turistihotellit yrittivät muovikoristeilla ja kilisevällä musiikilla luoda joulutunnelmaa, mutta pala pyöri kurkussa ja koti-ikävä mielessä. Kotoinen, pohjoinen, se oikea joulu tuntui olevan kovin kaukana.

Illan jo vaihtuessa yöksi kävelin parin ystävän kanssa Morro Jablen kalastajakylään. Sen pienessä kappelissa, jyrkällä meren partaalla, piti olla jouluyön messu. Tulimme perille vähän myöhään; kappeli oli tupaten täynnä, koulupoikia ja tyttöjä juoksenteli ulkona. Sisältä kuului laulua ja näkyi valoja. Saimme paikat ihan peräpenkistä.

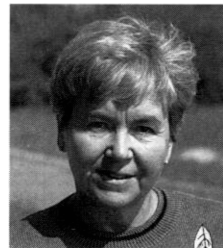
Kun messu päättyi, kansa alkoi liikkua kohti alttaria. Emme tungokselta nähneet, mitä siellä tapahtui, mutta kaikki näyttivät palaavan sieltä iloisina. Suukkoja moiskauteltiin vastaantulevien poskille. Espanjankieliset hyvän joulun toivotukset kaikuivat. Kun tungos vähän laantui, nuori pappi viittasi kädellään meitäkin tulemaan alttarille. Liityimme jonoon ja pääsimme mukaan suutelemaan Jeesus-lasta esittävän alastoman nuken paksua reittä.

Pastori näki, että olemme turisteja ja kutsui ystävällisesti meidät mukaan kylän kulttuuritalolle, jossa jouluyön juhla jatkuisi. Hän tarjosi jopa kyydin autossaan. Jeesus-lapsen hän heittää huiskautti minulle syliin. Ja niin istuin etelän yössä, tähtien tuikkiessa, kuun paistaessa, matkalla unohtumattomaan juhlaan.

Kulttuuritalolla joulukuvaelma oli alkamassa. Ylpeät äidit kurkistelivat takapenkistä, minkä roolin oma lapsi oli saanut. Paimenet Beetlehemin kedolta alkoivat olla valmiit esitykseen. Joosefille oli maalattu viikset, Maria oli kyläkoulun kaunein tyttö, mutta hänen sylissään ei ollut se kirkossa nähty nukke vaan ihan oikea vauva, esittäjän pikkuveli. Ja ihan yhtä oikea oli paimenten karitsa. Tietäjät itäiseltä maalta tulivat tuomaan lahjojaan Jeesukselle, mutta heidän oli mahdotonta pysyä vakavina, kun paimenten karitsa kesken kaiken päästeli papanoita näyttämölle. Jeesus-lapsikin alkoi tulla kärsimättömäksi. Kulisseista työntyi käsi, joka suoritti nopean vaihdon: itkeskelevä Jeesus vaihdettiin samaan nukkeen, joka oli nähty kirkossa.

Kuvaelma pääsi jatkumaan, ja vaikka en ymmärtänyt sanaakaan reippaasti replikoivien pienten koululaisten kielestä, tajusin, että meille oli sinä yönä syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus, Herra, Daavidin kaupungissa.

Esityksen jälkeen siirryttiin muurien suojaamalle sisäpihalle. Ulko-ovella jaettuihin kynttilöihin lainailtiin tulta oikealta ja vasemmalta. Opettaja yritti hillitä villeimmin juoksentelevia koulupoikia ja aloitti tutun Jouluyö, juhlayö -laulun. Pimeässä etelän yössä se kaikui kauniina; kaukaa kuului meren kohina. Lähdimme kävelemään takaisin hotellialueelle täysin hiljenneinä, kaipaukseemme lääkitystä saaneina ja »kiittäen ja ylistäen Jumalaa kaikesta, minkä olimme nähneet ja kuulleet.»

Marja Mustakallio

Aappo Björn 80 vuotta

Marraskuun 18. päivänä 1992 vietti 80-vuotisjuhliaan diplomi-insinööri Aappo Björn, yksi vanhimmista Ruotsissa toimivista inkeriläisen heimotyön tekijöistä. Hän on Ruotsin teollisuuspiireissä laajalti tunnettu henkilö ja ollut uudessa kotimaassaan Inkerinsuomalaisten Keskusliiton johtokunnan jäsen sen perustamisesta lähtien. Aappo Björn on valittu ISK:n kunniajäseneksi.

Aappo Björn syntyi Kolppanassa ja aloitti koulunsa ns. Pokkisen koulussa. Kun Kolppanan seminaarin tilalle perustettiin vallankumouksen jälkeen ns. toisen asteen pedagoginen koulu, siirtyi Björn jatkamaan opintojaan siinä ja sai sittemmin kansakoulunopettajan pätevyyden.

Vuonna 1930 Aappo Björn meni rippikouluun, vaikka se ei ollut luvallista. Tästä häntä rangaistiin niin, ettei hän saanut koulun päästötodistusta, ennen kuin oli ollut kokonaisen vuoden koeopettajana.

Yritteliäs nuori mies hakeutui kuitenkin pian Leningradin Teknilliseen Korkeakouluun ja suoritti koneinsinöörin tutkinnon. Tähän aikaan oli Neuvostoliitossa jokaisen otettava vastaan se työpaikka, jonka valtion viranomaiset määräsivät. Aappo Björn joutui Tjäljebinskin traktoritehtaille insinööriksi.

Tähän aikaan Vsevoloskin kaupungin lähettyvillä Rääpyvällä oli suomalais-eestiläinen maatalousteknikum. Siellä tarvittiin suomen- ja eestinkielentaitoista insinööriä opettajaksi. Aappo Björn valittiin tähän virkaan vuonna 1936. Suomen- ja eestinkielinen opetus lakkautettiin kuitenkin pian, ja Björn siirtyi insinööriksi Leningradin teollisuuspiiriin. Tässä toimessa hän oli toisen maailmansodan vyöryessä yli maan.

Saksalaisten vallattua Inkerinmaan Aappo Björn joutui siihen komiteaan, jonka Suomen hallitus ja saksalaisten armeijakunnat perustivat rintama-alueelle. Tehtävänä oli inkerinsuomalaisten rekisteröinti evakuoimista varten.

Suomeen siirtyminen tapahtui vuonna 1943. Työtä löytyi suunnittelijana Jyväskylässä valtion tehtailla. Mutta lokakuussa 1946 oli pakko lähteä Ruotsiin. Aappo Björn on tehnyt pitkän ja kunnioitettavan päivätyön Ruotsin metalliteollisuuden eri alueilla.

Ystävät ja heimoveljet onnittelevat päivänsankaria.

Teksti: Oskar Himiläinen

Muistilista

Helsingin paikallisosasto

Tilaisuudet Inkerikodissa:
Joulukuussa ei tilaisuutta.
Tammikuussa sunnuntaina 24. 1. 1993 klo 14.
Helmikuussa sunnuntaina 28. 2. 1993 klo 14 paikallisosaston vuosikokous.
Maaliskuussa sunnuntaina 21. 3. 1993 klo 14 Yhdistyksen vuosikokous.

Seukkoseura

Joulukuussa 10. 12. klo 13 Inkerikodissa pikkujoulu.

Lahden Seudun Inkerikerho

Joulukuussa 14. 12. klo 18.00 Marin ja Albinin luona Immilässä pikkujoulu.

Turun paikallisosasto

Joulujuhla Karjalaisten talossa, Itäpellontie 2, toisena joulupäivänä, 26. 12. klo 14.00. Tilaisuuden lopuksi filmi Inkerin Järvisaarelta.

Inkeri-kuoron harjoitukset

Harjoittelemme joka tiistai kello 17—18.30 Inkerikodissa.

Paikallisosastojen yhteyshenkilöt

Helsingin paikallisosasto
pj. Yrjö Korkkinen
Orvokkitie 24 B
01300 Vantaa, puh. 90-873 2095

Hyvinkään Inkerikerho
pj. Inkeri Sarojärvi
Norpankatu 10
05460 Hyvinkää, puh. 914-18 071

Lahden Seudun Inkerikerho
pj. Marja Rämö
Immilä
15560 Nastola, puh. 918-632 519

Turun paikallisosasto
pj. Keijo Korkka
Halvarinkatu 9
20900 Turku, puh. 921-580 201

Hyvät lehtemme tilaajat!

Tämän numeron välissä olevalla tilillepanokortilla voitte uudistaa Inkeriläisten Viestin tilauksenne vuodeksi 1993. Huomatkaa, tilillepanokortissa on valmiina ainoastaan tilaushinta, joten kirjoittakaa ehdottomasti:

— nimi ja osoite
— jos osoite on hiljattain muuttunut, huomautus siitä
— rasti kohtaan uusinta tai uusi tilaus
— jos lehden saaja on eri henkilö kuin maksaja, merkitkää saajan nimi tiedonantoja-sarakkeeseen

Lahjatilaukset voidaan uudistaa pankeista tai posteista saatavaa tilillepanokorttia käyttäen merkitsemällä tilillepanokorttiin maksajan sekä lehden saajan nimi ja osoite selvästi. Jos joku tilaajistamme **ei halua uudistaa Viestiä** ensi vuodeksi, pyydämme ystävällisesti **ilmoittamaan siitä 15. 1. 1993 mennessä** puhelimitse tai kirjeitse toimiston osoitteella. Muutoin lehden tilaus jatkuu yli vuodenvaihteen ja aiheuttaa myöhemmin turhia muistutuskirjeiden lähettämisiä.

Viestin tilaushinta vuodelle 1993 on Suomessa 130 mk, Ruotsissa 200 kr, Neuvostoliittoon ja muihin maihin 160 mk.

Ruotsissa lehden tilausasioita hoitaa Armas Paakkonen, jonka osoitetiedot ovat sivulla 2.

Levitä Inkeri-tietoa, tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

Inkeriläisten Viestin takakannessa aiemmin mainittujen Inkeri-aiheisten teosten yms. lisäksi voit tilata RUOTSISTA myös seuraavia tuotteita:

Suomenkielinen, uudempi kirjallisuus:

Ella Ojala
Pitkä kotimatka, 150 kr
Suomi näkyy, 150 kr
Aatami Kuortti
Kirkossa, keskitysleirissä, korvessa, 150 kr
Veljeni sotavangit 150 kr
Helena Miettinen
Inkeriläiset maaton kansa, 150 kr
Hannes Sihvo
Inkerinmaalla, 150 kr
Mikko Kolomainen
Inkerin toisinajattelijat, 50 kr
Arvo Survo
Neljäs tuuli, 100 kr
Lyyli Ronkonen
Laps Inkerin, 200 kr
Pekka Nevalainen
Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940-luvulla 200 kr
Eeva Mesiäinen
Maria Kajavan pitkä taival, 220 kr

Ruotsinkielinen kirjallisuus:

Toivo Folkesten
Ingermanländare: Västerås, 50 kr
Ingria
Ruotsinkielinen aikakauslehti, 50 kr
Uno Hammarström
Ingermanländarna som flydde till Sverige, 30 kr
Oskar Himiläinen
Främmande fosterland, 100 kr
Thureson
Lilja, flyktingflickan från Ingermanland, 60 kr

Muuta:

Viiri, 450 kr
Tarra Inkerin vaakuna, 5 kr
Tarra Inkerin ja Viron lippu, 5 kr
Postikortti Örebron muistokivi, 1 kr
Postikortti Haaparannan kiitoslaatta, 1 kr
Onnittelukortti, 10 kr
Pertti Virtaranta
Katri Peräläinen, inkeriläis-oppaani, 25 kr
Isien Usko, muistojulkaisu, 10 kr
Juho Kemppi
Fenno-ingrian tauluja, 5 kr
Rådan kuoro
Laula kaikki maa, kasetti, 70 kr
T-paita, 100 kr

Tilauksia ottaa vastaan
Armas Paakkonen
Tingsgatan 35
50253 Borås
puh. ja FAX 033-101 988
Postisiirtotili 626047-5
sekä
Annikki Kelo
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00160 Helsinki
Puh. (90) 793 796 ti klo 18.30—20.00
Postisiirtotili Hki 30636-4